

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า
SOCIAL AND CULTURAL REFLECTIONS IN THE WORLD
CREATION MYTHS OF THE YAO TRIBE

LIANG XIAOYU

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
พ.ศ. 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า
SOCIAL AND CULTURAL REFLECTIONS IN THE WORLD
CREATION MYTHS OF THE YAO TRIBE

LIANG XIAOYU

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
เมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2565

ลียง เสี่ยวยู

จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ

รองศาสตราจารย์ ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

อาจารย์ ดร.จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ
อาจารย์ที่ปรึกษา

จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ

พัชรินทร์ บุณณะกร

อาจารย์ ดร.จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ
กรรมการ

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุณณะกร
ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

อิมจิรา อ่อนคำ

สุนทรชัย

อาจารย์ ดร.อิมจิรา อ่อนคำ
กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิกร สุนทรชัย
คณบดีคณะศิลปศาสตร์

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า

LIANG XIAOYU 636009

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ, อ.ด.

บทคัดย่อ

การศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเภทเนื้อหาของนิทานและวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของ ชนเผ่าเย้า โดยมีขอบเขตของการวิจัย คือ 1) หนังสือมีลั่วถั่วของชนเผ่าเย้า (布努瑶创世史诗 密洛陀) (พ.ศ. 2542) 2) สรรพนิพนธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าเย้า (瑶族民间故事集) (พ.ศ. 2543) 3) สรรพนิพนธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าเย้า (瑶族民间故事集) (พ.ศ. 2550) และ 4) หนังสือรวมนิทานพื้นบ้านจีนฉบับกว้างสี่ (中国民间故事全集. 广西卷) (พ.ศ. 2556) รวมนิทานทั้งหมด 86 เรื่อง

ผลการศึกษาพบว่า นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า สามารถแบ่งตามลักษณะเนื้อหาได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1) การกำเนิดเทพเจ้า มีเนื้อหากล่าวถึงบุคคลธรรมดาที่ทำความดี จึงถูกยกย่องเป็นเทพเจ้า 2) การกำเนิดสภาพแวดล้อม ชาวเย้ามีความเชื่อว่าเทพเจ้าเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อม 3) การกำเนิดมนุษย์ ชาวเย้าเชื่อว่าน้ำเต้ามีบทบาทสำคัญต่อการกำเนิดมนุษย์ 4) การกำเนิดสัตว์โลก มีเนื้อหากล่าวถึงความ เป็นมาของสัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยง 5) การกำเนิดสรรพสิ่ง สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เกิดจากการลองผิดลองถูกของ ชาวเย้า 6) การกำเนิดประเพณี ประเพณีของชาวเย้าเกิดขึ้นจากความต้องการที่จะแสดงความอาลัยและ ระลึกถึงผู้ที่จากไป

ด้านภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ชาวเย้าส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในแหล่งธรรมชาติ จึงนำสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวมาสร้างบ้าน และทำเครื่องแต่งกาย เรียนรู้วิธีการล่าสัตว์ เก็บอาหารในป่า ชาวเย้าเดินทางด้วยเท้าและพายเรือข้ามแม่น้ำ 2) ด้านค่านิยม ชนเผ่าเย้าเป็นกลุ่มที่มีค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน ความกล้าหาญ การเชื่อฟังผู้ใหญ่ ความกตัญญู และการใช้สติปัญญา 3) ด้านความเชื่อ ชนเผ่าเย้ามีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า ความเชื่อเรื่องผู้ประกอบพิธี ความเชื่อ เรื่องฤกษ์ยาม และความเชื่อเรื่องผี 4) ด้านประเพณี ประกอบด้วยประเพณีตำหนู ประเพณีการแต่งงาน ประเพณีผานหวาง และประเพณีเกี่ยวกับงานศพ จากภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของ ชนเผ่าเย้าทำให้คนรุ่นหลังได้รู้จักวิถีชีวิต ความเชื่อ และประเพณีของชนเผ่าเย้าที่มีเอกลักษณ์

คำสำคัญ: นิทานสร้างโลก ชนเผ่าเย้า ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม

**SOCIAL AND CULTURAL REFLECTIONS IN THE WORLD
CREATION MYTHS OF THE YAO TRIBE**

LIANG XIAOYU 636009

MASTER OF ARTS (COMMUNICATIVE THAI AS A SECOND LANGUAGE)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: JANSUDA CHAIPRASERT, Ph.D.

ABSTRACT

This research aimed to analyze the world creation myths of the Yao tribe, focusing on structure and social and cultural reflections presented in the myths. Scope of the study was eighty-six myths from four books, including 1) *Mi Luo Tuo of the Yao tribe (1999)*; 2) *Anthology of Yao Tribe Folktales* by Fang Xue Yao (2000); 3) *Anthology of Yao Tribe Folktales* by Su Sheng Xing (2007); and 4) *Chinese Folktales, Guang Xi edition (2013)*.

Regarding the structure, six themes were observed including 1) origin of gods, relating ordinary persons making merits and honored to be gods; 2) origin of the environment, creating by gods as the Yao beliefs; 3) origin of humans, showing the important role of calabashes; 4) origin of animals, describing the creation of wild animals and farm animals; 5) origin of everything, existing by trial and error of the Yao; and 6) origin of traditions, aiming to express griefs and remembrance for the dead.

For social and cultural reflections, four aspects were noted including 1) ways of living, mainly depending on the nature that provided dwelling and clothing to the Yao who was a huntsman fed by the forest and travelled by foot or boats; 2) social values, praising diligence; bravery; obedience; gratitude; and wisdom; 3) beliefs, relating to gods; ritual leaders; auspicious time; and ghosts; and 4) culture, including Da Nu festival; Pan Wang festival; wedding and funeral traditions. These finding reflections in the world creation myths of the Yao tribe shed light to later generations and made them recognizing the unique traditions of the Yao.

Keywords: the world creation myth, Yao tribe, social and cultural reflections

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือจากอาจารย์ ดร.จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่คอยช่วยให้ความรู้ คำปรึกษา และแนะนำ การแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์นี้ รวมถึงได้ให้กำลังใจเสมอมาจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จ สมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณกรรมการสอบเค้าโครงและสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ อาจารย์ ดร.อิมธิรา อ่อนคำ และอาจารย์ ดร.จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ ที่ได้ สละเวลาในการสอบเค้าโครงและสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้แนวคิดและข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียว เฉลิมพระเกียรติที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการเรียนและการดำรงชีวิตอยู่ในประเทศไทย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา และให้ กำลังใจ แก่ผู้วิจัยในการมาศึกษาเล่าเรียนในประเทศไทย

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทั้ง 10 คน ในชั้นเรียนสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษา ที่สองซึ่งได้เรียนร่วมกันตลอด 2 ปี และให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งเป็นกำลังใจอย่างดีในทุก ๆ ด้าน ตลอดมา

LIANG XIAOYU

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 กรอบแนวคิดของการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.5 คำนียามศัพท์เฉพาะ	11
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	11
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนิทาน	13
2.1.1 ความหมายของนิทาน	14
2.1.2 ลักษณะของนิทาน	14
2.1.3 ประเภทของนิทาน	15
2.1.4 อนุภาคของนิทาน	19
2.1.5 แบบเรื่องของนิทาน	20
2.1.6 คุณค่าของนิทาน	22
2.1.7 ความหมายของนิทานสร้างโลก	24
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม	25
2.2.1 อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม	25
2.2.2 อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2.3 วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม	28
2.3 ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชนเผ่าเย้า	29
2.3.1 ประวัติความเป็นมาของชนเผ่าเย้า	29
2.3.2 วัฒนธรรมของชนเผ่าเย้า	30
2.3.3 นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า	32
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับนิทานและตำนาน	34
2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมจากนิทาน	39
2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับชนเผ่าเย้า	43
บทที่ 3 การวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า	
3.1 การกำเนิดเทพเจ้า	47
3.1.1 ผานหวาง	47
3.1.2 เจ้าพ่อพระเพลิง	49
3.1.3 เทพเจ้าประจำธรรมชาติ	51
3.2 การกำเนิดสภาพแวดล้อม	54
3.2.1 ฟ้า-ดิน	54
3.2.2 ดวงอาทิตย์ – ดวงจันทร์	57
3.2.3 สายฟ้า ฝน แม่น้ำ และทะเล	60
3.2.4 ภูเขา	62
3.3 การกำเนิดมนุษย์	63
3.3.1 น้ำท่วมโลก	63
3.3.2 มนุษย์เกิดจากน้ำเต้า	65
3.3.3 เทพเจ้าสร้างมนุษย์	67
3.3.4 พี่น้องแต่งงานกัน	68
3.3.5 แบ่งชนเผ่า	71
3.3.6 แบ่งนามสกุล	73

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3.7 ลิงเปลี่ยนร่างเป็นมนุษย์	75
3.4 การกำเนิดสัตว์โลก	76
3.4.1 การกำเนิดสัตว์ป่า	76
3.4.2 การกำเนิดสัตว์เลี้ยง	77
3.5 การกำเนิดสรรพสิ่ง	78
3.5.1 ไฟ	79
3.5.2 ต้นข้าว	81
3.5.3 บ้าน	83
3.5.4 เสื้อผ้า	84
3.5.5 ยารักษาโรค	87
3.5.6 การสร้างยานพาหนะ	89
3.6 การกำเนิดประเพณี	90
3.6.1 ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต	90
3.6.2 ประเพณีเกี่ยวกับการทำมาหากิน	95
3.6.3 การละเล่นกลองยาวและกลองสำริด	96
บทที่ 4 ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า	
4.1 ชีวิตความเป็นอยู่	101
4.1.1 ถิ่นที่อยู่อาศัย	101
4.1.2 ลักษณะของบ้านเรือน	104
4.1.3 อาหารการกิน	105
4.1.4 เครื่องแต่งกาย	107
4.1.5 การประกอบอาชีพ	109
4.1.6 การคมนาคม	116
4.2 ค่านิยม	118
4.2.1 ค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน	118
4.2.2 ค่านิยมเกี่ยวกับความกล้าหาญ	121

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2.3 ค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญู	123
4.2.4 ค่านิยมเกี่ยวกับการเชื่อฟังผู้ใหญ่	124
4.2.5 ค่านิยมเกี่ยวกับการใช้สติปัญญา	127
4.3 ความเชื่อ	129
4.3.1 ความเชื่อเรื่องเทพเจ้า	129
4.3.2 ความเชื่อเรื่องผู้ประกอบพิธี	131
4.3.3 ความเชื่อเรื่องฤกษ์ยาม	132
4.3.4 ความเชื่อเรื่องผี	133
4.4 ประเพณี	134
4.4.1 ประเพณีตำหนู	134
4.4.2 ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน	136
4.4.3 ประเพณีผานหวาง	137
4.4.4 ประเพณีเกี่ยวกับงานศพ	139
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	143
5.1.1 การศึกษาลักษณะเนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า	143
5.1.2 การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า	145
5.2 อภิปรายผล	146
5.3 ข้อเสนอแนะ	149
บรรณานุกรม	150
ภาคผนวก	
เอกสารรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย	156
ประวัติผู้เขียน	157

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	นิทานจากหนังสือมีแก้วแก้วของชนเผ่าเย้า	6
2	นิทานจากหนังสือสรรพนิพนธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าเย้า	8
3	นิทานจากหนังสือสรรพนิพนธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าเย้า	8
4	นิทานจากหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านจีนฉบับกวางสี	9

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่ชาวบ้านในท้องถิ่นเล่าสืบต่อกันมา ใช้วิธีบอกกล่าวเล่ากันปากต่อปากเพื่อถ่ายทอดให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสามารถนำแนวคิดไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ผจวงวาด กมลเสวีรัตน์และคณะ (2545, น. 1) กล่าวว่า นิทานและตำนานจัดว่าเป็นวรรณกรรมพื้นบ้าน ถ่ายทอดสืบต่อกันด้วยการพูด บอกเล่าให้ฟังกันมาตั้งแต่โบราณ หรือบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งนอกจากจะมีวัตถุประสงค์เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ของพื้นบ้านแห่งนั้น จึงสมควรที่จะอนุรักษ์และสืบสานต่อไป เพื่อป้องกันไม่ให้เสื่อมสลาย หรือสูญหายไปเป็นที่สุด

นิทานสามารถแบ่งตามลักษณะเนื้อหาออกมาได้หลายประเภท ประคอง นิมมานเหมินท์ (2551, น. 7-10) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้าน คือ เรื่องเล่าที่คนพื้นบ้านเล่าสืบต่อกันมาโดยใช้วิธีแบบมุขปาฐะและจึงบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ นิทานพื้นบ้านมีเนื้อหาที่หลากหลายสามารถแบ่งได้เป็น 11 ประเภท ได้แก่ 1) นิทานศาสนา (religious tale) 2) นิทานเข้าแบบ (formular tale) 3) นิทานคติ (fable) 4) นิทานมหัศจรรย์ (fairy tale) 5) นิทานชีวิต (novella) 6) นิทานประจำถิ่น (sage) 7) นิทานอธิบายเหตุ (explanatory tale) 8) นิทานเรื่องสัตว์ (animal tale) 9) นิทานเรื่องผี (ghost stories) 10) มุขตลก (jest) และ 11) นิทานปรัมปรา (myth)

นิทานสร้างโลกเป็นประเภทหนึ่งของนิทานปรัมปรา (myth) เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่ออันเกิดจากปัญญาของมนุษย์ อธิบายถึงการกำเนิดโลก การกำเนิดมนุษย์ของคนแต่ละกลุ่มชนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดความเชื่อของคนในวัฒนธรรมนั้น ๆ ศิราพร ณ ถลาง (2545, น. 51) กล่าวว่า ตำนานสร้างโลกเป็นตำนานที่เกี่ยวกับความเชื่ออันเกิดจากปัญญาของมนุษย์ มีความเป็นนามธรรม (abstract) เรื่องราวของตำนานสร้างโลกนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ไม่สามารถเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ และเป็นตำนานที่ยากที่จะค้นหาคำตอบได้ว่าเกิดขึ้นเมื่อใด เพราะไม่สามารถระบุเวลาได้ ซึ่งตำนานสร้างโลกแต่ละชนเผ่าล้วนมีความเชื่อที่ต่างกัน ตัวตำนานอธิบายถึงการกำเนิดโลก กำเนิดมนุษย์ของคนแต่ละกลุ่มชนที่แสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์ ความคิด ความเชื่อของคนในวัฒนธรรมนั้น ๆ

นิทานสร้างโลกของแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน สามารถแบ่งตามเนื้อหาและลักษณะได้หลายประเภท ดังที่ TIAN ZHAOYUAN และคณะ (2559, น. 30-35) กล่าวว่า นิทานสร้างโลกของจีน สามารถแบ่งตามลักษณะเนื้อหาและรูปแบบได้ 7 ประเภท ได้แก่ 1) ฟ้า-ดินแยกกัน 2) พื้นน้ำ

แต่งงานกัน 3) บรรพบุรุษของท้องถิ่น 4) วีรบุรุษประชาชาติ 5) การประดิษฐ์เครื่องใช้ 6) การกำเนิดกฎเกณฑ์ และ 7) การกำเนิดค่านิยม

เนื้อหาของนิทานสร้างโลกแต่ละประเภทมีบทบาทคุณค่าในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) ให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ทำให้ผู้ฟังมีความรู้ที่กว้างขวางขึ้น 2) ให้การอบรมสั่งสอนแก่ลูกหลานในสิ่งที่ดีงามทั้งทางตรงและทางอ้อม 3) ให้ความบันเทิงแก่คนทุกเพศทุกวัย ช่วยสร้างจินตนาการ และช่วยฝึกเรื่องความจำ 4) ให้แรงบันดาลใจแก่ผู้คนในการสร้างสรรค์ศิลปะด้านต่าง ๆ และให้แนวทางในการดำเนินชีวิต (SU SHENGXING, 2550, น. 58) นอกจากนี้แล้ว ในด้านความสำคัญของนิทานสร้างโลก ศิราพร ณ ถลาง (2548, น. 366) ได้สรุปว่า ตำนานมิได้เป็นเพียง “เรื่องเล่าธรรมดา” แต่มีความสัมพันธ์กับระบบความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจเหนือธรรมชาติของผู้คนในกลุ่มชนนั้น ตำนานยังเป็นเรื่องเล่าที่สร้างโลกทัศน์เกี่ยวกับจักรวาล สังคม และบอกสภาพของตัวตนของบุคคลในสังคม ตำนานเป็นเรื่องเล่าที่สังคมใช้สร้างมาตรฐานทางศีลธรรมและสร้างคำอธิบาย และเหตุผลในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ในกลุ่มชนนั้น ๆ

ชนเผ่าเย้าเป็นชนชาติที่มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับ 12 จาก 56 ชนชาติในประเทศจีน และเป็นกลุ่มชนชาติที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนานจวบจนถึงปัจจุบัน ชนเผ่าเย้าสามารถแยกออกได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ เผ่าเปี้ยน เผ่าต่าหนู่ เผ่าฉาซัน และเผ่าผิงตี้ โดยเผ่าเปี้ยนมีประชากรมากที่สุด เป็นกลุ่มที่อพยพ โยกย้ายถิ่นฐานเป็นระยะทางไกลอยู่ตลอดเวลา และกระจายกันอยู่ในอาณาบริเวณที่กว้างขวางที่สุด โดยเริ่มจากมณฑลฮูหนาน กวางตุ้ง กุ้ยโจว กวางสี และยูนนาน ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีน (SHA HONG, 2540, น. 3)

ชาวเย้าเป็นชาติที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีอันยอดเยี่ยม ศิลปะการย้อมผ้าและงานปักหลากหลาย มีชื่อเสียงมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน การรำกลองยาว และการรำกลองสำริดมีสี่ประจำชาติที่แข็งแกร่ง เป็นชุมทรัพย์ของศิลปะจีนที่มีชื่อเสียงมาก นอกจากนี้ วรรณกรรมปากเปล่าของชนเผ่าเย้ายังอุดมสมบูรณ์มาก ดังที่ FANG XUEYAO (2543, น. 13-17) กล่าวว่า ชนเผ่าเย้าให้ความสำคัญกับนิทานสร้างโลกของตนเองเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ ของตนเองได้อย่างดี ชาวเย้าใช้วิธีต่าง ๆ เพื่อรักษานิทานสร้างโลกของตนเอง เช่น กลุ่มชนเผ่าเย้านิยมเล่านิทานสร้างโลกผ่านวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้ ความสนุกสนานกับลูกหลานในเวลาฉลองประเพณีต่าง ๆ เมื่อนักท่องเที่ยวมาเข้าร่วมประเพณี ต่าหนู่ มีคฤศก์ก็นิยมเล่านิทานของสถานที่นั้นให้นักท่องเที่ยวฟัง เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนุกสนาน และนำนิทานมาทำเป็นวิดีโอให้ผู้ชมได้ดู เพื่อจะได้เพิ่มความสนใจ ความสนุกสนานให้แก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ งานฉลองต่าง ๆ ประจำปีก็นิยมจัดพิธีขึ้นมาเพื่อเป็นการระลึกถึงมีลั่วถ้าวหรือบรรพบุรุษ ซึ่งทำให้นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าเกิดสีสันมากขึ้นและยังคงดำรงอยู่ในปัจจุบัน

นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้ายังสามารถเผยแพร่คติความคิดต่าง ๆ ได้ เนื่องจากนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้ามีบางส่วนที่ได้รับการสืบทอดมาจาก “ผานหวาง” (盤王) ซึ่งเป็นผู้ที่ช่วยให้ชาวเข้ามีชีวิตใหม่ ดังนั้น ชาวเข้าจึงเล่านิทานเกี่ยวกับผานหวาง และจัดพิธีประเพณีผานหวางขึ้น เช่น นิทานเรื่อง *ประเพณีผานหวาง* เป็นเรื่องทีกล่าวถึงความเป็นมาของประเพณีผานหวาง เนื้อเรื่องแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผานหวางที่เป็นผู้ต่อสู้กับเกาหวาง หัวหน้าของชนเผ่าม้ง ต้องการยึดครองอาณาเขตของชนเผ่าเข้า ทำให้ชาวเข้ามีชีวิตใหม่ และเป็นผู้สร้างนามสกุลของชาวเข้า จึงมีการริเริ่มประเพณีผานหวางขึ้นมาเพื่อเป็นการระลึกถึงผานหวาง นอกจากนี้ ยังมีนิทานเรื่อง *ปฏิบัติตามคำสั่งญา* เรื่องนี้กล่าวถึง ในสมัยโบราณ ชาวเข้าอาศัยอยู่บนภูเขา ปีหนึ่ง เกิดความแห้งแล้ง ชนเผ่าเข้าสืบสองนามสกุลจึงพายเรือข้ามแม่น้ำไปอีกฝั่งหนึ่งเพื่อหนีภัยแล้ง แต่พวกเขาเจอลมและคลื่นระหว่างทาง ทุกคนไม่มีวิธีอื่นแก้ไขปัญหาก็เลยขอพรจากเทพเจ้าผานหวาง สุดท้าย ลมและคลื่นก็สงบลง พวกเขาข้ามแม่น้ำได้สำเร็จ ดังนั้น จนถึงปัจจุบันนี้ชาวเข้าจึงจัดพิธีปฏิบัติตามคำสั่งญา มาขอขอบคุณ ผานหวางที่ช่วยชีวิตของพวกเขา เนื้อเรื่องสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าเข้าใช้ชีวิตอย่างไรเรียบง่าย พึ่งพาธรรมชาติ การสร้างที่อยู่อาศัยสัมพันธ์กับภูมิประเทศที่เป็นภูเขา และยังแสดงให้เห็นถึงชาวเข้ามีความเชื่อเรื่องเทพเจ้าผานหวาง ชาวเข้าเชื่อว่าชีวิตของตนมีเทพเจ้าผานหวางดูแลรักษา แม้ว่าจะเกิดความลำบากอะไรขึ้นมา บูชาขอพรจากเทพเจ้าผานหวางจะได้ผ่านความลำบากอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้แล้ว ชาวเข้ายังเชื่อถือและปฏิบัติตาม “มีลั่วถั่ว” (密洛陀) ซึ่งเป็นเทพธิดาแห่งการสร้างสรรคของชนเผ่าเข้า ดังนั้น ชาวเข้าจึงเล่านิทานสร้างโลกต่าง ๆ เพื่อระลึกความสำคัญของมีลั่วถั่วที่เป็นผู้สร้างสิ่งต่าง ๆ มากมาย ยกตัวอย่างนิทาน เช่น นิทานเรื่อง *ตำนานการสร้างโลก* เป็นเรื่องทีกล่าวถึงมีลั่วถั่วเรียกสัตว์ต่าง ๆ มาพูดคุยกัน เพื่อให้สัตว์แต่ละตัวเลือกน้ำตัวละหนึ่งชนิดมาดื่มและดูว่าใครสามารถพูดได้ สัตว์ทุกตัวทำตามคำสั่งของมีลั่วถั่ว เนื้อเรื่องแสดงให้เห็นถึงสัตว์ทุกชนิดเชื่อฟังมีลั่วถั่วและเชื่อกันว่ามีลั่วถั่วเป็นผู้ที่มีอำนาจ และชาวเข้าเชื่อกันว่าสิ่งต่าง ๆ ทีอยู่บนโลกเกิดขึ้นมาจากการสร้างและการดำเนินบทบาทหน้าที่ของมีลั่วถั่ว นอกจากนี้ ยังมีเรื่อง *เกอหวายยิงดวงอาทิตย์* ทีแสดงให้เห็นถึงความเชื่อที่มีต่อมีลั่วถั่วซึ่งได้ปลุกฝังค่านิยมความกล้าหาญต่อชาวเข้า โดยเรื่องนี้กล่าวถึงดวงอาทิตย์ถูกแขวนอยู่บนท้องฟ้า แดดเผาโลกด้วยแสงและความร้อน สิ่งมีชีวิตบนพื้นดินรวมทั้งมนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ได้ยาก มีลั่วถั่วจึงส่งลูกชายของตน นามว่า เกอหวาย ไปยิงดวงอาทิตย์ เกอหวายเดินบนถนนเป็นเวลาหนึ่งปี ในระยะเวลาสั้น เขาได้ฆ่างู ฆ่ายักษ์ และประสบอันตรายต่าง ๆ มากมาย เขาปีนขึ้นไปบนยอดเขา ใช้คันธนูยิงดวงอาทิตย์ตกลงสู่ทะเล เนื้อเรื่องแสดงให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับความกล้าหาญ และแสดงให้เห็นว่า “มีลั่วถั่ว” เป็นที่เคารพนับถือของชาวเข้า เป็นบรรพบุรุษของมนุษยชาติและเป็นมารดาแห่งการสร้างสรรค ท่านเป็นเทพธิดาทีสร้างทุกสิ่ง ดังที LAN HONGEN (2542, น. 3-5) กล่าวว่ามีลั่วถั่วเทพธิดาแห่งการสร้างสรรคของเข้านั้นก็มีสี่สันมาก เนื้อหาในนิทาน

สร้างโลกมีลัทธิเป็นการแสดงออกถึงความปรารถนาของชาวเฮ่า ที่จะพิชิตและเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ ด้วยการยกย่องภาพอันรุ่งโรจน์ ในขณะที่เดียวกันก็สร้างแรงบันดาลใจให้กับจิตวิญญาณการต่อสู้ที่กล้าหาญ และแข็งแกร่งของชนชาติในการเอาชนะความยากลำบาก และการเอาชนะความรุนแรง มีลัทธิเป็นเทพมารดาของมนุษยชาติ ลม อากาศ ภูเขา แม่น้ำ ที่ราบ ทะเลสาบ ป่าไม้ และสิ่งมีชีวิตทั้งหมดล้วนถูกสร้างขึ้นภายใต้การแนะนำของมีลัทธิ ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ถูกแขวนอยู่บนท้องฟ้า แผดเผาโลกด้วยแสงและความร้อน การอยู่รอดของสิ่งมีชีวิตบนพื้นดินนั้นเป็นไปได้ยาก มีลัทธิจึงส่งลูกชายของตนไปยิงดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงจิตวิญญาณการต่อสู้ที่เหนียวแน่น และจิตวิญญาณที่ท่วมท้นของชาวเฮ่า นอกจากนี้แล้ว ชนเผ่าเฮ่ายังมีนิทานสร้างโลกที่มีเอกลักษณ์เฉพาะประจำถิ่นที่น่าสนใจถูกบันทึกไว้ในปัจจุบันอีกมากมาย

ประเด็นมีลัทธิ (密洛陀) ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเรื่องชนเผ่าเฮ่าประกาศสงครามกับธรรมชาติ ภายใต้การนำและแนะนำของมีลัทธิ ตำนานนี้ว่าท่อมโลกสะท้อนให้ว่าผู้คนที่ต้านน้ำท่วมภายใต้การนำของผู้นำหญิงในขณะนั้น เรื่องราวของ "การยิงดวงอาทิตย์และดวงจันทร์" แสดงให้เห็นถึงความยากลำบากของชาวเฮ่าที่อาศัยอยู่บนภูเขาต้องต่อสู้กับภัยแล้ง โคร่งเรื่องฆ่าเสี้ยวร้ายอธิบายกระบวนการที่กล้าหาญของชาวเฮ่า ซึ่งอาศัยอยู่ในป่าและต่อสู้กับสัตว์ร้ายเพื่อปกป้องตัวเองอย่างชัดเจน ดังนั้นนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเฮ่าจึงเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมชนเผ่าเฮ่าที่สำคัญ มีความสำคัญต่อการศึกษาวัฒนธรรมของชนเผ่าเฮ่าและยังถือเป็นการช่วยรักษาวัฒนธรรมของชนเผ่าเฮ่าไว้อีกด้วย

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยพบว่า นิทานเป็นมรดกทางวัฒนธรรม เกิดจากจินตนาการอันสร้างสรรค์ของมนุษย์ สืบทอดต่อกันมาเป็นเวลานาน จึงมีหลายคนนำนิทาน ซึ่งเป็นกลุ่มข้อมูลจีนมาศึกษาแล้วอย่างกว้างขวาง เช่น นิทานของกลุ่มชนเผ่าอี นิทานของกลุ่มชนเผ่าน่าซี และนิทานของกลุ่มชนเผ่าจ้วง เช่น พาน เหล่ยและกนกพร นุ่มทอง (2564) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาดำเนินการสร้างโลกของชนชาติอี LI YINGXIAN (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าน่าซีที่แปลเป็นภาษาไทย และ OU MAN (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ตำนานสร้างโลกของกลุ่มไท-จ้วง : โลกทัศน์ ความเชื่อ และพิธีกรรม เป็นต้น เนื่องจากชนเผ่าเฮ่าเป็นกลุ่มที่กว้างใหญ่ วรรณกรรมมุขปาฐะของชนเผ่าเฮ่ายังอุดมสมบูรณ์มาก จึงทำให้ชนเผ่าเฮ่ามีนิทานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะประจำถิ่นที่น่าสนใจมากมาย จึงมีนักวิชาการได้นำมาศึกษา เช่น TAN TING (2557) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างการบรรยายการบูชาวิรสตรีในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าเฮ่า LIU YAN (2556) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ความกตัญญูที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าเฮ่า และวัชรภรณ์ ดิษฐปาน (2543) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง อนุภาคน้ำเต้าในตำนานน้ำท่วมโลกและตำนานกำเนิดมนุษย์ ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า งานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวกับนิทานส่วนมากจะศึกษาเพียงนิทานพื้นบ้านของแต่ละชนเผ่า หรือมีการศึกษาดำเนินการสร้างโลกของแต่ละชนเผ่าเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรืออาจมีการนำตำนานการสร้างโลกมาศึกษาในด้านอนุภาคของตำนานการ

สร้างโลกของชนเผ่าเย้า ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า ทั้งด้านชีวิตความเป็นอยู่ ด้านค่านิยม ด้านความเชื่อ และด้านประเพณี เป็นสิ่งที่น่าสนใจและสามารถศึกษาเพื่อทำให้เข้าใจและเผยแพร่สังคมวัฒนธรรมของชนเผ่าเย้าได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะชาวจีนที่กำลังศึกษาสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจศึกษางานวิจัยหัวข้อ “ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า” โดยแปลนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าเป็นภาษาไทย แล้วนำนิทานที่แปลเป็นภาษาไทยมาศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า ซึ่งจะทำให้คนไทยเข้าใจถึงวิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อต่าง ๆ และประเพณีของชนเผ่าเย้าได้มากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า
2. เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า

1.3 กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดของการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 แนวคิด ได้แก่

1. การวิเคราะห์เนื้อหาในนิทาน นิทานเป็นเรื่องเล่าที่สืบทอดโดยปากต่อปากมาอย่างช้านาน เป็นเรื่องราวในชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่น และเป็นเรื่องที่แตกต่างกันนิยายและสามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ตามลักษณะของเนื้อเรื่องได้ เช่น ในกลุ่มนิทานสร้างโลกสามารถแบ่งเนื้อหาย่อยได้เป็น 1) การกำเนิดเทพเจ้า 2) การกำเนิดสภาพแวดล้อม 3) การกำเนิดมนุษย์ 4) การกำเนิดสัตว์โลก 5) การกำเนิดสรรพสิ่ง และ 6) การกำเนิดประเพณี เป็นต้น

2. ภาพสะท้อนสังคมจากรรณกรรม รรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม เพราะผู้เขียนเป็นผู้ที่อยู่ในสังคม ย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมทั้งด้านประเพณี ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ค่านิยม และความเชื่อ เป็นต้น ผู้เขียนได้นำประสบการณ์ชีวิตเหล่านั้นไปสร้างสรรค์เป็นวรรณกรรมขึ้น สิ่งที่ผู้เขียนเขียนขึ้นมานั้นจึงเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงสังคมที่ผู้เขียนอาศัยอยู่ นิทานซึ่งเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งถ่ายทอดด้วยมุขปาฐะมาช้านาน นิทานก็ช่วยสะท้อนให้เห็นภาพของสังคมในอดีตในหลาย ๆ ด้าน ทำให้เกิดความเข้าใจสภาพวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ อย่างแท้จริง นิทานจึงเปรียบเสมือนกระจกเงาบานใหญ่ที่ช่วยให้เห็นตนเองและสังคมได้อย่างชัดเจน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าของจีนที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ในหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านของกลุ่มชนต่าง ๆ รวมถึงนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าไว้มากที่สุดจำนวน 4 เล่ม โดยเรียงลำดับปีที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ดังนี้

1. หนังสือมีลั่วถั่วของชนเผ่าเย้า (布努瑶创世史诗密洛陀) รวบรวมโดย LAN HONGEN จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์กวางสี ในปี พ.ศ. 2542 จำนวน 29 เรื่อง
2. สรรพนิพนธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าเย้า (瑶族民间故事集) รวบรวมโดย FANG XUEYAO จัดพิมพ์โดยสำนักงานวัฒนธรรมเขตปกครองตนเองเหลียนหนานเย้า มณฑลกวางตุ้ง ในปี พ.ศ. 2543 จำนวน 13 เรื่อง
3. สรรพนิพนธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าเย้า (瑶族民间故事集) รวบรวมโดย SU SHENGXING จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เซียงไฮ้ ในปี พ.ศ. 2550 จำนวน 18 เรื่อง
4. รวมนิทานพื้นบ้านจีนฉบับกวางสี (中国民间故事全集.广西卷) รวบรวมโดย CHEN QINGHAO และ WANG GUIQIU จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ปักกิ่งในปี พ.ศ. 2556 จำนวน 26 เรื่อง
รายชื่อนิทานในหนังสือเล่มต่าง ๆ มีดังนี้

ตารางที่ 1 นิทานจากหนังสือมีลั่วถั่วของชนเผ่าเย้า (布努瑶创世史诗密洛陀) จำนวน 29 เรื่อง

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
1	ตำนานเรื่อง การสร้างโลก	Kaitianpidi	开天辟地
2	มีลั่วถั่วสร้างมนุษย์	Miluotuozaoren	密洛陀造人
3	นิทานเรื่องหย่าลาอึงตวง อาทิตย์และฆ่าดวงจันทร์	Yalashayueliangdegushi	雅拉射日杀月亮 的故事
4	นิทานเรื่อง ต้นข้าว	Daogudegushi	稻谷
5	นิทานเรื่องความเป็น มาของไฟ	Huodelaili	火的来历
6	กำเนิดยารักษาโรค	Baicaodeyoulai	百草的由来
7	นิทานเรื่องหาน้ำ	Xunzhaoshuiyuan	寻找水源
8	นิทานเรื่องการสร้างสายฟ้า ฝน แม่น้ำและทะเล	Zaojianghehuhaidegushi	造雷雨湖海的故事
9	นิทานเรื่องการสร้างฝน	Zaoyudegushi	造雨的故事
10	นิทานเรื่อง น้ำท่วม	Hongshuitaotian	洪水滔天

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
11	มีลั่วถั่วสร้างภูเขา	Miluotuozaogunshan junlingdegushi	密洛陀造 群山峻岭
12	นิทานเรื่องสร้างบ้าน	Zaofangzidegushi	造房子的故事
13	ตำนานการแต่งงานกันของ พี่ชายและน้องสาว	Xiongmeihundechuanshuo	兄妹婚的传说
14	นิทานเรื่องแสวงหา แสงสว่าง	Xunzhaoguangming	寻找光明
15	นิทานเรื่อง ฉัญพืช มาจากไหน	Guwulaizinali	谷物来自哪里
16	นิทานเรื่อง กำเนิดวัว	Zaoniu	造牛
17	นิทานเรื่องการกำเนิด เสื้อผ้า	Fushideyoulai	服饰的由来
18	นิทานเรื่องประเพณีตำหนู	Danujie	达努节
19	นิทานเรื่องมีลั่วถั่วแบ่ง ชนเผ่า	Miluotuofenminzu	密洛陀分民族
20	นิทานเรื่องแบ่งชนเผ่า	Fendang	分当
21	นิทานเรื่อง ความเป็นมา ของรำกลองยาว	Changguwudelaili	长鼓舞的来历
22	นิทานเรื่องฮัวและซิง	Huahexingdegushi	花和姓的故事
23	นิทานเรื่องน้ำท่วมโลก	Hongshuiyantandegushi	洪水淹天的故事
24	พิธีเข้าสู่วัยผู้ใหญ่	Dujie	度戒
25	นิทานเรื่อง มีลั่วถั่วกับ สัตว์เลี้ยง	Miluotuoyujiaqindegushi	密洛陀与家禽 的故事
26	หวังเจียงยิงดวงอาทิตย์	Wangjiangsheri	王姜射日
27	นิทานเรื่องการสร้างเรือ	Zaochuandegushi	造船的故事
28	นิทานเรื่องบ้านเรือนที่มุง ด้วยหญ้าคา	Maocaogaifang degushi	茅草盖房的故事
29	นิทานเรื่องกลองสำริด	Zhutonggudegushi	铸铜鼓的故事

ตารางที่ 2 นิทานจากหนังสือสรรพนิพนธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าเย้า (瑶族民间故事集)

จำนวน 13 เรื่อง

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
1	นิทานเรื่องตำนานสมุนไพรม้อบ	Yaoyudechuanshuo	药浴的传说
2	ตำนานเรื่อง ความเป็นมาของเสื้อผ้าห่านตาลปายชู่เย้า	Nandanbaikuyaofushichuanshuo	南丹白裤瑶服饰传说
3	นิทานเรื่องฮัวและซิง	Huahexingdegushi	花和姓的故事
4	นิทานเรื่อง หลี่กู่ซิงและหลี่กู่เหม่ย	Liguxingheligumei	李古兴和李古妹
5	ตำนานเรื่องฉินหงโหมว	Chenhongmouchuanshuo	陈宏谋传说
6	นิทานเรื่องความเป็นมาของนามสกุล	Renxingdeyoulai	人姓的由来
7	ตำนานเรื่องผานกู่	Pingyishetaiyang	盘瓠传说
8	นิทานเรื่องหญิงสาวหาไฟ	Shiniuxunhuozhongdegushi	石女寻火种的故事
9	ความเป็นมาของผานหวาง	Panwandeyulai	盘王的由来
10	นิทานเรื่องกำเนิดควาย	Zaogengniudegushi	造耕牛的故事
11	นิทานเรื่องพิธีศพของชาชานเย้า	Chashanyaode zangli	茶山瑶的葬礼
12	นิทานเรื่องเทพเจ้าถู่ตี้	Tudishen	土地神
13	เจ้าพ่อพระเพลิงจู่ยง	Huoshenzhurongdegushi	火神祝融的故事

ตารางที่ 3 นิทานจากหนังสือสรรพนิพนธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าเย้า (瑶族民间故事集)

จำนวน 18 เรื่อง

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
1	นิทานเรื่องความเป็นมาของรำกลองยาว	Changguwudelaili	长鼓舞的来历
2	ตำนานการสร้างโลกของหย่าอู	Yawukaitiandechuanshuo	侏儸开天的传说
3	นิทานเรื่องมนุษย์ในน้ำเต้า	Hululiderenlei	葫芦里的人类
4	ลิงกลายเป็นมนุษย์	Houzibianchengrendegushi	猴子变成人的故事

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
5	หาคู่ชีวิต	Zhaobanpeidui	找伴配对
6	ความเป็นมาของนามสกุล	Xingshideyoulai	姓氏的由来
7	นิทานเรื่องหมาโล้ว สร้างบ้าน	Yayouzaofangzidegushi	牙佑造房子的故事
8	ความเป็นมาของภูเขาฟูซวน	Fuchaundelaili	富川的来历
9	นิทานเรื่อง เซียนจาดอง	Qianjiadong	千家峒
10	หยายูยิงดวงอาทิตย์	Yawuseri	佯僂射日
11	นิทานเรื่อง ชาวเย้าแดงบูชา บรรพบุรุษ	Hongyaojizude gushi	红瑶祭祖的故事
12	นิทานเรื่อง ความเป็นมา ของพิธีเผาศพ	Huozangdelaili	火葬的来历
13	ตำนานของผานหวาง	Panwangdechuanshuo	盘王的传说
14	เก๋อหวายยิงดวงอาทิตย์	Gehuaishetaiyang	格怀射太阳
15	นิทานเรื่องความเป็นมาของ งานแต่งงาน	Jiehunxisudetaili	结婚习俗的来历
16	ยาอูสร้างมนุษย์	Yawuzaoren	牙巫造人
17	นิทานเรื่อง เทศกาลบูชานก	Jiniaojie	祭鸟节
18	ต้นข้าว	Daogu	稻谷

ตารางที่ 4 นิทานจากหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านจีนฉบับกวางสี (中国民间故事全集. 广西卷)

จำนวน 26 เรื่อง

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
1	เจ้าพ่อพระเพลิงสิบสองพี่น้อง	Zaowangshierxiongdi	灶王十二兄弟
2	ผานกู่สร้างประวัติศาสตร์	Pangukaitianpidi	盘古开天辟地
3	นิทานเรื่องยิงดวงอาทิตย์และ ดวงจันทร์	Shetaiyangheyueliang	射太阳和月亮
4	นิทานเรื่อง น้ำท่วม	Chuotaiyang	洪水滔天
5	นิทานเรื่องหมาเย้าสร้างบ้าน	Yayouzaofangzi	牙佑造房子

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	พินอิน	ชื่อภาษาจีน
6	น้ำท่วมฟ้าดิน	Dashuimantiandidegushi	大水漫天地的故事
7	นิทานเรื่องสัตว์ป่ามาจากไหน	Yeshoudelaili	野兽的来历
8	เจ้าพ่อพระเพลิง	Huoshendegushi	火神的故事
9	สองพี่น้องผุ่ยแต่งงานกัน	Fuyixiongmeijiehun	伏依兄妹结婚
10	วันที่ 14 เดือนเจ็ดการบูชาท้องฟ้า	Qiyuebanjitiandegushi	七月半祭天的故事
11	นิทานเรื่องการสร้างเรือ	Zaochuandegushi	造船的故事
12	ลิงแปลงร่างเป็นมนุษย์	Houzhibianchengrendegushi	猴子变成人的故事
13	ปู่หนู ปู่ยี้และคนในน้ำเต้า	Bunubuyihehululideren	布努、布依和葫芦里的人
14	นิทานเรื่องเทพแห่งไม้	Mushendegushi	木神的故事
15	นิทานเรื่องเทพแห่งเกลือ	Yanshendegushi	盐神的故事
16	ตีเจียนและตีเยียงกำเนิดมนุษย์	Dijindiyingzaorenyan	迪进迪颖造人烟
17	นิทานเรื่องคนและพืชพันธุ์ ธัญญาหารมาจากไหน	Renhewuguzenmelaide	人和五谷是怎么来的
18	นิทานเรื่องความเป็นมาของ ร้อยนามสกุล	Baixingdeyoutai	百姓的由来
19	เรื่องราวของจักรพรรดิหยกและ พระราชมารดา	Yudihewangmuniangniangkai ngkaitiandidegushi	玉帝和王母娘娘开天地的故事
20	นิทานเรื่องเชื้อไฟ	Huozhong	火种
21	นิทานเรื่องเทพแห่งฝน	Yushendegushi	雨神的故事
22	เทพเจ้าผู้ดี	tudishen	土地神
23	ตำนานเรื่อง ความเป็นมาของ เสื้อผ้าชนเผ่าฮัวฮั่ว	Huayaofushichuanshuo	花瑶服饰的传说
24	นิทานเรื่อง ความเป็นมาของกาว หนังลา	Ejiaodelaili	阿胶的来历
25	นิทานเรื่องประเพณี โยนถุงดอกไม้	Paohuabaodegushi	抛花包的故事
26	นิทานเรื่อง กลองยาว	Changgudegushi	长鼓

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. นิทานสร้างโลก หมายถึง เรื่องราวที่เกี่ยวกับความเชื่ออันเกิดจากปัญญาของมนุษย์ อธิบายถึงการกำเนิดโลก กำเนิดมนุษย์ของคนแต่ละกลุ่มชนที่แสดงให้เห็นถึงคติความคิด ความเชื่อของคนในวัฒนธรรมนั้น ๆ

2. ชนเผ่าเย้า หมายถึง ชนกลุ่มน้อยของจีนที่มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันยาวนาน อาศัยอยู่บริเวณภาคตะวันตกเฉียงเหนือของมณฑลกว่างสี

3. เนื้อหาในนิทาน หมายถึง รายละเอียดของเรื่องราว ซึ่งอธิบายเหตุการณ์ ตัวละคร ฉาก ข้อคิด และอื่น ๆ โดยเนื้อหาของเรื่องเป็นตัวละครที่ทำให้เห็นว่า เนื้อหาที่อยู่ในนิทานส่วนใหญ่เน้นความสนุก และใช้ภาษาที่เรียบง่าย นิทานมีคติสอนใจ มีทั้งตัวละครที่พฤติกรรมดีและไม่ดี ทำให้ผู้อ่านผู้ฟังเข้าใจว่าสิ่งใดที่ควรทำ สิ่งใดที่ควรหลีกเลี่ยง

4. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของชนเผ่าเย้าที่ปรากฏในนิทานสร้างโลก ซึ่งจำแนกได้เป็นด้านต่าง ๆ เช่น วิถีชีวิตของมนุษย์ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และคุณธรรม เป็นต้น

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ค้นคว้าและศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานสร้างโลก เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์

2. ศึกษาและรวบรวมนิทานสร้างโลกชนเผ่าเย้าฉบับภาษาจีน

3. ผู้วิจัยคัดเลือกและแปลนิทานสร้างโลกชนเผ่าเย้าเป็นภาษาไทย จำนวน 86 เรื่อง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย จำนวน 1 คน ตรวจสอบพิจารณาแก้ไขความถูกต้องของการใช้ภาษาและเนื้อหา

4. ผู้วิจัยแก้ไขการใช้ภาษาและเนื้อหาในนิทานสร้างโลกชนเผ่าเย้าที่แปลเป็นภาษาไทยตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจอีกครั้งหนึ่ง

5. นำนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าที่แปลเป็นภาษาไทยมาศึกษาเนื้อหาในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า

6. นำนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าที่แปลเป็นภาษาไทยมาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า

7. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ทำให้เข้าใจเนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า
2. ทำให้เข้าใจความรู้สึกรักคิด ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ลักษณะนิสัยและวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ของชาวเย้า
3. สามารถเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนเผ่าเย้า

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า ผู้วิจัยศึกษา ค้นคว้าข้อมูลเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามเค้าโครงดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนิทาน
    - 2.1.1 ความหมายของนิทาน
    - 2.1.2 ลักษณะของนิทาน
    - 2.1.3 ประเภทของนิทาน
    - 2.1.4 อนุภาคของนิทาน
    - 2.1.5 แบบเรื่องของนิทาน
    - 2.1.6 คุณค่าของนิทาน
    - 2.1.7 ความหมายของนิทานสร้างโลก
  - 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม
    - 2.2.1 อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม
    - 2.2.2 อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม
    - 2.2.3 วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม
  - 2.3 ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชนเผ่าเย้า
    - 2.3.1 ประวัติความเป็นมาของชนเผ่าเย้า
    - 2.3.2 วัฒนธรรมของชนเผ่าเย้า
    - 2.3.3 นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า
  - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
    - 2.4.1 งานวิจัยเกี่ยวกับนิทานและตำนาน
    - 2.4.2 งานวิจัยเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมจากนิทานและตำนาน
    - 2.4.3 งานวิจัยเกี่ยวกับชนเผ่าเย้า
- โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนิทาน

นิทานเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ถ่ายทอดโดยปากต่อปาก ใช้ภาษาที่เรียบง่ายมีลักษณะเด่นของตนเอง และยังสามารถแสดงให้เห็นภาพชีวิตของกลุ่มคนเจ้าของนิทาน ดังที่มีผู้อธิบายเกี่ยวกับนิทานไว้ดังต่อไปนี้

2.1.1 ความหมายของนิทาน

นิทานเป็นมรดกทางวัฒนธรรม เกิดจากจินตนาการอันสร้างสรรค์ของมนุษย์ สืบทอดต่อกันมาเป็นเวลานาน นักวิชาการได้อธิบายความหมายของนิทานไว้ดังต่อไปนี้

สุกัญญา สุกฉายา (2557, น. 23) กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าต่อกันมาโดยใช้วาจาหรือเล่าโดยแสดงภาพประกอบ หรือการเล่าโดยวัสดุอุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ประกอบก็ได้ เช่น หนังสือภาพหุ่น หรือการใช้คนแสดงบทบาทลีลาเป็นไปตามเนื้อเรื่องของนิทานนั้น ๆ แต่เดิมนิทานถูกเล่าสู่กันและกันด้วยปากสืบทอดกันมาเพื่อเป็นเครื่องบันเทิงใจในยามว่าง และเพื่อถ่ายทอดความเชื่อ ความศรัทธาเลื่อมใสในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นที่ยึดถือของคนแต่ละกลุ่ม

เกริก ยุ้นพันธ์ (2547, น. 8) ได้ให้ความหมายของนิทานไว้ว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ เป็นการผูกเรื่องขึ้น เป็นวัฒนธรรมที่เก่าแก่ การเล่านิทานมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน นอกจากนี้แล้วยังสอดแทรกคติสอนใจลงไปด้วย

ชนิษฐา จิตชินะกุล (2545, น. 141) กล่าวว่า นิทานเป็นเรื่องราวที่มีมาแต่โบราณ อาจกล่าวได้ว่าเป็นจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นเครื่องมือสร้างความบันเทิงใจกับผู้อ่าน การเล่านิทานเป็นที่แพร่หลายนิยมทั่วไปในทุกชนชั้น ทุกเชื้อชาติ

สรุปได้ว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่โบราณ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความสนใจและได้ความรู้ที่สอดแทรกคติ นิทานสามารถแสดงถึงภูมิปัญญาของผู้ที่สร้างนิทานขึ้นมา และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของมนุษย์

2.1.2 ลักษณะของนิทาน

นิทานมีลักษณะที่แตกต่างจากวรรณกรรมอื่น ๆ เป็นเรื่องเล่าที่สืบทอดต่อกันมารุ่นต่อรุ่น จึงมีนักวิชาการหลายคนได้ให้คำอธิบายลักษณะของนิทานพื้นบ้านไว้ ดังนี้

กุหลาบ มลลิกะมาส (2548, น. 99-100) ได้สรุปลักษณะของนิทานพื้นบ้านไว้ดังนี้

- 1) เป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา เป็นภาษาร้อยแก้วไม่ใช่ร้อยกรอง
- 2) เล่ากันด้วยปากสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน และเมื่อการเขียนเจริญขึ้น ก็อาจมีการเขียนขึ้นตามเค้าเดิมที่เคยเล่าด้วยปาก
- 3) ไม่ปรากฏว่าผู้เล่าดั้งเดิมเป็นใคร อ้างแต่ว่าเป็นของเก่าฟังมาจากผู้เล่า ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในอดีตอีกต่อหนึ่ง ผิดกับนิยายสมัยใหม่ที่ทราบตัวผู้แต่ง แม้นิทานที่ปรากฏชื่อผู้แต่ง เช่น นิทานของกริมม์ ก็อ้างว่าเล่าตามเค้านิทานที่มีมาแต่เดิมไม่ใช่ตนแต่งขึ้นเอง

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2551, น. 1-8) กล่าวถึงลักษณะของนิทานพื้นบ้านไว้ดังนี้

- 1) เป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา ใช้ภาษาร้อยแก้วแทนภาษาร้อยกรอง
- 2) เล่าเรื่องมาโดยปากเปล่าสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ในระยะหลังเมื่อการเขียนเจริญขึ้น จึงเขียนนิทานขึ้นตามเค้าเดิมที่เคยเล่าปากเปล่าสืบทอดกัน

3) ไม่เหมือนกับนิยาย นิทานพื้นบ้าน ไม่ปรากฏผู้แต่งเรื่อง เพราะฉะนั้นนิทานพื้นบ้านสืบทอดกันมาโดยปากเปล่า อ้างแต่เป็นของเก่า ฟังมาจากผู้เล่าเท่านั้น ไม่สามารถรู้ว่าผู้แต่งเรื่องขึ้นเป็นใคร

กุสุมา รักษมณี (2547, น. 21) กล่าวว่า นิทานมีลักษณะดังนี้

- 1) จะต้องเป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา ใช้ภาษาชาวบ้านทั่วไป
- 2) เป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน ซึ่งในตอนหลังอาจนำมาเขียนขึ้นตามที่เล่าไว้
- 3) ไม่ปรากฏว่าใครเป็นคนเล่าดั้งเดิม

LAN HONG'EN และคณะ (2544, น. 1-12) ได้เขียนหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านจีนฉบับกวางสี ผู้เขียนเหล่านี้ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของนิทานพื้นบ้านจีนไว้ดังนี้

- 1) นิทานพื้นบ้านจีนมักจะนำประวัติศาสตร์ ชาติ และศาสนาผสมกัน เป็นเรื่องเดียวกัน
- 2) นิทานพื้นบ้านจีนได้เผยแพร่อย่างกว้างขวาง ซึ่งบางเรื่องเป็นนิทานของทุกชาติทุกท้องถิ่น แต่ก็มีเนื้อหาส่วนหนึ่งที่เป็นเฉพาะท้องถิ่นตามความคิดความเชื่อในถิ่น
- 3) นิทานพื้นบ้านจีนเป็นเรื่องที่มาจากความเป็นจริง สามารถถ่ายทอดวิถีชีวิตประจำวันในช่วงที่นิทานเกิดขึ้น

สรุปได้ว่า นักวิชาการจีนกับไทยมีการอธิบายลักษณะของนิทานพื้นบ้านทั้งเหมือนและแตกต่างกัน กล่าวคือ ความเหมือนของนิทานไทยกับนิทานจีน คือ นิทานทั้งสองเป็นเรื่องเล่าที่สืบทอดจากรุ่นต่อรุ่น โดยใช้วิธีเล่าเรื่องด้วยปากต่อปากเป็นเวลาช้านาน ใช้ภาษาที่เรียบง่าย ผู้แต่งเรื่อง เวลาสถานที่และชื่อตัวละครที่ปรากฏมักจะกล่าวถึงอย่างไม่ชัดเจน แต่นิทานทั้งสองประเทศสามารถทำให้ผู้อ่านได้รู้จักความคิด ความรู้สึกของผู้เล่า ทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังรู้สึกเพลิดเพลิน ส่วนความแตกต่างคือ นิทานของจีนเป็นเรื่องที่มาจากความเป็นจริง สามารถถ่ายทอดวิถีชีวิตประจำวันในช่วงที่นิทานเกิดขึ้น แต่นิทานของไทย สามารถแสดงให้เห็นความเชื่อต่าง ๆ ของคนไทยและเนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นคนที่สำคัญยิ่งใหญ่ในอดีต

2.1.3 ประเภทของนิทาน

นิทานมีหลากหลายประเภทโดยมีนักวิชาการแบ่งประเภทของนิทานไว้ ดังต่อไปนี้

วิล มาศจรัส (2551, น. 13-14) กล่าวว่า นิทานพื้นบ้านแบ่งได้ 8 ประเภท ได้แก่

- 1) เทพนิยาย (Fairy Tale)

เทพนิยาย เป็นคำแปลจากภาษาอังกฤษว่า แฟร์รี่เทล (fairy tale) จากความหมายของคำว่า เทพนิยาย หรือ fairy tale ตามรูปศัพท์อาจจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเป็นนิทานที่เกี่ยวกับเทวดา นางฟ้า แต่จริง ๆ แล้วนิทานหลายเรื่องที่ว่าเทพนิยาย ไม่มีเทวดานางฟ้าอยู่ แต่จากเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านประเภทนี้ สามารถสังเกตเห็นได้ว่าทุกเรื่องที่เป็นนิทานเทพนิยายจะมีเรื่องราวของอิทธิปาฏิหาริย์และความมหัศจรรย์เหนือธรรมชาติ ดังนั้น จึงเป็นลักษณะสำคัญของนิทานประเภทนี้

2) นิทานชีวิต (Romantic Tale)

นิทานประเภทนี้ใช้ภาษาอังกฤษว่า Novella หรือ Romantic Tale มีลักษณะคล้ายกับนิทานประเภทมหัศจรรย์ นิทานสองประเภทนี้ มีลักษณะเหมือนกัน คือ เป็นนิทานที่มีเนื้อหาค่อนข้างยาว มีหลายอนุภาคหรือหลายตอน ส่วนความแตกต่างกันนั้นก็คือ นิทานชีวิตดำเนินเรื่องอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง ได้แบ่งสถานที่และตัวละครได้ชัดเจน นักวิชาการบางคนจึงจัดนิทานประเภทนี้เป็นนิยาย หรือเรียกว่าเป็นนิยายชีวิต ในนิทานชีวิตบางเรื่องอาจกล่าวถึงอิทธิปาฏิหาริย์ แต่มีลักษณะที่ทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเชื่อว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้มากกว่าในนิทานมหัศจรรย์ ดังนั้นชาวบ้านที่เล่านิทานประเภทนี้มักเชื่อว่าเป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้นจริง

3) นิทานวีรบุรุษ (Hero Tale)

นิทานวีรบุรุษ ภาษาอังกฤษเรียกว่า hero tale เป็นนิทานที่มีเนื้อหาค่อนข้างยาว และประกอบด้วยหลายอนุภาคหรือหลายตอน นิทานประเภทนี้อาจอยู่ในโลกแห่งจินตนาการหรือโลกที่ดูเหมือนจะเป็นจริง เป็นนิทานที่เล่าถึงการผจญภัยของวีรบุรุษคนเดียวหลายครั้งหลายคน และมักเล่าถึงการผจญภัยของบุรุษที่มีความสามารถเหนือมนุษย์

4) นิทานประจำถิ่น (Local Legend)

ในภาษาไทยอาจจัดเป็นตำนานประเภทหนึ่ง เพราะเป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับความเป็นมาของบุคคลและสถานที่ในท้องถิ่น มีขนาดของเรื่องไม่แน่นอน เนื่องจากนิทานประเภทนี้บางเรื่องอาจจะสั้น บางเรื่องอาจจะยาว บางเรื่องอาจมีอนุภาคที่สำคัญเพียงอนุภาคเดียว มักเป็นเรื่องแปลกพิสดาร ซึ่งเชื่อว่าเคยเกิดขึ้นจริงในสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง ตัวละครและสถานที่แบ่งให้ชัดเจน อาจเป็นเรื่องของบุคคลในประวัติศาสตร์หรือคนสำคัญของเมือง ตัวละครอาจเป็นมนุษย์ เทวดา สัตว์ หรือผี นางไม้ ลักษณะอีกอย่างหนึ่งของนิทานประเภทนี้คือจะอธิบายความเป็นไปของสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น นอกจากนี้แล้ว อาจจะเป็นนิทานเกี่ยวกับความเชื่อของศาสนา นิทานเกี่ยวกับทรัพย์สินสมบัติหรือสิ่งลึกลับ

5) นิยายอธิบายเหตุ (Explanatory Tale)

นิยายอธิบายเหตุ เป็นเรื่องที่อธิบายกำเนิดหรือความเป็นมาของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ อาจอธิบายถึงกำเนิดชื่อของสัตว์บางชนิด สาเหตุของรูปร่างลักษณะและส่วนประกอบของสัตว์บางชนิด กำเนิดของต้นไม้หรือดอกไม้บางชนิด ความเป็นมาของดวงดาวบางดวง หรือบางกลุ่ม เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว นิทานประเภทนี้ยังเป็นนิทานที่อธิบายปรากฏการณ์ในธรรมชาติ พิธีกรรมและขนบประเพณีหรือที่มาของสิ่งอื่น ๆ เช่น อาหารการกิน นิทานประเภทนี้มักจะสั้นและเล่าอย่างตรงไปตรงมา เพื่อตอบคำถามว่าทำไมสิ่งนั้นจึงเป็นเช่นนี้

6) ตำนานปรัมปรา (Myth)

เนื้อหาของนิทานประเภทนี้เป็นเรื่องอธิบายถึงกำเนิดของจักรวาล โครงสร้างและระบบของจักรวาล มนุษย์ สัตว์ ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ฝน กลางวัน กลางคืน พายุ ฟ้าผ่า

ส่วนประกอบที่สำคัญของนิทานประเภทนี้ คือ ตัวละครมีบทบาทสำคัญ มีชีวิตอยู่ในโลกที่เหนือธรรมชาติ ในโลกนั้นอาจจะมีสัตว์โลกที่เหนือมนุษย์แล้วทำให้เกิดโชคหรือโชคร้าย นอกจากนี้แล้วยังประกอบด้วย ความเป็นมาของชนชั้นผู้นำ ลำดับชั้น และบทบาทหน้าที่ของมนุษย์ ตลอดจนความเชื่อทางศาสนา ประเพณี พิธีกรรม และการประเพณีปฏิบัติต่าง ๆ จึงเป็นประสบการณ์ของวีรบุรุษที่เป็นมนุษย์หรือกึ่งมนุษย์กึ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์

7) นิทานสัตว์ (Animal story)

นิทานประเภทนี้เป็นเรื่องที่สัตว์เป็นตัวเอกโดยทั่วไปมักแสดงให้เห็นนิสัยสันดานแท้จริงของสัตว์ อาจแสดงความฉลาดของสัตว์ชนิดหนึ่ง และความโง่เขลาของสัตว์อีกชนิดหนึ่ง สัตว์ที่เป็นตัวเอกมีลักษณะเป็นตัวโกง (Trickster) เทียวกลั่นแกล้งเอาเปรียบคนหรือสัตว์อื่น ๆ ซึ่งบางทีก็ได้รับความเดือดร้อนตอบแทนบ้างเหมือนกัน หรือการตกอยู่ในสถานการณ์ลำบากที่ไม่น่าเป็นไปได้ของสัตว์ อันเนื่องมาจากความโง่ของมัน นิทานประเภทสัตว์ส่วนใหญ่อาจจะเล่าเรื่องของสัตว์ที่ดี

8) นิทานมุขตลก (Jest)

เนื้อหาของนิทานประเภทนี้ มักจะมีขนาดสั้น โครงเรื่องไม่ซับซ้อน มีแต่อนุภาคเดี่ยวตัวละครอาจเป็นมนุษย์หรือสัตว์ก็ได้ จุดที่สำคัญของเรื่อง คือ ความไม่น่าเป็นไปได้ต่าง ๆ สติขมทอมป์สัน ได้ประมวลแนวคิดของเรื่องที่เป็นมุขตลกต่าง ๆ ว่ามี 16 ประการ คือ ความฉลาด ความโง่ การชนะ การแข่งขันด้วยกลลวง การต่อรองแบบกลลวง ขโมยและการหลอกต้ม การหนีโดยใช้กลลวง การล่อลวง และผิดประเวณี กลลวงที่ทารุณ กลลวงโดยวิธีแข่งขัน การปลอมแปลง การกล่าวหาที่ผิดภรรยาที่เลว ความเกียจคร้าน คนหูหนวก นักบวช และการโม้ นิทานประเภทนี้อาจจะเล่าเรื่องเพศ เรื่องของคนพิการ เรื่องของคนต่างถิ่นหรือต่างชาติหรือเรื่องของนักบวช เป็นต้น

วราภา เลหาเพ็ญแสง (2547, น. 16-18) ได้รวบรวมและแบ่งประเภทของนิทานดังต่อไปนี้

1) นิทานปรัมปรา (Fairy Tale)

นิทานประเภทนี้เป็นเรื่องค่อนข้างยาว มีสารัตถะหลายสารัตถะประกอบอยู่ในนิทานนั้นเป็นเรื่องที่สมมติว่าเกิดขึ้นในที่ใดที่หนึ่ง แต่สถานที่เลื่อนลอยกำหนดลงชัดไปไม่ได้ว่า ที่ไหน ตัวบุคคลในเรื่องนิทานตรวจสอบไม่ได้ เนื้อเรื่องจะประกอบด้วยอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ ฯลฯ

2) นิทานท้องถิ่น (Legend)

นิทานประเภทนี้เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาซึ่งอาจไม่มีบันทึกเป็นหลักฐาน เนื่องจากสมัยโบราณไม่มีความบันเทิงในรูปแบบอื่นในสังคมหลายวัฒนธรรมใช้การเล่าเรื่องสู่กันฟังซึ่งมักเป็นเรื่องราวจากจินตนาการแสดงความเชื่อของชาวบ้าน นิทานท้องถิ่นมักได้รับการบันทึกหรือตีพิมพ์ภายหลังและมักหาต้นกำเนิดไม่ได้ และมีการแต่งแต้มเรื่องราวเพิ่มเติมตามจินตนาการของผู้เล่า

3) เทพนิยาย (Myth)

นิทานประเภทนี้ หมายถึง นิทานเรื่องเกี่ยวกับเทวดา จะมีตัวละครแตกต่างไปจากนิทานภาคิ ต ในนิทานเทพนิยาย ตัวละครมักจะเป็นมนุษย์ แต่มีศักดิ์สูง เช่น เป็นเจ้าหญิง เจ้าชาย หรือเป็นมนุษย์ธรรมดาที่มีลักษณะพิเศษ เช่น เป็นคนรูปร่างงาม รูปร่างเป็นที่รำลือของบุคคลทั่วไป เป็นต้น

4) นิทานเรื่องสัตว์ (Animal Tale)

นิทานประเภทนี้ในภาษาอังกฤษใช้ว่า Animal Tale เป็นเรื่องที่สัตว์เป็นตัวเอก นิทานสัตว์โดยทั่วไปมักแสดงให้เห็นความฉลาดของสัตว์ชนิดหนึ่งและความโง่เขลาของสัตว์อีกชนิดหนึ่ง สัตว์ที่เป็นตัวเอกมีลักษณะเป็นตัวโกง (Trickster) เทียบกลั่นแก้งเอาเปรียบคนหรือสัตว์อื่น ซึ่งบางทีก็ได้รับความเดือดร้อนตอบแทนบ้างเหมือนกัน เรื่องทำนองนี้บางเรื่องมีหลายอนุภาคหลายตอนความ น่าสนใจของเรื่องอยู่ที่ความขบขันจากการหลอกลวงหรือการตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่น่าเป็นไปได้ของ สัตว์ อันเนื่องมาจากความโง่ของมัน

5) นิทานตลกขบขัน (Jest)

นิทานประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นนิทานสั้น ๆ ซึ่งจุดสำคัญของเรื่องอยู่ที่พฤติกรรม หรือเหตุการณ์ที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ต่าง ๆ อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับความโง่ การแสดงไหวพริบปฏิภาณ การแก้แค้นแก้แค้น การพนันขันต่อ การเดินทางผจญภัยที่ก่อเรื่องผิดปกติในแง่ขบขันต่าง ๆ ตัวเอกของ เรื่องอาจจะเป็นคนที่โง่เขลาที่สุด และทำเรื่องผิดปกติวิสัยที่มนุษย์ที่มีสติปัญญาธรรมดาเขาทำกัน เช่น เรื่องศรีธนญชัย หัวล้านนอกครุ เป็นต้น

ชนิษฐา จิตชินะกุล (2545, น. 144) ได้สรุปว่า การแบ่งนิทานพื้นบ้านตามเขตพื้นที่ นักปราชญ์ทางนิทานพื้นบ้านได้แบ่งเป็นเขตใหญ่ ๆ ดังนี้

1) เขตอินเดีย มีนิทานเป็นศาสนาพราหมณ์ ศาสนาพุทธ และนิทานศาสนา นิทาน เหล่านี้จะสืบทอดกันมาด้วยมุขปาฐะ โดยจะแสดงถึงประวัติศาสตร์ ตลอดทั้งสภาพสังคมอินเดีย นักมานุษยวิทยาถือว่าอินเดียเป็นแหล่งกำเนิดใหญ่ของนิทานพื้นบ้าน

2) เขตประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม นิทานประเภทนี้มีภาษาอาหรับมีขนบธรรมเนียม ประเพณีและพิธีกรรมทางศาสนาที่เหมือนกัน

3) เขตชนชาติยิวในเอเชียไมเนอร์ นิทานประเภทนี้ยังมีขนบธรรมเนียมประเพณี หลายอย่างที่สืบทอดมาจากชนชาติยิวในโบราณกาล

4) เขตประเทศสลาวิกหรือเขตกลางระหว่างตะวันออกและตะวันตก เป็นนิทานที่มี ลักษณะผสมผสาน

5) เขตรัฐต่าง ๆ แถบตะวันออกของทะเลบอลติก ได้แก่ รัฐทั้ง 4 คือ ฟินแลนด์ เอสโตเนีย ลัตเวีย และลิทัวเนีย เป็นแหล่งสำคัญของนิทานพื้นบ้าน

6) เขตแหลมสแกนดิเนเวีย ได้แก่ ชาวสวีเดน ชาวอร์เวย์ และชาวเดนมาร์ก นิทานกลุ่มนี้สืบมาจากแหลมสแกนดิเนเวีย

7) เขตของชนชาติที่พูดภาษาเยอรมัน นิทานประเภทนี้มีลักษณะผสมผสานโดยจะมีต้นเค้ามาจากชาติอื่น ๆ หลายชาติ จึงกล่าวได้ว่า เยอรมนีเป็นตัวกลางในการรับถ่ายทอดมากกว่าที่จะเป็นเจ้าของนิทาน

8) เขตประเทศฝรั่งเศส ประเทศฝรั่งเศสเป็นแหล่งกำเนิดทางวัฒนธรรมของยุโรป จึงทำให้ฝรั่งเศสสามารถสร้างสรรค์นิทานต่าง ๆ มาเป็นเวลาช้านานและเป็นที่นิยมสืบทอดต่อมาทั้งยังกระจายไปทั่วยุโรป นอกจากนี้แล้ว ฝรั่งเศสยังรับมาจากที่อื่นนำมาผสมผสานกันจนเป็นแบบฝรั่งเศสมากขึ้น

9) เขตประเทศสเปนและโปรตุเกส นิทานประเภทนี้ถูกแขกมัวร์ครอบครองจึงมีร่องรอยของวัฒนธรรมอิสลามปรากฏอยู่ และนิทานประเภทนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเวทมนตร์และนักบุญมากมาย จึงไม่มีที่ใดมีนิทานประเภทนี้มากกว่านี้

10) เขตประเทศอิตาลี การรวบรวมนิทานของยุโรปมีขึ้นครั้งแรกที่อิตาลี ใน ค.ศ. 1617 นักเขียนชาวอิตาลีเห็นว่านิทานหลายเรื่องมีคุณค่าควรปรับปรุงให้เป็นวรรณคดีและแม้แต่ในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาก็ยังมีความนิยมในการเล่านิทานอยู่

11) เขตประเทศของอังกฤษ เริ่มมีการรวบรวมนิทานชาวบ้านตั้งแต่โบราณ 100 ปีมาแล้ว ทำให้ทราบว่านิทานอังกฤษมีเป็นจำนวนมาก

12) เขตสกอตแลนด์และไอซ์แลนด์ ชาวอิตาเลียนที่ชื่อแคมป์เบลล์ (Campbell) ได้เป็นผู้รวบรวมนิทานทางแถบนี้ไว้ 4 ฉบับใหญ่ ๆ ซึ่งการเก็บนิทานพื้นบ้านในแถบนี้ผู้เก็บจะใช้ภาษาถิ่น จึงทำให้มีผู้แปลออกมาเป็นภาษาอื่น ๆ หลายภาษา

สรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของนิทานสามารถแบ่งได้หลายแบบตามแนวคิดต่าง ๆ เช่น การแบ่งประเภทโดยเนื้อหาและโครงสร้าง การแบ่งประเภทโดยเขตพื้นที่ เป็นต้น

2.1.4 อนุภาคของนิทาน

อนุภาคในนิทานมีความหมายพิเศษ ดังที่นักวิชาการกล่าวถึง ดังต่อไปนี้

ปรียาร์ตัน เซาวลิตประพันธ์ (2549, น. 13) กล่าวว่า อนุภาค คือ สารัตถะของนิทาน ซึ่งสตีส ทอมป์สัน ว่า คือ ธาตุแท้หรือแก่นแท้หรือจุดสำคัญของนิทานเรื่องนั้น ซึ่งมีอิทธิพลยืนยงอยู่ในเรื่องนั้นตลอดไปไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อนิทานตกไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่อาจมีการปรับปรุงเจือปนให้มีส่วนที่เป็นของใหม่แทรกเข้าไปได้บ้าง แต่ส่วนที่เป็นแก่นแท้ของเรื่องจะยังคงอยู่เสมอ

ศิริพร ณ ถกลาง (2548, น. 40) กล่าวว่า อนุภาค (Motif) หมายถึง หน่วยย่อยในนิทานที่มีความไม่ธรรมดา มีความน่าสนใจทางความคิดและจินตนาการจนได้รับการจดจำและสืบทอดต่อกันมา ในสังคมหนึ่ง ๆ ซึ่งอนุภาคอาจเป็นตัวละคร วัตถุสิ่งของ พฤติกรรมของตัวละครหรือ

เหตุการณ์ในนิทาน

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2551, น. 38-39) กล่าวว่า อนุภาคสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท

1) อนุภาคของตัวละคร ได้แก่ ตัวละครที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะที่แปลก เช่น แม่มดยักษ์ นางฟ้า แมวพูดได้ เป็นต้น

2) อนุภาคของวัตถุหรือสิ่งของ ได้แก่ วัตถุสิ่งของที่มีลักษณะแปลกผิดธรรมดา เช่น ตะเกียงวิเศษ พรหมวิเศษ เป็นต้น

3) อนุภาคของเหตุการณ์หรือพฤติกรรมตัวละครในนิทาน ได้แก่ เหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่มีลักษณะเด่น หรือพิเศษ เช่น การสาบคนทั้งเมืองให้หลับพร้อมกัน การแปลงร่าง เป็นต้น

ศิริพร ณ ถลาง และสุกัญญา ภัทรราชย์ (2542, น. 7) กล่าวว่า อนุภาค หมายถึง หน่วยที่เล็กที่สุดของเนื้อเรื่องหรือองค์ประกอบย่อยที่ประกอบกันขึ้นเป็นนิทานหรือเป็นฐานของการสร้างนิทานแต่ละเรื่องขึ้น ผู้ศึกษาอนุภาค (motif) ของนิทาน คือ สติธ ธอมป์สัน ได้รวบรวม motif ต่าง ๆ ของนิทานมาพิมพ์เป็นหนังสือ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์นิทานอย่างละเอียด ศัพท์ดังกล่าวถือเป็นคำเฉพาะอีกคำหนึ่งที่ใช้ในวงวิชาการคติชนวิทยา ในระยะแรกที่มีการใช้ศัพท์นี้ในภาษาไทยได้ใช้ว่าสารัตถะ ต่อมา ดร.กึ่งแก้ว อัทธการ ได้ใช้คำว่า อนุภาค เมื่อกล่าวถึงศัพท์เฉพาะดังกล่าว คำว่า อนุภาค จึงเป็นที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลาย

สรุปได้ว่า อนุภาคในนิทานพื้นบ้าน หมายถึง องค์ประกอบเล็กที่สุดหรือหน่วยที่พื้นฐานที่สุดในนิทานที่มีลักษณะแปลกและสะดุดตา ในภาษาไทยที่ใช้ครั้งแรกก็ใช้คำว่า “สารัตถะ” ในเวลาต่อมาใช้คำว่า “อนุภาค” สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น อนุภาคในนิทานพื้นบ้านมี 3 ประเภท คือ ตัวละคร วัตถุสิ่งของ และเหตุการณ์หรือพฤติกรรม

2.1.5 แบบเรื่องของนิทาน

แบบเรื่องของนิทานมีความหมายพิเศษ ดังที่นักวิชาการกล่าวถึง ดังต่อไปนี้

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2551, น. 33) ได้กล่าวว่า แบบเรื่องนิทานพื้นบ้าน (tale type) เป็นคำศัพท์ที่ใช้ในการแบ่งประเภทนิทานพื้นบ้านอย่างละเอียด โดยแบ่งตามแบบของเนื้อเรื่องนิทานพื้นบ้าน 1 แบบเรื่อง หมายถึง นิทานพื้นบ้านเรื่องหนึ่งซึ่งมีความสมบูรณ์ในตัว สามารถนำไปเล่าได้โดยอิสระ ไม่ต้องอาศัยความหมายหรือเนื้อความนิทานเรื่องอื่นใดอีก แบบเรื่องจะบอกให้ทราบว่า นิทานเรื่องนี้เกี่ยวกับใคร มีพฤติกรรมหรือเหตุการณ์สำคัญอย่างไรเกิดขึ้น เช่น เรื่องซินเดอเรลลา เรื่องเจ้าชายกบ และเรื่องกระต่ายกับเต่า นิทาน 3 เรื่องนี้ถือว่าเป็นนิทาน 3 แบบเรื่อง เช่นเดียวกับนิทานไทยเรื่องพระยากงพระยาพาน เรื่องนางสิบสอง เรื่องโสนน้อยเรือนงาม ทั้ง 3 เรื่องนี้มีเรื่องราวไม่เหมือนกัน แต่ละเรื่องสามารถนำไปเล่าได้โดยอิสระกล่าวได้ว่านิทาน 3 เรื่องดังกล่าวมีแบบเรื่องที่แตกต่างกันไปคนละแบบ ลักษณะตัวละคร พฤติกรรมของตัวละคร และเหตุการณ์สำคัญในเรื่องแตกต่างกัน ทั้ง 3 เรื่องนี้จึงนับเป็นนิทาน 3 แบบเรื่อง

ศิริพร ณ ถลาง (2548, น. 66-69) ได้ให้ความหมายของแบบเรื่องไว้ว่า แบบเรื่องนิทาน (Tale Type) หมายถึง โครงเรื่องของนิทานที่ทำให้นิทานแต่ละเรื่องมีลักษณะเฉพาะต่างจากนิทานเรื่องอื่น ๆ แบบเรื่องนิทานแต่ละแบบดำรงอยู่อย่างอิสระในลักษณะของเรื่องเล่าที่สมบูรณ์ในตัวเอง นิทานแต่ละแบบเรื่องอาจจะประกอบด้วยอนุภาคเดียวหรือหลายอนุภาคก็ได้ แบบเรื่องของนิทาน มุขตลก นิทานเรื่องสัตว์อาจมีอนุภาคหลักเพียงอนุภาคเดียว ส่วนนิทานมหัศจรรย์มักประกอบด้วยหลายอนุภาค รวมความว่าเมื่อพูดถึงแบบเรื่องนิทานจะทำให้นึกถึงอนุภาคที่มีลักษณะเด่นของนิทานเรื่องนั้น ๆ หรือลำดับของอนุภาคที่ประกอบกันเป็นนิทานเรื่องนั้น ๆ ดัชนีแบบเรื่องแบ่งออกเป็น 5 หมวดใหญ่ ๆ คือ หมวดนิทานเรื่องสัตว์ หมวดนิทานมหัศจรรย์ หมวดนิทานมุขตลก หมวดนิทาน เข้าแบบ และหมวดนิทานเบ็ดเตล็ด ในแต่ละหมวดจะเรียงลำดับแบบเรื่องพร้อมทั้งชื่อนิทาน เช่น แบบเรื่อง 1 The Theft of Fish, แบบเรื่องที่ 2 The Tail-Fisher, แบบเรื่องที่ 510 Cinderella and Cap o' Rushes ในแต่ละแบบเรื่องก็จะระบุเหตุการณ์สำคัญตอนต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นโครงเรื่องของนิทานในแบบเรื่องนั้นซึ่งก็จะบอกด้วยว่ามักจะประกอบด้วยอนุภาคหลักใดบ้าง

เอื้อนทิพย์ พิระเสถียร (2540, น. 8-9) ได้กล่าวว่า แบบเรื่อง (Type) หมายถึง ประเภทของ โครงเรื่อง ซึ่งประกอบด้วยลำดับเหตุการณ์ที่สำคัญอันทำให้นิทานเรื่องหนึ่งต่างจากนิทานเรื่องอื่น ๆ แบบเรื่องจะบอกให้รู้ว่านิทานเรื่องนั้นหรือตอนนั้นเกี่ยวกับใคร มีพฤติกรรมหรือเหตุการณ์สำคัญอย่างไรเกิดขึ้นบ้าง เช่น แบบเรื่องกบเลือกนาย แบบเรื่องการตามหาเจ้าหญิงที่หายไป บางแบบเรื่องก็ได้ชื่อจากนิทานที่แพร่หลาย เป็นที่รู้จักกันดี จัดเป็นแม่แบบเรื่องนั้น เช่น แบบเรื่องซินเดอเรลลา หมายถึง นิทานที่มีโครงเรื่องเกี่ยวกับนางเอกซึ่งเป็นลูกกำพร้า ถูกแม่เลี้ยงกดขี่รังแก ภายหลังได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญให้ได้พบและแต่งงานกับเจ้าชายในที่สุด แบบเรื่องเจ้าชายกบ หมายถึง นิทานที่มีโครงเรื่องเกี่ยวกับกบซึ่งเป็นเจ้าชายที่ถูกสาปมา แล้วจะคืนร่างเป็นคนได้ก็ต่อเมื่อได้นอนร่วมเตียงกับหญิงสาวหรือได้รับการจุมพิตจากหญิงสาว แบบเรื่องฮันเซลกับเกรเทล หมายถึง นิทานที่มีโครงเรื่องเกี่ยวกับเด็กชายหญิงสองพี่น้องที่ถูกพ่อแม่นำไปปล่อยไว้ในป่า เด็กทั้งสองหลงไปอาศัยอยู่กับแม่มด เด็กชายจะถูกแม่มดจับกิน แต่เด็กหญิงลวงฆ่าแม่มดได้ เป็นต้น แบบเรื่องนิทานต่าง ๆ เหล่านี้ Antti Arne และ Stith Thompson ได้รวบรวมจัดลำดับไว้ในดัชนีแบบเรื่องนิทานพื้นเมือง ซึ่งได้รับการยอมรับเป็นเกณฑ์ในการค้นคว้าเกี่ยวกับนิทานพื้นเมืองทั่วโลก เป็นหลักในการเทียบเคียงโครงเรื่องนิทานอื่น ๆ ว่าจัดเข้าอยู่ในแบบใด

สรุปได้ว่า แบบเรื่อง หมายถึง ประเภทของโครงเรื่องซึ่งประกอบด้วยลำดับเหตุการณ์ที่สำคัญอันทำให้นิทานเรื่องหนึ่งต่างจากนิทานเรื่องอื่น ๆ แบบเรื่องจะบอกให้รู้ว่านิทานเรื่องนั้น ๆ หรือตอนนั้น ๆ เกี่ยวกับใคร มีพฤติกรรมหรือเหตุการณ์สำคัญอย่างไรเกิดขึ้นบ้าง ดัชนีแบบเรื่องสามารถแบ่งออกเป็น 5 หมวดใหญ่ ๆ คือ หมวดนิทานเรื่องสัตว์ หมวดนิทานมหัศจรรย์ หมวดนิทานมุขตลก หมวดนิทานเข้าแบบ และหมวดนิทานเบ็ดเตล็ด

2.1.6 คุณค่าของนิทาน

นิทานสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตและองค์ความรู้ของกลุ่มคนนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน และยังมีคุณค่าในด้านอื่น ๆ อีกด้วย ดังต่อไปนี้

ประยูร ทรงศิลป์ (2555, น. 6) ได้เสนอความคิดที่เกี่ยวกับประโยชน์และคุณค่าของนิทาน ดังนี้

1) ช่วยพัฒนาพื้นฐานของเด็ก นิทานช่วยกระตุ้นจินตนาการ การฟังจากเสียงที่เล่าออกมา ทำให้เด็กได้ใช้จินตนาการโดยสร้างเรื่องราวให้เห็นเป็นรูปภาพ สามารถพัฒนาความฉลาดของเด็กได้มากขึ้น การเล่านิทานสามารถสร้างความใกล้ชิดระหว่างผู้เล่ากับผู้ฟัง

2) นิทานเป็นการปูพื้นฐานทักษะการฟัง การพูดและการอ่านของเด็ก เพราะการที่เด็กได้ฟังได้ยินเสียงจะทำให้เขารู้จักคำหรือประโยคตลอดจนรู้จักความหมายของคำหรือประโยคนั้น ๆ และนำไปสู่การเข้าใจภาษาและสื่อสารได้เหมาะสม การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนต่อไป

3) นิทานช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้แก่พ่อแม่และเด็กได้เป็นอย่างดี นิทานเป็นสื่อกลางที่ส่งความอบอุ่นความเอาใจใส่จากพ่อแม่ไปสู่ลูกทำให้เด็กไม่รู้สึกว่าเหว่ เด็กมีสภาพจิตใจที่มั่นคงมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และความคิดเหมาะสมตามวัย

4) กระตุ้นสมองของเด็ก ๆ ทำให้พวกเขาเกิดความคิดสร้างสรรค์และมีความต้องการจะเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากตัวละครในนิทาน

5) นิทานสามารถใช้เป็นสื่อในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีให้แก่เด็ก ใช้เป็นตัวบ่มเพาะคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้เด็กได้ตระหนักถึงคุณงามความดีและสิ่งเหล่านี้จะพัฒนาเป็นบุคลิกภาพติดตัวไปจนตลอดชีวิต

อิงอร สุพันธุ์วนิช (2547, น. 142-143) สรุปคุณค่าของนิทานไว้ดังนี้

1) ให้ความบันเทิงสนุกสนานแก่กลุ่มชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในอดีตที่ยังไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกอย่างอื่น นิทานจะทำหน้าที่ให้ความบันเทิงอย่างเต็มที่กับคนทุกวัย ได้นามมนุษย์ไปสู่โลกแห่งจินตนาการและความเพ้อฝันที่สนุกสนาน

2) เป็นแหล่งรวมวิถีชีวิต ความเป็นอยู่' ตลอดจนความเชื่อของคนในสังคม เพราะนิทานได้แสดงให้เห็นถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม และความเชื่อต่าง ๆ ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยแทรกไว้ในเนื้อเรื่องซึ่งช่วยสะท้อนสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชนต่าง ๆ ได้อย่างดี

3) เป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอน ศีลธรรมและจริยธรรมเพราะเนื้อหาในนิทานจะสอดแทรกคติธรรม ปรัชญา ค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ โดยนิทานจะเป็นเครื่องมือในการแสดงออกถึงการทำความดี ความชั่ว เสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม

4) เป็นสายใยแห่งความรัก ความผูกพันของคนในครอบครัวและสังคม เพราะการเล่านิทานสู่กันฟังย่อมทำให้เกิดการรวมกลุ่มกัน สร้างความผูกพันที่ดีต่อกัน

5) เป็นเครื่องมือในการระบายความคับข้องใจที่เกิดขึ้นให้แก่สังคมไม่ว่าจะเป็นเรื่องทางเศรษฐกิจหรือทางครอบครัว หรือแม้กระทั่งบุคคลที่สังคมให้ความเคารพแต่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เนื้อหาในนิทานจะมีการล้อเลียนเสียดสีเรื่องเหล่านั้นอย่างตลกขบขัน ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ได้อีกแนวทางหนึ่ง

6) เป็นเครื่องมือบอกความปรารถนาและความต้องการในชีวิตของมนุษย์ เพราะฉะนั้นนิทานบางเรื่องได้ให้ตัวละครขอพรจากสิ่งวิเศษตามที่ต้องการ

ผจงวาด กมลเสวีรัตน์ และคณะ (2545, น. 2) ได้กล่าวว่า นิทานและตำนานจัดว่าเป็นวรรณกรรมพื้นบ้านถ่ายทอดสืบต่อกันด้วยการพูด บอกเล่าให้ฟังกันมาตั้งแต่โบราณ หรือบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งนอกจากจะมีวัตถุประสงค์เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ของพื้นบ้านแห่งนั้น จึงสมควรที่จะอนุรักษ์และสืบสานต่อไป เพื่อป้องกันไม่ให้เสื่อมสลาย หรือสูญหายไปในที่สุด ดังนั้น นิทานจึงถือเป็นสิ่งล้ำค่า ผู้อ่านเมื่อได้อ่านนิทานแล้วนอกจากได้ผ่อนคลายอารมณ์ ยังได้เข้าใจถึงสภาพสังคมในหลากหลายด้านอีกด้วย

ชนิษฐา จิตชินะกุล (2545, น. 152) ได้กล่าวว่า นิทานจะปรากฏอยู่ทั่วไปในกลุ่มชนหรือสังคมที่มีภาษาใช้สื่อสารกันซึ่งนอกจากจะให้ความสนุกสนานความพึงพอใจทั้งผู้เล่าและผู้ฟังแล้ว นิทานพื้นบ้านยังแฝงด้วยคติสอนใจที่ผู้ใหญ่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนให้เกิดจิตสำนึกในสิ่งที่ดีงาม ตลอดจนแนะแนวทางในการใช้ชีวิตที่เหมาะสมด้วยนิทานของแต่ละท้องถิ่นซึ่งมักแสดงออกถึงขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ลักษณะนิสัยของคนในชาตินั้น ๆ

FEI LIANXIA และ PAN JINGJING (2553, น. 56) ได้ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ลักษณะนิทานพื้นบ้าน” ทั้งสองได้กล่าวว่า ลักษณะของนิทานพื้นบ้านจีน มีดังนี้

1) การอบรมสั่งสอน นิทานพื้นบ้านสามารถเป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนเด็ก ๆ โดยใช้เนื้อเรื่องที่บันเทิงใจ

2) เป็นเรื่องจินตนาการ มีเนื้อเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ในชีวิตจริง

3) ใกล้เคียงกับชีวิตจริง นิทานสามารถถ่ายทอดวิถีชีวิตมนุษย์ ดำเนินเรื่องตามชีวิตจริงซึ่งเนื้อเรื่องแต่งมาจากชีวิตความเป็นจริง

สรุปได้ว่า นิทานเป็นมรดกทางวัฒนธรรม มีคุณค่าในด้านการสะท้อนสภาพสังคมในท้องถิ่น รวมถึงวิถีชีวิตและค่านิยมต่าง ๆ ของท้องถิ่น และยังมีคุณค่าในด้านการศึกษาต่อเด็กทำให้เด็กได้ฝึกทักษะทางภาษา และความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งนิทานยังช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวและสังคมด้วย

2.1.7 ความหมายของนิทานสร้างโลก

นิทานสร้างโลกเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับความเชื่ออันเกิดจากปัญญาของมนุษย์ในการอธิบายที่มาของสิ่งต่าง ๆ นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายความหมายและที่มาของนิทานสร้างโลกไว้ดังนี้

ศิริพร ณ ถลาง (2545, น. 51) ได้อธิบายว่า ตำนานสร้างโลกเป็นตำนานที่เกี่ยวกับความเชื่ออันเกิดจากตรวจสอบปัญหาของมนุษย์ มีความเป็นนามธรรม (abstract) เรื่องราวของตำนานสร้างโลกนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ไม่สามารถเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้และเป็น ตำนานที่ยากยิ่งในการค้นหาคำตอบได้ว่าเกิดขึ้นเมื่อใดเพราะไม่สามารถระบุเวลาได้ ซึ่งตำนานสร้างโลกแต่ละท้องถิ่นล้วนมีความเชื่อที่ต่างกัน ตัวตำนานอธิบายถึงการกำเนิดโลก กำเนิดมนุษย์ของคนแต่ละกลุ่มคนที่แสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์ ความคิด ความเชื่อ ของคนในวัฒนธรรมนั้น ๆ

TIAN ZHAOYUAN (2562, น. 23) ได้เขียนหนังสือ “ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมพื้นเมือง” เขาได้ให้ความหมายของตำนานการสร้างโลกไว้ว่า ตำนานการสร้างโลกเป็นตำนานที่เกี่ยวกับการสร้างจักรวาลและโลก และเกี่ยวกับการสร้างมนุษย์ กล่าวคือ ตำนานการสร้างโลกประกอบด้วยเนื้อหาพื้นฐานสองประการ ได้แก่ 1) โลกมาจากไหน 2) มนุษย์มาอย่างไร

WANG NAN (2560, น. 113-114) ผู้เขียนหนังสือ “ตำนานการสร้างโลกของภาคใต้” ได้กล่าวว่า ตำนานการสร้างโลกสามารถจำแนกตามเนื้อหาออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) ตำนานเรื่องการสร้างฟ้าและดิน มักกล่าวถึงตำนานเรื่องต้นกำเนิดของสรรพสิ่ง เช่น ตำนานการสร้างสวรรค์และโลกในผานกู่ ในความหมายที่แคบ หมายถึง ตำนานเกี่ยวกับการก่อตัวของสวรรค์และโลก กล่าวคือ การปรากฏของดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ การก่อตัวของกลางวันและกลางคืน เป็นต้น

2) ตำนานที่มาของมนุษย์ ตำนานเรื่องต้นกำเนิดของมนุษย์เป็นส่วนสำคัญของตำนานการสร้างโลก ซึ่งอธิบายคำถามที่ว่ามนุษย์มาจากไหน

3) ตำนานการเกิดปรากฏการณ์ท้องฟ้า ตำนานประเภทนี้ หมายถึง ตำนานเกี่ยวกับการกำเนิดของดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว ตลอดจนฟ้าร้อง ไฟฟ้า ลม และฝน เป็นต้น

YUAN HAO (2560, น. 230-233) ผู้เขียนหนังสือ “หนังสือรวมนิทานพื้นบ้านจีน” กล่าวว่า ตำนานการสร้างโลกสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) ตำนานเกี่ยวกับการสร้างสวรรค์และโลก เช่น ฟ้า-ดินแยกกันและความรอดของโลก 2) ตำนานเกี่ยวกับการกำเนิดมนุษย์ เช่น การกำเนิดมนุษย์ การเกิดชีวิตใหม่ของมนุษย์ เป็นต้น 3) ตำนานการประดิษฐ์สิ่งของ เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย และการขนส่งของมนุษย์ 4) ตำนานการกำเนิดกฎระเบียบ เช่น ระบบการแต่งงาน มารยาท กฎหมายอาญา เป็นต้น 5) ตำนานการสร้างจิตวิญญาณ เช่น ความกตัญญู ความจงรักภักดี ความรัก เป็นต้น

สรุปได้ว่า นิทานสร้างโลกอธิบายถึงการกำเนิดโลก กำเนิดมนุษย์และกำเนิดสรรพสิ่งต่าง ๆ สามารถแบ่งตามเนื้อหาของตำนานการสร้างโลกที่สืบทอดต่อกันมาได้หลายประเภท ได้แก่ ตำนานเกี่ยวกับการสร้างสวรรค์และโลก ตำนานเกี่ยวกับการสร้างมนุษย์ ตำนานการประดิษฐ์สิ่งของ ตำนานการกำเนิดกฎระเบียบ และตำนานการสร้างจิตวิญญาณ เป็นต้น

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

วรรณกรรมเป็นผลงานสร้างสรรค์ของนักเขียนที่เกิดขึ้นจากสังคม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ของนักเขียน และวรรณกรรมยังมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม และมีความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นอย่างมาก วรรณกรรมกับสังคมจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและแยกออกไม่ได้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีด้านความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมที่นักวิชาการและนักวิจารณ์หลายท่านได้กล่าวไว้ มีดังต่อไปนี้

2.2.1 อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม

สังคมกับวรรณกรรมมีการเชื่อมโยงกันอย่างลึกซึ้ง สังคมจึงมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม นักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาอิทธิพลที่สังคมมีต่อวรรณกรรม ดังต่อไปนี้

สุกัญญา สุจฉายา (2557, น. 87) กล่าวว่า วรรณกรรมที่เกิดขึ้นในสมัยหนึ่ง ๆ ย่อมบรรจุภาพทางสังคมและวัฒนธรรมในสมัยนั้นลงไว้ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ทั้งนี้ เพราะผู้ผลิตวรรณกรรมหรือกวี ต่างก็เป็นผลิตผลของสังคม ปทัสถานสังคมในยุคนั้น ๆ ย่อมมีส่วนกำหนดความนึกคิดของกวี ดังนั้น กวีจะสะท้อนภาพสังคมออกมาได้ถูกต้องตามความเป็นจริงมากน้อยเพียงไรย่อมขึ้นอยู่กับสังคมที่กวีสังกัดอยู่

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2551, น. 81-82) กล่าวว่า สังคมมีอิทธิพลต่อนิทานอยู่หลายประการ ถึงแม้ว่านิทานจะเป็นเรื่องที่สร้างขึ้นด้วยจินตนาการ แต่เนื่องจากผู้เล่านิทานเป็นสมาชิกของสังคมได้อิทธิพลจากสิ่งต่าง ๆ ในสังคมไม่มากนักน้อย นิทานจึงสามารถแสดงให้เห็นลักษณะและความเป็นจริงของสังคม ทั้งด้านวิถีชีวิต ตลอดจนถึงทัศนคติความคิดเห็นของคนในสังคมนั้น ๆ

ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์ (2549, น. 11) กล่าวว่า งานเขียนของนักเขียนแต่ละคนย่อมมีความหลากหลาย ไม่ซ้ำซากอยู่กับเรื่องเดิม ๆ ในช่วงที่ชีวิตได้คลุกคลีกับสิ่งใดหรืออาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมแบบใด ได้พูดคุยใกล้ชิดกับบุคคลประเภทไหน สังคมอยู่ในภาวะแบบใด ก็จะสะท้อนเรื่องราวออกมาในงานเขียนของตน จึงกล่าวได้ว่านักเขียนได้อยู่ร่วมกับกลุ่มบุคคลแบบไหน ดำรงชีวิตในสังคมแบบใด งานเขียนก็จะสะท้อนให้เห็นเรื่องราวแบบนั้นด้วย สังคมจึงมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมเป็นอย่างยิ่ง

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547, น. 6) กล่าวว่า นักเขียนเป็นสมาชิกหนึ่งของสังคม ใช้ชีวิตอยู่ในสังคม ย่อมได้อิทธิพลจากสังคมทั้งด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนา ปรัชญา และการเมือง สภาพการณ์ทั้งหมดนี้ เป็นสิ่งกำหนดมุมมองโลกและชีวิตของนักเขียน ทำให้ความคิดและพฤติกรรมของนักเขียนเปลี่ยนแปลง

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2541, น. 196-199) กล่าวว่า ยุคสมัยไม่ได้มีอิทธิพลต่อวรรณคดีข้างเดียว วรรณคดีอาจสำแดงอิทธิพลต่อยุคสมัยเหมือนกัน ผู้แต่งไม่ใช่เครื่องจักรหรือหุ่นยนต์ที่คอยรับและปฏิบัติตามคำสั่ง ผู้แต่งถึงจะเป็นคนเดียวกันก็เปรียบเหมือนสามคน ในฐานะที่เป็นศิลปิน ผู้แต่งหลีกเลี่ยงอิทธิพลของสมัยนั้น ๆ โดยมุ่งสร้างสรรค์ศิลปะของตนให้เลิศลอย ใช้รูปกาพย์กลอนใดจึงสื่อความรู้สึก ผู้แต่งปลดปล่อยพันธนาการแห่งอิทธิพลสังคมสมัยได้ ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกับสมัยอื่น ความคิดเห็น ความรู้สึกที่ตนมีส่วนร่วมร่วมกับคนร่วมสมัยก็ย่อมที่จะสะท้อนออกมาในวรรณกรรม ผู้แต่งจะไม่สามารถรอดพ้นอิทธิพลแห่งเครื่องแวดล้อมได้

พิชัย ศรีภูไฟ (2542, น. 57-58) กล่าวว่า วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หนังสือมีอิทธิพลในการเสริมสร้างทัศนคติต่อคนในสังคม ในขณะเดียวกัน สังคมก็มีอิทธิพลต่อหนังสือ เนื่องจากนักเขียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมต้องใส่ใจในเหตุการณ์บ้านเมือง ดังนั้นความคิดเห็นที่นักเขียนมีส่วนร่วมสมัยก็แสดงออกในเนื้อหาของหนังสือด้วย วรรณกรรมกับสังคมจึงมีอิทธิพลต่อกัน

สรุปได้ว่า นักเขียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม และได้รับความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมเป็นอย่างมาก ได้รับอิทธิพลจากสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และได้ผลิตรวมตามสภาพสังคมออกมา สังคมจึงมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมทั้งด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนา เศรษฐกิจ และการเมือง

2.2.2 อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม

ผู้เขียนสร้างวรรณกรรมขึ้นมาด้วยความคิด ประสบการณ์ โลกทัศน์ของตนเอง ทำให้วรรณกรรมสะท้อนภาพสังคมได้อย่างชัดเจนลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ผู้อ่านสามารถนำประโยชน์ต่าง ๆ นี้นำมาใช้ในชีวิตปัจจุบันของตนเองได้ จึงทำให้วรรณกรรมส่งผลกลับมาต่อสังคม ดังนี้

บุญยง ชื่นสุวิมล (2551, น. 55-58) ได้สรุปไว้ว่า วรรณกรรมมีผลกระทบต่อสังคมในหลายระดับ ตั้งแต่ให้ความบันเทิงไปจนถึงกลายเป็นเครื่องมือในการต่อสู้ทางการเมือง เพราะวรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงสามารถปลูกฝังค่านิยมของสังคม และมีอิทธิพลต่อระบบความคิด ความเชื่อของคนในสังคมอีกด้วย อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคมก็คือ สร้างสรรค์สังคม และเป็นผลเสียต่อสังคม ดังนี้

1) ในทางสร้างสรรค์สังคม วรรณกรรมชี้แนะให้เห็นข้อบกพร่องต่าง ๆ ในสังคมอันอาจเกิดจากระบบหรือเกิดจากตัวคนก็แล้วแต่ย่อมจะเป็นเครื่องกระตุ้นความคิดผู้อ่านให้ช่วยกันแก้ไข โดยไม่ต้องทิ้งของเก่ารับของใหม่มาแทน เมื่อนักเขียนมีสำนึกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมนักเขียน

สามารถนำทางผู้อ่านและสร้างความคิดอันแข็งแกร่งโดยใช้งานเขียนของตน

2) ในด้านผลเสียต่อสังคม วรรณกรรมบางเรื่องที่มีหวังจะขายความบันเทิงแก่ผู้อ่านประการเดียว โดยไม่คำนึงถึงความรับผิดชอบที่มีต่อผู้อ่าน อาจสร้างค่านิยมที่ผิดบิดเบือนความจริง หรือไม่ได้ให้สาระประโยชน์แก่ผู้อ่าน ไม่สามารถกระตุ้นให้คนเผชิญปัญหาหรือกล้าสู้กับความเป็นจริง และหาทางแก้ไขได้

ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์ (2549, น. 20) กล่าวว่า วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคมให้แนวความคิด

สร้างพลังให้ผู้อ่าน ช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความคิด และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม ทั้งในระดับสังคมของผู้อ่าน ประเทศ และโลก วรรณกรรมเป็นสิ่งที่ผูกพันกับสังคมอย่างแนบแน่น และมีบทบาทที่สำคัญในการชี้นำแนวทางให้กับคนในสังคมตลอดมา จึงกล่าวได้ว่าวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคมเป็นอย่างมากซึ่งทำให้ผู้อ่านในฐานะต่าง ๆ ได้รับความรู้ ความเข้าใจเป็นอย่างมาก

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547, น. 7) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมหรือผู้ประพันธ์มีอิทธิพลต่อสังคม ผู้ประพันธ์ที่ดีเด่นและยิ่งใหญ่ไม่ใช่เพียงแต่เป็นผู้มีพรสวรรค์ในการสร้างสรรค์วรรณกรรมให้มีชีวิตชีวา ยังโน้มน้าวจิตใจผู้อ่าน แล้วยังเป็นผู้ที่มีทัศนคติกว้างไกลกว่าบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะผู้เขียนมีความเข้าใจและเข้าถึงสภาพสังคมของมนุษย์ อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคมนั้นมีทั้งด้านอิทธิพลภายนอกที่ส่งผลต่อการกระทำของมนุษย์และอิทธิพลภายในที่มีต่อความคิด

สุจิตรา จรจิตร (2547, น. 37-41) กล่าวถึง อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคมสรุปได้ว่า วรรณกรรมไม่เป็นเพียงเครื่องแสดงความเป็นจริงทางสังคม แต่เป็นส่วนสำคัญของการกำหนดความเป็นไปของสังคม และขณะเดียวกันก็มีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคมด้วย วรรณกรรมจึงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคม วรรณกรรมยังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในสังคมอีกด้วย

พิชัย ศรีภูไพ (2542, น. 105) ได้กล่าวว่า มนุษย์เป็นผู้สร้างวรรณกรรมและได้บันทึกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมแต่ละยุคสมัย วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม วรรณกรรมมีอิทธิพลในการเสริมสร้างทัศนคติต่อบุคคลในสังคม ซึ่งจะมีผลในการเปลี่ยนแปลงลักษณะสังคมได้ ขณะเดียวกัน นักเขียนเป็นหน่วยหนึ่งในสังคม ย่อมแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น ๆ อย่างหลีกเลี่ยงกันไม่ได้

สามารถสรุปได้ว่า วรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ที่มีอิทธิพลต่อระบบความคิด ความเชื่อของคนในสังคม โดยอิทธิพลของวรรณกรรมสามารถแบ่งได้เป็นด้านที่สร้างสรรค์และด้านที่เป็นผลเสีย ซึ่งวรรณกรรมมีส่วนอย่างมากที่จะให้แนวความคิด สร้างพลัง ให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความคิด ทั้งยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นการปลูกฝังค่านิยมของสังคมรวมไปถึงทัศนคติต่อสังคมแก่ผู้อ่าน โดยใช้กลวิธีในการนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นพ้องกับแนวคิดที่ผู้ประพันธ์เสนอ

มาในรูปวรรณกรรม วรรณกรรมจึงผูกพันกับสังคมอย่างแนบแน่น และมีบทบาทที่สำคัญในการชี้แนะแนวทางให้กับคนในสังคมตลอดมา

2.2.3 วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม

ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมทำให้ผู้อ่านมองเห็นสภาพชีวิตของสังคมผ่านวรรณกรรมได้ ดังที่มิ้นท์วิชาการอธิบายเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมจากวรรณกรรมไว้ต่าง ๆ ดังนี้

อิงอร สุพันธุ์วิช (2551, น. 7) กล่าวว่า วรรณกรรมกับสังคมแยกจากกันไม่ได้ ในสมัยหนึ่ง ๆ วรรณกรรมสามารถสะท้อนออกมาให้เห็นว่าสังคมเป็นอย่างไรได้อย่างชัดเจน วรรณกรรมกับสังคมเป็นสิ่งที่ผูกพันกันแล้ววรรณกรรมจะสะท้อนทั้งความคิดและความเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดยั้งจากสมัยสู่สมัยถึงปัจจุบัน วรรณกรรมได้ทำหน้าที่สะท้อนสังคมได้อย่างหลากหลายมุมมองจากความสุข ความรัก กีเลส ตัณหา อารมณ์ขัน ความงาม ความเปลี่ยนแปลงของสังคม วรรณกรรมเป็นงานเขียนจากคนสู่คน สะท้อนมุมมองหลากหลายของสังคมและจะเป็นเช่นนี้ไปตราบเท่ายังมีสังคมและคนในสังคม

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2551, น. 93-94) กล่าวว่า นิทานของประเทศหนึ่งสามารถสะท้อนสังคมของประเทศนั้นได้ เช่น นิทานไทยหลายเรื่องสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมเกษตร กล่าวถึงการทำไร่ไถนา เช่น เรื่องก่องข้าวน้อยฆ่าแม่ สามารถสะท้อนให้เห็นว่า วิถีชีวิตไทยใน สมัยก่อนคงจะเป็นไปอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนเหมือนปัจจุบันนี้ เป็นสังคมเกษตร ประกอบอาชีพทำนามีการปลูกข้าวเป็นพืชหลัก ใช้ควายไถนา คนไทยนิยมอาศัยน้ำในการทำนาและจับปลาจากน้ำมาเป็นอาหาร ข้าวและปลาเป็นอาหารหลักของคนไทย วิถีชีวิตของคนไทยสมัยก่อนจึงเกี่ยวข้องกับข้าวและปลาเกือบตลอดปี

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547, น. 5) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม การสะท้อนภาพนี้มีใช่เป็นการสะท้อนอย่างบันทึกเหตุการณ์ทำนองประวัติศาสตร์ แต่เป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคม วรรณกรรมจึงมีความเป็นจริงทางสังคม สอดแทรกอยู่

เจตนา นาควิชะระ (2542, น. 43) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมสะท้อนสภาพสังคมและการเมืองว่าวรรณกรรมเป็นเครื่องมือที่แสดงความรู้สึกและความนึกคิดของมนุษย์และสังคม ซึ่งย่อมจะมีเรื่องราว หรือความนึกคิดทางการเมืองสอดแทรกอยู่ด้วย

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2541, น. 196) ได้กล่าวว่า ปัญหาระหว่างวรรณกรรมกับสังคม เป็น ปัญหาที่มีผู้ถกเถียงกันมาทุกยุคทุกสมัย ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมเป็นเรื่องที่ไม่อาจปฏิเสธได้ ทั้งนี้เพราะนักเขียนคนเดียวเปรียบเสมือนคนสามคน คือ นักเขียนเป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้นสมัยนั้น และเป็นพลเมืองของสังคมอีกด้วย วรรณกรรมจึงเป็นกระจกเงาบานใหญ่ที่สะท้อนความเป็นไปของสังคมในยุคนั้น ๆ และมีลักษณะตามนั้นด้วย

สรุปได้ว่า วรรณกรรมเป็นเครื่องมือสื่อสารความรู้สึคนึกคิด ถ่ายทอดจินตนาการ และแสดงออกซึ่งศิลปะอันประณีตงดงาม การอ่านวรรณกรรมนอกจากจะได้สาระความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว การศึกษาหรืออ่านวรรณกรรมแต่ละเรื่องยังทำให้ผู้อ่านมองเห็น ภาพสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจ ของยุคสมัยที่ผู้ประพันธ์ได้สะท้อนผ่านมุมมองของตน ออกมา รวมทั้งทำให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึคนึกคิดของผู้คนที่มีต่อสภาพการณ์เหล่านั้นด้วย

2.3 ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชนเผ่าเย้า

ชนเผ่าเย้าเป็นกลุ่มที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานในประเทศจีน เป็นกลุ่มที่มีวัฒนธรรมเฉพาะ ของตน มีลักษณะเด่นด้านความเชื่อ การแต่งกาย ดนตรี เป็นต้น นักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับชนเผ่าเย้า มีดังต่อไปนี้

2.3.1 ประวัติความเป็นมาของชนเผ่าเย้า

สาธารณรัฐประชาชนจีนมีชนกลุ่มน้อยจำนวน 56 ชนเผ่า กลุ่มชนเผ่าเย้าเป็นกลุ่มที่มี ประวัติศาสตร์อย่างยาวนาน มีนักวิชาการได้ศึกษาความเป็นมาของชนเผ่าเย้าไว้ ดังนี้

WU YONGZHANG (2545, น. 37) ได้เขียนหนังสือ “วรรณกรรมพื้นเมืองของจีนฉบับ กวางสี” ท่านได้กล่าวว่า ชนเผ่าเย้าเป็นกลุ่มหนึ่งใน “เจ่วหลี่” ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นชนกลุ่มน้อย ที่มีการกระจายอย่างกว้างขวางที่สุดในจีนใต้ ตามความแตกต่างของภาษา ชนบทรรมนิยม และความเชื่อ กลุ่มชาติพันธุ์เย้าสามารถแบ่งออกเป็น 4 สาขา สาขาภาษาเย้า สาขาภาษาเมี่ยว สาขา ภาษาตงสู่ย และสาขาภาษาจีน ชาวเย้ามีการกระจายอย่างกว้างขวางในเอเชีย ยุโรป อเมริกา และทวีป อื่น ๆ กลุ่มชาติพันธุ์หลักอยู่ในประเทศจีน กระจายในกวางสี หูหนาน กุ้ยโจว และที่อื่น ๆ ชื่อของชาวเย้า นั้นซับซ้อนกว่า ด้วยชื่อที่เรียกตนเอง 28 แบบ และเกือบ 100 แบบบางคนเรียกตัวเองว่า “เมี่ยน” (หมายถึง “คน”) และบางคนเรียกตัวเองว่า “ปู้หนู่” “โกลเดนเกต” “นุกโล” “ลาเจีย” “บิงดูยู” “ฮันโน” “สาหร่ายมิน” เป็นต้น ในอดีตมี “ปิ่นเย้า” “กัวซานเย้า” “ซาซานเย้า” “หงโถวเย้า” และ “หัวเย้า” เป็นต้น หากอ้างอิงจากลักษณะของตำนานต้นกำเนิด วิธีการผลิต ที่อยู่อาศัย และเสื้อผ้า จะสามารถ แบ่งชนเผ่าเย้าออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ได้ 30 กลุ่มที่แตกต่างกัน เช่น ซ่าซานเย้า หงเย้า ผานเย้า เป็นต้น

ZHAO YANGUANG (2542, น. 22) ได้เขียนหนังสือ “การบูชาบรรพบุรุษและ วัฒนธรรมของชนเผ่าเย้า” ท่านได้กล่าวว่า ชนเผ่าเย้าเป็นกลุ่มชนชาติที่มีประวัติศาสตร์มาอย่าง ยาวนานจวบจนถึงปัจจุบัน ชนเผ่าเย้าสามารถแยกออกได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ เผ่าเปี่ยน เผ่าปู้หนู่ เผ่าฉาซัน และเผ่าผิงตี้ โดยเผ่าเปี่ยนมีประชากรมากที่สุด เป็นกลุ่มที่อพยพ โยกย้ายถิ่นฐานเป็นระยะ ทางไกลอยู่ตลอดเวลา และกระจายกันอยู่ในอาณาบริเวณที่กว้างขวางที่สุด โดยเริ่มจากมณฑลยูนนาน กวางตุ้ง กุ้ยโจว กวางสี และยูนนาน ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีน

SU SHENGXING (2540, น. 3-5) ได้เขียนหนังสือ เรื่อง ประวัติความเป็นมาของกลุ่มชนเผ่าเย้า ท่านได้กล่าวว่า ชนเผ่าเย้าเป็นกลุ่มที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานในตระกูลใหญ่ของประเทศจีน มีประชากรทั้งหมดมากกว่า 1.2 ล้านคน ส่วนใหญ่กระจายอยู่ในพื้นที่ภูเขาห่างไกลใน 6 มณฑล ได้แก่ กวางสี กวางตุ้ง หูหนาน ยูนนาน กุ้ยโจว และเจียงซี ส่วนใหญ่อยู่ในกวางสีมากที่สุด ตามความแตกต่างทางภาษา ขนบธรรมเนียม และความเชื่อ ชาวเย้าสามารถแบ่งออกคร่าว ๆ ได้เป็น 4 สาขาใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) สาขาภาษาเย้า 2) สาขาภาษาเมียว กลุ่มภาษาเย้า (รวมถึงปู้หนู่เย้า ปายชู่เย้า หัวหลานเย้า หัวเย้า และส่วนหนึ่งของ หงเย้า หรือที่เรียกว่าสาขาภาษาเมียว สาขาชาซานเย้า 3) สาขาภาษาตงส่วย 4) สาขาภาษาจีน

สรุปได้ว่า ชนเผ่าเย้าเป็นกลุ่มชนชาติที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนานจวบจนถึงปัจจุบัน มีประชากรมากมาย ตามความแตกต่างของภาษา ขนบธรรมเนียม และความเชื่อ กลุ่มชาติพันธุ์เย้าสามารถแบ่งออกเป็น 4 สาขา ตามภาษาที่ใช้ ได้แก่ สาขาภาษาเย้า สาขาภาษาเมียว สาขาภาษาตงส่วย และสาขาภาษาจีน

2.3.2 วัฒนธรรมของชนเผ่าเย้า

ชนเผ่าเย้าเป็นกลุ่มชนชาติที่มีประวัติศาสตร์อย่างยาวนานจนถึงปัจจุบันนี้ ชนเผ่าเย้ายังรักษาวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ผู้วิจัยได้ศึกษาวัฒนธรรมของชนเผ่าเย้า ดังนี้

PEI XIAOLIANG (2557, น. 12) ได้เขียนหนังสือ “ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมพื้นเมือง” ท่านกล่าวว่า ตั้งแต่พิธีฝังศพไปจนถึงการสวดอ้อนวอนในฤดูใบไม้ผลิ จากการเช่นไหว้บรรพบุรุษไปจนถึงการผลิตทางการเกษตร ชาวเย้ามีการบูชาควายเป็นพิเศษ ในชีวิตของกลุ่มชนเผ่าเย้าควายนำความรู้สึกตึงเครียดของผู้คนไปสู่ผู้ล่่วงลับและยังแสดงถึงความปลอดภัยของผู้คนในการมีชีวิตที่เจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้ ยังมอบความปลอดภัยให้ชาวเย้ามีความปลอดภัยที่จะสามัคคีและการแสวงหาความยุติธรรมและความงาม ความหมายแฝงทางวัฒนธรรมใน “การบูชาควาย” ได้หล่อเลี้ยงชาวเย้ารุ่นต่อรุ่นที่ขยันขันแข็งและกล้าหาญมาหลายชั่วอายุ และได้กลายเป็นสายสัมพันธ์ทางจิตวิญญาณสำหรับความสามัคคีนี้รันรันของพวกเขา

HE HONG (2550, น. 45) ได้เขียนงานวิจัย เรื่อง นิทานวีรบุรุษในวรรณคดีพื้นเมืองของยูนนาน เขาได้อธิบายว่า ประเพณีการเล่นกลองยาวมีประวัติศาสตร์ยาวนานและยังคงได้รับการสืบทอดมาถึงปัจจุบันนี้ ถือเป็นวัฒนธรรมที่มีชีวิต กลองยาวถูกใช้ในโอกาสกิจกรรมทางด้านประเพณีต่าง ๆ ของชนเผ่าเย้า ทั้งในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ พิธีต่าง ๆ และอื่น ๆ เช่น ประเพณีผานหวาง พิธีเผาศพ การสร้างบ้าน ฯลฯ ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญในชีวิตประจำวันของชนเผ่าเย้า ซึ่งแน่นอนว่าในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เหล่านี้ ย่อมขาดกลองยาวไม่ได้ ซึ่งเห็นได้ว่า ประเพณีการเล่นกลองยาวได้เป็นประจักษ์พยานประเพณีชนเผ่าเย้า ประเพณีการเล่นกลองยาวในโอกาสต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และจิตใจของชนเผ่าเย้า ทั้งยังแสดงให้เห็นว่า ชนเผ่าเย้ามีความสร้างสรรค์ใน

การปรับตัวเข้ากับธรรมชาติ และประเพณีกลองยาวได้สืบทอดถึงปัจจุบันนี้และยังคงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในทางด้านรักษาและพัฒนาวัฒนธรรมชนเผ่าเย้า

WANG SHUAI (2547, น. 15-20) ได้เขียนหนังสือ “การสำรวจวัฒนธรรมของชนเผ่าเย้า” ท่านกล่าวว่า การรำกลองยาวของชนเผ่าเย้า มีประวัติอันยาวนาน โดยมีกร่ายรำตามประเพณีของชาวเย้า หรือตามประเพณีของผานหวางและในกิจกรรมคาถาบางอย่าง เช่น การขับผี การรักษาโรค และการทำนาย ตัวกลองยาวของชนเผ่าเย้าทำจากไม้ ปลายทั้งสองเป็นโพรงและหุ้มด้วยหนังแกะ กลองมี 2 แบบ คือ กลองยาวยาวมากกว่า 1 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางของหัวกลอง 0.2 เมตร และรอบเอวตรงกลาง 7-8 เซนติเมตร กลองยาวขนาดเล็กยาวประมาณ 0.8 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางของหัวประมาณ 0.1 เมตร กลองยาวขนาดเล็กวิวัฒนาการมาจากกลองยาวขนาดใหญ่ ปกติ 2 คนหรือ 4 คนถือกลองยาวเพื่อเต้นรำกันเอง ในเทศกาลใหญ่มีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก กลองยาวขนาดเล็กมีน้ำหนักเบาและยืดหยุ่นและมีท่าเต้นมากมาย แบ่งออกเป็น 3 ท่า “ก่องสูง” “ก่องกลาง” และ “ก่องต่ำ” เนื่องจากระดับการงอเข้าและการยืดและความสูงของกลอง รูปแบบการเล่นแบ่งออกเป็น “เหวินต้า” และ “วูต้า” ท่า “เหวินต้า” นั้นอ่อนโยนและยืดออก และท่า “วูต้า” นั้นหยาบและซับซ้อน นอกจากนี้ยังมีการต่อสู้ “เวทีสูง” บนโต๊ะที่มี 1 หรือ 2 ฐาน ทักษะการเต้นจะยากขึ้น กลองยาวเหยามีมากถึง 36 ชุด ในภูมิภาคต่าง ๆ ตามเนื้อหาสามารถแบ่งออกเป็นดังนี้ การสร้างบ้าน การผลิตทางการเกษตร การเต้นไหว้บรรพบุรุษ เป็นต้น เกมระบำกลองยาวในเขตปลายยาวของมณฑลกว่างตั้งเป็นการรำชายนักเต้นแฉวนกลองยาวขนาดใหญ่ไว้รอบเอว ถือแผ่นไม้ไผ่ในมือซ้ายเพื่อตีกลอง แล้วตบมือขวาด้วยฝ่ามือ การแสดงมีทั้งการเต้นคู่และระบำบนตัก คนหนึ่งเป็นผู้นำการเต้นรำ และอีกคนจับคู่การเต้นรำในการเต้นรำบนตัก คนหนึ่งเป็นผู้นำการเต้นรำและทุกคนเข้าร่วม

PAN ZUXIANG (2546, น. 75) ได้เขียนหนังสือ “ลักษณะสถาปัตยกรรมของชนเผ่าเย้า” ท่านกล่าวว่า เกาซานเย้าเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ของชนเผ่าเย้า เกาซานเย้าติดดาวในพื้นที่ภูเขาและได้รับผลกระทบอย่างมากจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ส่วนใหญ่มีประเภทต่อไปนี้ 1) การก่อสร้างรั้วแห่ง บ้านประเภทนี้ทำจากต้นไม้เป็นหลักในแง่ของโครงสร้างพื้นที่ คนอาศัยอยู่ด้านบนและสัตว์อยู่ด้านล่างเพื่อการระบายอากาศ การกระจายความร้อน ความชื้นและลักษณะอื่น ๆ เป็นอย่างดี 2) บ้านชั้นเดียวที่ประกอบขึ้นโดยอิสระซึ่งได้รับอิทธิพลจากสัญชาติอื่น บ้านก่อซานเย้าโดยทั่วไปมีพื้นที่นั่งเล่น ส่วนใหญ่รวมถึงห้องนั่งเล่น ห้องนอน และห้องครัว พื้นที่เลี้ยงสัตว์และพื้นที่อาบน้ำอยู่ด้านหลังบ้าน แต่ที่อาบน้ำกับที่เลี้ยงสัตว์ทั้งสองที่นี้แยกจากกันอย่างเรียบง่าย วัสดุของบ้านส่วนใหญ่มาจากไม้กระดานและใช้กระเบื้องมุงหลังคา 3) การก่อสร้างอาคารหลายชั้น จากลักษณะภายนอกบ้านประเภทนี้โดยทั่วไปมีมากกว่าสองชั้น และบางหลังมีสามชั้น ส่วนใหญ่ทำจากหินและใช้โคลนสีเหลืองเป็นผนัง ชั้นบนเลี้ยงสัตว์ปีกและผู้คนอาศัยอยู่บนนั้น และด้านบนของชั้นที่ผู้คนอาศัยอยู่ยังมีอีกชั้นหนึ่ง ส่วนใหญ่ใช้สำหรับใส่ของกระจุกกระจิก

YU SHIJIE (2545, น. 123) ได้เขียนหนังสือ “ทัศนียภาพของชนเผ่าเย้า” ท่านกล่าวว่า เครื่องแต่งกายของชนเผ่าเย้า มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการพัฒนาของวัฒนธรรมชนเผ่าเย้าเป็นการย่อและผสมผสานกับชนบทรณนิยมพื้นบ้านของเย้า แนวความคิดเกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์ ทักษะงานฝีมือ และวัฒนธรรมอื่น ๆ ทำให้เกิดคุณลักษณะที่โดดเด่น ดังนี้ 1) ด้วยลักษณะเฉพาะของภูมิภาค สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของชาวเย้าการแต่งกายจึงแตกต่างกันไปตามสถานที่ต่าง ๆ และมีรูปแบบมากมาย 2) มีลักษณะเทศกาลกำหนดการแต่งกาย ตัวอย่างเช่น ผู้ชายชาวเย้ามักจะคลุมศีรษะด้วยผ้าขนหนูเจ็ดหรือแปดผืน สวมเสื้อสีน้ำเงิน และสวมกางเกงขายาวหลวม ผู้หญิงชาวเย้าสวมหมวกทรงกลมและเสื้อคลุมสีฟ้าอ่อนบนร่างกายอ่อนบน ปิดเท้าของตนเอง ในเทศกาลผู้ชายจะคลุมศีรษะด้วยผ้าขนหนูมากกว่าหนึ่งโหล หมวกทั้งหมดมีน้ำหนักประมาณ 4 กิโล แล้วสวมเสื้อเชิ้ตหลากสีหลายชั้น ผู้หญิงคลุมศีรษะด้วยผ้าขนหนูมากกว่า 20 ผืน ด้ายไหมสีขาว 2 ตัว และลูกปัด 20 เส้น หมวกทั้งหมดมีน้ำหนักประมาณเจ็ดหรือแปดกิโลกรัม 3) มีลักษณะของความเชื่อเกี่ยวกับเสื้อและจื่อหลิง (นกชนิดหนึ่ง) ตัวอย่างเช่น ชายหญิงชาวเย้าชอบปกปิดลายบนคอเสื้อ แขนเสื้อ และกางเกงขายาวเพื่อรำลึกถึงบรรพบุรุษ 4) มีลักษณะตามอายุ ส่วนใหญ่เป็นขนาดของหมวกและรูปแบบเสื้อผ้า เด็กผู้หญิงที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะมักไม่สวมหมวก ไ่ว้ผมยาวและถักเปีย แต่เมื่อแต่งงานแล้วต้องใส่หมวก

สรุปได้ว่า ชนเผ่าเย้ามีประวัติศาสตร์อย่างยาวนาน มีวัฒนธรรมหลายด้าน ได้แก่ ประเพณี การบูชาควาย สามารถสะท้อนให้เห็นถึงชาวเย้าเป็นกลุ่มคนที่มีค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญู การเล่นกลองยาวในพิธีกรรมต่าง ๆ กลองยาวเป็นสิ่งที่สำคัญมากในชีวิตชาวเย้า เป็นเครื่องดนตรีอย่างหนึ่งในชนเผ่าเย้า ซึ่งไม่ได้ทำหน้าที่ในฐานะเป็นเครื่องดนตรีเท่านั้น แต่ทำหน้าที่เป็นเครื่องบันเทิงใจเป็นของศักดิ์สิทธิ์ในพิธีต่าง ๆ และวัฒนธรรมในด้านการแต่งกายของชนเผ่าเย้ามีลักษณะเด่น คือ มักจะใช้สีน้ำเงิน มาปักผ้าเป็นลวดลายต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับวัฒนธรรมของชนเผ่าเย้า

2.3.3 นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า

นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้ามีหลากหลายประเภทตั้งที่นักวิชาการแบ่งประเภทของนิทานไว้ ดังต่อไปนี้

LIU YANCHAO และ MAO QIAOHUI (2561, น. 28) ได้เขียนหนังสือ ประเภทของตำนานการสร้างโลกในชนกลุ่มน้อยของจีน ทั้งสองได้กล่าวว่า ตำนานการกำเนิดมนุษย์เป็นประเภทพื้นฐานของตำนาน การบรรยายหลักคือการอธิบายที่มาของมนุษย์ ในฐานะที่เป็นหนึ่งในตำนานการสร้างโลกของชาวเย้า “การกำเนิดมนุษย์” เป็นการแสดงออกถึงความเข้าใจง่าย ๆ เกี่ยวกับต้นกำเนิดของมนุษย์ด้วยวิธีพิเศษ ในมหากาพย์ตำนาน “มีลั่วถั่ว” มนุษย์ถูกสร้างขึ้นโดยบรรพบุรุษมีลั่วถั่ว จากสิ่งนี้เขายกย่องความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ของท่านในการสร้างมนุษย์และเปิดเผยการพัฒนาและวิวัฒนาการของสาขาต่าง ๆ ในหนังสือมีลั่วถั่ว นั้น อธิบายที่มาของจักรวาล การกำเนิดของมนุษย์ และประเด็น

ดั้งเดิมอื่น ๆ ตีความที่มาของมนุษย์ด้วยวิธีการสร้างมนุษย์ที่ไม่เหมือนใคร แรงจูงใจในการสร้างสรรค์ของมนุษย์ในคำอุปมาอุปไมยที่มีนัยสำคัญทางวัฒนธรรม

ZOU JIANXIONG (2557, น. 66-69) ได้เขียนหนังสือ “การศึกษาวัฒนธรรมความตายเพื่อความรักในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าเย้า” ท่านได้กล่าวว่า นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท

1) การบูชาวีรบุรุษผู้สร้างสรรค์ ประเภทนี้ส่วนใหญ่รวมถึง “ตำนานการสร้างฟ้าและดิน” “นิทานเรื่องมีลั่วถั่ว” “เทศกาลตำหนู” “เรื่องราวน้ำท่วมโลก” เป็นต้น นิทานสร้างโลกที่ได้รับความนิยมและมีอิทธิพลมากที่สุดในหมู่บ้านของชาวเย้า คือ ผู้สร้างสรรค์มีลั่วถั่วท่านสร้างโลก ภูเขา แม่น้ำ ดอกไม้ ต้นไม้ วัช ม้า ไก่ เป็ด นก และสัตว์อื่น ๆ ในที่สุดก็ใช้เวลาเก้าเดือนในการสร้างมนุษย์ขึ้นมา

2) การบูชาวีรบุรุษบรรพบุรุษ เรื่องราวการบูชาวีรบุรุษของบรรพบุรุษของชาวเย้าในส่วนใหญ่เป็น “ตำนานของผานหวาง”

3) การบูชาวีรบุรุษในการต่อสู้กับปีศาจและกำจัดปีศาจ วีรบุรุษที่เป็นที่รู้จักในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า คือ ผู้ที่ต่อสู้กับความชั่วร้ายและกำจัดปีศาจ เช่น เกอหวายที่ยิงดวงอาทิตย์ หย่าลาและ หนีเอ้อที่ยิงดวงจันทร์ เป็นต้น

XIANG XIONGBAI (2556, น. 11-15) ได้เขียนหนังสือ “ประวัติความเป็นมาของกลุ่มชนเผ่าเย้า” ท่านได้กล่าวว่า ตำนานการสร้างโลกประเภทพี่น้องแต่งงานกันของชนเผ่าเย้าสะท้อนให้เห็นถึงระบบการแต่งงานทางสายเลือดที่มีอยู่ในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ ระบบการแต่งงานด้วยเลือดเป็นรูปแบบวิวัฒนาการของระบบการแต่งงานแบบกลุ่ม ระบบนี้ไม่รวมความสัมพันธ์การแต่งงานระหว่างคนรุ่นต่าง ๆ และพี่น้องที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดของคนรุ่นเดียวกันสามารถแต่งงานได้จากที่มาหรือองค์ประกอบของพี่ชายและน้องสาวในตำนานการสร้างโลกประเภทพี่น้องแต่งงานกันสามารถแบ่งออกเป็น 6 ประเภท

1) ประเภทธรรมชาติ พี่น้องในตำนานเรื่องการแต่งงานโดยกำเนิดเป็นพี่น้องเพียงคนเดียวในโลกหรือคนที่เป็มนุษย์ในโลก

2) เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ในตำนานการสร้างโลกประเภทพี่น้องแต่งงานกันในประเภทนี้ พี่น้องเกิดจากวัตถุธรรมชาติ พืช หรือสัตว์

3) ประเภทการสร้างพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ คู่แต่งงานในตำนานถูกสร้างขึ้นหรือเกิดโดยพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ ดังนั้น พวกเขาจึงเป็นพี่น้องกัน

4) ประเภทผู้ประสพอุทกภัย พี่น้องเป็นผู้รอดชีวิตเพียงคนเดียวหลังน้ำท่วม ดังนั้น พวกเขาจึงแต่งงานและเพิ่มจำนวนมนุษย์

5) ประเภทอาทิตย์-จันทร์ ตำนานนี้บอกว่าดวงอาทิตย์และดวงจันทร์แต่งงานและทวีคูณทุกสิ่งและมนุษย์ พี่ชายคือดวงอาทิตย์หรือเดือนและน้องสาวคือเดือนหรือวัน แต่ส่วนใหญ่ถือว่า

พี่ชายเป็นดวงจันทร์และน้องสาวเป็นดวงอาทิตย์

6) ประเภทสวรรค์และโลก ตำนานเหล่านี้ส่วนใหญ่บอกก่อนว่าสวรรค์และโลกเป็นหนึ่งเดียว หรือเพราะความโกลาหล หลังจากการก่อตัวของชั้นฟ้าและแผ่นดิน สรรพสิ่งและมนุษย์ล้วนแปรสภาพเป็นสิ่งมีชีวิต

สรุปได้ว่า นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าอธิบายถึงการกำเนิดโลก กำเนิดมนุษย์และกำเนิดสรรพสิ่งต่าง ๆ สามารถแบ่งตามเนื้อหาของตำนานการสร้างโลกที่สืบทอดต่อกันมาได้หลายประเภท โดยเฉพาะบรรพบุรุษมีลี้ลับ และตำนานการสร้างโลกประเภทพี่น้องแต่งงานกัน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิทานเป็นวิธีอย่างหนึ่งที่สามารถเข้าใจถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมต่าง ๆ ของคนในท้องถิ่นได้ เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ค้นหางานวิจัยหลากหลายเรื่อง และรวบรวมงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนิทานและตำนาน นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าและภาพสะท้อนสังคมจากนิทาน ดังนี้

2.4.1 งานวิจัยเกี่ยวกับนิทานและตำนาน

นิทานและตำนานเป็นมรดกทางวัฒนธรรม เกิดจากจินตนาการอันสร้างสรรค์ของมนุษย์สืบทอดต่อกันมาเป็นเวลานาน ผู้วิจัยได้ค้นหางานวิจัยที่เกี่ยวกับนิทานและตำนานในหลายด้าน ทั้งด้านภาพสะท้อนในนิทานพื้นบ้าน อนุภาคในนิทานพื้นบ้าน ตำนานการสร้างโลกของแต่ละชนเผ่า และยังมีเปรียบเทียบตำนานการสร้างโลกไทย - จีนอีกด้วย ดังต่อไปนี้

พาน เหล่และกนกพร นุ่มทอง (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาด้านตำนานการสร้างโลกของชนชาติอี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาด้านการสร้างโลกของชนชาติอี่ผ่านมหากาพย์ 4 เรื่อง เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของตำนาน พร้อมวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัจจัยที่เกิดขึ้น ขอบเขตการวิจัย คือ ได้คัดเลือกมหากาพย์ 4 เรื่องของชนชาติอี่ ได้แก่ มหากาพย์เล่อเอ้อเท้ออี่ ของเหลียงซาน เสฉวน มหากาพย์เหมยเก้อ ของต้าเหยาและเหยาอันยูนนาน มหากาพย์ฉาหมู่ ของชวงไปยูนนานและมหากาพย์อาเฮยซีหนีหม้ว ของหมี่เล่อยูนนาน มาศึกษาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1) เทพเจ้าสร้างโลกและสรรพสิ่งผ่านพลังวิเศษหรืออุปกรณ์ที่มีตามธรรมชาติ สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชนชาติอี่ขณะนั้น 2) ตำนานมีการปรากฏทั้งเทพบุรุษและเทพสตรี สื่อให้เห็นถึงการเกิดขึ้นของตำนานทั้งในยุคสังคมแม่เป็นใหญ่และพ่อเป็นใหญ่ ขณะเดียวกันยังปรากฏเทพเจ้าสูงสุดเป็นเทพสตรีเพียงเรื่องเดียว สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมของชนชาติอี่ที่เคยดำรงอยู่ภายใต้สังคมปิตาธิปไตยและสังคมมาตาธิปไตย 3) ในมติดการกำเนิดมนุษย์ บรรพบุรุษของชนชาติอี่มีการปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติ พร้อมสร้างอารยธรรมของตน อันเป็นการตระหนักถึงวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดวิวัฒนาการเพื่อการอยู่รอดของดาร์วิน และ 4) ตำนานบางตำนานได้กล่าวถึงที่มาชื่อเรียกและภาษา

ของชนชาติจีนกลุ่มอื่น ๆ อันเป็นเครื่องหมายชี้ให้เห็นว่า ชนชาติอื่นได้ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างชนชาติและมีการติดต่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับนานาชนชาติในพื้นที่ใกล้เคียง ขณะเดียวกัน การศึกษาประเด็นดังกล่าวยังเป็นการทำความเข้าใจการรับรู้ของชนชาติอื่นที่มีต่อโลก ปรากฏการณ์ ธรรมชาติ และต้นกำเนิดของบรรพบุรุษชนชาติอื่น

TANG LIHUA (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้าน ชนเผ่าจ้วง มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง ขอบเขตการวิจัย คือ นิทานพื้นบ้านที่ตีพิมพ์เผยแพร่จำนวน 2 เล่มของสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 126 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วงจัดประเภทตามเนื้อหา ดังนี้ 1) นิทานมหัศจรรย์ 2) นิทานชีวิต 3) นิทานวีรบุรุษ 4) นิทานประจำถิ่น 5) นิทานปรัมปรา 6) นิทานสัตว์ 7) นิทานมุขตลก การวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง โดยศึกษาความสัมพันธ์ของอนุภาคกับความคิดเชิงวัฒนธรรมชนเผ่าจ้วง โดยแบ่งการวิเคราะห์อนุภาคเป็น 3 อนุภาค ได้แก่ 1) อนุภาคตัวละคร พบว่ามีอนุภาคตัวละครเป็นผู้วิเศษ อนุภาคตัวละครเป็นบุคคลธรรมดา อนุภาคตัวละครเป็นสัตว์ 2) อนุภาคของวิเศษ มีอนุภาคสำคัญ คือ อนุภาคของวิเศษที่ได้รับจากผู้วิเศษ อนุภาคของวิเศษที่มาจาก ธรรมชาติ อนุภาคของวิเศษที่ติดตัวละครมาตั้งแต่เกิด และยังมีอนุภาคของวิเศษที่ตัวละครสร้างขึ้นมา 3) อนุภาคเหตุการณ์ มีอนุภาคที่มีลักษณะเด่น คือ อนุภาคการสร้างโลก อนุภาคการแต่งงานที่ผิดปกติ อนุภาคการร้องเพลง อนุภาคการเกิดใหม่ เป็นต้น อนุภาคเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชนเผ่าจ้วงได้อย่างชัดเจน

OU MAN (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ตำนานการสร้างโลกของกลุ่มชนชาติไท-จ้วง: โลกทัศน์ ความเชื่อและพิธีกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและศึกษาด้านการสร้างโลกของกลุ่มชนชาติไท-จ้วงทั้งที่ปรากฏในรูปของวรรณกรรมลายลักษณ์และวรรณกรรมมุขปาฐะ และวิเคราะห์เรื่องโลกทัศน์ ความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับตำนานการสร้างโลกของกลุ่มชนชาติไท-จ้วง ขอบเขตการวิจัย คือ ตำนานการสร้างโลกกลุ่มชนชาติไท-จ้วงทั้งหมด 110 สำนวน โดยแปลตำนานสร้างโลกจ้วงทั้งหมด 27 เรื่อง จากเอกสารภาษาจีนและรวบรวมตำนานสร้างโลกกลุ่มชนชาติไท-จ้วงอีก 83 เรื่อง จากเอกสารไทยต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า ในด้านโลกทัศน์ตำนานการสร้างโลกของกลุ่มชนชาติไท-จ้วงแสดงให้เห็นโลกทัศน์ดั้งเดิมที่กลุ่มชนชาติไท-จ้วงมีต่อโลกและจักรวาลก่อนกำเนิดและกระบวนการกำเนิด โลกทัศน์ที่มองว่ามนุษย์อยู่ใต้อำนาจสิ่งเหนือธรรมชาติ โลกทัศน์ที่มองว่ามนุษย์มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด และโลกทัศน์ที่มองว่ามนุษย์มีบ่อเกิดเดียวกัน ในด้านความเชื่อตำนานเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงระบบความเชื่อดั้งเดิมเป็นหลัก โดยมีความเชื่อที่สัมพันธ์กับศาสนาด้วยตำนานชนชาติไทได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และพุทธศาสนา ส่วนตำนานจ้วงได้รับอิทธิพลจากลัทธิเต๋า ในด้านพิธีกรรมพบว่า พิธีกรรมที่ยังปรากฏในปัจจุบันและได้รับการรักษาไว้ค่อนข้างสมบูรณ์แบบ มีพิธีกรรมสามอย่างที่สำคัญ ได้แก่ พิธีกรรมบูชาปู่โล่ พิธีขอฝนกับเทศกาลบ

ของจ้วง พิธีแห่ปู่เยอย่าเยอในประเพณีสงกรานต์ของชนชาติลาว พิธีกรรมเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงบทบาททางสังคมวัฒนธรรมของตำนานสร้างโลก ซึ่งได้ถ่ายทอดเรื่องโลกทัศน์ ความเชื่อและความรู้ต่าง ๆ ของคนในอดีต และมีการปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบใหม่ในเวทีการท่องเที่ยวให้ยังคงดำรงอยู่ต่อไปในโลกปัจจุบัน

YAN DANLI (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์กฎเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะสำคัญของนิทานพื้นบ้านไทยตามกฎเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านของ เอกเซล โอลริค และวิเคราะห์อนุภาค ที่ปรากฏในเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านไทย นิทานที่ศึกษามีทั้งหมด 14 เรื่อง ประกอบด้วยนิทานที่คัดเลือกมาจาก หนังสืออมตะนิทานไทย เล่มที่ 1 - เล่มที่ 3 เขียนโดย แม่พลอยจันทร์ รวม 6 เรื่อง ได้แก่ 1) แก้วหน้าม้า 2) อุทัยเทวี 3) พิกุลทอง 4) โสนน้อยเรือนงาม 5) ปลาบู่ทอง 6) ไกรทอง และนิทานพื้นบ้านที่คัดเลือกมาจาก หนังสือนิทานชุดวรรณคดี ชุดที่ 1 ของ วิเชียร เกษประทุม รวม 8 เรื่อง ได้แก่ 1) จันทโครพ 2) คาวี 3) ไชยเชษฐ 4) ท้าวแสนปม 5) นกกระจาบ 6) พระรถเสน 7) นางผมหอม 8) ท้าวผาแดงและนางไอ่ ผลการศึกษาพบว่า นิทานพื้นบ้านไทย 14 เรื่องที่วิเคราะห์มีความสอดคล้องกับกฎเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านของ เอกเซล โอลริค ทั้ง 12 กฎ ดังนี้ 1) กฎของการเริ่มเรื่องและการจบเรื่องมี 14 เรื่อง 2) กฎของการซ้ำมี 2 เรื่อง 3) กฎของตัวละคร 2 ตัวใน 1 ฉาก มี 14 เรื่อง 4) กฎของความตรงข้ามมี 14 เรื่อง 5) กฎของ ฝาแฝดมี 3 เรื่อง 6) กฎความสำคัญของตำแหน่งต้นและตำแหน่งท้ายมี 2 เรื่อง 7) กฎของโครงเรื่องเดียวมี 12 เรื่อง 8) กฎของการสร้างแบบแผนมี 2 เรื่อง 9) ฉากประทับใจมี 14 เรื่อง 10) ความสมเหตุสมผลมี 14 เรื่อง 11) เอกภาพของโครงเรื่องมี 12 เรื่อง 12) กฎของการเพ่งจุดสนใจที่ตัวละครเอกเพียงตัวเดียวมี 11 เรื่อง ทั้งนี้กฎที่มีปรากฏในทุก ๆ เรื่องที่ศึกษามีด้วยกันทั้งหมด 5 กฎ ได้แก่ 1) กฎของการเริ่มเรื่องและการจบเรื่อง 2) กฎของตัวละคร 2 ตัวใน 1 ฉาก 3) กฎของความตรงข้าม 4) ฉากประทับใจ 5) ความสมเหตุสมผล และกฎที่มีปรากฏในนิทานที่ศึกษาน้อยสุด ได้แก่ กฎของการซ้ำและกฎของการสร้างแบบแผน ซึ่งปรากฏอยู่ในนิทานที่ศึกษาเพียง 2 เรื่อง การวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านไทย ได้วิเคราะห์ตามประเภทของอนุภาครวม 3 ด้าน ได้แก่ ตัวละคร วัตถุสิ่งของ และเหตุการณ์หรือพฤติกรรม ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าอนุภาคด้านตัวละครมีตัวละครที่มีลักษณะพิเศษ แยกได้เป็น 3 ฝ่าย คือ 1) ตัวละครฝ่ายดี มีตัวละครเอกที่มีลักษณะพิเศษเป็นตัวแทน มักจะมีบุญบารมีที่สามารถต่อสู้ฝ่าฟันอุปสรรคขวากหนามทำให้ศัตรูพ่ายแพ้ไปในที่สุด 2) ตัวละครฝ่ายร้าย มีทั้งมนุษย์และอมมนุษย์ที่มีอำนาจวิเศษหรือมีอิทธิฤทธิ์ มีบทบาทคอยกลั่นแกล้งตัวละครเอก สร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้าน 3) ตัวละครฝ่ายสนับสนุน มีหน้าที่คอยช่วยเหลือตัวละครเอกให้รอดพ้นจากภัยอันตรายและยังช่วยเสริมบทบาท ของตัวละครเอกให้โดดเด่นยิ่งขึ้น อนุภาคด้านวัตถุสิ่งของมีลักษณะเป็นของวิเศษซึ่งมีที่มาจาก 3 แห่ง คือ 1) ได้จากผู้วิเศษ เงื่อนไขของการได้รับของวิเศษ มักจะเป็นตัวละครเอกที่ตกอยู่ในความคับขันหรือในเวลาที่เหมาะสม

2) ได้จากมารดาที่เป็นอมมุขย์ เช่น ยักษ์ นาค 3) เป็นของวิเศษที่ติดตัวมาแต่กำเนิด อนุภาคด้าน เหตุการณ์หรือพฤติกรรม มีเหตุการณ์ 2 ประเภทที่เด่นที่สุดและสะท้อนถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ของไทยด้วย ได้แก่ 1) เหตุการณ์ด้านเวทมนตร์คาถา 2) เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา

สุวรรณมา เกรียงไกรเพ็ชร (2558) เรื่องนิทานการกำเนิดมนุษย์และเผ่าพันธุ์ของชนเผ่า ในแขวงเซกอง สปป.ลาว มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เหตุการณ์และอนุภาคในนิทาน ขอบเขตของการ วิจัย คือ การวิเคราะห์นิทานมุขปาฐะของชนเผ่าต่าง ๆ ในแขวงเซกอง พ.ศ. 2540-2543 จำนวน 4 เรื่อง 5 ส่วน ได้แก่ 1) นิทานของเผ่าตะเรียง เรื่อง คนเกิดจากหมา 2) นิทานของเผ่ากะตู เรื่อง คนกะตูมา แต่ไหน (ส่วนที่ 1) และ เรื่อง กะตูสิงจอบไม่กินหมา (ส่วนที่ 2) 3) นิทานของเผ่าตะริว เรื่อง มนุษย์ เกิดขึ้นมา และ 4) นิทานของเผ่าดักกัง เรื่อง น้ำท่วมโลก ผลการศึกษาพบว่า นิทานสร้างโลกนั้นมี เหตุการณ์หลัก 3 เหตุการณ์ คือ การเล่าถึงสภาพโลก การแสวงหาไฟเพื่อดำรงชีวิต และการเกิด ลูกหลานของมนุษย์ และอนุภาคหลัก 3 อนุภาค ได้แก่ อนุภาคน้ำท่วมโลก อนุภาคการแสวงหาไฟ และอนุภาคบรรพบุรุษของมนุษย์

เสาวลักษณ์ อนันตศานต์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อนุภาคเหนือธรรมชาติในนิทาน เรื่อง สังข์ทอง วัตถุประสงค์มี 2 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาอนุภาคเหนือธรรมชาติในนิทานเรื่องสังข์ทอง ตามแนวคิดของนักคติชนวิทยาตะวันตก 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอนุภาคเหนือธรรมชาติกับคน ในสังคม ขอบเขตของการวิจัย คือ นิทานเรื่องสังข์ทองที่นำมาศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้มี 3 ส่วน คือ 1) นิทานเรื่องสังข์ทองพิมพ์ใน *บทละครครั้งกรุงเก่าเรื่องนางมโนราห์และสังข์ทอง* กรมศิลปากร อนุญาตให้ศิลปบรรณาการพิมพ์จำหน่าย (พิมพ์ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2512) 2) นิทานเรื่อง สังข์ทอง เรื่องตอนต้นก่อนที่จะทรงพระราชนิพนธ์บทละคร พิมพ์ใน *บทละครนอกรวม 6 เรื่อง* พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (2525) 3) บทละครนอกเรื่องสังข์ทอง พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พิมพ์ใน *บทละครนอกรวม 6 เรื่อง* พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (2525) ผลการวิจัยพบว่า นิทานเรื่องสังข์ทองเล่าเกี่ยวกับ ตัวเอกแบบเหนือธรรมชาติ ที่ได้เผชิญหน้ากับความแปลกประหลาดของโลกเหนือธรรมชาติ ทำให้เขามีคุณสมบัติและความสามารถในการกระทำแบบเหนือธรรมชาติ ตัวเอกมีกำเนิดที่ผิดปกติ ดังนั้น จึงถูกกำจัดออกจากบ้านเมือง มีสัตว์แปลกพิสดารและแม่ที่เป็นตัวละครเหนือธรรมชาติเลี้ยงดู เขาได้ ปฏิบัติภารกิจที่ยากยิ่ง และเป็นไปไม่ได้ได้สำเร็จและได้เดินทางเพื่อค้นหาประสบการณ์ เขาแข็งแกร่ง ขึ้น มีรูปโฉมงดงามขึ้น และมีคุณค่ามากขึ้น เรื่องยังประกอบด้วยอำนาจเหนือธรรมชาติและความรู้ที่เหนือธรรมชาติ มีของวิเศษและการเน้นในเรื่องเหนือธรรมชาติอื่น ๆ ซึ่งแสดงว่ามนุษย์หลงใหลในการ เดินทางผจญภัย ซึ่งอยู่ในกรอบของความเหนือธรรมชาติด้วย นอกจากนี้ นิทานเรื่องสังข์ทองยังแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างนิทานกับสังคม คือ ความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ กระตุ้นให้ผู้ฟังนิทาน เกิดอารมณ์สะเทือนใจ เขวี้ยงปัญญา และศีลธรรม นั่นก็คือนิทานจะชี้แนะ สั่งสอน และเร้าใจผู้ฟัง

นิทานให้ยอมรับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ของสังคมและมุ่งทำดีด้วยความเชื่อและความเคารพในสิ่งเหนือธรรมชาตินั้น

CHUNLI CAI (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง นิทานพื้นบ้านไทใต้คง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อรวบรวมนิทานพื้นบ้านไทใต้คงไว้เป็นลายลักษณ์อักษร 2) เพื่อจำแนกประเภทของนิทานพื้นบ้านไทใต้คง และ 3) เพื่อศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทใต้คง ขอบเขตการวิจัย คือ นิทานพื้นบ้านของไทใต้คงทุกประเภทในเขตปกครองตนเองชนชาติไทและชนชาติจิงโพแห่งใต้คง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านไทใต้คงที่รวบรวมมาทั้งหมด 71 เรื่องนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 10 ประเภท ได้แก่ นิทานเทพปกรณัม เทพปกรณัม 4 เรื่อง นิทานศาสนา 8 เรื่อง นิทานคติ 15 เรื่อง นิทานมหัศจรรย์ 2 เรื่อง นิทานชีวิต 4 เรื่อง นิทานประจําถิ่น 7 เรื่อง นิทานอธิบายเหตุ 13 เรื่อง นิทานสัตว์ 6 เรื่อง นิทานเรื่องผี 3 เรื่อง และนิทานอื่น ๆ อีก 9 เรื่อง ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทาน 71 เรื่องนี้แล้วได้พบผลในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวิถีชีวิต ประเพณี ความเชื่อ และค่านิยม ในด้านวิถีชีวิต ชาวไทใต้คงประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาหารการกินส่วนใหญ่อยู่ในรูปของการถนอมอาหาร และกินเหล้าเป็นธรรมดา เครื่องมือเครื่องใช้ก็สำหรับการเกษตร ครอบครัวเป็นครอบครัวขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วยพ่อ แม่ ลูก นอกจากนี้แล้วชาวไทใต้คงแบ่งชนชั้นให้ชัดเจน ในด้านประเพณี ชาวไทใต้คงให้ความสำคัญกับงานศพ ในด้านความเชื่อ ชาวไทใต้คงมีความเชื่อเรื่องผี ความเชื่อศาสนา ความเชื่อเรื่องสัตว์ ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเรื่องความฝัน และความเชื่อเรื่องมงคล ในด้านค่านิยม ชาวไทใต้คงมีค่านิยมหลากหลาย เช่น ค่านิยมทางการสั่งสอน ค่านิยม การยกย่องความขยันหมั่นเพียร ค่านิยมการยกย่องความฉลาด ค่านิยมด้านศีลธรรม ค่านิยมไม่ท้อแท้ มีความตั้งใจ ความมานะ พยายาม และมุ่งมั่น ค่านิยมความมีเมตตา และค่านิยมการตั้งชื่อคนและชื่อหมู่บ้าน

ปรมินท์ จารุวรรณ (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความขัดแย้งและการประนีประนอมในตำนานปรัมปราไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อตีความสัญลักษณ์และวิเคราะห์สาระสำคัญที่สะท้อนจากตำนานปรัมปราไทย ขอบเขตของการวิจัย คือ ข้อมูลตำนานปรัมปราไทย (ในประเทศไทย) ที่เป็นเอกสารลายลักษณ์อักษรที่มีการตีพิมพ์แล้วเป็นหลัก และจะนำตำนานปรัมปราไทย (นอกประเทศไทย) มาประกอบการศึกษาเพื่อเสริมประเด็นศึกษาบางประเด็นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผลการวิจัยพบว่า จากการสำรวจข้อมูลประเภทตำนานปรัมปราในสังคมวัฒนธรรมไทย-ไทพบว่า ตำนานปรัมปราไทยสามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) ตำนานปรัมปราที่อธิบายถึงธรรมชาติหรือปรากฏการณ์ธรรมชาติ ประกอบด้วย ตำนานสร้างโลก ตำนานข้าว ตำนานสุริยคราส และจันทรคราส และตำนานฝน 2) ตำนานปรัมปราที่อธิบายความเป็นมาของผู้นำทางวัฒนธรรมหรือเมืองโบราณ ประกอบด้วย ตำนานวีรบุรุษ และตำนานเมือง 3) ตำนานปรัมปราที่อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในดินแดน

ไทย-ไท ประกอบด้วย ตำนานพระธาตุ ตำนานพระพุทธรูป และ 4) ตำนานปรัมปราที่อธิบายประเพณีพิธีกรรม ประกอบด้วย ตำนานปรัมปราที่อธิบายประเพณีพิธีกรรมเพื่อความอุดมสมบูรณ์ และตำนานปรัมปราที่อธิบายประเพณีพิธีกรรมในเรื่องการทำบุญสร้างกุศลและการป้องกันหรือการปิดเป่าสิ่งเลวร้ายต่าง ๆ 5) ตำนานเบ็ดเตล็ด ไม่สามารถจัดเข้าประเภทต่าง ๆ ข้างต้นได้โดยตรง ตำนานปรัมปราไทยได้สะท้อนให้เห็นปัญหาขัดแย้งในใจของบรรพชนไทยใน 2 เรื่องคือ 1) การเลือกรับนับถือศาสนาระหว่างความเชื่อดั้งเดิมกับพุทธศาสนา และ 2) เรื่องของการสร้างความสัมพันธ์กับคนภายในกลุ่มและคนต่างกลุ่ม การวิเคราะห์ตำนานปรัมปราไทยในเชิงโครงสร้างทำให้เข้าใจถึงสาเหตุที่คนไทยหันมานับถือพุทธศาสนา และยังสามารถอธิบายลักษณะของสังคมไทยที่มีการประนีประนอมได้อีกด้วย

วัชรภรณ์ ดิษฐปาน (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อนุภาคน้ำเต้าในตำนานน้ำท่วมโลก และตำนานกำเนิดมนุษย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและความหมายของอนุภาคน้ำเต้าที่ปรากฏอยู่ในตำนานน้ำท่วมโลกและตำนานกำเนิดมนุษย์ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ขอบเขตการวิจัย คือ ศึกษาจากตำนานที่เป็นมุขปาฐะและตำนานที่มานับถือกันแล้ว ตำนานมุขปาฐะ ได้แก่ แก้วฝ้านานาจังหวัดเชียงรายของไทยวนล้านนา ย่าบมย่านาย-น้ำเต้าปุงของไทขาวกำเนิดมนุษย์ของไทใต้คง ปุสังกะสาอย่าสังกะสีของไทลื้อในญวนนาน น้ำเต้าปุงของลาวหลวงพระบาง พุเฮยเซียหนุย 4 สำนวนของเข่าในจังหวัดเชียงรายและประเทศจีน รบฟ้าหาน้ำของจ้วง ตำนานของขมุในเวียดนาม และตำนานของกลุ่มกะไดในประเทศจีน ผลการวิจัยพบว่า บทความนี้วิเคราะห์บทบาทของอนุภาคน้ำเต้าในตำนานน้ำท่วมโลกและตำนานกำเนิดมนุษย์ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และทางตอนใต้ของจีน น้ำเต้าในตำนานมีบทบาทที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรกใช้น้ำเต้าเป็นเรือที่หลบภัยในยามน้ำท่วมโลก และประการที่สองเป็นน้ำเต้าที่เป็นแหล่งกำเนิดของมนุษย์ชาติพันธุ์ต่าง ๆ บทความนี้ได้วิเคราะห์ให้เห็นความสำคัญของตำนานน้ำเต้าในฐานะที่เป็นบันทึกความอยู่รอดของชาติพันธุ์ต่าง ๆ และเป็นตำนานที่อธิบายลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคมของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์อนุภาคในนิทานพื้นบ้านสามารถเห็นลักษณะเด่นของนิทานได้อย่างชัดเจน ซึ่งจากอนุภาคที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน สามารถเห็นวัฒนธรรมเจ้าของนิทานด้วย วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมจากนิทานพื้นบ้านจีนในด้านวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี และความเชื่อ และการศึกษาวิเคราะห์ตำนานการสร้างโลกของแต่ละชนเผ่า ทำให้เห็นถึงวัฒนธรรมของกลุ่มคนนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ การเปรียบเทียบตำนานการสร้างโลกในด้านอนุภาค เหตุการณ์สำคัญ ทั้งสองชนชาติสามารถช่วยขยายองค์ความรู้เรื่องวัฒนธรรมกลุ่มชนชาติไท-จ้วงได้อย่างดี

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมจากนิทาน

นิทานแต่งขึ้นจากผู้เล่าเรื่องที่อยู่ในสังคม ผู้เล่าเรื่องก็ใช้สังคมนั้น ๆ มาเป็นองค์ประกอบสำคัญของนิทาน นิทานสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของสังคมนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน

ผู้วิจัยได้ค้นหางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมจากนิทานได้หลายเรื่อง ดังต่อไปนี้

LI YINGXIAN (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าฮาซี ที่แปลเป็นภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเภทเนื้อหาของนิทานและวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าฮาซีที่แปลเป็นภาษาไทย ขอบเขตของการวิจัย คือ ศึกษาในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าฮาซีในหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าฮาซีของ MU LICHUN ทั้งหมด 124 เรื่อง มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้ 1) การศึกษาเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าฮาซีที่แปลเป็นภาษาไทย พบผลการวิจัยว่า นิทานพื้นบ้านในหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าฮาซีของ MU LICHUN ทั้งหมด 124 เรื่อง สามารถแบ่งเป็น 10 ประเภท ได้แก่ 1) นิทานอธิบายเหตุ จำนวน 33 เรื่อง 2) นิทานชีวิต จำนวน 21 เรื่อง 3) นิทานมหัศจรรย์ จำนวน 16 เรื่อง 4) นิทานศาสนาจำนวน 14 เรื่อง 5) นิทานประจักษ์ จำนวน 14 เรื่อง 6) นิทานสัตว์ จำนวน 12 เรื่อง 7) นิทานปรัมปรา จำนวน 8 เรื่อง 8) นิทานคติ จำนวน 4 เรื่อง 9) นิทานมุขตลก จำนวน 1 เรื่อง 10) นิทานเรื่องผี จำนวน 1 เรื่อง 2) การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าฮาซีที่แปลเป็นภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าฮาซีมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ชวนฮาซีส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใกล้กับภูเขา แหล่งน้ำ มีชีวิตอย่างง่ายสบายพึ่งพาธรรมชาติ ชวนฮาซีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา เลี้ยงสัตว์ ล่าสัตว์ และทอผ้า ชวนฮาซีเดินทางด้วยเท้า นอกจากนี้ มี ข้าว และเรือยังเป็นยานพาหนะของชวนฮาซี 2) ด้านค่านิยม ชวนฮาซีเป็นกลุ่มที่มีความขยัน ความกล้าหาญ ความกตัญญู และรักความอิสระ 3) ด้านความเชื่อ ชวนฮาซีนับถือศาสนาตองปา ศาสนาพุทธ มีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า โดยเฉพาะเทพเจ้าซู่ และมีความเชื่อเรื่อง ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และมีความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ 4) ด้านประเพณี ประกอบด้วยประเพณีเกี่ยวกับการบรรลุนิติภาวะ ประเพณีงานแต่งงาน ประเพณีงานศพ และเทศกาลคบเพลิงของชวนฮาซี จากภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชวนฮาซีทำให้คนในสังคมได้รู้จักวิถีชีวิต ความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมของชวนฮาซีที่มีเอกลักษณ์ของตน

GAO XILAN (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าไป เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านชนเผ่าไป เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีนและเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าไป เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ขอบเขตของการวิจัย คือ ศึกษาในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าไปของเมืองต้าหลี่จากหนังสือรวมนิทานพื้นบ้านทั้งหมด 160 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านของชวนฮาซีไป เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีนมี 10 ประเภท ดังนี้ 1) ตำนานปรัมปรา มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างโลกและการกำเนิดมนุษย์ 2) นิทานศาสนา มีเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาเป็นจุ และเจ้าแม่กวนอิม 3) นิทานคติ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดที่ดี

งามของชนเผ่าไป 4) นิทานมหัศจรรย์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทวดาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 5) นิทานชีวิต มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของชนเผ่าไป 6) นิทานประจำถิ่น มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่บุคคลในประวัติศาสตร์ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นในศาสนา 7) นิทานอธิบายเหตุ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายลักษณะนิสัยของสัตว์และมนุษย์ อธิบายถึงความเชื่อ พิธีกรรม ธรรมเนียม และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ 8) นิทานสัตว์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับมังกร เสือ และสัตว์อื่น ๆ 9) นิทานเรื่องผี มีเนื้อหาเกี่ยวกับผี 10) นิทานมุขตลก มีเนื้อหาเกี่ยวกับความฉลาดและความโง่งของชาวไป๋ในชีวิตประจำวัน ส่วนภาพสะท้อนสังคม มี 4 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ 1) ด้านชีวิตความเป็นอยู่ พบว่า ชนเผ่าไป๋มีความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย ถิ่นที่อยู่อาศัยตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำ ภูเขา และพื้นที่ราบลุ่ม การคมนาคมของชนเผ่าไป๋จะใช้ม้า เกี้ยว เรือ และการเดินเท้า ส่วนการประกอบอาชีพ ชนเผ่าไป๋มีอาชีพทำนา เลี้ยงสัตว์ ทอผ้า ตัดฟัน ทำประมง และค้าขาย 2) ด้านค่านิยม พบว่าชนเผ่าไป๋มีค่านิยมเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร ความกล้าหาญ การเชื่อฟังผู้ใหญ่ การเลือกคู่ครอง และการใช้สติปัญญา 3) ด้านความเชื่อ พบว่าชนเผ่าไป๋มีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า ความเชื่อเรื่องผี ความเชื่อเรื่องภูตผีและภูตกรรม และความเชื่อเรื่องความฝัน และ 4) ด้านประเพณี พบว่ามีการเซ่นไหว้ มีเทศกาลตลาดนัดเดือน 3 และเทศกาลเย่าซานหลิง

ขวัญชนก นัยจรรย์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ภาพสะท้อนค่านิยมของคนไทยจากนิทานพื้นบ้านไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนค่านิยมของไทยจากนิทานพื้นบ้านขอบเขตของการวิจัย คือ ศึกษานิทานพื้นบ้านจำนวน 54 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นิทานพื้นบ้านที่มีค่านิยมของไทยครบทั้ง 9 ด้าน มีจำนวน 44 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมของไทยทั้ง 9 ด้าน คือ ค่านิยมเรื่องความขยัน ความกตัญญู ความไม่โลภ การพูดปดวาจา ความอดทนอดกลั้น การเชื่อฟังผู้ใหญ่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การยกย่องผู้ที่มีวิชาความรู้ และการให้อภัยกัน โดยที่ภาพสะท้อนค่านิยมด้านการยกย่องผู้ที่มีวิชาความรู้ปรากฏให้เห็นบ่อยครั้งที่สุด รองลงมาคือ ค่านิยมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่วนค่านิยมที่ปรากฏให้เห็นน้อยที่สุดคือ ด้านปดวาจา

XIE DONGGU (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านจังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านจังหวัดระยอง และวิเคราะห์คุณค่าของนิทานพื้นบ้านจังหวัดระยอง ขอบเขตของงานวิจัยคือ วรรณกรรมพื้นบ้านภาคตะวันออก จากตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย และตำบลบ้านเพ อำเภอเมืองจังหวัดระยอง ที่ได้พิมพ์เผยแพร่โดยโครงการศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมภาคตะวันออกมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน เมื่อปี พ.ศ.2523 ประกอบด้วยนิทานพื้นบ้าน 50 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่าวิถีชีวิตของคนในจังหวัดระยองสามารถแสดงให้เห็นใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านชีวิตความเป็นอยู่สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยเป็นชีวิตที่เรียบง่าย สงบร่มเย็น 2) ด้านโครงสร้างของครอบครัวไทย

สะท้อนให้เห็นถึงผู้หญิงกับผู้ชายแต่งงานกันและแยกออกมาตั้งเป็นครอบครัวใหม่ ในครอบครัวประกอบด้วยพ่อแม่พี่น้องอยู่ในครอบครัวเดียวกัน 3) ด้านค่านิยม สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน การเลือกคู่ ความกตัญญู การเชื่อฟังผู้ใหญ่ 4) ด้านประเพณี สะท้อนให้เห็นถึงประเพณีการทำบุญ การแต่งงานและการบวช 5) ด้านความเชื่อ ประกอบด้วยความเชื่อเรื่องการทำบุญ การเกิดใหม่ เรื่องกรรม และความเชื่อเรื่องสวรรค์ 6) ภาพสะท้อนสังคมสมัยใหม่ สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากอิทธิพลของตะวันตก 7) ด้านการปกครอง สะท้อนให้เห็นว่ากษัตริย์เป็นผู้ปกครองเมือง เป็นผู้นำที่มีอำนาจในการปกครองเมือง ส่วนคุณค่าของนิทาน นิทานพื้นบ้านจังหวัดระยองมีคุณค่าในการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ โดยมีบทบาทและคุณค่าในด้านการสอนคุณธรรม ด้านปลูกฝังค่านิยม ด้านการดำเนินชีวิต และด้านความบันเทิง

มนิรา ราโท (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมจากนิทานพื้นบ้านภาคใต้ของเวียดนาม มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านภาคใต้ของเวียดนาม ขอบเขตของการวิจัย คือ เรื่อง วรรณกรรมพื้นบ้านลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งรวบรวมโดยคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเก็นเธอ ผลการวิจัยพบว่า จากนิทานพื้นบ้านเวียดนาม สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะถิ่นของภาคใต้เวียดนาม ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และการตั้งถิ่นฐานของผู้คนที่ต่างไปจากภาคอื่น ๆ ของประเทศ ลักษณะทางกายภาพและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ได้ส่งผลให้วิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงแตกต่างจากผู้คนในภูมิภาคอื่นของเวียดนาม นิทานพื้นบ้านภาคใต้ของเวียดนามสะท้อนให้เห็นถึงวิถีของผู้คนที่ยึดโยงอยู่กับวัฒนธรรมข้าวและเกษตรกรรม การบุกเบิกดินแดนใหม่ และเรื่องราวของชุมชนภาคใต้ที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ซึ่งท้ายที่สุดแล้วสะท้อนให้เห็นถึงมิติใหม่ในการมองประวัติศาสตร์และบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศเวียดนามที่ต่างไปจากมุมมองของศูนย์กลางของอำนาจและความรู้ซึ่งอยู่ในภาคเหนือของประเทศ

ปาร์ค เกียง อิน (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเกาหลี มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเกาหลี เพื่อให้เห็นวิถีชีวิต ประเพณี แนวคิด และความเชื่อของชาวเกาหลี ขอบเขตการวิจัย คือ นิทานพื้นบ้านเกาหลีจำนวน 100 เรื่อง จากหนังสือรวบรวมนิทานที่ผู้ทรงคุณวุฒิรวบรวมไว้แล้วจำนวนทั้งสิ้น 9 เล่ม ซึ่งประกอบด้วยหนังสือฉบับภาษาเกาหลี 7 เล่ม และหนังสือฉบับภาษาไทย 2 เล่ม ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านวิถีชีวิต นิทานพื้นบ้านเกาหลีสะท้อนภาพการประกอบอาชีพ อาหารการกิน การสร้างบ้าน เครื่องมือเครื่องใช้ การศึกษา การคมนาคม และยาพื้นบ้าน 2) ด้านประเพณี นิทานพื้นบ้านเกาหลีสะท้อนภาพประเพณีการเกิด ประเพณีการสมรส ประเพณีการตาย และยังมีประเพณีการเซ่นไหว้บรรพบุรุษ 3) ด้านแนวคิด นิทานพื้นบ้านเกาหลีสะท้อนภาพแนวคิดเรื่องความกตัญญู แนวคิดเรื่องความเมตตากรุณา แนวคิดเรื่องความเฉลียวฉลาด แนวคิดเรื่องความซื่อสัตย์ แนวคิดเรื่อง การเชื่อฟัง

แนวคิดเรื่องการเสียสละ แนวคิดเรื่องความกล้าหาญ แนวคิดเรื่องความขยันหมั่นเพียร แนวคิดเรื่องความพอเพียง แนวคิดเรื่องการมีมารยาท แนวคิดเรื่องความบริสุทธิ์ของสตรี แนวคิดเรื่องการรักพี่น้อง แนวคิดเรื่องความเป็นแม่บ้าน แนวคิดเรื่องความอดทนของสตรี และแนวคิดเรื่องการยึดถือความถูกต้อง 4) ด้านความเชื่อ นิทานพื้นบ้านเกาหลีสะท้อนภาพความเชื่อเรื่องโลก ความเชื่อเรื่องผี ความเชื่อเรื่องเลข 3 ความเชื่อเรื่องพระเจ้าฮานอนิม ความเชื่อเรื่องเทพเจ้าซันชิน ความเชื่อเรื่องฮวงซุ้ย ความเชื่อเรื่องเจ้าที่ ความเชื่อเรื่องข้อห้าม ความเชื่อเรื่องการพยากรณ์ และความเชื่อทางศาสนา

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวม ทำให้ผู้วิจัยได้ความรู้ในด้านการวิเคราะห์เนื้อหาของนิทาน ไม่ว่าจะเป็นนิทานพื้นบ้านประเทศใด ก็สะท้อนภาพสังคม ในยุคสมัยนั้นได้ รวมทั้งชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี ฐานะของคน และการปกครอง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นว่า ผู้คนต่าง ๆ ย่อมมีวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันทั้งสองอย่าง อยู่ในสังคมเกษตรก็จะประกอบอาชีพการทำนา ใช้ชีวิตแบบพึ่งธรรมชาติ ผู้คนก็ย่อมมีค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู เป็นต้น ดังนั้น สิ่งต่าง ๆ ที่นิทานพื้นบ้านสะท้อนให้เห็นจะสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจภาพสะท้อนในยุคสมัยนั้นได้อย่างชัดเจน

2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับชนเผ่าเย้า

เนื่องจากชนเผ่าเย้าเป็นกลุ่มที่กระจายอยู่ในหลายพื้นที่ โดยเริ่มจากมณฑลยูนนาน กวางตุ้ง กุ้ยโจว กวางสี และยูนนาน ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีน จึงทำให้ชนเผ่าเย้ามีลักษณะเด่นและวัฒนธรรมมากมาย นักวิชาการได้ศึกษาวัฒนธรรมของชนเผ่าเย้าไว้ดังนี้

PAN XIAOHUA (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมวัวของชนเผ่าเย้า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมวัวของชนเผ่าเย้า ขอบเขตการวิจัย คือ ใช้วิธีวิจัยเอกสารและภาคสนาม สัมภาษณ์ชุมชนชาวเย้าในเมืองฟูชุน ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมการเคาะพวัวเกิดจากการปลูกข้าวและวัฒนธรรม สัญลักษณ์สัตว์มีลักษณะของท้องถิ่นที่ชัดเจน วัฒนธรรมการเคาะพวัวแฝงอยู่ในวิถีชีวิตชนเผ่าเย้า มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับนิทานพื้นบ้าน การก่อสร้าง การแต่งกาย อาหารการกิน ความเชื่อ และประเพณีเทศกาลต่าง ๆ ดังนี้ 1) ชนเผ่าเย้ามีนิทานพื้นบ้านที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมวัว เช่น นิทานเรื่อง ผานหวาง มีเนื้อหากล่าวถึงชาวเย้า ว่า นายหม้อหยี เป็นลูกหลานของเทพเจ้าวัว เห็นได้ว่า ชาวเย้านับถือวัวตั้งแต่โบราณ 2) การสร้างบ้านของชนเผ่าเย้า มักจะก่อด้วยหินหรือก่อด้วยต้นไม้ มีลักษณะ 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นที่เลี้ยงวัว คนอาศัยอยู่ชั้นที่สองของบ้าน ในชนเผ่าเย้าเกือบทุกบ้านเลี้ยงวัวอยู่ใต้ถุน ในหมู่บ้านชนเผ่าเย้ายังสามารถเห็นรูปวัวได้ทุกที่ การแต่งกายของชนเผ่าเย้าก็เต็มไปด้วยรูปวัว หญิงชาวเย้านิยมพันผ้ารูปเขาวัวเป็นเครื่องประดับศีรษะ ส่วนอาหารการกินที่มีวัฒนธรรมวัว คือ ชาวเย้าบางกลุ่มไม่กินเนื้อวัว เพราะถือว่าวัวเป็นเทพเจ้าของชนเผ่าเย้า มีความคิดว่าไม่กินเนื้อวัวเป็นเรื่องที่แสดงเคารพบรรพบุรุษ 3) ชนเผ่าเย้ามีประเพณีและประเพณีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวัว เช่น ประเพณีผานหวาง 4) ในวัฒนธรรมชนเผ่าเย้า ความเชื่อที่เกี่ยวกับ

ว้าวเป็นความเชื่อสำคัญของชาวเย้า ซึ่งในพิธีต่าง ๆ ของชนเผ่าเย้า ว้าวเป็นของไหว้สำคัญที่ขาดไม่ได้ เห็นได้ว่าว้าวมีบทบาทสำคัญอย่างมาก

YAO HUI (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การออกแบบขององค์ประกอบการตกแต่งบ้านของชนเผ่าเย้า มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การออกแบบขององค์ประกอบการแต่งบ้านของชนเผ่าเย้า ขอบเขตการวิจัย คือ ใช้วิธีวิจัยเอกสารและภาคสนาม สัมภาษณ์ชุมชนชาวเย้าในเมืองจินเซวและสังเกตสถาปัตยกรรม วรรณกรรมและศิลปะของกลุ่มชนเผ่าเย้า ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบในการตกแต่งบ้านของชนเผ่าเย้าที่เขตจินเซวมีมากมาย รูปแบบที่แสดงศิลปะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในประเทศของเราแสดงให้เห็นลักษณะของเย้า องค์ประกอบตกแต่งบ้าน เน้นในด้านประตูและหน้าต่างผนังและกระเบื้อง ส่วนประกอบของอาคารเป็นแบบที่สวยงามและเรียบง่าย และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันสะท้อนให้เห็นถึงชาวเย้าพึงพาธรรมชาติ สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชนเผ่าเย้า รวมข้อดีด้านสถาปัตยกรรมของชนชาติเย้า อัน แสดงให้เห็นถึงระดับลึกของวัฒนธรรม ดังนั้น ในยุคของชนเผ่าเย้าใหม่การออกแบบตกแต่งอาคารที่อยู่อาศัย ต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของชนเผ่าเย้าเพื่อเพิ่มระดับของการออกแบบองค์ประกอบตกแต่ง

ZHANG YOUJUAN (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การรักษาสืบทอดวัฒนธรรมเทพเจ้าของชนเผ่าเย้า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการรักษาสืบทอดวัฒนธรรมเทพเจ้าของชนเผ่าเย้าและวิธีการแก้ไขปัญหากการรักษาสืบทอดวัฒนธรรมเทพเจ้าของชนเผ่าเย้า ขอบเขตการวิจัย คือ ข้อมูลเอกสารและข้อมูลภาคสนาม ข้อมูลเอกสารรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเทพเจ้าของชนเผ่าเย้าและนโยบายที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนเผ่าเย้า ส่วนภาคสนาม เข้าร่วมกิจกรรมของประเพณีต่าง ๆ 15 ครั้ง สัมภาษณ์ผู้รับมรดกของเทพเจ้า 10 คน และข้าราชการ 10 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการรักษาสืบทอดวัฒนธรรมเทพเจ้าของชนเผ่าเย้า คือ ชนเผ่าเย้ามีจำนวนมากนับถือเทพเจ้า เทศกาลตำหนุ่สืบทอดได้สมบูรณ์ หนังสือที่เกี่ยวกับเทพเจ้ามีจำนวนมากขึ้น ปัญหา คือ ฝ่ายรัฐบาลจัดการไม่ดี กฎหมายการรักษาวัฒนธรรมเทพเจ้าของชนเผ่าเย้ายังขาดอยู่ ไม่มีกองทุนพิเศษมาช่วยรักษาสืบทอดวัฒนธรรมของเทพเจ้าต่าง ๆ ของชนเผ่าเย้า วิธีการแก้ไขปัญหาคือ รัฐบาลควรสนับสนุนองค์กรพัฒนาเอกชนมารักษาสืบทอดวัฒนธรรมเทพเจ้าของชนเผ่าเย้าพร้อมกัน ขณะเดียวกัน แสวงหาแนวคิดในวัฒนธรรมบูชาเทพเจ้าที่เหมือนกันกับคุณค่าทางสังคมนิยม และใช้ประโยชน์แสดงความกระตือรือร้น ทาง การ ส่ง สอน กล่อมเกลาสรางความสมัครสมานสามัคคีชนเผ่าต่าง ๆ ในแต่ละท้องถิ่น

LIU YAN (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ความกตัญญูที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าเย้า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความกตัญญูที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าเย้า และวิเคราะห์คุณค่าของความกตัญญูที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าเย้า ขอบเขตการวิจัย คือ รวบรวมนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าเย้าในเมือง Yuan Shui มณฑลกุ้ยโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน

และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความกตัญญู ผลการวิจัยพบว่า ความกตัญญูที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าเย้ามีทั้งหมด 5 ด้าน 1) การเคารพบรรพบุรุษ 2) การเลี้ยงพ่อแม่ให้ดี 3) ทำงานศพให้พ่อแม่ด้วยดี 4) พยายามทำชื่อเสียงเพื่อพ่อแม่มีหน้ามีตา 5) จากความกตัญญูกลายเป็นความซื่อสัตย์คุณค่าของความกตัญญูที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าเย้า ได้แก่ 1) ทำให้เลื่อนขั้นความรู้และจริยธรรม ของตนเอง 2) ทำให้ครอบครัวมีบรรยากาศแบบการเคารพผู้ใหญ่ 3) ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมได้สนิทกัน และ 4) ทำให้ส่งเสริมความมั่นคงและการพัฒนาของสังคม

สรุปได้ว่า ชนเผ่าเย้าเป็นกลุ่มที่มีความคิดของตนเอง ไม่ว่าในด้านชีวิตความเป็นอยู่ เช่น ที่อยู่อาศัยการตกแต่งบ้านเรือน หรือในด้านวัฒนธรรมวิว สะท้อนให้เห็นชนเผ่าเย้ายังมีค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญูและคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นคนดี และการให้ความสำคัญกับครอบครัวของชนเผ่าเย้าอีกด้วย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยนำแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย เรื่องภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีแนวทางการวิจัยที่ชัดเจน

บทที่ 3

การวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า

ชนเผ่าเย้าเป็นชนชาติที่มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับ 12 จาก 56 ชนชาติในประเทศจีน เป็นชาติที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีอันยอดเยี่ยม และวรรณกรรมปากเปล่าของชนเผ่าเย้ายังอุดมสมบูรณ์มาก โดยเฉพาะนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าอธิบายถึงการกำเนิดโลก กำเนิดมนุษย์และกำเนิดสรรพสิ่งต่าง ๆ สามารถแบ่งตามเนื้อหาของตำนานการสร้างโลกที่สืบทอดต่อกันมาได้หลายประเภท โดยเฉพาะบรรพบุรุษมีลี้วถั่วและผานหวาง นอกจากนี้ชนเผ่าเย้ายังได้ให้ความสำคัญกับนิทานสร้างโลกของตนเองเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ ของตนเองได้อย่างดี จากการวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลักษณะเนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า ดังต่อไปนี้

3.1 การกำเนิดเทพเจ้า

3.1.1 ผานหวาง

3.1.2 เจ้าพ่อพระเพลิง

3.1.3 เทพเจ้าประจำธรรมชาติ

3.2 การกำเนิดสภาพแวดล้อม

3.2.1 ฟ้า-ดิน

3.2.2 ดวงอาทิตย์-ดวงจันทร์

3.2.3 สายฟ้า ฝน แม่น้ำและทะเล

3.2.4 ภูเขา

3.3 การกำเนิดมนุษย์

3.3.1 น้ำท่วมโลก

3.3.2 มนุษย์เกิดจากน้ำเต้า

3.3.3 บรรพบุรุษสร้างมนุษย์

3.3.4 พี่น้องแต่งงานกัน

3.3.5 แบ่งชนเผ่า

3.3.6 แบ่งนามสกุล

3.3.7 ลิงกลายเป็นมนุษย์

3.4 การกำเนิดสัตว์โลก

3.4.1 การกำเนิดสัตว์ป่า

3.4.2 การกำเนิดสัตว์เลี้ยง

3.5 การกำเนิดสรรพสิ่ง

3.5.1 ไฟ

3.5.2 ต้นข้าว

3.5.3 บ้าน

3.5.4 เสื้อผ้า

3.5.5 ยารักษาโรค

3.5.6 ยานพาหนะ

3.6 การกำเนิดประเพณี

3.6.1 ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต

3.6.2 ประเพณีเกี่ยวกับการทำมาหากิน

3.6.3 การละเล่นกลองยาวและกลองสำริด

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การกำเนิดเทพเจ้า

เทพเจ้าถือกำเนิดขึ้นมาจากความเชื่อของกลุ่มคน จากการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าพบว่า ชนเผ่าเย้ามีความเชื่อเรื่องเทพเจ้าต่าง ๆ ได้แก่ ผานหวาง เจ้าพ่อพระเพลิง และเทพเจ้าประจำธรรมชาติ เทพเจ้าต่าง ๆ เหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นบุคคลธรรมดา แต่เนื่องจากพวกเขาได้ทำสิ่งที่ประนีประนอมต่อชาวเย้า เช่น ตั้งชื่อให้ชนเผ่าเย้า ทำให้ชาวเย้ามีน้ำกิน มีน้ำปลูกข้าว และมีเกลือกิน เป็นต้น ดังนั้น เพื่อระลึกถึงสิ่งที่พวกเขาทำไว้ ชาวเย้าจึงยกย่องและเคารพนับถือเป็นเทพเจ้า ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

3.1.1 ผานหวาง

“ผานหวาง” (盘王) เป็นผู้ที่ช่วยให้ชาวเย้ามีชีวิตใหม่ และเป็นผู้สร้างนามสกุลของชาวเย้า จึงมีการริเริ่มประเพณีผานหวางขึ้นมาเพื่อเป็นการระลึกถึงผานหวาง และชาวเย้าเชื่อว่าชีวิตของตนมีเทพเจ้าผานหวางดูแลรักษา แม้ว่าจะเกิดความลำบากอะไรขึ้นมา หากบูชาขอพรจากเทพเจ้าผานหวางจะได้ผ่านความลำบากอย่างรวดเร็ว จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าพบว่า กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษานิทานเกี่ยวกับผานหวางจำนวน 2 เรื่อง ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

1) ตำนานของผานหวาง 盘王传说 (Panwangshuanshuo)

ในสมัยโบราณ เกาหวางซึ่งเป็นหัวหน้าของชนเผ่าม้ง ต้องการยึดครองอาณาเขตของชนเผ่าเย้า ผิงหวางซึ่งเป็นหัวหน้าของชนเผ่าเย้าจึงออกคำสั่งว่าใครก็ตามที่สามารถฆ่าเกาหวางได้จะให้ลูกสาวแต่งงานกับคนนั้น ดังนั้น ผานหวางจึงอยากลอง วันหนึ่ง ผานหวางฉวยโอกาสที่เกาหวางดื่มเหล้าเมาจึงฆ่าเกาหวางได้สำเร็จ ผิงหวางดีใจมากจึงให้ลูกสาวแต่งงานกับเขา หลังจากแต่งงานแล้ว

ภรรยาของผานหวางก็คลอดเด็กชายหกคนและเด็กหญิงหกคน เนื่องจากมีเด็กจำนวนมาก ผานหวาง จึงตั้งชื่อให้ลูกแต่ละคนเพื่อให้จำเด็กได้ง่ายขึ้น ต่อมาชื่อเหล่านี้จึงกลายเป็นสิบสองนามสกุลแรกของชนเผ่าเย้า ผานหวางสร้างชนเผ่าเย้าขึ้นมา สอนชาวเย้าให้ไปล่าสัตว์บนภูเขาเพื่อให้ชาวเย้าดำรงชีวิตต่อไปได้ ครั้งหนึ่ง ผานหวางพาลูก ๆ ขึ้นภูเขาเพื่อล่าสัตว์ ขณะไล่ตามแพะที่บาดเจ็บ เพื่อช่วยชีวิตของลูก ๆ เขากลับถูกแพะไล่ชีวิตจนตกจากหน้าผาเสียชีวิต หลังจากนั้น ชาวเย้าจึงจัดพิธีบูชาผานหวาง โดยใช้วิธีเดินรำเพื่อเป็นการรำลึกถึงผานหวาง และหวังว่าท่านจะสามารถปกป้องและดูแลรักษาหมู่บ้านได้

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่กล่าวถึงผานหวางผู้ฆ่าเกาหวางได้สำเร็จ จึงได้แต่งงานกับลูกสาวของผานหวางและคลอดลูกสิบสองคน ตั้งชื่อให้ลูกสิบสองคนจึงกลายเป็นสิบสองนามสกุลของชนเผ่าเย้า ผานหวางสอนให้ชาวเย้าไปล่าสัตว์บนภูเขา และเสียสละชีวิตเพื่อปกป้องลูก ๆ ไม่ให้ได้รับอันตราย การที่ผานหวางตั้งสิบสองนามสกุลให้แก่ชนเผ่าเย้าและช่วยชีวิตของชนเผ่าเย้า ชาวเย้าจึงเคารพและนับถือผานหวางเป็นเทพเจ้า แสดงให้เห็นการเริ่มตั้งกลุ่มชนขึ้นมาและชาวเย้าทุกคนต่างเป็นพี่น้องกัน และยังแสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าว่าให้ความสำคัญกับเรื่องการตอบแทนบุญคุณ

2) ความเป็นมาของผานหวาง 盘王的由来 (Panwangdeyoulai)

ในสมัยโบราณ ชนเผ่าเย้าอาศัยอยู่บนเชิงภูเขา เพราะดินแข็งและไม่มีเครื่องมือมาช่วยในการเพาะปลูก ถึงแม้ว่าชาวเย้าจะปลูกพืชอย่างขยันแค่ไหนก็เก็บเกี่ยวได้เพียงน้อยนิด เจ็กเซียนฮ่องเต้รู้สึกสงสารชาวเย้ามากจึงสั่งให้เทพเจ้าส่งควายตัวหนึ่งมาช่วยชาวเย้าไถนา ควายตัวนี้มีเขาใหญ่มาก สามารถพุดคุ้ยได้ เตือนชาวบ้านให้ไถนาเพื่อปลูกข้าวทุกวันก่อนรุ่งสาง ตั้งแต่นั้นมา ชาวเย้าเริ่มไถนาปลูกข้าว และทุกคนเก็บเกี่ยวข้าวมากมาจนเต็มยุ้งข้าว ชาวเย้าเชื่อกันว่าการที่จะเก็บเกี่ยวข้าวได้มากมานั้น ต้องอาศัยควายมาช่วยไถนา วันที่แปดของเดือนเมษายนเป็นวันแรกที่ควายมาช่วยงานเพื่อเป็นการขอบคุณควาย ชาวเย้าจึงถือเอาวันนี้เป็นวันเกิดของควาย และเนื่องจากควายช่วยชาวเย้าทำงานอย่างขยันขันแข็ง เจ็กเซียนฮ่องเต้จึงตั้งควายให้เป็นเทพเจ้า เพราะควายมีเขาใหญ่ ชาวเย้าจึงขนานนามควายเป็นเทพเจ้าผานหวาง ตั้งแต่นั้นมาชาวเย้าบูชาผานหวาง วันนั้นจะไม่อนุญาตให้ผู้ใดเหยียบควาย สู้ควาย ฆ่าควาย หรือด่าว่าใช้คำพูดที่ไม่ดีกับควาย ทุกคนต้องปฏิบัติต่อควายอย่างดี อาบน้ำทำความสะอาดให้ควาย ในตอนเย็น ชาวเย้าแต่งตัวด้วยเครื่องแต่งกายตามเทศกาล ตีกลองยาว ล้อมกองไฟร้องเพลงเต้นรำอย่างสนุกสนาน

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่กล่าวถึง เจ็กเซียนฮ่องเต้สงสารชาวเย้าที่ขยันทำงานแต่เก็บเกี่ยวผลผลิตได้น้อย จึงสั่งให้เทพเจ้าส่งควายมาช่วยชาวเย้าไถนา เนื่องจากควายช่วยชาวเย้าทำงานหนักและขยัน ทำให้ชาวเย้าเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ดี เจ็กเซียนฮ่องเต้จึงตั้งควายให้เป็นเทพเจ้า และควายตัวนี้มีเขาใหญ่ ชาวเย้าจึงขนานนามควายเป็นเทพเจ้าผานหวาง เพื่อขอบคุณเทพเจ้าผานหวางที่

ทำให้ชาวเข้าไม่ต้องกังวลเรื่องอาหาร ชาวเข้าจึงบูชาผานหวาง และทำเรื่องที่ติดกับควาย นิทานเรื่องนี้ นอกจากแสดงให้เห็นความคิดเรื่องความกตัญญูของชนเผ่าเข้าแล้ว ยังแสดงให้เห็นว่าควายมีบทบาทหน้าที่สำคัญต่อชาวเข้า

จากนิทานที่ยกมา เรื่องแรกผานหวางเป็นบุคคลธรรมดา แต่เนื่องจากผานหวางสร้างสิบสอง นามสกุลขึ้นมาและช่วยชีวิตของชนเผ่าเข้า ชาวเข้าจึงเคารพและนับถือผานหวางเป็นเทพเจ้า และนิทานเรื่องที่สองเนื่องจากควายช่วยชาวเข้าในการไถนา ทำให้ชาวเข้าสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ มากขึ้น ชาวเข้าจึงเคารพและนับถือควายเป็นเทพเจ้าผานหวาง สามารถสรุปได้ว่า ผานหวางเป็น เทพเจ้าที่ได้รับการยกย่องเพราะคุณความดีที่ได้ทำให้ชาวเข้าตั้งเป็นกลุ่มขึ้นมาเป็นชนเผ่าที่มีความ มั่นคง สมบูรณ์ แสดงให้เห็นว่าชาวเข้าให้คุณค่าความสำคัญของการทำความดีและความกตัญญู

3.1.2 เจ้าพ่อพระเพลิง

เจ้าพ่อพระเพลิงเป็นผู้ที่ทำให้ชาวเข้ามีไฟไว้ใช้เพื่อความอบอุ่นและเพื่อประกอบอาหาร ชาวเข้าเชื่อว่าการเคารพและบูชาเจ้าพ่อพระเพลิงถือเป็นการตอบแทนบุญคุณของเจ้าพ่อพระเพลิงที่มี ต่อชาวเข้า จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าทำให้เห็นว่า ชนเผ่าเข้ามีความเชื่อเรื่อง เจ้าพ่อพระเพลิงมีหลาย ๆ ท่าน ได้แก่ เจ้าพ่อพระเพลิงสิบสองพี่น้อง เจ้าพ่อพระเพลิงจู่ยง และเจ้าพ่อพระเพลิง จากกลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษานิทานเกี่ยวกับเจ้าพ่อพระเพลิงจำนวน 3 เรื่อง ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

1) เจ้าพ่อพระเพลิงสิบสองพี่น้อง 灶王十二兄弟 (Zaowangshierxiongdi)

นานมาแล้ว มีสิบสองพี่น้องที่ชอบก่อกรรมทำชั่วอยู่เสมอ วันหนึ่ง สิบสองพี่น้อง มาถึงบ้านของผู้อาวุโสคนหนึ่งและขโมยสิ่งที่มีค่าไปจนหมด ทั้งยังแย่งม้าของผู้อาวุโสไปด้วย ระหว่างที่ การเดินทางสิบสองพี่น้องได้ยินเสียงร้องไห้ของม้าตัวนี้ แต่ไม่เพียงแต่ร้องไห้เท่านั้น มันยังพูดเล่า ประวัติความเป็นมาของมันเองอีกด้วย พอได้รู้ว่ม้าตัวนี้เป็นลูกของเทพเจ้าแห่งฟ้า แต่เนื่องจากแอบกิน ถั่วเขียวจึงถูกลงโทษให้กลายเป็นม้า สิบสองพี่น้องจึงรู้สึกว่สิ่งที่พวกเขาทำมาโดยตลอดนั้นเป็นเรื่องที่ ผิดเป็นอย่างมาก ดังนั้น พวกเขาจึงพากันกลับไปที่บ้านของผู้อาวุโสเพื่อคืนข้าวทั้งหมดและทำการขอขมา ผู้อาวุโส ต่อมา สิบสองพี่น้องจึงกลับตัวหันไปทำงานสุจริตอย่างขยัน พี่คนโตได้ตัดต้นกุ่มฮวาจนกลิ่นหอม ลอยไปถึงสวรรค์ เทพแห่งสายฟ้าจึงลงมาถึงโลกมนุษย์ แต่เห็นสิบสองพี่น้องนอนไม่หลับ และมีอาหาร วางอยู่ข้าง ๆ เนื่องจากเทพแห่งสายฟ้าเห็นสิบสองพี่น้องนอนไม่หลับ สายตาของพวกเขายังมองไป ทางข้าวที่ปลูกไว้ เทพแห่งสายฟ้าจึงรู้สึกพอใจมากที่สิบสองพี่น้องทำงานขยันหมั่นเพียร เทพแห่งสายฟ้า จึงให้สิบสองพี่น้องนอนหลับตาได้สนิท ต่อมา เมื่อมนุษย์นอนหลับ ตาจึงปิด หลังจากนั้นมาอีกหลาย สิบปีสิบสองพี่น้องเสียชีวิตไป เทพแห่งสายฟ้าจึงแต่งตั้งให้สิบสองพี่น้องเป็นเจ้าพ่อพระเพลิง ตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา ชาวเข้าจึงจัดพิธีไหว้เจ้าพ่อพระเพลิงซึ่งเป็นหนึ่งในพิธีที่เกี่ยวกับห้องครัวเพื่อระลึกถึง สิบสองพี่น้อง

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่กล่าวถึง ความเป็นมาของเจ้าพ่อพระเพลิง ซึ่งเป็นมนุษย์ ธรรมดาสิบสองพี่น้องที่กลับตัวจากคนชั่วกลายเป็นคนดี ทำงานสุจริตอย่างขยันขันแข็ง เทพแห่งสายฟ้า รู้สึกประทับใจมาก หลังจากที่สิบสองพี่น้องเสียชีวิตไปเทพแห่งสายฟ้าจึงแต่งตั้งให้สิบสองพี่น้องเป็น เจ้าพ่อพระเพลิง แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าเมื่อก่อนอาจจะเป็นคนชั่ว แต่ถ้ากลับตัวทำความดี ทำสิ่งที่มี ประโยชน์ต่อชาวบ้านก็สามารถกลายเป็นคนดีที่ชาวบ้านจดจำและเคารพนับถือได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึง ความคิดของชนเผ่าเชื่อว่าความขยันหมั่นเพียรเป็นสิ่งที่ดี และชาวเขายังให้ความสำคัญกับเรื่องการทำ ความดี ความดีสามารถเปลี่ยนคนธรรมดาให้เป็นที่ยอมรับยกย่องได้

2) เจ้าพ่อพระเพลิงจួយอง 火神祝融的故事 (HuoshenzhurongdeGushi)

จួយองเป็นลูกหลานของจักรพรรดิหยางตี้ รูปลักษณ์ของจួយองนั้นแปลกมาก แม้ว่า เขามีใบหน้าเป็นมนุษย์แต่ร่างกายของเขาเป็นสัตว์ เขามักจะใช้ม้าสองตัวในการเดินทาง ตั้งแต่เขา เกิดมาก็สามารถใช้ไฟได้ เขาไม่ใช่คนธรรมดา ในเวลานั้นมีกลุ่มหนึ่งทางตอนใต้มีผู้นำ คือ ชื่อเยา ซึ่งมักจะบุกเข้ามาในที่ราบ จួយองได้รับคำสั่งให้โจมตี ฝ่ายของชื่อเยามีคนจำนวนมากและมีความ แข็งแกร่งมาก จួយองสั่งให้ลูกน้องแต่ละคนจุดคบเพลิงและจุดไฟทันทีที่คนของชื่อเยามาถึง เขาจุดไฟไป ทุกหนทุกแห่ง ทำให้ฝ่ายของชื่อเยาถูกเผา และในที่สุดก็เอาชนะชื่อเยาได้สำเร็จและรวมกลุ่มสร้าง แผ่นดิน ดังนั้น เมื่อจួយองตายไปจึงกลายเป็นเจ้าพ่อพระเพลิงผู้คนเคารพนับถือจួយอง

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาที่กล่าวถึงจួយองมีรูปร่างแปลก ๆ เขาสามารถใช้ไฟได้อย่าง อิศระตั้งแต่เกิด ได้ใช้สติปัญญาสั่งให้ลูกน้องแต่ละคนจุดไฟมาต่อสู้กับชื่อเยาได้ความสำเร็จ ชาวเข่า เพื่อระลึกและขอบคุณจួយองที่ทำให้ชาวเขารวมกลุ่มสร้างแผ่นดินได้ชาวเข่าจึงเคารพนับถือจួយองเป็น เจ้าพ่อพระเพลิง แสดงให้เห็นความคิดของชนเผ่าเชื่อว่าไม่สนใจรูปลักษณ์ภายนอก และให้ความสำคัญ ในเรื่องการทดแทนบุญคุณ

3) เจ้าพ่อพระเพลิง 火神的故事 (Huoshendegushi)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อโทอา วันหนึ่งเขาขโมยเชื้อไฟจาก ท้องฟ้า เขาขุดหลุมในหินจากนั้นใส่เชื้อไฟลงในหินที่ละก้อน แล้วนำกลับมาที่โลกและบอกให้คนเคาะ ก้อนหินเพื่อเอาไฟจากมัน ด้วยวิธีนี้จึงทำให้โลกมีไฟใช้ ผู้คนไม่ต้องกินอาหารดิบอีกต่อไป และยังสามารถจุดไฟเพื่อให้ความอบอุ่นในฤดูหนาว ตั้งแต่นั้นมา ผู้คนก็นับถือโทอาในฐานะ เจ้าพ่อพระเพลิง นอกจากการบวงสรวงในฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วงแล้ว ยังมีพิธีต้อนรับ เจ้าพ่อพระเพลิงทุกวันส่งท้ายปีเก่าอีกด้วย

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่กล่าวถึงโทอาขโมยเชื้อไฟจากท้องฟ้าทำให้โลกมีเชื้อไฟ ผู้คนได้กินอาหารสุกและยังใช้ไฟเพื่อให้ความอบอุ่นในฤดูหนาว ชาวเข่านับถือโทอาในฐานะ เจ้าพ่อพระเพลิงและจัดพิธีต้อนรับเจ้าพ่อพระเพลิงทุกวันส่งท้ายปีเก่าเพื่อระลึกถึงบุญคุณของ เจ้าพ่อพระเพลิงที่มีต่อชนเผ่าเข่า ช่วยให้ชาวเข่าได้กินอาหารสุกและได้รับความอบอุ่นในฤดูหนาว

ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเฝ้าว่าให้ความสำคัญในเรื่องการทดแทนบุญคุณ

จากนิทานที่ยกมา เจ้าพ่อพระเพลิงเริ่มต้นจากการเป็นบุคคลธรรมดา แต่ด้วยความที่ปฏิบัติตัวดี ทำตัวเป็นประโยชน์ในด้านการใช้ความร้อน จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพ่อพระเพลิง สามารถสรุปได้ว่า เจ้าพ่อพระเพลิงที่ได้ช่วยให้ชาวเฝ้าสามารถรวมกลุ่มสร้างแผ่นดินและมีเชื้อไฟใช้ นิทานทั้งสามเรื่องแสดงให้เห็นว่าชาวเฝ้าไม่สนใจรูปลักษณะภายนอก และยังให้ความสำคัญต่อความขยันหมั่นเพียรและการทำความดี

3.1.3 เทพเจ้าประจำธรรมชาติ

เทพเจ้าประจำธรรมชาติ เป็นเทพเจ้าที่ทำให้ชาวบ้านได้รู้จักกับทรัพยากรต่าง ๆ ในธรรมชาติ เป็นผู้ที่ทำให้ชาวเฝ้ามีอาชีพ มีอาหารที่เอร็ดอร่อยและมีน้ำใช้ และชาวเฝ้าเชื่อว่าจะได้รับความช่วยเหลือหากไหว้และบูชาเทพเจ้า จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเฝ้าพบว่า เทพเจ้าประจำธรรมชาติที่ปรากฏอยู่ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเฝ้ามีทั้งหมด 4 องค์ ได้แก่ เทพแห่งไม้ เทพแห่งเกลือ เทพแห่งฝน และเทพเจ้าผู้ดี จากกลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษามีนิทานเกี่ยวกับเทพเจ้าประจำธรรมชาติจำนวน 6 เรื่อง ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

1) เทพแห่งไม้ 木神 (Mushen)

นายหลู่บานเป็นช่างไม้ งานฝีมือของเขายอดเยี่ยม ทำได้ไม่เหมือนใคร ไม่มีสิ่งของที่เขาทำไม่ได้ เขานึกถึงสิ่งของใดก็ทำสิ่งของนั้นออกมาได้สวยงาม มีอยู่วันหนึ่ง รวงข้าวที่เขตเจี้ยนชวณพบภัยมีแมลงลงทำลายพืช ชาวบ้านจับไม่หมด ข้าวใกล้จะถูกแมลงกินหมด หลู่บานได้รู้เรื่องนี้แล้วรีบทำนกอินทรีไม้ นกอินทรีไม้มีรูปร่างเหมือนนกอินทรีจริง ๆ ชาวเฝ้าก็เอานกอินทรีไม้ไปไว้ในนาทุกที่ แมลงก็ไม่มารบกวนอีกเลย นอกจากนี้แล้ว หลู่บานยังสร้างรูปปั้นไม้ตามหน้าตารูปร่างของตนเอง มีอยู่ครั้งหนึ่ง ลูกสาวไปส่งข้าว ดูไปดูมาก็ไม่รู้อันไหนพอจริง อันไหนไม้ ชาวบ้านจึงเรียกเขาว่าเทพแห่งไม้

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่กล่าวถึง ช่างไม้ นายหลู่บาน ที่มีฝีมือยอดเยี่ยม แกะไม้ได้เหมือนของจริง และยังใช้ฝีมือการแกะไม้ของตนเองเพื่อช่วยเหลือชาวบ้านให้ทำมาหากินได้อย่างราบรื่น หลังจากนั้นชาวเฝ้าจึงเรียกเขาว่าเทพแห่งไม้ แสดงให้เห็นว่า ในอดีต ชาวเฝ้ามีอาชีพปลูกข้าวเป็นหลัก และยังแสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเฝ้าว่าชาวเฝ้ายกย่องผู้ที่มีพระคุณต่อการดำรงชีวิตของพวกเขาเป็นเทพเจ้า

2) เทพแห่งเกลือ 盐神 (Yanshen)

นานมาแล้ว ริมแม่น้ำซีเจียง มีหมู่บ้านแห่งหนึ่งชาวบ้านไม่รู้จักใช้เกลือปรุงอาหาร วันหนึ่ง มีผู้หญิงที่ชื่อมีลั่วถั่ว หน้าตาสวยงาม จิตใจดีมาก นางชอบเล่นกับกวางที่อยู่บนภูเขา อยู่มาวันหนึ่ง มีลั่วถั่วขึ้นไปบนภูเขาและเห็นสัตว์ต่าง ๆ ไปกินน้ำที่บ่อน้ำแห่งหนึ่ง จึงคิดว่าน้ำที่นี้ น่าดื่มมาก นางก็ใช้ไม้ไผ่เก็บน้ำไว้และนำกลับบ้านมาทำกับข้าว พ่อของนางกินแล้วรู้สึกว่ อาหารนี้

มีรสชาติเค็มและอร่อยมาก แต่ต่อมา มีลั้วถั่วไปต้กน้ำที่บ่อน้ำนั้นอีกรอบ นางจึงพบยักษ์ตัวหนึ่งมีหน้าตาคล้ายกับหมู แล้วยักษ์ตัวนั้นชนนางจนทำให้นางตกหน้าผา พ่อรู้เรื่องเสียใจจึงตัดสินใจว่าไปฆ่ายักษ์ตัวนั้นให้ตาย และย้ายบ้านไปอยู่ใกล้บ่อน้ำ ต่อมา พ่อจึงแจ้งข่าวให้ชาวเขารู้ว่า บ่อน้ำแห่งนี้มีน้ำรสชาติเค็มทำกับข้าวได้เอร็ดอร่อยมาก เมื่อชาวเขาย้ายมาแล้วก็รู้สึกสุขภาพร่างกายแข็งแรงมาก ตั้งแต่นั้นมา ชาวเขายังเรียกมีลั้วถั่วว่าเทพแห่งเกลือและบูชามีลั้วถั่วทุกปี

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่กล่าวถึง มีลั้วถั่วค้นพบบ่อน้ำเกลือ เป็นจุดเริ่มต้นให้ชาวบ้านนำมาปรุงอาหาร ทำให้ชาวเขามีสุขภาพร่างกายแข็งแรงมาก มีลั้วถั่วจึงถูกยกย่องให้เป็นเทพแห่งเกลือ แสดงให้เห็นว่า ในอดีต ชาวเขายังไม่รู้จักรับประทานอาหาร และยังแสดงให้เห็นถึงความคิดของชาวเขาว่าชาวเขายกย่องผู้ที่มีพระคุณต่อการดำรงชีวิตของพวกเขาเป็นเทพเจ้า

3) ฉินหงโหมว 陈宏谋传说 (Chenhongmouchuanshuo)

ในสมัยโบราณ อาหารที่ชาวบ้านทำไม่มีเกลือให้ใส่ รสชาติจึงจืดชืด ครั้งหนึ่งในหมู่บ้านมีคนหนึ่ง ชื่อ ฉินหงโหมว เขาต้องการไปสวรรค์เพื่อดูว่าเทวดารับประทานอาหารประเภทใด หลังจากที่เขาไปสวรรค์ จึงมีคนเชิญเขาไปรับประทานอาหารเย็น และอาหารของเทวดาก็เหมือนกับอาหารของชาวบ้าน แต่รสชาติอร่อยมาก เขารู้สึกแปลก ๆ จึงไปตรวจดูในครัวของเทวดา เห็นพ่อครัวหยิบของจากโถใส่ในจาน อาหารก็มีรสชาติขึ้นมาทันที เมื่อพ่อครัวหันหลัง เขาก็ขโมยโถนั้นเพื่อนำลงมายังเมืองมนุษย์ ต่อมาอีกไม่นาน เขาก็ถูกค้นพบ เมื่อเห็นว่าหนีไม่พ้น เขาก็ทิ้งโถลงในทะเล ทหารเห็นว่าเขาไม่ได้ขโมยอะไรจึงปล่อยเขากลับไป เมื่อฉินหงโหมวเสียชีวิต ชาวเขายังถือฉินหงโหมวเป็นเทพเจ้าเกลือ เพื่อเป็นการระลึกถึงเขาทำให้ชาวบ้านมีเกลือกิน อาหารมีรสชาติ

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่กล่าวถึง ฉินหงโหมวเป็นมนุษย์ที่ขึ้นไปขโมยเกลือจากพ่อครัวบนสวรรค์ และเพื่อหนีทหารจึงทิ้งโถใส่เกลือลงในทะเล จากนั้นเป็นต้นมา ชาวเขามีเกลือกินกับข้าวมีรสชาติ ชาวเขายังเคารพและนับถือฉินหงโหมวเป็นเทพเจ้าแห่งเกลือ แสดงให้เห็นว่า ในอดีต ชาวเขายังไม่รู้จักรับประทานอาหาร และยังแสดงให้เห็นถึงความคิดของชาวเขาว่าให้ความสำคัญกับเรื่องการทำความดีและการตอบแทนบุญคุณ

4) เทพแห่งฝน 雨神 (Yushen)

ในหมู่บ้านจินซิว มีศาลเทพแห่งฝนบูชานายหลอลี่ หลอลี่เป็นเทพเจ้าที่ควบคุมฝนตำนานได้เล่าว่า หลอลี่เป็นนายพลดูแลเขตจินซิว กองทัพของเขามีระเบียบวินัย ไม่เพียงแต่ไม่ทำร้ายชาวเขายังช่วยเหลือชาวเขามีอยู่ปีหนึ่ง จินเซวแห่งแล้ง ถึงเวลาต้องปลูกข้าวแล้วแต่ฝนยังไม่ตกเนื่องจากด้วยรามังกรบกรบร่งต่อหน้าที หลอลี่จึงให้ทหารไปขุดทางน้ำ เพื่อระบายน้ำจากบ่อที่อยู่บนภูเขา ทำดีแก่ชาวเข่า เมื่อนายหลอลี่ตายแล้วจึงกลายเป็นเทพเจ้า ชาวเขายังถือเขาเป็นเทพแห่งฝนดูแลหมู่บ้าน

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง นายพลที่เป็นบุคลิกธรรมดาได้ช่วยเหลือดูแลให้ชาวเข่ามีน้ำในการปลูกข้าวในยามที่ฝนแล้ง เมื่อเขาตายไปชาวเข่าจึงยกย่องให้เขาเป็นเทพแห่งฝน แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข่าว่าชาวเข่ายกย่องผู้ที่มีพระคุณต่อการดำรงชีวิตของพวกเขาเป็นเทพเจ้า และยังแสดงให้เห็นว่าข้าวเป็นอาหารหลักที่สำคัญต่อชาวเข่าและชาวเข่ามีอาชีพปลูกข้าวเป็นหลัก

5) เทพเจ้าฤดูดี 土地神 (Tudishen) (เรื่องที่ 1)

ในสมัยโบราณ มีชายคนหนึ่งชื่อจางฟูเตอ เขามีพรสวรรค์และเฉลียวฉลาดตั้งแต่ยังเป็นเด็ก เขาได้รับการแต่งตั้งเป็นข้าราชการจากจักรพรรดิเมื่ออายุได้ 36 ปี ในช่วงเวลาที่เขาเป็นข้าราชการ จางฟูเตอเป็นคนยุติธรรมและซื่อสัตย์ จางฟูเตอมีอายุยืนยาวถึง 85 ปีแล้วยังมีชีวิตอยู่น่าแปลกใจมาก หลังจากที่เขาเสียชีวิต รูปลักษณ์ของเขายังคงไม่เปลี่ยนแปลง ครอบครัวที่ยากจนครอบครัวหนึ่งตัดสินใจสร้างบ้านหินที่มีหินก้อนใหญ่เพื่อบูชาจางฟูเตอ หลังจากนั้นไม่นาน ครอบครัวนั้นก็ร่ำรวยขึ้น และคนรอบข้างก็คิดว่า จางฟูเตอน่าจะกลายเป็นเทพเจ้าที่ให้โชคให้ลาภ ดังนั้นพวกเขาจึงปฏิบัติตามและสร้างรูปปั้นสีทองขึ้นเป็นตัวแทนจางฟูเตอ ดังนั้น นักธุรกิจจึงมักจะบูชาจางฟูเตอ นอกจากนี้ยังมีการกล่าวว่า หลังจากที่เขาเสียชีวิต เจ้าหน้าที่ภาษีจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้นและประชาชนก็ทนไม่ไหว ในเวลานั้น ผู้คนนึกถึงจางฟูเตอที่ทำความดีให้กับพวกเขาจนเสียชีวิตและยังคุ้มครองพวกเขาให้มีชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้นพวกเขาจึงสร้างศาลเจ้าเพื่อบูชาจางฟูเตอ ตั้งชื่อและยกย่องให้เป็นเทพเจ้าฤดูดีฟูเตอ

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง ชายคนหนึ่งชื่อจางฟูเตอ หลังจากที่เขาเสียชีวิต ครอบครัวยากจนหนึ่งบูชาเขา จึงร่ำรวยขึ้น แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข่าว่าชาวเข่าเชื่อกันว่าจางฟูเตอเป็นเทพเจ้าฤดูดี สามารถช่วยดูแลรักษาหมู่บ้านของชนเผ่าเข่าได้ และชาวเข่ายังให้ความสำคัญกับความยุติธรรมและความซื่อสัตย์อีกด้วย

6) เทพเจ้าฤดูดี 土地神 (Tudishen) (เรื่องที่ 2)

วันหนึ่งฮ่องเต้กำลังสนทนากับนางสนมซึ่งเป็นนางสนมที่ดูแลเรื่องอาหารของฮ่องเต้ นางถามฮ่องเต้ว่าอะไรคือของล้ำค่า อะไรคือสิ่งที่มีค่าที่สุด อะไรเป็นสิ่งที่มียุทธศาสตร์ ฮ่องเต้ตอบว่า โลกนี้แผ่นดินและทุกสิ่งทุกอย่างของตนเป็นของล้ำค่า และข้าว น้ำมัน อาหารการกินของชาวบ้านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุด และเงินทองเป็นสิ่งที่มียุทธศาสตร์ นางสนมตอบว่า ถ้าเงินทองถือว่าเป็นสิ่งที่มียุทธศาสตร์ ชาวบ้านอาจจะรู้สึกไม่สบายใจ ฮ่องเต้ยืนยันความคิดเห็นของเขา วันที่สองฮ่องเต้กำลังเสวยอยู่นางสนมไม่ได้ใส่เกลือลงในอาหาร และใส่แผ่นเงินไว้บนโต๊ะอาหาร ตอนที่ฮ่องเต้เสวยอาหารรู้สึกไม่มีรสชาติ เมื่อเห็นเงินทองอยู่บนโต๊ะ จึงถามว่าทำไมเขาถึงใส่เงินทอง และทำไมถึงทำอาหารรสจืด นางสนมตอบว่าในเมื่อท่านคิดว่าเงินทองเป็นสิ่งที่มียุทธศาสตร์ แล้วเงินทองอยู่ใกล้ ๆ ทำไมท่านถึงคิดว่าอาหารไม่มีรสชาติ ฮ่องเต้โกรธมากจึงสั่งประหาร หลังจากที่นางสนมเสียชีวิต นางจึงขึ้นสวรรค์เพื่อฟ้องร้องฮ่องเต้และอธิบายสาเหตุการตายของตนกับเง็กเซียนฮ่องเต้ และนางสนมยังอธิบายว่านางคิดว่าเกลือเป็นสิ่ง

ที่มีรสชาติไม่ใช่เงินทอง เจ็กเขียนฮ่องเต้เห็นด้วยจึงให้นางสนมเป็นเทพเจ้า หลังจากนั้น นางก็สอนให้ ชาวเข้าปลูกธัญพืชปกป้องราษฎร กำเนิตรสชาติต่าง ๆ สิ่งที่น่างุดและทำก็มีเหตุผล ชาวเข้าจึงถือว่า นางเป็นเทพผู้พิทักษ์ สามารถดูแลหมู่บ้านได้ ทำให้ชาวเข้ามีอาหารกิน ปกป้องชาวเข้าไม่ให้เจ็บป่วย ตั้งแต่นั้นมา ชาวเข้าจะบูชานางทุกปีก่อนเทศกาลตรุษจีน นับถือนางเป็นเทพเจ้าผู้ดี

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่กล่าวถึง นางสนมกับฮ่องเต้เรื่องสิ่งของที่ล้ำค่า สิ่งที่มีค่า ที่สุด และสิ่งที่มีรสชาติ คำตอบทั้งสองมีความแตกต่างกัน นางสนมสนทนาจึงถูกฆ่า จากนั้นนางสนม ขึ้นสวรรค์เพื่อฟ้องฮ่องเต้และอธิบายสาเหตุการตายกับเจ็กเขียนฮ่องเต้เจ็กเขียนฮ่องเต้เห็นด้วยกับ นางจึงให้นางสนมเป็นเทพเจ้า ชาวเข้าถือว่านางเป็นเทพผู้พิทักษ์ และชาวเข้าเชื่อกันว่าเทพเจ้าผู้ดี สามารถดูแลหมู่บ้านได้ ทำให้กับชาวมีรสชาติ ปกป้องชาวเข้าจากอันตราย แสดงให้เห็นถึงความคิด ของชนเผ่าเข้าว่าให้ความสำคัญกับเรื่องการพูดความจริง

จากนิทานที่ยกมา หมู่บ้านชาวเข้ามีเทพเจ้าประจำธรรมชาติคอยดูแลรักษา ซึ่งมีความเชื่อ เรื่องเทพเจ้าประจำธรรมชาติมากมายหลายท่าน ได้แก่ เทพแห่งไม้ เทพแห่งเกลือ เทพแห่งฝน และเทพเจ้าผู้ดี ล้วนแล้วแต่เป็นบุคคลธรรมดา แต่ด้วยความที่พวกเขาช่วยเหลือชาวเข้า ทำให้ชาวเข้า มีอาชีพ มีอาหารที่เอร็ดอร่อยและมีน้ำใช้ ชาวเข้าจึงยกย่องและนับถือเป็นเทพเจ้า นิทานทั้งหกเรื่อง แสดงให้เห็นว่า ในอดีต ข้าวเป็นอาหารหลักที่สำคัญต่อชาวเข้า และชาวเข้ามีอาชีพปลูกข้าวเป็นหลัก แต่ชาวเข้าไม่รู้จักรับปรุงอาหารให้มีรสชาติ และยังแสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าให้ ความสำคัญเรื่องการทำความดี

สามารถสรุปได้ว่า เทพเจ้าที่ปรากฏอยู่ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าล้วนเกิดจากการเป็น บุคคลธรรมดา แต่เนื่องจากความดีที่พวกเขาได้ทำไว้ให้กับชนเผ่าเข้า จึงทำให้ชาวเข้ายกย่องและ นับถือเป็นเทพเจ้า

3.2 การกำเนิดสภาพแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต เป็นสิ่งกำหนดการตั้งถิ่นฐานและ ชุมชน มีส่วนทำให้คุณภาพชีวิตของมนุษย์เป็นไปในทางที่ดีและไม่ดี ดังนั้น คุณภาพชีวิตของมนุษย์จึง ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญอย่างหนึ่ง จากการศึกษา นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าพบว่า ชนเผ่าเข้ามีนิทานเกี่ยวกับการสร้างสภาพแวดล้อมหลายเรื่อง แสดงให้เห็นกำเนิดของธรรมชาติ ได้แก่ 1) ฟ้า-ดิน 2) ดวงอาทิตย์-ดวงจันทร์ 3) สายฟ้า ฝน แม่น้ำ และทะเล 4) ภูเขา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 ฟ้า-ดิน

นิทานประเภทนี้ เป็นตำนานที่อธิบายถึงความเป็นมาของท้องฟ้าและแผ่นดิน ซึ่งเป็น นิทานเก่าแก่ที่บรรพบุรุษใช้วิธีจินตนาการคิดขึ้นมา และแสดงให้เห็นถึงความคิดความเชื่อดั้งเดิมของ บรรพบุรุษของชนเผ่าเข้าที่มีต่อการกำเนิดฟ้าดิน จากการศึกษา นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าพบว่า

กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษามีนิทานเกี่ยวกับฟ้า-ดินจำนวน 4 เรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ตำนานการสร้างโลก 开天辟地 (Kaitianpidi)

แต่ก่อนนานมาแล้ว มีฟ้าดินและมนุษย์อยู่ มีพี่น้องสองคนพี่ชายชื่อปู่หนอง น้องชายชื่อปู่หนู เนื่องจากราชามังกรทำลายล้างมนุษย์ โลกนี้จึงพังพินาศ หลายปีต่อไป ปู่หนอง และปู่หนูก็ได้เกิดมาเพื่อสร้างโลกอีก ปู่หนองกลายเป็นท้องฟ้า และปู่หนูกลายเป็นพื้นดิน แต่พื้นดิน มันกว้างกว่าท้องฟ้า ปู่หนูเลยหดตัวไปเพื่อให้เหมาะกับท้องฟ้า จึงมีรอยย่น เกิดขึ้นบนพื้นดิน และกลายเป็นภูเขา เมื่อสร้างฟ้าดินเสร็จ ปู่หนองและปู่หนูก็ตายไป แต่ร่างกายของพวกเขากลายเป็น ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ลม หิน สัตว์ นอกจากนี้ ยังมีพี่น้องสองคนชายหญิงแรกเริ่มเดิมทีพวกเขาสองคน ไม่ยอมแต่งงานกันเพราะเป็นพี่น้องกัน แต่ที่สุดเขาสองคนก็ต้องแต่งงานกัน และมีลูกหลานเกิดมาอีก มากมาย

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงโลกที่ชาวเข้าอาศัยอยู่เป็นโลกที่ปู่หนอง และปู่หนูสร้างขึ้น ปู่หนองกลายเป็นท้องฟ้า ปู่หนูกลายเป็นพื้นดินและภูเขา ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดจากร่างกายของพวกเขา แสดงให้เห็นถึงความเชื่อของชนเผ่าเชื่อว่าฟ้าและดินถูกสร้างขึ้นจากร่างกายของปู่หนองและปู่หนู

2) ผานกู่สร้างประวัติศาสตร์ 盘古开天辟 (Pangukaitianpidi)

ในสมัยโบราณไม่มีท้องฟ้า ไม่มีพื้นดิน มีแต่ความโกลาหลและความมืดมิดไปทั่วทุกหนทุกแห่ง หลังจากผ่านไป 18,000 ปี ในความมืดนี้เทพเจ้าแห่งพลังอันไร้ขีดจำกัดก็ได้ถือกำเนิดขึ้น ชื่อของเขาคือ ผานกู่ เมื่อผานกู่ตื่นขึ้นมา เขาลืมตาขึ้นและไม่เห็นอะไรเลยเขาจึงหยิบขวานวิเศษขึ้นมาและกระแทกเข้าไปในบริเวณโดยรอบ สิ่งที่เขาและชัดเจนลอยขึ้นไปก่อตัวบนท้องฟ้า สิ่งที่หนักและขุ่นก็จมลงกลายเป็นแผ่นดิน ผานกู่ยืนอยู่กลางสวรรค์ เพื่อไม่ให้ท้องฟ้าและแผ่นดินกลับมารวมกัน ท้องฟ้าลอยสูงขึ้นทุกวัน แผ่นดินหนาขึ้นทุกวัน และผานกู่ก็ลอยสูงขึ้นตามไปด้วย หลังจากนั้นอีก 18,000 ปีท้องฟ้าก็สูงมากและแผ่นดินก็หนามาก แต่ผานกู่เหนื่อยมากและไม่เคยลุกขึ้นมาอีกเลย ศีรษะของผานกู่กลายเป็นภูเขา ดวงตาของเขากลายเป็นดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ เลือดกลายเป็นแม่น้ำ ผมและผิวหนังกลายเป็นดอกไม้และพืช การหายใจกลายเป็นลม และเสียงตะโกนกลายเป็นเสียงฟ้าร้อง น้ำตา กลายเป็นฝนและน้ำค้างหล่อเลี้ยงโลก ผานกู่สร้างท้องฟ้าและแผ่นดิน และอุทิศทุกสิ่งทุกอย่างให้กับโลก ทำให้โลกมีสีสัน

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงโลกที่ชาวเข้าอาศัยอยู่ผานกู่สร้างขึ้น แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างเกิดจากร่างกายของผานกู่

3) เรื่องราวของจักรพรรดิหยกและพระราชมารดา 玉帝和王母娘娘开天地的故事 (Yudihewangmuniangniangkaitiandidegushi)

ในสมัยก่อน พื้นดินเป็นไข่สีดำเหมือนไข่เหี่ยวมาแล้วท้องฟ้าเป็นไข่ห่านสีขาว จักรพรรดิหยกกล่าวว่า “จะสร้างท้องฟ้า สร้างพื้นดิน จะมีทุกสิ่งได้ต้องมีท้องฟ้าและพื้นดิน” จักรพรรดิหยกพูดคุยกับพระราชมารดา “ฉันจะสร้างท้องฟ้า คุณไปสร้างพื้นดิน คุณต้องลงมือทำก่อน แล้วจึงจะพยุมันขึ้นไปได้” พระราชมารดาตรัสว่า “ไม่ได้ เจ้าจะได้พื้นดินมาก่อนที่จะสร้างท้องฟ้าได้อย่างไร ทั้งสองได้เถียงกันเป็นเวลานาน ก่อนที่พวกเขาจะตกลงกันว่าพวกเขาต้องทำงานร่วมกันเพื่อสร้างท้องฟ้าและพื้นดิน พระราชมารดาเปิดไข่สีดำและเต่าตัวใหญ่โผล่ออกมา จักรพรรดิหยกเปิดไข่ห่านสีขาว แผ่นหินสีน้ำเงินขนาดใหญ่ก็กลิ้งออกมาพร้อมกับเสียงโครมคราม จักรพรรดิหยกได้สร้างท้องฟ้าด้วยแผ่นหินสีน้ำเงินอย่างลุ่มลุกคลุกคลาน เหนือออกท่วมตัว พระราชมารดารีบหาเต่าตัวใหญ่ที่จะสร้างพื้นดิน ยกเท้าทั้งสี่ของเต่าขึ้นและเสริมแผ่นหินสีน้ำเงินเพื่อสร้างพื้นโลกขึ้นมา แต่เมื่อเต่าเคลื่อนที่ท้องฟ้าและพื้นดินจะสั่น พระราชมารดาเรียกสุนัขที่บ้านมา และพูดคุยกับเต่าว่า เจ้าไม่ได้รับอนุญาตให้เคลื่อนที่ ถ้าเจ้าขยับ สุนัขจะกินเจ้า ต่อมาพระราชมารดาได้สร้างพื้นราบและลูกสาวของเธอบังเอิญทำให้พื้นดินใหม่เมื่อทำอาหาร ดังนั้น ลูกสาวจึงใช้ขวานสับพื้นดิน ทำให้เกิดเป็นร่องลึกตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาท้องฟ้าและโลกก็ถูกสร้างขึ้นโดยมีท้องฟ้าเบื้องบน ภูเขาและน้ำที่ไม่สม่ำเสมอ

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาวธิบายเรื่องจักรพรรดิหยกกับพระราชมารดาสร้างแผ่นดินและท้องฟ้า จักรพรรดิหยกสร้างท้องฟ้าด้วยแผ่นหินสีน้ำเงิน พระราชมารดาสร้างพื้นดินด้วยการใช้เท้าทั้งสี่ของเต่ามาเสริมแผ่นหินสีน้ำเงิน จากเนื้อหาของนิทานเรื่องนี้ได้รู้ว่าชาวเข่าเชื่อว่าท้องฟ้าและพื้นดินเกิดจากการสร้างขึ้นของจักรพรรดิหยกและพระราชมารดา

4) ตำนานการสร้างโลกของหยายู 侏儻开天的传说 (Yawukaitiandechuanshuo)

ในสมัยโบราณ ท้องฟ้าเชื่อมต่อกับโลก โลกเชื่อมต่อกับท้องฟ้า มีสีดำสนิททุกที่ทั้งกลางวันและกลางคืน ไม่มีต้นไม้ ไม่มีแม่น้ำและทุกสิ่ง ในเวลานี้มีเพียงหยายูเป็นเทพธิดา หยายูมีรูปร่างเป็นยักษ์ มีพลังมาก สามารถคิดและนับได้ ปีนั้นเป็นปีจื้อและหยายูตัดสินใจสร้างโลก แต่หยายูจะสร้างโลกได้อย่างไร เธอกางแขนออกจับส่วนบนด้วยมือข้างหนึ่งและส่วนล่างด้วยมืออีกข้างหนึ่งเพียงได้ยินเสียง "ว้าว" เธอก็หักมันอย่างรุนแรง ทำให้ส่วนบนและล่างแยกออกจากกันทันที จากนั้นเธอก็ยกมือขึ้นและขยับมือขึ้นไปบนท้องฟ้า ขึ้นส่วนที่ถูกยกขึ้นไปจึงกลายเป็นท้องฟ้า จากนั้นหยายูก็บินขึ้นและเตะอีกข้างส่วนหนึ่งลงไปข้างล่างกลายเป็นพื้นดิน อย่างไรก็ตามเธอคิดว่าถ้าปล่อยไปสวรรค์และโลกจะกลับมารวมกันอีกครั้ง ด้วยความฉลาดของเธอ เธอจึงรีบเอาแท่งทองแดงมาค้ำท้องของท้องฟ้า และเอาเหล็กมาค้ำศูนย์กลางของโลก แล้วใช้กระดูกขนาดใหญ่ของปลาทั้งสี่ตัวค้ำท้องฟ้าทั้งสี่ด้าน จึงทำให้ทุกอย่างมีความมั่นคงเหมือนหินที่ไม่่ว่าเวลาจะผ่านไปเป็นพัน ๆ หรือหมื่นปีก็จะไม่พังทลายลง จากนั้นเธอก็ปล่อยลมกระโชกออกมาและเมื่อลมพัด ความแรงของลมก็แยกท้องฟ้า

ออกเป็นสองชั้น ชั้นหนึ่งคืออากาศที่ปลอดโปร่งและอีกชั้นหนึ่งคืออากาศที่เต็มไปด้วยฝุ่น เธอใช้พลังวิเศษเป่าลมออก อากาศที่ชุ่มฉ่ำค่อย ๆ จมลงกลายเป็นพื้นดิน และอากาศที่ปลอดโปร่งค่อย ๆ ลอยขึ้นและกลายเป็นเมฆสีขาว ทันใดนั้นโลกก็แยกจากกันโดยสิ้นเชิง

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายการสร้างท้องฟ้าและแผ่นดิน ตามความคิดของชนเผ่าเย้า ชาวเย้าเชื่อว่าหย่าอูเป็นผู้สร้างท้องฟ้าและแผ่นดินขึ้นมา แสดงให้เห็นว่าหย่าอูมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญต่อชนเผ่าเย้า

จากนิทานที่ยกมา มีเนื้อหาเกี่ยวกับชาวเย้ามีความเชื่อว่าท้องฟ้าและแผ่นดินไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เกิดจากการสร้างขึ้นของบรรพบุรุษ บรรพบุรุษต่าง ๆ อาจจะมีชื่อแตกต่างกัน เช่น สองพี่น้องปู่หนองและปู่หนู ผานกู่ จักรพรรดิหยกกับพระราชมารดา และเทพเจ้าหย่าอู เป็นต้น

3.2.2 ดวงอาทิตย์ - ดวงจันทร์

ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์มีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์ สามารถให้แสงสว่างและความร้อนได้ พืชทุกชนิดบนโลกสามารถเติบโตได้ตามปกติ หากไม่มีดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ โลกจะจมอยู่ในความมืดและความหนาวเย็น จากกลุ่มนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าที่ใช้ศึกษาพบว่าชนเผ่าเย้ามีนิทานเกี่ยวกับดวงอาทิตย์และดวงจันทร์จำนวน 6 เรื่อง ดังนี้

1) ยิงดวงอาทิตย์ 射太阳 (Shetaiyang)

จักรพรรดิปล่อยดวงอาทิตย์สิบสองดวงเหมือนไฟสิบสองดวง ซึ่งทำให้ร้อนทั้งกลางวันและกลางคืน ทำให้หินแตกและน้ำแห้ง เจียงเหลียงและเจียงเหมยกลับมาที่พื้นดิน ร้อนจนทนไม่ไหว นำไม้ไผ่มาทำธนู ปีนขึ้นไปบนยอดไม้เพื่อยิงดวงอาทิตย์ ยิ่งเขาเข้าใกล้ดวงอาทิตย์มากเท่าไรก็ยิ่งยากขึ้นเท่านั้น เจียงเหลียงขึ้นไปถึงยอดไม้ เขาเหนื่อยจนหายใจแทบไม่ออก เขาอดทนกับความร้อนและเพิ่มพลังเพื่อตั้งธนูของเขาออกมาอย่างเต็มที่และยิงธนูสิบดอกติดต่อกันเพื่อยิงดวงอาทิตย์สิบดวง เมื่อเหมยเจียงเห็นดังนั้นเธอก็รีบพูดว่า “อย่ายิงอีก อย่ายิงอีก ให้เหลือไว้ดวงหนึ่งเพื่อส่องแสงช่วยพี่ชายไถนาและให้ดวงหนึ่งส่องแสงช่วยน้องทอผ้า” เจียงเหลียงจึงเก็บคันธนู ต่อมาทั้งสองดวงจึงก็กลายเป็นดวงอาทิตย์และดวงจันทร์

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง จักรพรรดิปล่อยดวงอาทิตย์สิบสองดวงออกมา ทำให้ร้อนทั้งวันทั้งคืน เจียงเหลียงและเจียงเหมยทนไม่ไหว เจียงเหลียงจึงนำธนูไปยิงดวงอาทิตย์เหลือเพียงสองดวงจึงก็กลายเป็นดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าว่าความพยายามจะนำมาซึ่งความสำเร็จ และยังแสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีอำนาจเหนือธรรมชาติ

2) หวังเจียงยิงดวงอาทิตย์ 王姜射日 (Wangjiaingsheri)

ในสมัยโบราณ มีดวงอาทิตย์ขึ้นสิบสองดวงภูมิอากาศร้อนจัดและมีความแห้งแล้งอย่างรุนแรง ฝนไม่ตกมาหลายปี แม่น้ำและทะเลเหือดแห้ง ปลาสูญพันธุ์และแม้แต่ก้อนหินก็ละลายแล้ว

ในเวลานั้นมนุษย์ไม่สามารถอาศัยอยู่ที่บ้านได้และพวกเขาจึงหนีไปที่ถ้ำ ดังนั้น จักรพรรดิจึงออกคำสั่งให้คนที่มีความสามารถที่สุดในโลกมาชิงดวงอาทิตย์และช่วยชีวิตของมนุษย์ มีชายคนหนึ่งชื่อ หวังเจียง เขาเป็นคนที่ฉลาด กล้าหาญและมองการณ์ไกล ผู้คนดีใจมากที่เห็นว่าหวังเจียงกำลังจะชิงดวงอาทิตย์ และพวกเขาสัญญากับหวังเจียงว่าหากประสบความสำเร็จในการชิงดวงอาทิตย์ พวกเขาจะมอบทรัพย์สินครึ่งหนึ่งของทุกคนในหมู่บ้านให้เป็นรางวัล ดังนั้น หวังเจียงจึงชิงดวงอาทิตย์สืบทอดลงมาด้วยความพยายามเพียงครั้งเดียว มีเพียงสองดวงที่เหลืออยู่บนท้องฟ้าคือดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ในปัจจุบันอากาศไม่ร้อนอีกต่อไปและชาวบ้านก็ย้ายกลับบ้าน ต่อมาประชาชนทุกคนใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง ท้องฟ้ามีดวงอาทิตย์ขึ้นสิบสองดวงแผดเผาโลกด้วยแสงและความร้อน มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ได้ยาก หวังเจียงเป็นผู้ที่ฉลาดและกล้าหาญเพื่อช่วยชีวิตของชาวบ้าน เขาริเริ่มที่จะชิงดวงอาทิตย์และได้ประสบความสำเร็จ ทำให้ทุกคนใช้ชีวิตอย่างมีความสุข แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเฝ้าว่าความฉลาดและกล้าหาญจะนำมาซึ่งความสำเร็จ

3) หย่าอูยงชิงดวงอาทิตย์ 佞倂射日 (Yawusherì)

ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์สิบดวงทำให้โลกทั้งใบยุ่งเหยิง ดินกลายเป็นโคลน หินกลายเป็นหินเหนียว ปลาในน้ำกระหายน้ำมากจนไม่สามารถปิดปากของพวกมันได้ พวกมันร้องไห้และรายงานต่อหย่าอูโดยหวังว่าหย่าอูจะช่วยให้พวกมันพ้นจากความยากลำบาก เรื่องนี้ทำให้หย่าอูประหลาดใจ ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ทั้งสิบดวงถูกปล่อยออกมาวิ่งผ่านท้องฟ้าแล้ว มีเพียงวิธีเดียวคือยิงธนูเพื่อให้ดวงอาทิตย์ตกลงมา จากนั้นหย่าอูก็หยิบคันธนูและลูกศรออกมา แต่ใครจะยิงมัน ไม่มีใครมีแรงกำลังมากขนาดนั้น ไม่มีใครมีความสามารถที่ยอดเยียมขนาดนั้น มีเพียงหย่าอูเท่านั้นที่จะชิงดวงอาทิตย์ด้วยตัวเอง หย่าอูไม่มีทางเลือก นอกจากยิงซ้ำแล้วซ้ำเล่า ยิงดวงอาทิตย์เก้าดวงเหลือเพียงดวงอาทิตย์ดวงที่สิบที่จะมอบให้กับสิ่งมีชีวิตบนพื้นดิน จากนั้นเป็นต้นมาก็มีเพียงดวงอาทิตย์และดวงจันทร์เพียงดวงเดียวบนท้องฟ้าและโลกก็สว่าง เพียงแต่ดวงอาทิตย์เป็นเพศหญิง ชี้อายมาก ดังนั้น หย่าอูจึงตัดสินใจว่าไม่อนุญาตให้คนอื่นมาเยี่ยมชมเธอ ดวงจันทร์เป็นเพศชาย ดังนั้นทุกคนสามารถเยี่ยมชมได้ตามต้องการ ดวงดาวเป็นหญิงสาว พวกเขาสามารถสวมเครื่องประดับได้

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์สิบดวงทำให้สิ่งมีชีวิตบนพื้นดินดำรงชีวิตอยู่ได้ยาก หย่าอูมีความสามารถที่ยอดเยียมสามารถใช้คันธนูและลูกศรยิงดวงอาทิตย์ตกลงมาได้ ความพยายามของเขาจึงทำให้โลกมีเพียงดวงอาทิตย์และดวงจันทร์เพียงดวงเดียว และโลกก็มีแสงสว่าง แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเฝ้าว่าความพยายามจะนำมาซึ่งความสำเร็จ

4) เก๋อหวายยิงดวงอาทิตย์ 格怀射太阳 (Gehuaishetaiyang)

ดวงอาทิตย์ถูกแขวนอยู่บนท้องฟ้า แผลเผาโลกด้วยแสงและความร้อน สิ่งมีชีวิตบนพื้นดินรวมทั้งมนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ได้ยาก มีลั่วถั่วจึงสั่งให้ลูกชายใช้คันการบูรที่แข็งที่สุดทำคันธนูและใช้ไม้ไผ่ท่อนไฟทำลูกศร จากนั้น เขาก็เชิญงูเห่ามาคายพิษและจุ่มลูกศรลงในพิษ และมีลั่วถั่วยังปล่อยให้เก๋อหวายกินน้ำดีของเสือและหัวใจของหมี และสวมชุดนักรบที่ทำด้วยละหุ่ง ในรอบที่สองของการต่อสู้ เก๋อหวายปฏิบัติตามคำแนะนำของมีลั่วถั่วในการนำกลอง และเชิญเสือดาวที่ดุร้าย งูขาว งูดำ ฯลฯ เข้าร่วมการต่อสู้เพื่อสร้างกองทัพอันทรงพลัง สุดท้าย ดวงอาทิตย์อีกห้าดวงก็ถูกยิงตกลงสู่ทะเล

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง ดวงอาทิตย์ถูกแขวนอยู่บนท้องฟ้า แผลเผาโลกด้วยแสงและความร้อน สิ่งมีชีวิตบนพื้นโลกรวมทั้งมนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ได้ยาก มีลั่วถั่วจึงสั่งลูกชายชื่อเก๋อหวายไปยิงดวงอาทิตย์ ในระยะเวลาเขาเดินบนถนน เขาได้ฆ่างู ฆ่ายักษ์ และประสบอันตรายต่าง ๆ มากมาย เขาปีนขึ้นไปบนยอดเขา ใช้คันธนูยิงดวงอาทิตย์ตกลงสู่ทะเล แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเฒ่าว่าให้ความสำคัญกับความกล้าหาญและความพยายาม

5) หย่าลายิงดวงอาทิตย์และฆ่าดวงจันทร์ 雅拉射日杀月亮的故事 (Yalasherishayueliangdegushi)

ในสมัยโบราณไม่มีดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาวบนท้องฟ้า ในตอนกลางคืนมืดทั่วทุกแห่ง วันหนึ่ง ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ที่ร้อนระอุปรากฏขึ้นบนท้องฟ้า พวกเขาแต่งงานกัน และได้กำเนิดดวงอาทิตย์และดวงจันทร์มากมาย ต้นข้าวในทุ่งนาถูกแผดเผาและความร้อนทำให้ผู้คนนอนไม่หลับด้วย สมัยนั้นมีชายหญิงคู่หนึ่งอาศัยอยู่ที่เชิงเขา ชายชื่อหย่าลา ยิงธนูเก่งมาก ไปล่าสัตว์บนภูเขาทุกวัน หญิงชื่อ หนีเอ้อ ทอผ้าเก่งมาก ทอผ้าที่บ้านทั้งวันทั้งคืน เมื่อเห็นว่าดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ถูกแขวนอยู่บนท้องฟ้า แผลเผาโลกด้วยแสงและความร้อน หนีเอ้อจึงบอกให้หย่าลา ยิงดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ลง หย่าลาหิบบันธนูและลูกธนูขึ้น ปีนขึ้นไปบนยอดเขา แล้วยิงไปที่ดวงอาทิตย์ด้วยสุดกำลัง แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จจนกว่าลูกศรทั้งหมดจะถูกใช้จนหมด ในเวลานี้ ปู่มีหนวดมีเคราชาวออกมาจากภูเขา และบอกหย่าลาว่าเขาต้องกินเนื้อกวางและเนื้อเสือ ถ้าต้องการให้แขนแข็งแรง หนีเอ้อจึงตัดผมแล้วทำตาข่ายใหญ่ ที่แปลกใจมากคือ ตาข่ายเส้นใหญ่นั้นเหนียวมาก หย่าลาจึงกินเนื้อเสือและเนื้อกวางได้สำเร็จ ในเวลานี้ หย่าลาแข็งแรงมาก และยิงดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ได้สำเร็จ โลกก็มีชีวิตชีวาเหมือนเดิม

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์แต่งงานกันและได้กำเนิดดวงอาทิตย์และดวงจันทร์มากมาย ทำให้ต้นข้าวถูกแผดเผาและผู้คนทนไม่ไหว หย่าลาเห็นว่า

ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์บนท้องฟ้าสร้างความเดือดร้อนมาก เขาหิบบันธนูและลูกธนู กินเนื้อ กวาง และเนื้อเสือเพื่อแข็งแรงขึ้น จากนั้นดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ก็ถูกยิงตกลงมา แสดงให้เห็นถึง ความคิดของชนเผ่าเข้าว่า การกินเนื้อ กวาง และเนื้อ เสือ จะทำให้มีร่างกายที่แข็งแรง

6) ยิงดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ 射太阳和月亮 (Shetaiyangheyueliang)

ในสมัยโบราณ ท้องฟ้าและแผ่นดินเชื่อมโยงกัน มนุษย์สามารถสัมผัสท้องฟ้าได้ด้วยการยกมือขึ้น ต่อมายักษ์ตัวหนึ่งได้แยกท้องฟ้าและแผ่นดินออกจากกัน จากนั้น น้ำก็ท่วมแผ่นดิน เหลือพี่น้องเพียง 2 คน ซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้าแล้วล่องลอยไปตามน้ำ ไม่นานน้ำก็ลด โลกก็สว่าง มีดวงอาทิตย์เก้าดวงและดวงจันทร์เก้าดวงแขวนอยู่บนท้องฟ้า อากาศร้อนมากและสิ่งมีชีวิตบนพื้นดิน ดำรงชีวิตอยู่ได้ยาก พี่น้องสองคนไม่มีที่หลบซ่อน พี่ชายจึงคิดวิธีหนึ่งออกมา ก็คือยิงดวงอาทิตย์แปดดวง และดวงจันทร์แปดดวงลงมา หลังจากนั้น พี่ชายก็ขึ้นไปบนภูเขาเพื่อตัดต้นไม้ ทำธนูที่ใหญ่และทนทานที่สุด และทำธนู 16 ลูก วันรุ่งขึ้นเขาปีนขึ้นไปบนภูเขาที่สูงที่สุดพร้อมกับธนูและลูกศรที่เขาได้ทำไว้ ไปถึงยอดเขาในตอนเย็น พี่ชายเล็งไปที่ดวงอาทิตย์ ดึงธนูไปยิงดวงอาทิตย์ก็ตก จากนั้นเขาก็ยิงดวงอาทิตย์ที่สอง ดวงอาทิตย์ที่สาม หลังจากยิงดวงอาทิตย์แล้ว เขาก็เล็งไปที่ดวงจันทร์ เมื่อเขายิงดวงอาทิตย์ 8 ดวงและดวงจันทร์ 8 ดวงลงมาได้สำเร็จ บนท้องฟ้ายังเหลือดวงอาทิตย์ดวงหนึ่งและดวงจันทร์ดวงหนึ่ง ซ่อนตัวอยู่ในทะเลไม่กล้าออกมา ต่อมา อากาศไม่ร้อนนัก พี่ชายและน้องสาวก็อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง สองพี่น้องที่รอดชีวิตจากเหตุการณ์น้ำท่วมโดย ซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้า หลังจากที้ออกมาก็พบว่า มีดวงอาทิตย์เก้าดวงและดวงจันทร์เก้าดวง พี่ชายจึงใช้ ธนูยิง ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์จนบนท้องฟ้าเหลือเพียงแค่ดวงอาทิตย์หนึ่งดวงและดวงจันทร์หนึ่งดวง แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่า ความพยายามจะนำมาซึ่งความสำเร็จ

จากนิทานที่ยกมา มีเนื้อหาเกี่ยวกับการกำเนิดดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ เนื้อหาจากนิทานทั้ง 6 เรื่องแสดงให้เห็นถึงความอดทนและความกล้าหาญของชาวเข้าในการต่อสู้กับธรรมชาติเพื่อให้มีชีวิตที่ดีขึ้น

3.2.3 สายฟ้า ฝน แม่น้ำ และทะเล

น้ำมีบทบาทสำคัญในชีวิตของมนุษย์ น้ำเป็นแหล่งกำเนิดของชีวิตและเป็นหนึ่งในทรัพยากรที่สำคัญที่สุดที่ขาดไม่ได้สำหรับการอยู่รอดและการพัฒนาของมนุษย์ จากการศึกษา นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าพบว่า กลุ่มข้อมูลที่ใช้การศึกษามีนิทานเกี่ยวกับน้ำจำนวน 3 เรื่อง ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

1) การหาน้ำ 寻找水源 (Xunzhaoshuiyuan)

หลักจากมีลั้วถั่วสร้างโลกเสร็จ เกิดภัยแล้งติดต่อกันสามปี แต่ดร้อนรุนแรง ติดต่อกัน สี่ปี ตัวแทนทำรังใต้ก้อนหิน ตัวต่อทำรังริมแม่น้ำ สามปีไม่มีข้าวดำ สี่ปีไม่ได้ใช้ตะแกรงหญ้า

ไม่ขึ้นตามทุ่งนา มันเทศในป่าไม่มีผล พื้นดินแข็งกระด้างปักเสามาไม่ลง ไม่มีข้าวป้อนลูก ผลเก็บเกี่ยวแย่งลง
ทุกปี ไปอยู่ที่ไหนก็ต้องอดอยาก ดังนั้น ชาวบ้านจึงไปเรียนถามมีลั่วถั่ว มีลั่วถั่วบอกว่าให้แจ้งหมู่บ้านที่
อยู่ใกล้เคียงให้พยายามหาน้ำ บางคนเดินย้อนตามริมฝั่ง บางคนเดินค้นหาตามแม่น้ำ ไปเจอต้นอ้อ
ต้นใหญ่และพบเผือกป่าต้นโต จึงนำจอบมาขุดอย่างยากลำบากจนหลุมลึกสามศอก กว้างเจ็ดศอกก็
สามารถเห็นน้ำทะเลลักออกมาและพบเห็นน้ำใสหลังพรั่งพรุ ทุกคนพากันวิ่งมาดูแล้วแยกกันตักน้ำกิน
จากนั้นทุกคนมีข้าวกินทุกคนจึงสุขสำราญ

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายความเป็นมาของน้ำ มีลั่วถั่วเป็นผู้สร้างโลก
เป็นบรรพบุรุษของชนเฝ้า แสดงให้เห็นถึง ในอดีต ชนเฝ้าเฝ้าเป็นสังคมเกษตรกรรม และเมื่อชาวเฝ้า
ต้องเผชิญภัยแล้ง จึงทำให้ต้องพยายามอย่างหนักเพื่อหาน้ำมาใช้ในชีวิตประจำวันรวมถึงใช้ในการ
ประกอบอาชีพ

2) การสร้างสายฟ้า ฝน แม่น้ำและทะเล 造雷雨湖海的故事 (Zaojianghehu Haidegushi)

แต่ก่อนนั้นบนฟ้าไม่มีเทพเจ้าแห่งสายฟ้า บนพื้นดินก็ไม่มีน้ำ และใต้ดินไม่มีน้ำบ่อด้วย
ดีที่เทพเจ้าแห่งฟ้ามาคุ้มครอง จนมีเทพเจ้าแห่งสายฟ้าขึ้น ดีที่เทพเจ้าแห่งแผ่นดินมาคุ้มครอง จึงมี
เทพเจ้าแห่งน้ำขึ้น เทพเจ้าสายฟ้าได้สร้างเมฆทำฝนและสร้างทั้งเมฆดำและเมฆคล้ำ สร้างทั้งหมอก
ขาวและหมอกหนา นอกจากนี้แล้ว ยังสร้างทั้งฟ้าร้อง สั่งให้น้ำไหลผ่านห้วย สร้างแอ่งน้ำทั้งลึกและตื้น
ในแอ่งน้ำนั้นมีปลาที่มีสีแดง คุน้ำสิบสายรวมเป็นคลอง คลองสิบสายกลายเป็นแม่น้ำ แม่น้ำเล็ก
สิบสายรวมเป็นแม่น้ำใหญ่ แม่น้ำใหญ่สิบสายรวมสู่ทะเล ทะเลสิบทะเลรวมเป็นมหาสมุทร

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของสายฟ้า ฝน แม่น้ำและ
ทะเล จากนิทานเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่าชาวเฝ้ามีความเชื่อเรื่องกับเทพแห่งสายฟ้า ชาวเฝ้าเชื่อกันว่า
สายฟ้า ฝน แม่น้ำและทะเล เกิดขึ้นจากฝีมือของเทพแห่งสายฟ้า

3) นิทานเรื่องสร้างฝน 造雨的故事 (Zaoyudegushi)

ตั้งแต่มีลั่วถั่วสร้างโลกขึ้นมาเพื่อให้โลกมีชีวิตชีวา มีลั่วถั่วจึงสั่งให้ลูก ๆ หว่าน
เมล็ดพืชบนภูเขาแต่ละลูก ผ่านไปหลายปี โลกก็ยังไม่มีความมีชีวิตชีวา เขาจึงขอให้อาโปลูกชายของตนไป
ตรวจสอบภูเขา อาโปออกไปก่อนรุ่งสาง เขาเดินวันละ 1,200 กิโลเมตร เขาตรวจสอบภูเขาทุกลูก
เมล็ดที่หว่านงอกแต่ไม่โต เขาไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร จึงรีบไปบอกมีลั่วถั่วเกี่ยวกับสถานการณ์นี้ เมื่อมีลั่ว
ถั่วรู้แล้วไม่พอใจอย่างมาก จึงสั่งลูก ๆ ของตนว่า หากพวกเราต้องการให้ต้นไม้มีชีวิตรอด ก็ต้องให้
พวกมันมีน้ำดื่ม อาโปลูกชายขยันที่สุดของมีลั่วถั่ว นำกลองสำริดและฆ้องบินขึ้นไปบนท้องฟ้า เพื่อตีฆ้อง
และกลองสำริด ยิ่งตียิ่งดี อาโปทำตามคำสั่งของมีลั่วถั่ว ฝนก็ตกลงมาจากฟ้าทันที ฝนก็ตกหนักมาก
ขึ้นเรื่อย ๆ รวมกันเป็นลำธารและแม่น้ำ พืชจึงเติบโตอย่างช้า ๆ มีลั่วถั่วมีความสุขมากเมื่อเห็นพืช
โตขึ้น เพื่อตอบแทนอาโป จึงให้เขาเป็นเทพแห่งสายฟ้า จากนั้น โลกก็ปกคลุมไปด้วยพืชพรรณต่าง ๆ

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงมีลั่วถั่วเพื่อให้โลกเต็มไปด้วยพืช จึงสั่งให้ลูกชายของตนไปสร้างฝน โดยใช้วิธีตีกลองสำริดและฆ้องทำให้ฝนตก โลกจึงมีชีวิตชีวา แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเฒ่าว่า น้ำมีบทบาทสำคัญในการประกอบอาชีพของชาวเฒ่า และมีลั่วถั่วเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการเกษตร สามารถนำสติปัญญาที่มีมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ช่วยชาวบ้านให้หาน้ำมาใช้ได้

จากนิทานที่ยกมา ชาวเฒ่ามีความเชื่อว่า สายฟ้า ฝน แม่น้ำและทะเล ล้วนเกิดจากการสร้างขึ้นของเทพเจ้า น้ำเป็นสิ่งที่จำเป็นทั้งสำหรับชีวิตประจำวัน ชาวเฒ่าสามารถใช้น้ำมาดื่ม ใช้น้ำมาไถนาปลูกข้าว และยังแสดงให้เห็นว่า ในอดีตชาวเฒ่าเป็นสังคมเกษตรกรรม น้ำจึงเป็นสิ่งสำคัญในการประกอบอาชีพของชาวเฒ่า

3.2.4 ภูเขา

ภูเขาเป็นลักษณะหนึ่งของพื้นโลกที่มีความสูงกว่าบริเวณรอบ ๆ ชาวเฒ่าอาศัยอยู่บนภูเขาเพราะอยู่ใกล้กับแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ จากกลุ่มข้อมูลการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเฒ่าพบว่า ชนเผ่าเฒ่ามีนิทานเกี่ยวกับการสร้างภูเขากว่า 2 เรื่อง ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

1) มีลั่วถั่วสร้างภูเขา 密洛陀造崇山峻岭 (Miluotuozaochongshanjunling)

มีลั่วถั่วสร้างท้องฟ้าและพื้นดินเสร็จ ท้องฟ้าที่สร้างขึ้นมานั้นแคบกว่าพื้นดิน และพื้นดินก็กว้างขวางกว่าท้องฟ้า ดังนั้น มีลั่วถั่วจึงใช้ไหมวิเศษเย็บขอบฟ้าและขอบดิน แล้วมีลั่วถั่วก็ดึงปลายของไหม ทำขอบฟ้าและขอบดินให้แน่น ฟ้าโค้งเหมือนฝาหม้อ โลกยับเหมือนกลีบกระโปรงกลีบกระโปรงเป็นชั้น ๆ นั่นกลายเป็นภูเขา

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของภูเขา แสดงให้เห็นว่ามีลั่วถั่วเป็นผู้สร้างภูเขา โดยใช้ไหมที่มีพลังวิเศษเย็บขอบฟ้าและขอบดิน แสดงให้เห็นถึงความคิดของกลุ่มชนเผ่าเฒ่าว่า กล้าที่จะสร้างธรรมชาติ และเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ

2) ความเป็นมาของภูเขาฟูชว่น 富川的来历 (Fuchuandelaili)

ในสมัยโบราณ ฟูชว่นเป็นสถานที่หนึ่งก็เหมือนกับที่อื่น ๆ คือ ไม่มีพืชพันธุ์ ไม่มีมนุษย์ และก็ไม่มีอะไรบนผืนดินอันกว้างใหญ่ เง็กเซียนฮ่องเต้เห็นว่าบนโลกไม่มีชีวิตชีวา และก็คิดมานานแล้วว่าส่งเทพเจ้าลงมาบนโลกเพื่อกำเนิดมนุษย์และกำเนิดสิ่งต่าง ๆ วันหนึ่ง เง็กเซียนฮ่องเต้ได้ส่งปู่ลั่วซี และมีลั่วถั่วให้ลงมาบนโลกเพื่อสร้างโลกใหม่ ปู่ลั่วซีและมีลั่วถั่วออกเดินทางในวันที่ 29 พฤษภาคม ในวันนั้น ปู่ลั่วซีถือไม้คานคู่หนึ่ง ข้างหนึ่งมีลูกห้าคน และอีกข้างมีผ้าห่มและเสื้อผ้า มีลั่วถั่วถือจอบและเคียว และค่อย ๆ ลงมาจากท้องฟ้า เมื่อปู่ลั่วซีและมีลั่วถั่วมาถึงฟูชว่นขณะนั้น สภาพอากาศเปลี่ยนไปอย่างกะทันหัน ฟ้าผ่าและฟ้าร้องที่ไม่เคยมีมาก่อนพร้อมกับลมแรงและฝนตกหนัก และไม้คานบนไหล่ปู่ลั่วซีหัก ในเวลานี้ พวกเขาโยนไม้คานที่หัก จอบ และเคียวในมือออกทันที และรีบวิ่งไปรับลูกห้าคนนั้นอย่างสิ้นหวัง แต่มันก็สายเกินไป ตะกร้าสองใบตกลงไปทาง

ทิศตะวันออกและทิศตะวันตกของฟูชุน ตะกร้าที่ใส่ผ้าห่มและเสื้อผ้าตกลงมาทางทิศตะวันออกของฟูชุน ซึ่งผ้าห่มตกลงมานั้นดินปรากฏขึ้นมาทันที และอีกไม่นานก็มีภูเขาก่อตัวขึ้น ที่เสื้อผ้าตกลงนั้นต่อมาก็กลายเป็นถ้ำ

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของภูเขาฟูชุน แสดงให้เห็นว่าภูเขาฟูชุนเกิดขึ้นโดยบังเอิญระหว่างการเดินทางของปู่ลั่วซีและมีลั่วถั่ว สภาพอากาศเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน ทำให้ตะกร้าผ้าที่ถือมาด้วยตกลงที่พื้นกลายเป็นภูเขาและถ้ำ

จากนิทานที่ยกมา สามารถสรุปได้ว่า ภูเขาในหมู่บ้านของชาวเข้านั้นเกิดขึ้นจากการสร้างขึ้นของเทพเจ้า แสดงให้เห็นว่าชนเผ่าเข้าเป็นชนเผ่าที่กล้าสร้างธรรมชาติ และเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ

สามารถสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมที่ปรากฏอยู่ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าทั้ง 4 อย่าง ได้แก่ 1) ฟ้า-ดิน 2) ดวงอาทิตย์-ดวงจันทร์ 3) สายฟ้า ฝนแม่น้ำและทะเล และ 4) ภูเขา ส่วนใหญ่ล้วนเกิดขึ้นจากการสร้างขึ้นของเทพเจ้า มีเพียงดวงอาทิตย์-ดวงจันทร์ที่เกิดขึ้นจากมนุษย์ต่อสู้กับธรรมชาติ

3.3 การกำเนิดมนุษย์

ในปัจจุบันมีสมมติฐานมากมายเกี่ยวกับการกำเนิดของมนุษย์ แต่หากอ้างอิงจากเนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าจะสามารถแบ่งลักษณะการกำเนิดมนุษย์ออกได้เป็น 7 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ 1) น้ำท่วมโลก 2) มนุษย์เกิดจากน้ำเต้า 3) บรรพบุรุษสร้างมนุษย์ 4) ฟันน้องแต่งงานกัน 5) แบ่งชนเผ่า 6) แบ่งนามสกุล 7) ลิงกลายเป็นมนุษย์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 น้ำท่วมโลก

น้ำท่วมเป็นการไหลล้นของห้วงน้ำทำให้แผ่นดินจมอยู่ใต้น้ำ เป็นเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้จำนวนมนุษย์ สัตว์ และพืชเพิ่มขึ้น จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าพบว่ากลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษามีนิทานเกี่ยวกับน้ำท่วมโลกจำนวน 4 เรื่อง ดังนิทานต่อไปนี้

1) นิทานเรื่อง น้ำท่วม 洪水滔天 (Hongshuitaotian)

เทพแห่งสายฟ้าวิ่งขึ้นไปบนท้องฟ้าและยื่นคำร้องต่อหน้าจักรพรรดิโดยกล่าวว่า มนุษย์มีความเกลียดชังมากและขอร้องให้จักรพรรดิปล่อยน้ำให้ท่วมโลก เพื่อให้สองพี่น้องจมน้ำตาย เมื่อจักรพรรดิได้ยินดังนั้น เขาจึงตักน้ำให้เทพแห่งสายฟ้าและกล่าวว่า "เทครั้งเพียงหนึ่ง และเหลือไว้อีกครั้งหนึ่ง มิเช่นนั้นต่อไปจะไม่มีมนุษย์ในโลกนี้แล้ว" เทพแห่งสายฟ้าประสบความสำเร็จ เขาจึงไม่ฟังคำของจักรพรรดิ แล้วเทน้ำลงไปจนหมด โชคดีที่เจียงเหลียงและเจียงเหมยมีเมฆดำลี้ดดำลี้ด ดังนั้นพวกเขาจึงปลูก และคอยสวดมนต์คาถา เป็นผลให้เมฆดำลี้ดดำลี้ดออกแถววัลย์และออกผลทันทีและเติบโตอย่างรวดเร็วเหมือนถังใบใหญ่ เมื่อเจียงเหลียงและเจียงเหมยเห็นว่า ต้นไม้ ดอกไม้ พืชพรรณต่าง ๆ นกและสัตว์บนพื้นดินรวมทั้งมนุษย์ต่างก็จมอยู่ใต้น้ำ เจียงเหลียงและเจียงเหมยขุดหลุมในน้ำเต้าและน้ำทั้งหมดลงไปใต้น้ำเต้าด้วยกัน ล่องลอยไปทุกหนทุกแห่ง พวกเขาโชคดีที่ได้ชีวิตกลับคืนมา เมื่อเห็น

ว่าสองพี่น้องไม่สามารถถูกน้ำท่วมตายได้ จักรพรรดิจึงสั่งให้ปล่อยพระอาทิตย์ 12 ดวง ทำให้น้ำที่ท่วมอยู่ลดลงไป

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง การเกิดขึ้นของเหตุการณ์น้ำท่วมโลก โดยเกิดจากความเกลียดชังของเทพแห่งสายฟ้าที่มีต่อมนุษย์ จึงได้เทน้ำลงไปบนโลกทำให้น้ำท่วมโลก แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเชื่อว่าเทพเจ้ามีอิทธิพลต่อโลก และมนุษย์มีความสามารถในการจัดการกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันได้

2) นิทานเรื่อง น้ำท่วม 洪水滔天 (Hongshuitaotian)

ในสมัยโบราณ มีผู้เฒ่าสองคนที่เลี้ยงลูกชายสองคนและลูกสาวหนึ่งคน อีกไม่นานผู้เฒ่าสองคนนี้ก็เสียชีวิต หลังจากนั้น โลกก็เกิดเหตุการณ์น้ำท่วม ลูกคนโตและลูกคนที่สองทำกลองสองอันพร้อมที่จะลอยบนน้ำ ลูกคนโตทำกลองเหล็กนึ่งได้คนเดียว ลูกคนที่สองทำกลองไม้ใหญ่ เขาเรียกน้องสาวให้มานั่งด้วย แล้วน้ำก็สูงขึ้นเรื่อย ๆ อีกไม่นาน กลองของพี่คนโตก็ถูกจมน้ำหายไป เนื่องจากระดับน้ำสูงขึ้นเรื่อย ๆ กลองไม้ลอยขึ้นไปบนท้องฟ้าทำให้เกิดเสียง “ตง ตง” เมื่อเทพเจ้าได้ยินเสียง เขาก็มาตรวจสอบ คราวนี้เขารู้ว่า น้ำท่วมเต็มท้องฟ้า เทพเจ้าจึงใช้พลังวิเศษเพื่อให้น้ำลดสุดท้าย กลองไม้ของสองพี่น้องก็ตกลงไปที่พื้น ทั้งสองเห็นทุกคนบนโลกนี้ตายหมดแล้ว เหลือเพียงแค่พี่น้องสองคนนี้ ทั้งสองไม่มีทางเลือกจึงแต่งงานกัน หลังจากนั้นอีกไม่นาน โลกจึงมีมนุษย์จำนวนมาก

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโลก เหลือเพียงพี่น้องสองคน ทั้งสองได้รับความช่วยเหลือจากเทพเจ้าจึงรอดชีวิต แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์น้ำท่วมโลกเป็นเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้มนุษย์มีลูกหลานสืบต่อกัน ยังแสดงให้เห็นว่าเทพเจ้ามีบทบาทหน้าที่สำคัญมากต่อชาวเผ่า เทพเจ้าช่วยให้เหตุการณ์น้ำท่วมโลกคลี่คลายลง

3) น้ำท่วมฟ้าดิน 大水漫天地的故事 (Dashuimantian didegushi)

ในเวลานั้นเทพแห่งสายฟ้าขี้เกียจ และไม่ไต่กระจายฝน ซึ่งทำให้ผู้คนปลูกข้าวไม่ได้รับผลอะไรเลย และเกิดความแห้งแล้งอย่างรุนแรงในโลก บูเจียผู้เป็นฮีโร่ของชนเผ่าเข้าจับตัวเขาและปิดประตูกระท่อม ผู้คนที่เดินผ่านไปมาต่างเข้ามาดาเทพแห่งสายฟ้า เทพแห่งสายฟ้าที่ถูกคุมขังหิวและกระหายน้ำ พี่น้องผู้ซีเหินแล้วเกิดความสงสารจึงเอาน้ำให้เทพแห่งสายฟ้าดื่ม ทำให้เทพแห่งสายฟ้าสามารถหลบหนีได้ เทพแห่งสายฟ้าจึงให้พี่น้องผู้ซีเหินเพื่อเป็นการขอบคุณก่อนที่จะหนีกลับขึ้นไปบนสวรรค์ เตือนพี่น้องทั้งสองปลูกไว้ในทุ่งนา พี่น้องทั้งสองใส่ใจดูแลฟันของเทพแห่งสายฟ้า อีกไม่นาน ฟังอกขึ้นเป็นน้ำเต้าใหญ่ เมื่อเทพแห่งสายฟ้าขึ้นไปบนสวรรค์ เขานึกถึงสิ่งที่มีมนุษย์ทำกับเขารู้สึกโกรธมากจึงเริ่มต้นอุทกภัยครั้งใหญ่ที่ทำลายล้างมนุษยชาติ สองพี่น้องผู้ซีเหินได้เข้าไปในน้ำเต้าใหญ่และลอยไปกับคลื่น เพื่อหนีภัยพิบัติและในที่สุดก็ตกลงไปที่ภูเขาจึงรอดชีวิตได้ พี่น้องผู้ซีเหินเห็นทุกคนบนโลกนี้ตายหมดแล้ว ทั้งสองไม่มีทางเลือกจึงแต่งงานกัน หลังจากนั้นอีกไม่นาน โลกจึงมีมนุษย์จำนวนมาก

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง เทพเจ้าทำผิดหน้าที่ตัวเองจึงถูกลงโทษ แต่เทพแห่งสายฟ้าได้รับความช่วยเหลือจากสองพี่น้องผู้ซี จึงได้มอบพันให้สองพี่น้องนำไปปลุกงอกขึ้นมาเป็นน้ำเต้า หลังจากนั้นเทพแห่งสายฟ้าจึงสร้างอุทกภัยครั้งใหญ่ขึ้นมาเพื่อทำลายล้างมนุษยชาติ แต่สอง พี่น้องผู้ซีรอดชีวิตได้จากการเข้าไปหลบในน้ำเต้า หลังจากนั้นจึงได้สืบเผ่าพันธุ์มนุษย์ แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่ามีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และเทพเจ้าเป็นผู้ที่รู้จักทดแทนบุญคุณ

4) น้ำท่วมท้องฟ้า 洪水淹天的故事 (Hongshuiyantiandegushi)

ปู่เซียงโกรธมาก หลังจากที่เขายังคงอาทิตยลงมาแล้ว ผู้นำไม่ได้ทำตามคำสัญญาว่าให้รางวัลแก่ปู่เซียง เขาจึงหาวิธีมาแก้แค้นผู้นำ ทันใดนั้นเขาเห็นงูสองตัวพันกัน จึงคว่ำกลับบ้านเพื่อนำไปมัดหมุและสุนัขเพราะต้องการให้สัตว์ทั้งสองช่วยไถนา หมุและสุนัขตกใจมากจึงวิ่งเข้าไปในสนามและเห่าเสียงดังมาก ปู่เซียงไม่รู้ว่างูและหมุเคยเป็นเทพเจ้าในโลก ดังนั้น เขาจึงทำให้เทพแห่งสายฟ้าและเทพแห่งฝนขุนเคื่อง เมื่อเทพแห่งสายฟ้ารู้ว่าปู่เซียงกำลังทำเรื่องไม่ดี เขาจึงพูดกับเทพแห่งฝนว่า “พวกมนุษย์ไม่ฟังคำพูดของเรา จันเรามาท่วมโลกกันเถอะและฝนที่ตกหนักก็ทำให้ทุกคนในโลกจมน้ำตาย” เทพแห่งฝนเห็นด้วยกับสิ่งที่เทพแห่งสายฟ้าพูด ต่อมาฝนตกเป็นเวลาเจ็ดวันเจ็ดคืน และทุกอย่างใต้ท้องฟ้าก็จมน้ำ มีเพียงสองพี่น้องจากครอบครัวบนยอดเขาเท่านั้นที่พบที่ซ่อนก่อนจึงไม่จมน้ำเสียชีวิตเช่นคนอื่น ๆ

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง ปู่เซียงทำให้เทพแห่งสายฟ้าและเทพแห่งฝนโกรธ เทพทั้งสององค์จึงสร้างฝนให้ตกเป็นเวลาเจ็ดวันเจ็ดคืน ทำให้เกิดเหตุการณ์น้ำท่วม มีเพียงสองพี่น้องที่รอดชีวิตแสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าเทพเจ้ามีอิทธิพลต่อโลก

จากนิทานที่ยกมา สามารถสรุปได้ว่า ในอดีตมีมนุษย์อยู่แล้ว แต่เนื่องจากมนุษย์ทำให้เทพเจ้าไม่พอใจจึงลงโทษมนุษย์โดยการทำให้เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโลก และมีเพียงมนุษย์สองพี่น้องที่รอดชีวิต จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการสืบเผ่าพันธุ์มนุษย์

3.3.2 มนุษย์เกิดจากน้ำเต้า

จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าพบว่า กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษานิทานเกี่ยวกับมนุษย์เกิดจากน้ำเต้าจำนวน 2 เรื่อง ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

1) ปู่หนู ปู่ยี่ และคนในน้ำเต้า 布努、布依和葫芦里的人 (BunubuyihehuLulideren)

ปู่หนูและปู่ยี่ เป็นพี่น้องคู่หนึ่ง พวกเขาอาศัยอยู่บนภูเขาสูงกับพ่อแม่ แต่หลังจากที่พวกเขาโตเป็นผู้ใหญ่ก็เกิดน้ำท่วมโลกอย่างกะทันหัน พ่อแม่ของพวกเขาจึงโค่นต้นไม้เพื่อนำไปทำกลองเพื่อให้สองพี่น้องเข้าไปอยู่ข้างใน เมื่อทำกลองเสร็จพ่อแม่ก็ใส่ข้าวและไก่หนึ่งตัวในกลอง นอกจากนี้ ยังมีมัดและน้ำผึ้งด้วย และบอกว่าถ้าน้ำไม่แห้งอย่าออกมา พวกเขาอยู่ในกลองสามวันสามคืน

ปู่หนู่อดไม่ไหวจึงเจาะรูกลองเพื่อมองออกไปข้างนอก ข้างนอกไม่เหลืออะไรนอกจากสีเขียวและพวกเขา ก็หวาดกลัว พวกเขายังคงลอยต่อไปอีกจนถึงวันที่เก้า สองพี่น้องออกมาจากกลองไม้ ค้นภูเขาทั้งคู่ ลูกพบเพียงเมล็ดน้ำเต้าเมล็ดเดียวจึงปลูกไว้ ต่อมาพี่ชายบอกน้องสาวว่า ในโลกนี้มีพี่น้องแค่สองคนแล้ว ทำไมเราถึงไม่แต่งงานกันล่ะ ปู่ยี้ตกลงอย่างเขินอาย เมล็ดน้ำเต้างอกและโตขึ้น น้ำเต้านี้มีขนาดเท่า บ้านและสวยงามมาก พวกเขาได้ยินเสียงคนพูดในน้ำเต้า ดังนั้น ปู่หนู่จึงเผาไฟข้างน้ำเต้าพยายามให้ คนที่อยู่ข้างในออกมา หลังจากเผาไปนาน ๆ มีรูน้ำเต้าแค่พอคนออกมาได้ คนแรกที่กระโดดออกไปคือ ชาวฮั่น คนที่สองที่กระโดดออกไปคือชาวแม้ว และคนที่สามที่กระโดดออกไปคือชาวเย้า ตอนนี้มีผู้คน บนโลกนี้อีกครั้งและพวกเขาจับคู่กันเพื่อสร้างลูกหลานมากขึ้นและโลกก็มีชีวิตชีวา

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง ตอนที่น้ำท่วมโลก มีเพียงปู่หนู่และปู่ยี้สองพี่น้องที่ รอดชีวิตมาได้จากการเข้าไปหลบอยู่ในกลองไม้ แต่เมื่อพวกเขาออกมากลับพบว่าข้างนอกเหลือเพียง เมล็ดน้ำเต้าเมล็ดเดียวจึงปลูกไว้ เมื่อน้ำเต้างอกและโตขึ้นก็พบว่ามีคนหลายคนอยู่ภายในน้ำเต้าลูกนั้น แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าว่าน้ำเต้ามีความสำคัญ และชาวเย้าเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม มีสติปัญญาที่ดี มีความเข้าใจว่าพวกเขาไม่สามารถอยู่เพียงลำพังบนโลกใบนี้ได้

2) มนุษย์ในน้ำเต้า 葫芦里的人类 (Hululiderenlei)

สมัยก่อนมีพี่น้องผู้ชายห้าคน พี่น้องผู้ชายสี่คนซ่อนอยู่ในตู้ทอง เงิน ทองแดง และเหล็กเพื่อหลบภัยน้ำท่วม แต่มีเพียงน้องชายคนที่ห้าและน้องสาวได้ซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้าเท่านั้นที่ รอดชีวิต สองพี่น้องนี้ใช้วิธีลึงหินโม่มและกลิ้งตะแกรง ไม่ว่าจะเป็หินโม่มหรือตะแกรง สุดท้ายก็ได้ ทับซ้อนกัน สองพี่น้องไม่มีทางเลือกจึงตัดสินใจแต่งงานกัน หลังจากแต่งงานอีกไม่นาน น้องสาวได้ คลอดลูกออกมาเป็นน้ำเต้า 1 ลูก และพี่ชายแปลกใจที่เห็นน้องสาวคลอดลูกออกมาเป็นน้ำเต้า จึงใช้ มีดท่อน้ำเต้า ทันใดนั้นจึงมีลูกห้าคนออกมาจากน้ำเต้า ต่อมาห้าคนนี้จึงกลายเป็นห้าชนเผ่า ชนเผ่าฮั่น เป็นลูกคนที่หนึ่ง ชนเผ่าจ้วงเป็นลูกคนที่สอง ตามด้วยชนเผ่าเย้า ชนเผ่าเมี่ยว และชนเผ่าต๋อง

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง หลังจากโลกเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโลก น้ำเต้ามี บทบาทหน้าที่สำคัญ ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือที่พี่น้องสองคนใช้เพื่อหลีกเลี่ยงน้ำท่วม แต่ยังเป็น บรรพบุรุษของมนุษย์ด้วย น้ำเต้าถูกหั่นออกมาเป็นลูกห้าคน ห้าคนนี้จึงกลายเป็นห้าชนเผ่า คือ ชนเผ่าฮั่น ชนเผ่าจ้วง ชนเผ่าเย้า ชนเผ่าเมี่ยว และชนเผ่าต๋อง แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าว่าน้ำเต้ามี ความสำคัญต่อชาวเย้าเป็นอย่างมาก เป็นสิ่งที่ทำให้สองพี่น้องรอดชีวิตและสืบเผ่าพันธุ์มนุษย์ต่อไปได้

จากนิทานที่ยกมา สามารถสรุปได้ว่า ชาวเย้ามีความเชื่อว่า หลังจากโลกเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโลก น้ำเต้าสามารถช่วยชีวิตของสองพี่น้องและมีบทบาทสำคัญต่อการกำเนิดของมนุษย์อีกด้วย และนิทานในกลุ่มน้ำเต้าแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของชนเผ่าเย้ากับชนเผ่าอื่น ๆ

3.3.3 เทพเจ้าสร้างมนุษย์

จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าพบว่า กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษามีนิทานเกี่ยวกับมนุษย์เกิดจากการสร้างของเทพเจ้าจำนวน 2 เรื่อง ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

1) เทพเจ้าสร้างมนุษย์ 牙巫造人 (Yawuzaoren)

หลังจากที่เทพเจ้าหยูสร้างโลกด้วยมือของเขา ท้องฟ้าก็ยังคงเอียงและสั่นไหว เพื่อที่จะทำให้ท้องฟ้ามั่นคง เทพเจ้าหยูใช้ทองแดงและเสาเหล็กค้ำทำให้ท้องฟ้าไม่เอียงและสั่นไหวอีก หลังจากสร้างสวรรค์และโลกเสร็จ เทพเจ้าหยูมองไปที่มันและรู้สึกพอใจมาก ในที่สุดก็มีสวรรค์และโลก แต่ลองมองดูอีกครั้งก็พบว่าบนโลกนี้ไม่มีใครเลย ควรจะมีคนมาอยู่บนโลก เทพเจ้าหยูจึงตัดกระดาษสร้างมนุษย์เทียม กระดาษรูปคนถูกกดลงในกล่องไม้ ต้องใช้เวลาสิบวันถึงจะมีชีวิตขึ้นมา แต่เทพเจ้าหยูใจร้อน ในวันที่เจ็ดก็เปิดฝาท่อออก ผลที่ได้คือมนุษย์มีรูปร่างเตี้ยและผอม เทพเจ้าหยูเกรงว่ามนุษย์ผอมเช่นนี้ ทำงานก็ไม่ได้ อาจจะมีชีวิตตายในอนาคต เทพเจ้าหยูจึงตัดสินใจปล่อยเสื่อและนกอินทรีออกมา และบอกให้กินมนุษย์เหล่านี้ แล้วสร้างมนุษย์ขึ้นมาใหม่

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายการกำเนิดของมนุษย์ ชาวเข้าเชื่อว่ามนุษย์เกิดขึ้นมาจากการสร้างและการกำหนดบทบาทหน้าที่โดยเทพเจ้าหยู แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่า เทพเจ้าหยูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างมนุษย์ และยังแสดงให้เห็นความคิดของชาวเข้าว่าให้ความสำคัญกับเรื่องรูปร่างและสุขภาพ

2) มีลั่วถั่วสร้างมนุษย์ 密洛陀造人 (miluotuozaoren)

เทพธิดามีลั่วถั่วพยายามสร้างมนุษย์ถึง 3 ครั้งด้วยกัน ในครั้งแรกเทพธิดามีลั่วถั่วสร้างมนุษย์จากดินเหนียว แต่มนุษย์ที่สร้างจากดินเหนียวนั้น เมื่อถูกน้ำฝนสาด ร่างกายจะเหลวนุ่มเป็นโคลน เมื่ออากาศแจ่มใส ร่างกายก็แข็งเกินไป ดังนั้น เทพธิดามีลั่วถั่วจึงลองนำกล้วยหอมมาสร้างมนุษย์ดู แต่มนุษย์ที่สร้างขึ้นมาจากกล้วย ร่างกายไม่แข็งพอ สุดท้ายเทพธิดามีลั่วถั่วจึงลองใช้ไข่ของผึ้งและไข่ของผีเสื้อมาสร้างมนุษย์อีกครั้ง การสร้างมนุษย์ในครั้งนี้ได้ผลลัพธ์ออกมาตรงตามความต้องการของเทพธิดามีลั่วถั่ว จากนั้นเทพธิดามีลั่วถั่วก็ใช้มะเฟืองกับพริกมาแยกเพศชายหญิง ทำให้มนุษย์สามารถสืบพันธุ์ได้

นิทานเรื่องนี้ มีเนื้อหาอธิบายการกำเนิดมนุษย์ ตามความคิดของชนเผ่าเข้าชาวเข้าเชื่อว่ามนุษย์เป็นเทพธิดามีลั่วถั่วสร้างขึ้น สร้างด้วยไข่ของผึ้งและไข่ของผีเสื้อ และใช้มะเฟืองกับพริกในการแยกเพศชาย เพศหญิง แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าเทพธิดามีลั่วถั่วมีบทบาทหน้าที่สำคัญต่อชาวเข้า เทพธิดามีลั่วถั่วมีความละเอียด ต้องใช้ความพยายามถึงสามครั้งจึงสามารถสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบตามที่ต้องการได้

จากนิทานที่ยกมา สามารถสรุปได้ว่า ชาวเข้ามีความเชื่อว่าบรรพบุรุษมีความสามารถมากที่สุด มนุษย์เกิดจากการสร้างขึ้นของบรรพบุรุษ แสดงให้เห็นถึงบรรพบุรุษมีบทบาทหน้าที่สำคัญต่อ

ชนเผ่าเย้า และยังคงแสดงให้เห็นถึงความคิดของชาวเย้าว่าเชื่อเรื่องความสมบูรณ์แบบของมนุษย์ และจะเลือกคู่ครองที่ตนคิดว่ามีคุณสมบัติที่ดีพอเท่านั้น

3.3.4 พี่น้องแต่งงานกัน

จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าพบว่า กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษานิทานเกี่ยวกับพี่น้องแต่งงานกันจำนวน 6 เรื่อง ดังนิทานต่อไปนี้

1) ตี้เจี้ยนและตี้เยียงกำเนิดมนุษย์ 迪进迪颖造人烟 (Dijindiyingzaorenyan)

ในสมัยโบราณ มีพี่น้องสองคน พี่ชายชื่อว่าตี้เจี้ยน และน้องสาวชื่อว่าตี้เยียง สองพี่น้องขยันทำงานมาก พวกเขาปลูกต้นตำลึง เวลาผ่านไปแปดสิบเอ็ดวันต้นตำลึงก็เติบโตขึ้นเป็นน้ำเต้าใหญ่ พวกเขามีความสุขมากจึงคว้านน้ำเต้าออกแล้วนั่งในนั้น หลังจากนั้นฝนก็เริ่มตกติดต่อกันเป็นเวลาสี่สิบเก้าวัน สถานที่ที่ทั้งหมดถูกน้ำท่วม ทั้งสองพี่น้องกำลังลอยอยู่ในน้ำเต้า มองเห็นว่าไม่มีภูเขา ไม่มีบ้านเรือนและไม่มีผู้คน พวกเขาเสียใจมาก หลังจากนั้นน้ำแห้งก็พบว่าเหลือเพียงพี่น้องสองคนนี้ที่ยังมีชีวิตอยู่ และเพื่อสืบเผ่าพันธุ์มนุษย์พวกเขาจึงต้องแต่งงานกัน ต่อมาน้องสาวได้คลอดลูกออกมาไม่มีตา จมูก ปาก และหู สองพี่น้องจึงสับสนเป็นขึ้น ๆ กว่าหนึ่งร้อยขึ้น วันรุ่งขึ้นหวักลายเป็นกลุ่มชาติพันธุ์บูอี้ หัวใจกลายเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ฮั่น ลำไส้กลายเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เย้า และเนื้อที่เหลือกลายเป็นผู้คนทั่วไป

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของชาวเย้า ด้วยความคิดของชาวเย้า บรรพบุรุษของชาวเย้าเป็นสองพี่น้อง เนื่องจากเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโลก ทั้งสองต้องแต่งงานกันเพื่อสืบเผ่าพันธุ์มนุษย์ขึ้น แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าว่าการแต่งงานของสองพี่น้องเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการกำเนิดมนุษย์ และชนเผ่าเย้ามีสายเลือดเดียวกัน

2) ตำนานการแต่งงานกันของพี่ชายและน้องสาว 兄妹婚的传说 (Xiongmeihun dechuanshuo)

เทพธิดามีลั่วถั่วให้กำเนิดลูกสาวสิบสองคนและลูกชายสิบสองคน ชายและหญิงสิบสองคู่ไม่เต็มใจที่จะอาศัยอยู่ในท้องถื่นจึงออกไปหาคู่ มีลั่วถั่วขอให้พี่ชายและน้องสาวแต่งงานกัน แต่พี่ชายและน้องสาวไม่ยอม มีลั่วถั่วจึงเสนอให้ใช้การทำนายเป็นพื้นฐานสำหรับการแต่งงาน ชั้นแรกให้เผากองไฟระหว่างภูเขาสองลูก หากมีควันออกมาอย่างต่อเนื่องจะต้องแต่งงานกัน ต่อมาให้ทั้งสองทิ้งโมลงจากภูเขา ถ้าไม่ชนกันจะต้องแต่งงานกัน สุดท้ายให้ทั้งสองคนโยนที่ดักขยะลงจากภูเขา ถ้าที่ดักขยะชนกันจะต้องแต่งงานกัน ผลที่ได้เป็นไปตามต้องการ แต่พี่น้องยังคงลังเลที่จะแต่งงาน มีลั่วถั่วจึงให้เหล่าสิบสองแก้วและบุหรี่ยี่สิบสองมวน พี่น้องทั้งสิบสองคนต่างสับสนและจับคู่กัน ต่อมาโลกจึงมีมนุษย์มากยิ่งขึ้น

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของชาวเย้า บรรพบุรุษของชาวเย้าเป็นพี่น้องชายหญิงสิบสองคน และยังมีลั่วถั่วเป็นผู้ช่วย แสดงให้เห็นถึงความคิดของ

ชนเผ่าเชื่อว่าเทพธิดามีลี้ลับมีบทบาทสำคัญต่อชาวเข้าในการเลือกคู่ครอง และการแต่งงานของสองพี่น้องเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการดำรงเผ่าพันธุ์มนุษย์

3) สองพี่น้องฝูอี้แต่งงานกัน 伏依兄妹结婚 (Fuyixiongmeijiehundegushi)

หลังจากน้ำท่วมโลก มนุษย์ที่อยู่บนโลกก็เสียชีวิตไปหมดเหลือเพียงพี่น้องฝูอี้ที่ซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้าจึงรอดชีวิตกันมาได้ พี่น้องฝูอี้ออกเดินทางไปทั่วโลกเพื่อค้นหาผู้รอดชีวิตจากเหตุการณ์น้ำท่วม ทั้งคู่พบเพียงเต่าทองและไม้ไผ่ และได้รู้ว่าบนโลกนี้ไม่เหลือมนุษย์คนใดอีกแล้ว นอกจากสองคนพี่น้อง เต่าทองและไม้ไผ่จึงแนะนำให้พี่น้องฝูอี้แต่งงานกัน แต่พี่น้องฝูอี้ไม่เชื่อว่าระหว่างพี่น้องสามารถแต่งงานได้ น้องโกรธมากจึงสับไม้ไผ่ออกเป็นหลายส่วนแล้วพูดว่า ถ้าไม้ไผ่เชื่อมต่อกันและรอดชีวิตได้จะยอมแต่งงานกับพี่ อีกไม่นาน ไม้ไผ่แต่ละส่วนก็เชื่อมต่อกันเป็นต้นไผ่จริง และตั้งแต่นั้นมา ไม้ไผ่ก็มีปล้อง พี่น้องฝูอี้ไม่มีทางเลือกจึงแต่งงานกัน หลังจากนั้นไม่นานก็คลอดเนื้อก้อนกลมออกมา พี่น้องฝูอี้จึงใช้มีดสับก้อนเนื้อ และสาดเนื้อเหล่านั้นลงมาจากบนภูเขา เนื้อจึงกลายเป็นมนุษย์ มนุษย์จึงดำรงเผ่าพันธุ์มาถึงปัจจุบัน

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงโลกหลังจากที่เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโลกว่า บนโลกไม่มีมนุษย์อีก ด้วยความคิดของชาวเข้า การแต่งงานระหว่างพี่น้องฝูอี้จึงทำให้มนุษย์ดำรงเผ่าพันธุ์มาได้ แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าการแต่งงานของสองพี่น้องเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการดำรงเผ่าพันธุ์มนุษย์และทุกคนมีบรรพบุรุษเดียวกัน

4) หาคู่ชีวิต 找伴配对 (Zhaobanpeidui)

หลังจากน้ำท่วมทำให้โลกไม่มีบ้าน ไม่มีมนุษย์หรือสัตว์ เหลือเพียงแต่พี่น้องสองคนที่ชายชื่อเจียงเหลียงและน้องสาวชื่อเจียงเหม่ย พวกเขาสร้างบ้านใหม่ ปลูกแตงโม ถั่ว ปลูกฝ้าย และเมล็ดพืช ไม่นานหลังจากนั้นเจียงเหลียงและเจียงเหม่ยต่างก็อายุมากขึ้นแต่ก็ยังไม่มีคู่ครอง พวกเขาออกไปรอบตัวก็ยังหาไม่เจอ จึงถามไม้ไผ่ว่า “โลกนี้ไม่มีคนอื่นอีกแล้ว” เธออยากมีคู่ ไม้ไผ่บอกว่า “น้ำท่วมทั่วโลก คนก็ตายกันหมด เจ้าสองคนต้องคู่กันเอง” พวกเขาไม่มีทางเลือกนอกจากฟังสิ่งที่ไม้ไผ่พูด พี่ชายและน้องสาวแต่งงานกัน สามปีผ่านมาพวกเขาได้กำเนิดลูกที่มีรูปร่างแปลก ๆ ไม่มีมือและขา พี่ชายตกใจมากจึงใช้มีดหั่นเป็นชิ้น ๆ และทิ้งลูกไว้ที่ทุ่งนา สุดท้าย ส่วนที่ตกในทุ่งนาก็กลายเป็นชาวฮั่น ส่วนที่ตกริมแม่น้ำและภูเขาก็กลายเป็นชาวเข้าและโลกก็มีมนุษย์มากขึ้น

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงโลกหลังจากที่เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโลกแล้วบนโลกมีเพียงแค่นี้พี่น้องสองคน เพื่อให้กำเนิดลูกหลานจึงแต่งงานกัน ทำให้มนุษย์ดำรงเผ่าพันธุ์มาได้และโลกก็มีชีวิตชีวา แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าการแต่งงานของสองพี่น้องเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการดำรงเผ่าพันธุ์มนุษย์

5) หลี่กู่ซิงและหลี่กู่เหมย 李古兴和李古妹 (Liguxingheliyuemei)

เมื่อนานมาแล้ว โลกเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโลก ทุกคนจมน้ำตาย เหลือเพียงสองพี่น้องที่ยังมีชีวิตอยู่ พี่ชายชื่อหลี่กู่ซิง และน้องสาวชื่อหลี่กู่เหมย พี่น้องทั้งสองซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้าขนาดใหญ่แล้วลอยไปตามน้ำ เวลาผ่านไปนานเท่าใดก็ไม่รู้จนน้ำเต้าลอยถึงยอดเขา สองพี่น้องออกจากน้ำเต้าจึงพบว่าในโลกไม่มีมนุษย์เหลืออยู่เลย เหลือเพียงพี่น้องสองคนเท่านั้น น้องสาวร้องไห้ด้วยความกลัว และพี่ชายก็ไม่รู้ทำอะไรดี ทันใดนั้น นกกาเวนตัวหนึ่งคาบต้นข้าวต้นหนึ่งอยู่ในปากของมัน ร่อนลงข้าง ๆ สองพี่น้องและพูดกับทั้งสองว่า พี่น้องสองคนแต่งงานกันเถอะ ไม่งั้นโลกก็ไม่มีมนุษย์แล้วนะ น้องสาวฟังแล้วยังไงก็ไม่ยอม ตอบว่า เราเป็นพี่น้องกันจะแต่งงานกันได้อย่างไร ยกเว้นเจ้ายอมให้ พวกเราตีให้ตาย แล้วเจ้าสามารถเกิดใหม่ได้ น้องสาวพูดจบก็ฆ่านกกาเวนนั้นให้ตาย แล้วโยนทิ้งไปข้าง ๆ ทันใดนั้น นกกาเวนกระโดดขึ้นและบินหนีไป เมื่อน้องสาวเห็นแล้ว ก็ยังไม่ยอมอีก น้องพูดกับพี่ชายว่า พี่ หลับตาแล้วเดินสามรอบ ถ้าวรอยเท้าทั้งสามรอบทับกัน เราจะแต่งงานกันได้ พี่ชายทำตาม แต่เรื่องนี้แปลกมาก เดินมาทั้งสามรอบรอยเท้าซ้อนกันทั้งหมด สุดท้ายน้องสาวจึงยอมแต่งงานกับพี่ชายและได้คลอดลูกมาหลายคน ต่อมาจึงกลายเป็นชนเผ่าเข้า

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง สองพี่น้องรอดชีวิตจากเหตุการณ์น้ำท่วมโลกโดยการซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้า แต่เมื่อออกมาจากน้ำเต้าก็พบว่าโลกนี้ไม่มีมนุษย์เหลืออยู่แล้ว แต่อยู่ ๆ ก็มีนกกาเวนบินมาพร้อมกับบอกให้สองพี่น้องแต่งงานกัน หลังจากที่ทั้งสองแต่งงานกันจึงได้ให้กำเนิดมนุษย์ออกมาหลายคน แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าการแต่งงานระหว่างพี่กับน้องเป็นเรื่องแปลก แต่สุดท้ายแล้วการแต่งงานของสองพี่น้องก็เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการดำรงเผ่าพันธุ์มนุษย์

6) เชียนจาต๋อง 千家峒 (Qianjiadong)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีฝนตกหนักต่อเนื่องเป็นเวลาหนึ่งปี และโลกทั้งโลกกลายเป็นทะเล ในเวลานั้นภูเขาที่อยู่ต่ำกว่าเชียนจาต๋องทั้งหมดจมอยู่ใต้น้ำจนมองไม่เห็นยอดเขา มีเพียงเชียนจาต๋องเท่านั้นที่เหลือพื้นที่เพียงขนาดเท่าไข่และมีเพียงพี่น้องสองคนเท่านั้นที่อยู่ในโลก ก่อนน้ำจะท่วมได้ปลุกน้ำเต้าไว้ นำเปลือกที่น้ำเต้านี้เคี้ยวเป็นเกาอุงุ่นและเป็นเกาขนาดใหญ่ในสามวัน เมื่อเห็นว่าโลกกำลังจะถูกน้ำท่วม สองพี่น้องจึงเอาเมล็ดน้ำเต้าออกแล้วเข้าไปข้างใน หลังจากที่น้ำท่วมโลก พวกเขาหนีในน้ำเต้าและลอยไปที่เชียนจาต๋องเพื่อความอยู่รอด ต่อมาฝนหยุดตก น้ำที่ท่วมโลกก็เหือดแห้ง สองพี่น้องเห็นว่าชาวโลกจมน้ำ เหลือเพียงพวกเขาสองคน รู้สึกโดดเดี่ยวและอ้างว้างมาก เพื่อให้มนุษย์ชาติเจริญรุ่งเรือง พี่ชายต้องการแต่งงานกับน้องสาวของตัวเอง น้องสาวพูดว่า พี่นำหินบดกลิ้งจากด้านซ้ายของเชียนจาลง ส่วนน้องเองนำฐานรับแบ่งที่โม่งกลิ้งจากด้านขวาของเชียนจาต๋องลง ถ้าสองส่วนนี้ยังสามารถเชื่อมต่อแล้วกลายเป็นโม่งแบ่งเหมือนเดิม พี่น้องทั้งสองจะกลายเป็นสามีและภรรยา ดังนั้น พี่น้องสองคนจึงนำโม่งแบ่งแต่ละส่วนกลิ้งจากเฉียนเจียตง แปลกใจจึงโม่งแบ่งสองส่วนนี้เชื่อมต่อกลายเป็นโม่งแบ่งเหมือนเดิมจริง สุดท้าย พี่น้องก็แต่งงานกัน และได้คลอดลูก

ออกมาหลายคนจึงกลายเป็นชนเผ่าเข้า

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง หลังจากที่เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโลก เหลือเพียงแค่ว่า สองพี่น้องเอาตัวรอดโดยการซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้า โดยใช้วิธีกลิ้งโม้แบ่งจากเขียนจาดอง พี่น้องทั้งสองแต่งงานกันและได้คลอดลูกออกมาหลายคนจึงกลายเป็นชนเผ่าเข้า แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าการแต่งงานกันของสองพี่น้องเป็นมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงเผ่าพันธุ์มนุษย์

จากนิทานที่ยกมา หลังจากที่เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโลก บนโลกมีเพียงแค่ว่า สองพี่น้องด้วยความเชื่อของชาวเข้า มนุษย์เกิดจากสองพี่น้องที่มีเหตุให้จำใจต้องแต่งงานกันเพื่อสืบเผ่าพันธุ์มนุษย์ขึ้นมา แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าการแต่งงานระหว่างพี่กับน้องเป็นเรื่องที่แปลกและไม่ควรเกิดขึ้น

3.3.5 แบ่งชนเผ่า

จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าพบว่า กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษานิทานเกี่ยวกับแบ่งชนเผ่าจำนวน 3 เรื่อง ดังนี้

1) มีลั่วถัวแบ่งชนเผ่า 密洛陀分民族 (Miluotuo fenminzu)

เมื่อลูก ๆ โตขึ้น มีลั่วถัวขอให้พวกเขาไปสร้างบ้านของตัวเองและไปอยู่บ้านของพวกเขาเอง ในวันที่แยกจากกัน ไก่ร้องเป็นครั้งแรก คู่สามีภรรยาคนโตลุกขึ้นหยิบปากกาและกระดาษออกไปและขี่ม้าไปที่ที่ราบเพื่ออ่านและเขียนหนังสือ พวกเขากลายเป็นชนเผ่าอื่น ไก่ร้องเป็นครั้งที่สอง คู่ที่สองตื่นขึ้นมาหยิบไม้ค้ำยันและไปที่นาเกลือเพื่อขายเกลือ พวกเขากลายเป็นชนเผ่าอื่นในท้องถิ่น ไก่ร้องครั้งที่สามและคู่ที่สามตื่นขึ้นมาหยิบเมล็ดข้าวและจูงวัวไปไถนา พวกเขาไปเพาะปลูกในพื้นที่ราบจึงกลายเป็นชนเผ่าจ้วง คู่สามีภรรยาสุดท้ายรักพี่ ๆ มากที่สุด เมื่อคืนมาช่วยพี่ชายและพี่สาวเก็บกระเปาะและทำอาหารเช้า จนถึงตอนกลางคืนจึงได้เข้านอน รุ่งสางตื่นขึ้นมาแต่ไม่เห็นพวกพี่ ๆ แล้ว จึงถามมีลั่วถัวว่าจะทำอย่างไรดี มีลั่วถัวส่งเมล็ดพืชหลายชนิด เคียว หมูและแกะไปให้พวกเขาไปเลี้ยงที่ภูเขา เพื่อสืบเผ่าพันธุ์ลูกหลาน สุดท้ายพวกเขาจึงกลายเป็นปู่หนูเข้า

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่กล่าวถึง การแบ่งชนเผ่าของสี่คู่สามีภรรยา โดยคู่แรกออกไปที่ที่ราบเพื่ออ่านและเขียนหนังสือจนกลายเป็นชนเผ่าอื่น คู่ที่สองไปขายเกลือที่นาเกลือจนกลายเป็นชนเผ่าอื่นในท้องถิ่น คู่ที่สามไปปลูกข้าว ไถนา จนกลายเป็นชนเผ่าจ้วง และคู่ที่สี่ไปปลูกพืช เลี้ยงหมูและแกะที่ภูเขาจนกลายเป็นปู่หนูเข้า แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าที่เห็นชนแต่ละชนเผ่ามีความสามารถและความถนัดที่แตกต่างกัน แต่ทุกชนเผ่าต่างเป็นพี่น้องกัน

2) แบ่งชนเผ่า 分当 (Fendang)

ลูก ๆ ทั้งสิบสองคนของมีลั่วถัวเติบโตขึ้น มีลั่วถัวขอให้พวกเขาแยกครอบครัวออกจากกันเพื่อหาดินแดนของตัวเอง และสืบพันธุ์ลูกหลานของพวกเขามากยิ่งขึ้น เช้าวันรุ่งขึ้น ลูกชายคนแรกตื่นก่อน เขาชอบจอบจึงถือจอบออกไปไถนาและทำนา จากนั้นเขาก็กลายเป็น “ปู่บัน”

(ชาวจ้วง) ต่อมาลูกชายอีกสิบคนก็ลุกขึ้นพร้อมกัน เมื่อจะเอาของ พี่ชายก็ขอให้น้องชายนำไปก่อน และน้องชายก็ขอให้พี่ชายนำไปก่อน ไม่มีใครทำก่อน ต่อมาทุกคนตกลงปิดตาและจับอะไรก็ได้ ลูกคนที่สองสัมผัสคันธนูและลูกศรจึงกลายเป็น “ปู่ต่อ” (นายพราน) ลูกคนที่สามแตะหนังสือจึงกลายเป็น “ปู่ฮา” (ชาวฮั่น) ลูกคนที่สี่แตะตะกร้าสะพายหลังจึงกลายเป็น “ปู่โต” (ชาวไต) ลูกคนที่ห้าแตะอวนจับปลาจึงกลายเป็น “ปู่ลิน” (ชาวสุ่ย) ลูกคนที่หกสัมผัสไม้ไผ่จึงกลายเป็น “ปู่เหมียว” (ชาวเหมียว) ลูกคนที่เจ็ดแตะน้ำตาลอ้อยจึงกลายเป็น “ปู่ชิง” (คนที่พูดภาษาจีนถิ่นใต้) ลูกคนที่แปดแตะข้าวเม็ดสั้นจึงกลายเป็น “ปู่หนอง” (ชาวจ้วง) ลูกคนที่เก้าแตะข้าวเหนียวจึงกลายเป็น “ปู่ต๋อง” (ชาวต๋อง) ลูกคนที่สิบแตะหญาครามจึงกลายเป็น “ปู่หนู่” (ชาวปู่หนู่เย้า) ลูกชายคนที่สิบเอ็ดแตะฟักทองและลูกเต๋อย เขาคิดว่าพวกมันอยู่ด้วยกันจึงนำไปจึงกลายเป็น “ปู่เที้ยว” (ชาวเย้า) พี่ชายสิบเอ็ดคนจากไปแล้วมีเพียงลูกชายคนเล็กเท่านั้นที่ยังหลับอยู่ จากนั้นลูกชายคนเล็กก็อยู่กับมีลั่วถั่ว รู้แต่กินและเล่น เขาจึงกลายเป็นลิงและกินผลไม้ป่าบนภูเขา

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่กล่าวถึง การแบ่งชนเผ่าของลูก ๆ ทั้งสิบสองคนของมีลั่วถั่ว โดยลูกชายคนแรกออกไปทำนาจนกลายเป็นชาวจ้วง ต่อมาลูกชายอีกสิบคนก็ออกไปพร้อมกัน แต่ต่างคนต่างก็เที่ยงกัน ไม่มีใครยอมนำ สุดท้ายจึงใช้วิธีปิดตาเลือก ลูกคนที่สองได้คันธนูและลูกศรจึงกลายเป็นนายพราน ลูกคนที่สามได้หนังสือจึงกลายเป็นชาวฮั่น ลูกคนที่สี่ได้ตะกร้าจึงกลายเป็นชาวไต ลูกคนที่ห้าได้อวนจับปลาจึงกลายเป็นชาวสุ่ย ลูกคนที่หกได้ไม้ไผ่จึงกลายเป็นชาวเหมียว ลูกคนที่เจ็ดได้น้ำตาลอ้อยจึงกลายเป็นคนที่พูดภาษาจีนถิ่นใต้ ลูกคนที่แปดได้ข้าวเม็ดสั้นจึงกลายเป็นชาวจ้วง ลูกคนที่เก้าได้ข้าวเหนียวจึงกลายเป็นชาวต๋อง ลูกคนที่สิบได้หญาครามจึงกลายเป็นชาวปู่หนู่เย้า ลูกคนที่สิบเอ็ดได้ฟักทองและลูกเต๋อยจึงกลายเป็นชาวเย้า ส่วนลูกชายคนสุดท้ายต้องไม่ทำอะไรนอกจากกินและเล่นอยู่กับมีลั่วถั่วจึงกลายเป็นลิง แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าว่าชาวเย้าแต่ละชนเผ่ามีความสามารถและความถนัดที่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าว่าชาวเย้าแต่ละชนเผ่าถูกแบ่งแยกจากอุปกรณ์ที่ใช้ทำมาหากิน

3) ตำนานเรื่อง ผานกู่ 盘瓠传说 (Panguchuanshuo)

ผานกู่กับภรรยาอาศัยอยู่ริมแม่น้ำจีวี่จี้ หน้าประตูมีต้นไม้ใหญ่มีผลสีดำ ต้นไม้นี้ไม่ใช่ต้นไม้ธรรมดา ชาวบ้านบอกว่าผีปลุกไว้ ผลไม้กินไม่ได้ ผานกู่กับภรรยาไม่เชื่อ ภรรยากินผลไม้แล้วจึงเสียชีวิต ต้นไม้จึงกลายเป็นมนุษย์ เขามีลูกสาวคนหนึ่ง เขาจึงให้ลูกสาวแต่งงานกับผานกู่และมอบตะกร้าไม้ไผ่ให้ หลังจากเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมได้ไม่นาน ผานกู่กับภรรยาใหม่ก็นั่งกระเช้าไม้ไผ่เพื่อหนีภัยพิบัติ หลังจากนั้นน้ำลด พวกเขาอาศัยอยู่ใกล้ภูเขาเหยาซาน และภรรยาใหม่ได้คลอดลูกผู้ชายหกคนและผู้หญิงหกคน รวมกันเป็นหกลูก พวกเขาหาเลี้ยงชีพด้วยการล่าสัตว์ และเพื่อที่จะไล่ล่าสัตว์ป่า พวกเขาจึงค่อย ๆ มาที่สถานที่ชื่อจิ้นซิวโนมณฑลกวางสี หลังจากนั้น ครอบครัวของพวกเขาให้กำเนิดลูกหลานจำนวนมากจึงกลายเป็นชนเผ่าเย้าชาซาน

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายถึงการเกิดขึ้นของชนเผ่าเข้าซาซาน ชาวเข้าเชื่อว่าเกิดจากผานกู่ที่สูญเสียภรรยาไปและมาแต่งงานใหม่ หลังจากนั้นจึงให้กำเนิดมนุษย์ขึ้นมากลายเป็นชนเผ่าเข้าซาซาน แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าผานกู่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างมนุษย์ และยังแสดงให้เห็นว่าชาวเข้าให้ความสำคัญกับการคัดเลือกคู่ครอง

จากนิทานที่ยกมา มีเนื้อหากล่าวถึงความเป็นมาของชนเผ่า โดยบรรพบุรุษให้ลูกหลานเลือกเครื่องที่ใช้มาแยกครอบครัวและหาดินแดนของตัวเอง ทำให้โลกมีชนเผ่าต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงชาวเข้าเชื่อกันว่า ชาวเข้าเป็นกลุ่มคนที่มีสติปัญญาและมีความขยัน และยังแสดงให้เห็นถึงความคิดของชาวเข้าว่าชนเผ่าแต่ละชนเผ่ามีความสามารถและความถนัดที่แตกต่างกัน

3.3.6 แบ่งนามสกุล

จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าพบว่า กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษามีนิทานเกี่ยวกับการแบ่งนามสกุลจำนวน 4 เรื่อง ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

1) ความเป็นมาของร้อยนามสกุล 百姓的来由 (Baixingdelaiyou)

ในสมัยโบราณ ชื่อของสถานที่ของชนเผ่าเข้าตามที่อยู่อาศัยของบรรพบุรุษ ผู้คนมีแต่ชื่อ แต่ยังไม่มียานนามสกุล หลังจากนั้นจึงค่อย ๆ มีนามสกุล ความเป็นมาของนามสกุลมาเป็นอย่างไรในเวลานั้น มีพี่น้องคู่หนึ่ง พ่อแม่ของพี่น้องทั้งสองเสียชีวิตและทำงานร่วมกัน ชาวบ้านคนอื่น ๆ ปลูกข้าว พี่น้องทั้งสองสามารถปลูกน้ำเต้าเพื่อเป็นอาหารเท่านั้น เนื่องจากพี่น้องทั้งสองขยันใส่ปุ๋ยและรดน้ำมาก ทำให้น้ำเต้ามีขนาดใหญ่และทั้งสองจึงเจาะน้ำเต้าออกเพื่ออาศัยอยู่ในน้ำเต้านั้น เมื่อเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมทุกคนตายไปหมด เหลือเพียงพี่น้องสองคนอาศัยในน้ำเต้า ดังนั้น พี่น้องทั้งสองจึงต้องแต่งงานกันเพื่อให้จะมีลูกหลานจำนวนมากยิ่งขึ้น ทั้งสองจึงแต่งงานกันและน้องสาวคลอดก่อนเลือดออกมาก่อนหนึ่งไม่ใช่มนุษย์ พวกเขาเสียใจมาก ทันใดนั้น ลมกระโชกแรงพัดบนท้องฟ้าก็ก่อนเลือดแตกออกเป็นชายและหญิงจำนวนมากล้อมรอบทั้งคู่ พี่น้องทั้งสองนับชายและหญิงได้ร้อยคู่ แต่ทั้งสองจำได้ยาก ดังนั้น ทั้งสองจึงใช้วิธีเรียกนามสกุลตามที่ทุกคนเกิด ผู้ที่เลือดตกในเขตฉินจะมีนามสกุลว่าฉิน และผู้ที่สาดเลือดลงบนหิน ภูเขาและต้นไม้ นั้น ได้รับนามสกุลว่า ชื่อ ซาน ชู่ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ชาวเข้าก็มีนามสกุลซึ่งสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่กล่าวถึง การแบ่งนามสกุลของชาวเข้า โดยมีพี่น้องคู่หนึ่ง ปลูกน้ำเต้าเพื่อใช้เป็นอาหาร เนื่องจากพวกเขาขยันใส่ปุ๋ยและรดน้ำจึงทำให้น้ำเต้ามีขนาดใหญ่จนสามารถอาศัยอยู่ในนั้นได้ เมื่อเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโลกทุกคนตายหมด เหลือเพียงแค่พี่น้องสองคนที่อาศัยอยู่ในน้ำเต้า พวกเขาจึงต้องแต่งงานกันเพื่อให้มีลูกหลาน ภรรยาคลอดลูกออกมาเป็นก้อนเลือดก้อนหนึ่ง แต่ลมกระโชกแรงจึงทำให้ก้อนเลือดแตกออกเป็นชายและหญิงจำนวนร้อยคู่ พวกเขาไม่สามารถจดจำได้หมด จึงใช้วิธีเรียกนามสกุลตามสถานที่ที่แต่ละคนเกิด แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าการตั้งนามสกุลทำให้สามารถแยกแยะคนได้

2) ความเป็นมาของนามสกุล 人姓的来由 (Renxingdelaiyou)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ผู้คนมีแต่ชื่อ แต่ไม่มีนามสกุล ปีหนึ่งเกิดน้ำท่วมโลก มนุษย์จมน้ำตายไปหมด เหลือเพียงสองพี่น้องยังรอดชีวิตอยู่ ทั้งสองพี่น้องต้องแต่งงานกัน หลังจากแต่งงานพวกเขาให้กำเนิดออกก่อนเลือดก่อนหนึ่ง เพื่อสร้างมนุษย์ พวกเขาสับก้อนเลือดก้อนนี้และทิ้งไปทุกหนทุกแห่ง โดยหวังว่าก้อนเลือดตกอยู่ในทุก ๆ ที่จะสามารถกลายเป็นมนุษย์ได้ จากนั้นก้อนเลือดชิ้นเล็ก ๆ ก็กลายเป็นมนุษย์จริง พวกเขาใช้ชื่อสถานที่หรือสิ่งของตามที่ก้อนเลือดชิ้นเล็ก ๆ ตกลงมา เป็นนามสกุล ดังนั้นคนที่ตกบนหินจะได้รับนามสกุลว่าชื่อ (石 Shi) คนที่ตกบนไม้จะได้รับนามสกุลไม้ (木 Mu) คนที่ตกอยู่บนต้นพืชจะได้รับนามสกุลเถา (陶 Tao) คนที่ตกอยู่บนต้นบัวได้รับนามสกุลหลี่ (李 Li) เป็นต้น ตั้งแต่นั้นมามนุษย์ก็มีนามสกุลเป็นของตนเอง

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่กล่าวถึง ความเป็นมาของนามสกุลของชาวฮ่า โดยในหมู่บ้านมีเพียงสองพี่น้องที่รอดชีวิตจากเหตุการณ์น้ำท่วมโลก ทั้งคู่จึงต้องแต่งงานกันและให้กำเนิดก้อนเลือดก้อนหนึ่ง เขาสับก้อนเลือดก้อนนี้และทิ้งไปทุกหนทุกแห่งและหวังว่าก้อนเลือดจะกลายเป็นมนุษย์ได้ จากนั้นพวกเขาจึงตั้งชื่อมนุษย์ตามสถานที่ที่ก้อนเลือดกระจัดกระจายไป แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าฮ่าว่าการตั้งชื่อจากสถานที่เกิดจะทำให้สามารถแยกแยะคนได้

3) นิทานเรื่องฮัวและซิง 花和姓的故事 (Huahexingdegushi)

นิทานเรื่องนี้กล่าวว่า ในสมัยโบราณ สองพี่น้องอาศัยอยู่ในหลอลี่ ผู้หญิงเรียกว่า ฮัว (花) และผู้ชายเรียกว่าซิง (姓) ไม่มีพ่อแม่ตั้งแต่ยังเล็กและอาศัยอยู่ใต้โรงเก็บแตงโม วันหนึ่งผู้เฒ่าให้เมล็ดน้ำเต้าและงาหนึ่งห่อแก่พวกเขาและบอกพวกเขาว่าถ้าเลือดออกที่ตาของสิ่งโตหินในหมู่บ้าน แสดงว่าน้ำจะท่วมโลก น้ำเต้าขนาดใหญ่สามารถช่วยพวกเขาชีวิตได้ เมื่อน้ำท่วมลดลงค่อยออกมาจากน้ำเต้าอีกครั้ง ต่อมาเกิดน้ำท่วมโลกจริง ๆ พี่น้องทั้งสองซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้าเป็นเวลา 49 วัน เมื่อน้ำท่วมบรรเทา ในโลกไม่เหลือใครอยู่ พี่น้องก็ไปที่ตรงข้ามและพบกันอีกครั้งที่ภูเขา เพื่อที่จะสร้างมนุษย์ขึ้นมาใหม่พี่น้องต้องแต่งงานกัน อีกหนึ่งปีต่อมาก็ให้กำเนิดลูกชายที่มีผิวสีเหลืองและตั้งชื่อว่าหวางตี้ ฮัว (花) กล่าวว่าเมื่อไหร่จะมีมนุษย์เพิ่มขึ้น ซิง (姓) ตอบว่า มาหว่านเมล็ดงาที่ผู้เฒ่าเคยให้ไว้ที่ดินเขากันเถอะ ดังนั้นพวกเขาจึงปลูกงาที่เชิงเขา อีกไม่นาน เชิงเขาจึงเต็มไปด้วยต้นงา จากนั้นจึงมีเด็กหลายคนเดินออกมาในต้นงานั้น พวกเขาทุกคนเรียกฮัว (花) และซิง (姓) พ่อแม่ และขอให้พ่อแม่ตั้งนามสกุลให้พวกเขา ฮัว (花) และซิง (姓) ตั้งนามสกุลพวกเขาเรียงตามลำดับผาน ซิน เปา หลี่ เจ้า ถาง แต่ละคนต่างหาดินแดนของตัวเองและสืบพันธุ์ลูกหลานให้มากขึ้น จากนั้นโลกจึงมีลูกหลานของหวางตี้จำนวนมาก

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่กล่าวถึง สองพี่น้องที่อาศัยอยู่ในหลอลี่และรอดชีวิตจากเหตุการณ์น้ำท่วมได้จากการซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้าที่ผู้เฒ่าเคยให้เมล็ดมาปลูก ผู้คนล้วนตายหมด เหลือเพียงพี่น้องคู่นี้ พวกเขาจึงแต่งงานกันเพื่อให้กำเนิดมนุษย์ ลูกชายของพวกเขาที่มีผิวสีเหลืองจึง

ตั้งชื่อว่า หวางตี้แต่พวกเขาอยากให้มีมนุษย์เพิ่มอีกจึงหว่านเมล็ดงาที่ผู้เฒ่าเคยให้ไว้ลงบนดิน ทำให้มีเด็กหลายคนปรากฏตัวขึ้นมา พวกเขาจึงตั้งนามสกุลให้แตกต่างกันออกไป แสดงให้เห็นถึงว่าชาวเฝ้าตั้งชื่อคนจากลักษณะภายนอกร่างกาย และยังแสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเฝ้าเฝ้าว่าการตั้งนามสกุล ทำให้สามารถแยกแยะคนได้

4) ความเป็นมาของนามสกุล 姓氏的由来 (Xingshideyoulai)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว เทพแห่งสายฟ้าทนทุกข์และได้รับความช่วยเหลือจากพี่น้องชนเฝ้าเฝ้า เพื่อตอบแทนพี่น้องทั้งสอง เทพแห่งสายฟ้า นำพี่น้องทั้งสองคนเป็นของขวัญ และพี่น้องปลุกไว้จึงงอน้ำเต้าออกมา เทพแห่งสายฟ้าทะเลาะกับมนุษย์จึงได้ปล่อยน้ำท่วม ทำให้เกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ เพื่อที่จะอยู่รอด พี่น้องต้องซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้าเพื่อเอาชีวิตรอด ต่อมาพี่น้องได้แต่งงานกัน น้องสาวคลอดก้อนเลือดขนาดใหญ่ก้อนหนึ่ง พี่ชายก็สับก้อนเลือดก้อนนี้ พอสับเสร็จก็ทิ้งไปทุกทิศ ทุกทางร่วงลงที่พื้น กลายร่างเป็นมนุษย์ ร่วงลงบนไม้ก็เป็นนามสกุลเฝ้า ร่วงลงบนไม้ก็เป็นนามสกุลมู่ ร่วงลงที่ใดก็มีนามสกุล ตั้งแต่นั้นมา ชาวเฝ้าก็มีนามสกุลหลากหลาย

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่กล่าวถึง เทพแห่งสายฟ้าที่ได้รับการช่วยเหลือจากพี่น้องชนเฝ้าเฝ้า เทพแห่งสายฟ้าจึงมอบพี่น้องของตัวเองให้เป็นของขวัญ สองพี่น้องจึงนำไปปลุกจนงอนออกมาเป็นน้ำเต้า เมื่อเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโลก สองพี่น้องรอดชีวิตได้จากการเข้าไปซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้า หลังจากนั้นสองพี่น้องจึงแต่งงานกันเพื่อสืบพันธุ์มนุษย์ น้องสาวคลอดลูกสาวออกมาเป็นก้อนเลือดขนาดใหญ่ พี่ชายสับก้อนเลือดจนกระเด็นไปทั่วทุกทิศทางกลายเป็นร่างมนุษย์ พวกเขาจึงตั้งนามสกุลให้ตามชื่อสถานที่ที่กระเด็นไป แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเฝ้าเฝ้าว่าการตั้งชื่อจากสถานที่เกิดจะทำให้สามารถแยกแยะคนได้

จากนิทานที่ยกมา มีเนื้อหาที่กล่าวถึงความความเป็นมาของนามสกุลของชนเฝ้าเฝ้า หลังจากที่เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโลกว่า บนโลกไม่มีมนุษย์อีก การแต่งงานระหว่างพี่น้องจึงทำให้มนุษย์ดำรงเผ่าพันธุ์มาได้จำนวนมาก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ชาวเฝ้าต่างมีนามสกุลเพื่อรู้จักและสืบพันธุ์ลูกหลานให้มากขึ้น ยังแสดงให้เห็นถึงการใช้สติปัญญาของชนเฝ้าเฝ้าในการตั้งนามสกุล เพื่อจะได้แยกแยะได้ว่าใครเป็นใคร

3.3.7 ลิงเปลี่ยนร่างเป็นมนุษย์

จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเฝ้าเฝ้าพบว่า กลุ่มนิทานที่ศึกษามีนิทานเกี่ยวกับ ลิงเปลี่ยนร่างเป็นมนุษย์จำนวน 1 เรื่อง คือ

1) ลิงแปลงร่างเป็นมนุษย์ 猴子变成人的故事 (Houzi bian cheng ren de gu shi)

มีนางฟ้าชื่อ จาซิ่นมู่ ถูกส่งไปที่โลกมนุษย์ เธอมีความสามารถและยังสามารถเปลี่ยนร่างเป็นสัตว์ได้หลากหลายชนิด เมื่อเธอมาที่โลกเธอได้พบกับเสือครั้งแรกและต้องการแต่งงานกับเสือ แต่เสือไม่สนใจเธอ ต่อมาได้พบกับหมี แต่หมีก็ไม่สนใจเธอ และสุดท้ายได้พบกับลิงจึงเปลี่ยน

ร่างเป็นลิงและเข้าไปอยู่กับลิง แต่งงานกับลิงและให้กำเนิดลูกลิงหลายตัว จาซึ่งนมุ่สอนเด็ก ๆ ถึงวิธีการทำเครื่องมือเพาะปลูกและปลูกเมล็ดพืชลงที่ดิน แต่ลูกลิงของเธอไม่สามารถใช้ไฟได้และยังกินอาหารดิบ ดังนั้น จาซึ่งนมุ่จึงตั้งไฟลงมาจากท้องฟ้า แต่มีไฟน้อยเกินไปและอาหารที่ปรุงไม่เพียงพอ จาซึ่งนมุ่และฝูงลิงได้หารือกันว่าจะทำอย่างไรดี ลิงบางตัวพูดว่า “งั้นมากินของดิบกันเถอะ” ตั้งแต่นั้นมาลูกหลานของลิงที่กินอาหารปรุงสุกก็นฉลาดกว่า มีความสวยงามมากกว่าและกลายเป็นวิถีชีวิตของผู้คนไปแล้ว แต่ลิงเหล่านั้นที่ยังคงกินของดิบไม่เปลี่ยนแปลงและยังคงเป็นลิงอยู่ในปัจจุบัน

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง นางฟ้าชื่อจาซึ่งนมุ่ที่แปลงกายเป็นลิงเพื่อแต่งงานกับลิงและให้กำเนิดลูกหลาน ลูกลิงได้เรียนรู้วิธีการดำรงชีวิต รู้จักการกินอาหารปรุงสุก ทำให้ค่อย ๆ พัฒนากลายเป็นมนุษย์ แสดงให้เห็นถึงความคิดหนึ่งของชนเผ่าเฝ้าว่าบรรพบุรุษของมนุษย์คือลิง

สามารถสรุปได้ว่า ชาวเข้ามีความเชื่อว่าโลกนี้มีมนุษย์อยู่แล้ว แต่เนื่องจากมนุษย์ทำให้เทพเจ้าโกรธ เทพเจ้าจึงลงโทษมนุษย์ด้วยการทำให้เกิดเหตุการณ์น้ำท่วม มีเพียงสองพี่น้องที่รอดชีวิตมาได้จากการเข้าไปหลบในน้ำเต้า และเนื่องจากโลกนี้เหลือมนุษย์อยู่แค่เพียงสองคน สองพี่น้องจึงจำใจแต่งงานกันเพื่อสืบเผ่าพันธุ์มนุษย์ หลังจากให้กำเนิดลูกหลานแล้วก็ตั้งนามสกุลขึ้นตามสถานที่ที่แต่ละคนเกิด และแบ่งชนเผ่าจากอาชีพที่เลือก

3.4 การกำเนิดสัตว์โลก

เนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าสามารถแบ่งลักษณะการกำเนิดสัตว์โลกออกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การกำเนิดสัตว์ป่าและการกำเนิดสัตว์เลี้ยง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.4.1 การกำเนิดสัตว์ป่า

จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าพบว่า กลุ่มนิทานที่ศึกษามีนิทานเกี่ยวกับการกำเนิดสัตว์ป่าจำนวน 1 เรื่อง คือ

1) นิทานเรื่องสัตว์ป่ามาจากไหน 野兽的来历 (Yeshoudelaili)

ในสมัยก่อน มีพี่น้องสองคน เป็นคนละแม่ พี่ชายเป็นลูกของภรรยาเก่า ส่วนน้องชายเป็นลูกของภรรยาใหม่ของพ่อ สองคนนี้ปล่อยสัตว์ไปกินหญ้าในป่า วันหนึ่ง แม่ของน้องชายให้น้องชายไปส่งอาหารให้กับพี่ชาย แม่ของน้องชายไม่ค่อยชอบพี่ชาย จึงเอาอาหารที่ไม่ดีให้กับพี่ชาย น้องชายคิดว่าแม่ทำแบบนี้ไม่ถูกต้อง จึงแอบเอาอาหารของพี่ทิ้งไปได้ต้นไม้อะไรและแบ่งอาหารของตนเองให้กับพี่ เวลาผ่านไป ถึงฤดูใบไม้ผลิ อาหารที่น้องชายทิ้งกลายเป็นภูเขาเล็ก ๆ พี่ชายเห็นแล้วจึงเกิดความสงสัยและถามน้องชาย น้องชายจึงบอกสาเหตุให้กับพี่ พี่ชายโกรธและเสียใจมาก จึงไม่ยอมกลับบ้าน พี่ชายจึงไล่สัตว์เข้าไปอยู่ด้วยในป่า ตั้งแต่นั้นมา สัตว์เหล่านั้นของพี่จึงกลายเป็นสัตว์ป่า

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายความเป็นมาของสัตว์ป่า ซึ่งเกิดจากความโกรธและเสียใจของพี่ชายที่แม่เลี้ยงรักลูกไม่เท่ากัน จึงนำสัตว์เลี้ยงเข้าไปอยู่ในป่าด้วยกันกับเขา หลังจากนั้นสัตว์เลี้ยงจึงกลายเป็นสัตว์ป่า แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเชื่อว่าลูกที่ใช้ชีวิตอยู่กับแม่เลี้ยงส่วนใหญ่จะไม่ได้ได้รับความดูแลจากแม่เลี้ยง และเป็นเรื่องยากที่จะใช้ชีวิตได้อย่างสบายใจ

3.4.2 การกำเนิดสัตว์เลี้ยง

จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าพบว่า กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษามีนิทานเกี่ยวกับการกำเนิดสัตว์เลี้ยงจำนวน 3 เรื่อง ดังนิทานต่อไปนี้

1) นิทานเรื่องกำเนิดควาย 造耕牛的故事 (Zaogengniudegushi)

แต่ก่อนนั้นยังไม่มีควายไถนา แต่ไถนาด้วยหินลำบากมาก ตกค่ำหัวหน้าก็บ่นว่า เมื่อยตัว ตกกลางคืนหัวหน้าก็บ่นว่าปวดหลัง ผู้ค้าขายที่มาจากทางเหนือและผู้ค้าขายที่มาจากทางใต้ ทุกคนกล่าวขานไม่หยุด ทุกคนสงสัยว่าทำไมหัวหน้าจึงปวดหลัง เมื่อยตัว แล้วหัวหน้าตอบว่า เพราะที่ไม่มีควายใช้ปรับที่ดิน ไม่มีควายใช้ไถนา ดังนั้นพวกเราต้องใช้หินยาวไถนาแล้วต้องใช้หินบนภูเขามาไถนา ผู้ค้าขายฟังแล้วเปิดปากว่าที่จริงแล้วสร้างควายไม่ยาก หากสร้างเป็นจะง่ายมาก ถ้าเราสร้างควายจะต้องไปสร้างริมแม่น้ำ เวลาสร้างเขาควายให้หันไปข้างหลังและเวลาสร้างหัวให้สร้างริมสระน้ำ ทำให้เขาหัวหันไปข้างหลัง เราสามารถใช้ดินแดงทำเนื้อควายและรังตัวต่อทำกระเพาะควาย ต่อมาใช้หวายทำไส้ควาย ใช้หินกรวดทำตับควาย ใช้น้ำฝรั่งทำเลือด ใช้เมล็ดลำไยทำลูกตา ใช้ผลไม้ทำเป็นเต้านม ใช้ไหมแข็งทำเป็นเขาควาย ใช้ต้นอ้อทำเป็นหางควาย ควายสร้างอยู่ในหลุมโคลน เราถมหลุมให้เต็มด้วยดิน หลังจากเวลาเจ็ดวันหัวหน้าไปดูควายที่สร้างนั้น ชายฉกรรจ์ 10 คนจูงไม่ไหว ทุกคนจึงรีบไปสอบถามมีลั่วถั่ว มีลั่วถั่วจึงบอกว่า ทุกคนต้องใช้ปานฟันเป็นโซ่ ใช้ท่อนไม้เป็นเข็มเจาะจุมควาย ใช้เชือกผูกจุมควาย คนเดียวก็สามารถจูงและดึงไปได้ จูงกลับไปไว้ในคอกหรือจูงกลับไปล่ามไว้กับเสา

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายกำเนิดควาย ชาวเผ่าสร้างควายขึ้นมาเพื่อช่วยงานของชาวเผ่า แสดงให้เห็นว่าชาวเผ่าเป็นกลุ่มคนที่ชอบใช้สติปัญญา มีความคิดริเริ่มในการสร้างควาย ชาวเผ่าใช้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวมาปั้นทำควาย แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าการใช้สติปัญญาและการสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัวสามารถช่วยแก้ไขปัญหาคือ

2) กำเนิดวัว 造牛 (Zaoniu)

มีลั่วถั่วบุตรากเถาวัลย์ขึ้นมานำไปตีเป็นเนื้อวัว ใช้ไม้สีขามาทำกระดูก มีลั่วถั่วเลือกรังผึ้งมาทำผ้าซีริ้ว ใบตองอ่อนถูกตัดนำมาใช้ในการทำลำไส้วัว มีลั่วถั่วเลือกหินสีแดงและใช้ในการทำตับวัว และเลือกผลพุทรามาทำหัวนม ต่อมา มีลั่วถั่วดึงเถาวัลย์หลงมาทำปอดวัว ขูดไขมันฝรั่งมาทำกีบเท้าวัว นางซื่อก้อนกรวดและใช้ทำหน้าอกวัว แล้วตัดเปลือกปาล์มมาทำขนวัว มีลั่วถั่วพบดอกอ้อจึงใช้มาทำหางวัว ในที่สุด มีลั่วถั่วบุตรากของต้นเมเปิ้ลขึ้นมาและใช้มันทำหัวของวัว เขาฟาด

ดาบอีกคู่หนึ่งและเสียบมันลงบนหัวของวัวเพื่อสร้างเขา การสร้างวัวเสร็จสมบูรณ์ มีลั้วถัวจึงเอากองหญ้ามารองมันฝังด้วยเถาไฟปิดผนึกด้วยโคลน และทำให้เปียกชุ่มด้วยน้ำ หลังจากนั้นสี่สิบเก้าวันวัวตัวจริงก็ปรากฏตัวขึ้น แต่โลมัน มันไม่ไป ตีมัน มันก็ไม่เคลื่อนย้าย มีลั้วถัวไปป้อนเขาของมันเป็นก่อน แต่เขาคู่นั้นหลุดออกและกลายเป็นม้า มีลั้วถัวจึงตัดสินใจทำวัวตัวที่สอง แต่อย่างไรมันก็ยังไม่ขยับ มีลั้วถัวไม่กล้าป้อนเขาและไม่กล้าดึงหางของมันอีก สุดท้าย มีลั้วถัวหาวิธีเจาะจมูกวัวด้วยเชือกสีแดง แล้วดึงเบา ๆ เพื่อให้วัวเดินอย่างเชื่อง ฟัง เชือกจะไปทีไรวัวก็ตามไปที่นั่น ต่อมาจึงมีวัวมาช่วยงานในโลก

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาวินิจฉัยกำเนิดของวัว ตามความคิดของชนเผ่าเย้า ชาวเย้าเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลกเป็นมีลั้วถัวสร้างขึ้น โดยสร้างด้วยสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าว่ามีลั้วถัวเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อชาวเย้า

3) นิทานเรื่องมีลั้วถัวกับสัตว์เลี้ยง 密洛陀与家禽的故事 (Miluotuoyujiaqindegushi)

นานมาแล้ว ได้เล่าถึง บูลั้วซีและมีลั้วถัวทั้งสองได้ออกมาจากภูเขา ในเวลานั้นภูเขาและแม่น้ำของโลกต่างก็ยังไม่เป็นระเบียบ ทุกวันบูลั้วซีจึงไปจัดการความเรียบร้อยของภูเขาและแม่น้ำ ระหว่างที่บูลั้วซีจัดระเบียบภูเขาและแม่น้ำเขาได้เหยียบไปที่ต่าง ๆ ทำให้เกิดเป็นหุบเขาและภูเขาสูง แต่ท้องฟ้าไม่มีขอบฟ้า น้ำก็ไม่สามารถมองเห็นความลึกได้ บูลั้วซีพูดกับมีลั้วถัวว่า เขาต้องไปจัดการความเรียบร้อยของภูเขาและแม่น้ำก่อน แล้วจึงค่อยไปจัดการท้องฟ้าให้มีขอบฟ้า ในระหว่างนี้ บูลั้วซีขอให้มีลั้วถัวดูแลงานบ้านและเลี้ยงดูลูกชายทั้งสาม เมื่อพวกเขาเติบโตขึ้นก็ปล่อยให้พวกเขาทำมาหากินของตัวเอง หลังจากบูลั้วซีพูดเสร็จ เขาจึงออกไปจัดการภูเขาและแม่น้ำด้วยไม้คานวิเศษของเขา ในเวลานั้น มีลั้วถัวอยู่บ้านกับลูกชายทั้งสาม มีลั้วถัวรู้สึกโดดเดี่ยวมาก มีลั้วถัวจึงใช้ดินและน้ำผสมกันมาปั้นเป็นสัตว์บกต่าง ๆ หกชนิดเป็นเวลาหกวันหกคืน และสร้างถ้ำขนาดใหญ่หกถ้ำเพื่อใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์พวกนั้น ต่อมา มีลั้วถัวได้ปั้นสัตว์ปีกและเลี้ยงไว้ถึงขนาดใหญ่ไปใหม่ ตั้งแต่นั้นมาจึงมีสัตว์หลายชนิดในโลกและโลกก็มีชีวิตชีวาขึ้น

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาวินิจฉัยถึง บูลั้วซีจัดการความเรียบร้อยของภูเขา แม่น้ำ และท้องฟ้า มีลั้วถัวสร้างสัตว์ต่าง ๆ ทั้งสัตว์บกและสัตว์ ตามความคิดของชนเผ่าเย้า ชาวเย้าเชื่อว่า มีลั้วถัวเป็นคนที่ทำวิธีแก้ไขปัญหาย่างเฉลียวฉลาด สามารถนำสิ่งแวดล้อมที่พบเห็นอยู่รอบตัวมาสร้างเป็นสัตว์ต่าง ๆ ได้ แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าว่ามีลั้วถัวเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อชาวเย้า

จากนิทานที่ยกมา สามารถสรุปได้ว่า ในความเชื่อของชาวเย้า สัตว์เลี้ยงเกิดขึ้นมาจากการนำดินมาปั้น และแสดงให้เห็นว่าชาวเย้าใช้สติปัญญา ใช้ธรรมชาติรอบตัวมาช่วยในการสร้างสัตว์ขึ้นมา

3.5 การกำเนิดสรรพสิ่ง

เนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าสามารถแบ่งลักษณะการกำเนิดสรรพสิ่งออกได้เป็น 6 ลักษณะ ได้แก่ 1) ไฟ 2) ต้นข้าว 3) บ้าน 4) เสื้อผ้า 5) ยารักษาโรค และ 6) ยานพาหนะ ดังต่อไปนี้

3.5.1 ไฟ

ไฟเป็นแสงสว่างของโลก มีบทบาทหน้าที่สำคัญ สามารถช่วยให้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ สามารถให้ความอบอุ่นและป้องกันอันตรายจากสัตว์ป่า รวมทั้งไฟยังช่วยให้ชาวเฝ้าสามารถทำอาหารได้ จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเฝ้าพบว่า กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษานิทานเกี่ยวกับการสร้างไฟจำนวน 4 เรื่อง ดังนิทานต่อไปนี้

1) แสงหาแสงอันสว่าง 寻找光明 (Xunzhaoguangming)

ในสมัยโบราณ โลกแยกออกมาเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นโลกที่มีแสงสว่าง และส่วนที่สองมีแต่ความมืด มีชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อถางหลี่ เขาไม่ได้ตั้งใจทำให้หลงเข้าไปในโลกที่มืด และหาทางออกไม่เจอ ต่อมา เขาได้พบงูขาวตัวหนึ่งซึ่งเป็นนางฟ้าโลกที่สว่าง งูขาวตัวนั้นบอกว่าที่นี่มีชาวบ้านมากมายที่ใช้ชีวิตอย่างยากลำบาก พวกเขาอยู่ตรงนี้เป็นเวลานานจึงหมดแรงไม่สามารถเดินทางไปหาแสงสว่างได้แล้ว ถางหลี่จึงรับอาสาไปหาแสงสว่าง เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าจนแทบล้มประดาตายจนหาแสงสว่างมาให้โลกที่มืดด้วยความสำเร็จ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โลกที่มืดนั้นจึงเปลี่ยนเป็นโลกที่มีแสงสว่าง งูขาวตัวนั้นก็กลับกลายเป็นนางฟ้า ชาวบ้านดีใจมากที่ได้ดำเนินชีวิตด้วยแสงสว่าง สุดท้ายนางฟ้าก็ยอมแต่งงานกันถางหลี่

นิทานนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของแสงสว่าง ชาวเฝ้าเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ จนได้มีแสงสว่าง แสดงให้เห็นถึงชนเผ่าเฝ้าให้ความสำคัญเรื่องความพยายามจะนำมาซึ่งความสำเร็จ

2) ความเป็นมาของไฟ 火的来历 (Huodelaili)

ในสมัยโบราณ หมู่บ้านหงเฝ้าที่อยู่ภาคใต้ไม่มีไฟแต่หมู่บ้านปู้หนู่เฝ้าที่อยู่ภาคเหนือมีไฟ วันหนึ่ง มีผู้ชายคนหนึ่งของหงเฝ้าเห็นที่ดินของหมู่บ้านของปู้หนู่เฝ้าอุดมสมบูรณ์มาก เขารู้สึกอิจฉามาก เขาจึงส่งงูพิษตัวหนึ่งไปเผาป่าไม้ของหมู่บ้านปู้หนู่เฝ้านั้น พองูตัวนั้นไปถึงเขตแดนระหว่างสองหมู่บ้าน ผู้ชายนายชื่อนายหู่หว่าจื่อกู่เห็นงูพิษคาบไฟมาจึงแย่งไฟเจ้างูไป แล้วจึงไปหาตะขาบที่สามารถจับงูได้มาช่วย งูเห็นตะขาบมารู้สึกตกใจมาก งูพิษจึงปล่อยไฟและรีบหนีไป หลังจากนั้นมาหมู่บ้านหงเฝ้าจึงมีไฟ

นิทานนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของไฟในหมู่บ้านของชาวเฝ้า ซึ่งเกิดจากความอิจฉาของผู้ชายหงเฝ้าที่มีต่อหมู่บ้านปู้หนู่เฝ้า ผู้ชายคนนั้นจึงสั่งให้งูคาบไฟไปเผาหมู่บ้านปู้หนู่เฝ้า แต่ถูกนายหู่หว่าจื่อกู่พบก่อนจึงยับยั้งไว้ได้ทัน แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเฝ้าว่าควรสังเกตุสิ่งที่อยู่รอบตัวและต้องมีสติทุกครั้งที่เผชิญหน้ากับปัญหา

3) นิทานเรื่องหญิงสาวหาไฟ 石女寻火种的故事 (ShinxunhuozhongDegushi)

แต่ก่อนนานมาแล้ว มีหญิงสาวคนหนึ่งออกจากหิน นางได้คลอดลูกชาย 12 คน และลูกสาว 12 คน ในเวลานั้น โลกมีทั้งกลางวันและกลางคืน แต่พอถึงตอนกลางคืน โลกก็ค่อย ๆ มีดวงอะไรก็มองไม่เห็น ดังนั้น นางกับลูกก็ไม่สามารถมองเห็นหน้ากันได้ นางคนนี้อะไรก็อยากเห็นหน้าลูกของตน มากจึงคิดอยู่ในใจว่าอยากให้ตอนกลางคืนสว่างเหมือนกับตอนกลางวัน นางจึงชวนเสือไปหาไฟ เสือขุดหลุม 9 คืบ 9 วันจึงสามารถขุดผ่านภูเขาที่เชื่อมโยงโลกและสวรรค์ได้ ข้างหน้าภูเขาที่เสือกขุดหลุมมีนกอยู่ตัวหนึ่ง เสือแอบกินถั่วเหลืองของนก ตอนที่นกเห็นแล้วส่งเสียงออกจึงทำให้ดวงอาทิตย์ ฟันขึ้นมา และโยนไฟใส่เสือ เสือถูกเผาไหม้ไว้จึงวิ่งหนีไป นางจึงให้นักอินทรีไปหาไฟ ดวงตาของนกอินทรีก็ถูกดวงอาทิตย์เผา ครั้งที่สามนางจึงตัดสินใจว่าไปหาเอง นางบูชาดวงอาทิตย์ ดวงอาทิตย์ เห็นนางเคารพตน รู้สึกดีใจมากจึงให้ไฟแก่นางคนนี้

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายความเป็นมาของไฟ ผู้หญิงคนหนึ่งออกจากหินได้กำเนิดลูก 12 คน แต่ในเวลากลางคืน โลกมืดสนิท ทำให้นางไม่สามารถมองเห็นลูกของตนได้ นางจึงชวนเสือไปหาไฟแต่ไม่สำเร็จ ครั้งที่สองให้นักอินทรีไปหาไฟก็ไม่สำเร็จ ครั้งที่สามนางจึงบูชาดวงอาทิตย์แล้วจึงได้ไฟมา สามารถแสดงให้เห็นว่าไฟเป็นแสงสว่างของโลก ไฟมีบทบาทหน้าที่สำคัญสามารถช่วยให้มองเห็นทุกสิ่งทุกอย่างได้ ยังแสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเฒ่าว่า ถ้าอยากได้สิ่งใดสิ่งหนึ่งต้องทำด้วยตัวเองอย่างจริงจัง

4) นิทานเรื่องเชื้อไฟ 火种 (Huozhong)

วิถีชีวิตของมนุษย์เรียบง่ายมาก ในฤดูร้อน มนุษย์ใช้ใบไม้ทำเป็นเสื้อผ้ามาใส่ ในฤดูหนาว มนุษย์ใช้หนังสัตว์ป่ามาทำเป็นเสื้อผ้ามาใส่ พวกเขากินผลไม้ในป่าและเนื้อสัตว์ต่าง ๆ มนุษย์ไม่สามารถทำอาหารสุกได้ มีชายคนหนึ่งชื่อ สือซู่ยี่ ฉลาดและรอบคอบมาก เขาคิดว่าควรหาไฟมาทำอาหารให้สุก น่าจะอร่อยกว่า เขาจึงใช้หินก้อนเล็ก ๆ ทบหินก้อนใหญ่อย่างแรง เมื่อหินก้อนเล็กแตก เขาก็เปลี่ยนอีกก้อน เมื่อหินก้อนใหญ่แตก เขาก็เปลี่ยนอีกก้อนหนึ่ง เขายืนกรานที่จะทบหินหลาย ๆ ครั้ง เขาจึงเห็นเชื้อไฟจริง ๆ เขามีความสุขมาก เชื้อไฟตกลงบนเสื้อหนังสัตว์ของมนุษย์แผดเผาอย่างแรงขึ้น เขานำเนื้อสัตว์มาย่าง หอมและอร่อยมาก ตั้งแต่นั้นมา มนุษย์รู้ว่าไฟเป็นสมบัติชนิดหนึ่ง ดังนั้นพวกเขาจึงเก็บไฟไว้ ปล่อยให้ไฟเผาไหม้ทั้งวันทั้งคืน ใช้ในการปรุงเนื้อสัตว์ และใช้ไฟเพื่อให้ความอบอุ่นและป้องกันการโจมตีของสัตว์ป่า

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง สือซู่ยี่เป็นคนที่มีสติและมีความพยายามมาก เขาใช้วิธียืนกรานที่จะทบหินหลาย ๆ ครั้ง ทำให้มนุษย์ไม่ต้องกินเนื้อดิบอีก และใช้ไฟเพื่อให้ความอบอุ่นและป้องกันการโจมตีของสัตว์ป่าอีกด้วย แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเฒ่าว่าสติปัญญาและความอดทนจะช่วยให้เราปลอดภัย

จากนิทานที่ยกมา สามารถสรุปได้ว่า ชาวเข่ามีความเชื่อเรื่องการกำเนิดไฟที่แตกต่างกัน ออกไป ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อว่าเป็นไฟหรือแสงสว่างเกิดจากการเพียรพยายามในการหาของชาวเข่าเอง หรือเกิดจากงูที่ปล่อยไฟออกมา หรือเกิดจากความมุ่งมั่นของชาวเข่าที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้ได้ไฟมา

3.5.2 ต้นข้าว

ชาวเข่าจัดว่ามีประโยชน์และมีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างมากตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่บ้านของชาวเข่าไม่ว่าใคร ๆ ก็จะได้รับประทานข้าวเป็นอาหารหลัก เพราะสามารถให้พลังงานและความอบอุ่น จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าพบว่า กลุ่มข้อมูลนิทานที่ใช้ศึกษามีนิทานเกี่ยวกับต้นข้าวจำนวน 4 เรื่อง ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

1) ัญพิชมาจากไหน 谷物来自哪里 (Guwulaizinali)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว นายหลี่กู่ซึ่งกับลูกสาวของเทพแห่งสายฟ้าที่ชื่อนางฝิงสามเหมี่ยวจะกลับไปใช้ชีวิตในโลกมนุษย์ ทั้งสองนำสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการจากท้องฟ้าไปด้วย ระหว่างทั้งสองเดินทางไปในโลกมนุษย์ ได้เจอคู่มั่นเก่าของฝิงสามเหมี่ยวที่ชื่อนายผานฮู นายผานฮูรู้สึกโกรธมาก นางฝิงสามเหมี่ยวที่แต่งงานกับมนุษย์ เขาจึงหาวิธีต่าง ๆ ขัดขวางทั้งสองคน ขณะที่พวกเขาสามคนต่อสู้กัน นางฝิงสามเหมี่ยวกับนายหลี่กู่ซึ่งจึงเอาควายกับม้าที่บรรทุกสิ่งของให้กับนายผานฮูเพื่อให้นายผานฮูปล่อยตนไป สิ่งของต่าง ๆ เหล่านี้มีัญพิชที่จะเอาไปปลูกในโลกมนุษย์ส่งไปด้วย ดังนั้นเมื่อทั้งสองคนกลับถึงโลกมนุษย์สำเร็จแล้วจึงไม่มีัญพิช ทั้งสองคนเป็นกังวลว่ามนุษย์อาจจะไม่มีข้าวกินในที่สุด พวกเขาได้เจอเมล็ดพันธุ์ในอุจจาระของสุนัขที่มาจากท้องฟ้า หลังจากนั้น เมื่อชาวเข่าจะกินข้าวใหม่จะให้ข้าวแก่สุนัขก่อน แล้วชาวเข่าค่อยเริ่มกิน เพื่อรำลึกถึงคุณของสุนัข

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับความเป็นมาของัญพิชของชาวเข่า โดยระหว่างที่นายหลี่กู่ซึ่งกับนางฝิงสามเหมี่ยวจะกลับไปใช้ชีวิตในโลกมนุษย์ก็ได้พบเจอกับอุปสรรคทำให้ัญพิชหายไป แต่โชคดีที่พวกเขามีความพยายามในการค้นหา จึงได้พบเมล็ดพันธุ์ในอุจจาระของสุนัขที่มาจากท้องฟ้า แสดงให้เห็นถึงความเชื่อของชนเผ่าเข่าว่าข้าวเกิดจากเมล็ดพันธุ์ที่อยู่ในอุจจาระของสุนัข ชาวเข่าจึงให้ความสำคัญกับสุนัขมาก และยังแสดงให้เห็นว่าชนเผ่าเข่าให้คุณค่าความสำคัญกับเรื่องความพยายาม และชาวเข่าเชื่อมั่นว่าความพยายามจะนำไปสู่ความสำเร็จ

2) นิทานเรื่อง ต้นข้าว 稻谷 (Daogu)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ในโลกนี้ยังไม่มีพืชและข้าว ในหมู่บ้านชนเผ่าเข่ามีคู่รักคู่หนึ่งอาศัยอยู่ในที่ราบ ผู้ชายชื่อปู่หนอง ผู้หญิงชื่อปู่ยี่ ทั้งสองมีลูกชาย 3 คน ปกติครอบครัวยากจนมาก อาหารไม่ค่อยเพียงพอ ลูก ๆ กินไม่เคยอิ่ม ปู่หนองจึงไปหาอาหารมาให้ลูกกินเพื่อให้ลูกอิ่มท้อง เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าจนแทบล้มประดาตายถึงได้เมล็ดพันธุ์ข้าว 3 เมล็ด หลังจากนั้น ปู่หนองเกิดอุบัติเหตุจึงตายไป ผู้หญิงเสียใจมาก อีกไม่นานผู้หญิงก็ตายไปด้วย เหลือเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ลูกชาย

3 คนปลูก ลูกคนโตและลูกคนที่สองไม่ตั้งใจทำตามที่คำแนะนำของพ่อแม่ที่บอกไว้ เมล็ดพันธุ์ข้าวของทั้งสองจึงกลายเป็นข้าวฟ่างและข้าวละมาน เพียงแต่ลูกคนเล็กที่ปลูกข้าวได้สำเร็จ

นิทานนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของต้นข้าว เนื่องจากชาวเข่าตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยที่ราบ พึ่งพาธรรมชาติ ชาวเข่าจึงพยายามค้นหาพืชและข้าวเพื่อจะได้มีอาหารการกิน แสดงให้เห็นว่า ในอดีต ชาวเข่ารับประทานข้าวเป็นอาหารหลัก และยังแสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข่าว่าความพยายามเป็นสิ่งสำคัญ

3) คนและพืชพันธุ์ธัญญาหารมาจากไหน 人和五谷是怎么来的 (Renhewugu shizenmelaide)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ที่ราบลุ่มหือซึ่งเป็นทะเล มีพระอาทิตย์สองดวง อยู่มาวันหนึ่ง พระอาทิตย์สองดวงนี้ชนกันจนเนื้อแตกออกมามีสีส้มมากมาย ตกลงมาบนโลก เนื้อบางชิ้นกลายเป็นต้นไม้ ดอกไม้ บางชิ้นกลายเป็นสัตว์ต่าง ๆ บางชิ้นกลายเป็นคน แยกเป็นผู้ชายหล่อและผู้หญิงสวย ผู้ชายและผู้หญิงแต่งงานกันและออกไปตามหาเมล็ดพันธุ์มาเพาะปลูกเพื่อให้มีอาหารกิน พวกเขาตามหาเมล็ดพันธุ์จนหมดแรง จึงได้พบหงส์ทอง หงส์ทองเห็นทั้งสองคนมีความพยายามอย่างหนักเพื่อหาเมล็ดพันธุ์มาเพาะปลูก รู้สึกต้นตอใจจึงส่งเมล็ดพันธุ์ของข้าว ข้าวโพด ถั่วเขียว และถั่วเหลืองอย่างละหนึ่งเม็ดให้เอาไปปลูก จึงทำให้มนุษย์มีพืชและข้าวกินกันต่อมา

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงโลกที่ชาวเข่าอาศัยอยู่ เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ บรรพบุรุษของชาวเข่าที่แท้เป็นเนื้อของพระอาทิตย์ พืชและสัตว์ต่าง ๆ ก็เกิดมาจากเนื้อของพระอาทิตย์ แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข่าว่าทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นจากพระอาทิตย์มีความสัมพันธ์กัน

4) ต้นข้าว 稻谷 (Daogu)

ในสมัยโบราณ บนโลกไม่มีทุ่งนาและบ้านเรือน มีแต่ป่าไม้ขนาดใหญ่ มนุษย์ในสมัยนั้นอาศัยการเก็บผลไม้ป่าและเข้าป่าล่าสัตว์เพื่อดำรงชีวิต อยู่มาวันหนึ่ง ท้องฟ้ามีดมืดมาก และฝนตกหนักต่อเนื่องทั้งวันทั้งคืน ทำให้เกิดน้ำท่วมอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน หลังจากเวลาผ่านไปนาน น้ำท่วมก็ลดลง แต่สัตว์ต่าง ๆ ก็จมน้ำตายและผลไม้ป่าเน่าเสีย มนุษย์ไม่มีอาหารกิน เทพเจ้าส่งสารมนุษย์มาก ดังนั้นเทพเจ้าจึงตัดสินใจว่าจะช่วยให้มนุษย์ผ่านพ้นช่วงเวลาที่ยากลำบากนี้ไป แต่ข้าวสุกจะหลุดออกจากก้านได้ง่าย ใครจะมาเป็นผู้ส่งข้าวข้ามมหาสมุทรกว้างใหญ่และนำไปถึงโลกมนุษย์ เทพเจ้าจึงมาสอบถามสัตว์หกตัว ควาย ม้า แกะ ไก่ สุนัข และหมู ใคร ๆ ก็ไม่ยอมเป็นตัวแทนขนส่งข้าวไปให้มนุษย์ ยกเว้นสุนัข สุนัขทำให้ร่างกายเปียกเพื่อให้ข้าวติดอยู่ที่ตัวร่างกาย ขนข้าวข้ามมหาสมุทร เนื่องจากคลื่นสูง ข้าวจำนวนมากถูกพัดพาไป เหลือแต่ข้าวที่ติดอยู่ที่หาง ตั้งแต่นั้นมา ข้าวก็ได้แพร่หลายไปทั่วโลก และมนุษย์ก็มีข้าวกิน เนื่องจากสุนัขนำข้าวมาไว้บนหางเพียงเล็กน้อย ข้าวบนพื้นดินก็จะขึ้นเพียงยอดก้านเท่านั้น เพื่อตอบแทนสุนัขที่ช่วยขนส่งข้าว มนุษย์จึงให้มันได้กิน

ข้าวกับมนุษย์ด้วย

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของข้าว ในอดีตเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมโลกจึงทำให้มนุษย์ไม่มีอาหารกิน เทพเจ้าสงสารจึงให้สุนัขส่งเมล็ดข้าวไปให้มนุษย์ มนุษย์รู้สึกขอบคุณ จึงให้สุนัขได้กินข้าวกับมนุษย์ด้วย แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าว่า เทพเจ้ามีบทบาทสำคัญต่อชาวเย้า และชาวเย้ายังให้ความสำคัญกับการทดแทนบุญคุณ

จากนิทานที่ยกมา ข้าวเป็นอาหารสำคัญของชนเผ่าเย้า ข้าวทำให้ชาวเย้าสามารถดำเนินชีวิตได้ แสดงให้เห็นถึงความเชื่อของชาวเย้า ต้นข้าวนี้เกิดจากความพยายามในการค้นหาของบุคคล เพื่อให้มีอาหารกิน มีชีวิตอยู่รอด และยังแสดงให้เห็นถึงความคิดเรื่องความพยายามเป็นสิ่งสำคัญของชนเผ่าเย้า

3.5.3 บ้าน

บ้านเรือนบทบาทหน้าที่สำคัญ ทำให้มนุษย์ดำเนินชีวิตต่อไปได้ จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าพบว่า กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษามีนิทานเกี่ยวกับการสร้างบ้านจำนวน 3 เรื่อง ดังนิทานต่อไปนี้

1) นิทานเรื่องสร้างบ้าน 造房子的故事 (Zaofangzidegushi)

แต่ก่อนนั้น ชาวเย้าสร้างบ้านไม่เป็น นอนอยู่เชิงภูเขาเหมือนวัวควาย นอนอยู่ฝ่ายน้ำเหมือนห่านเป็ด นอนอยู่บนไม้เหมือนเหล่านก เวลาฝนตกชาวบ้านก็เปียกโชก ผู้คนไม่มีที่นอน ไม่มีบ้านอยู่ ดังนั้น เดินถึงป่าก็นอนอยู่ป่า มีลี้ถั่วเห็นเช่นนี้ ท่านจึงเรียกช็อกง (师公) ซึ่งเป็นผู้ทำพิธีของชนเผ่าเย้า แล้วมาปรึกษากัน ท่านทำตราขึ้นออกคำสั่ง ส่งเทพเจ้ามาองค์หนึ่ง ท่านได้สอนหมอเต่า แล้วสอนชาวบ้านโลกมนุษย์ สอนชาวบ้านให้ได้อยู่ประจำที่ สอนชาวบ้านสร้างบ้านเรือนของตน แต่ว่าในขณะที่สร้างบ้านไม่มีไหมใช้ ไม่มีเหล็กและเหล็กกล้าด้วย เทพเจ้าจึงคิดวิธีหนึ่งออกมา ก็คือไปตัดไม้จากบนภูเขา ลำต้นใช้ทำโครงเรือนและเชื่อมต่อกัน เอาหญ้าคาคลุมเป็นหลังคาเรือน ทำเป็นอย่างนี้ทุกคนก็อาศัยอยู่ในเรือน สร้างทั้งบ้านเรือนและฉางข้าว สร้างหมู่บ้านนี้แล้วสร้างหมู่บ้านนั้น สร้างบ้านเล็กแล้วสร้างบ้านใหญ่ พ่อแม่มาอาศัยอยู่ด้วยกัน บรรพบุรุษมาประจำหิ้งบูชาอีกด้วย

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของบ้านเรือนของชนเผ่าเย้า ชาวเย้าสร้างบ้านเรือนขึ้นเพื่อให้ชาวเย้าดำเนินชีวิตต่อไปได้ เนื่องจากชาวเย้าส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใกล้กับภูเขา จึงทำให้ชาวเย้าสร้างบ้านเรือนด้วยไม้ ดังนั้น การทำบ้านเรือนด้วยไม้จึงเป็นอีกหนึ่งวิธีที่สำคัญของชนเผ่าเย้า แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าว่าธรรมชาติมีบทบาทสำคัญต่อชาวเย้า

2) หย่าไร่สร้างบ้าน 牙佑造房子 (Yayouzaofangzidegushi)

มีลี้ถั่วสร้างโลกเสร็จ ในโลกมีดอกไม้และต้นไม้ แต่โลกยังเงียบมากยังไม่มีมนุษย์ มีลี้ถั่วจึงเรียกหย่าไร่ และส่งเขาไปสร้างบ้าน หย่าไร่กับฮ้าวอินพูดคุยกัน พวกเขาตัดต้นไม้และขนส่งไปที่เลี้ยวเพื่อสร้างบ้าน อีกไม่นานพวกเขาก็โค่นต้นไม้จำนวนมากรวมทั้งเสาขนาดใหญ่ เสากลาง

และเสาขนาดเล็กสำหรับสร้างบ้านรอทุกอย่างเสร็จแล้ว แต่หย่าโรว่ไม่รู้วิธีเสียบไม้ ทั้งสองพูดคุยกันหลายครั้ง แต่พวกเขาไม่ได้หาทางแก้ปัญหา วันหนึ่งหย่าโรว่เดินไปที่เนินเขาและเห็นตึกแตงตัวใหญ่เกาะอยู่บนใบของหญ้า หนามที่หลังเท่านั้นแหลมคม สามารถแทงทะลุสิ่งของได้ เขาเอื้อมมือไปจับตึกแตง แต่เพราะเขาไม่ได้ระวัง เขาถูกหนามของตึกแตงตำที่มือและเลือดก็ไหล แม้ว่าเขาจะเจ็บแต่เขาก็มีความสุขมาก เขาคิดว่าถ้าใช้เหล็กในการพิมพ์ลักษณะของใบตึกแตงและเท้าหลังของตึกแตงไม้จะแปรรูปเป็นกระดานไม้ได้หรือ เขาเอาสองสิ่งนี้กลับมาแล้วเสียบ กระดานถูกเสียบเสร็จสิ้นและสร้างบ้านได้อย่างรวดเร็ว

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของบ้านเรือนของชนเผ่าเข้าบรรพบุรุษของชาวเข้าใช้สิ่งอยู่รอบตัวมาสร้างบ้านเรือน แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของชนเผ่าเข้าในการสร้างบ้าน

3) นิทานเรื่องบ้านเรือนที่มุงด้วยหญ้าคา 茅草盖房的故事 (Maocao gailiangdegushi)

ในอดีต บ้านที่ผู้คนอาศัยอยู่ทำด้วยใบตองและใบมันเทศขนาดใหญ่ มันยับยู่ยี่และขดเป็นลูกบอลได้แสงอาทิตย์ เลบาสร้างบ้านแตกต่างกับคนอื่น หลังคาของเขามุงด้วยหญ้าคาคอนอื่น ๆ พวกกันหัวเราะเยาะเลบาวว่าใบตองขนาดใหญ่เช่นนี้ก็ไม่ดี ตอนนี้ใช้หญ้าคาส่งบ้านคงไม่ได้หรอก เมื่อฝนตกหนัก ผู้คนต่างพากันวิ่งไปที่บ้านของเลบาเพื่อหลบฝน แม้ว่าฝนจะตกอย่างหนักแต่ก็ไม่ร่ว ต่อมาผู้คนก็ปฏิบัติตามแบบอย่างของเขาในการสร้างบ้านที่มุงด้วยหญ้าคา ต่อมาบ้านที่มุงด้วยหญ้าคาก็เป็นแบบอย่างต่อมาจนถึงทุกวันนี้

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของบ้านเรือนที่มุงด้วยหญ้าคาของชนเผ่าเข้า เนื่องจากชาวเข้าส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่ใกล้กับธรรมชาติ ดำเนินชีวิตอย่างยากลำบากมาก แต่ชาวเข้ายังสามารถใช้สิ่งอยู่รอบตัวแก้ไขปัญหาก็ได้ แสดงให้เห็นถึงการมีสติปัญญาและความฉลาดของชนเผ่าเข้า

จากนิทานที่ยกมา สามารถสรุปได้ว่า บ้านเรือนของชาวเข้านั้นเกิดจากการศึกษาเรียนรู้ที่จะสร้างขึ้นด้วยตัวของชาวเข้าเอง และยังแสดงให้เห็นถึงความฉลาดและความช่างสังเกตของชนเผ่าเข้า

3.5.4 เสื้อผ้า

เสื้อผ้าเป็นสิ่งที่มนุษย์สวมใส่เพื่อปกป้องร่างกายจากสภาวะอากาศที่หนาวเย็น รวมถึงสามารถป้องกันสัตว์และแมลงต่าง ๆ ได้ จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าพบว่า กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษามีนิทานเกี่ยวกับการกำเนิดเสื้อผ้าจำนวน 4 เรื่อง ดังนิทานต่อไปนี้

1) นิทานเรื่อง การกำเนิดเสื้อผ้า 服饰的由来 (Fushideyoulai)

ตั้งแต่มีลั่วถั่วเรียนรู้ที่จะเลี้ยงลูกด้วยนม ลูก ๆ ก็เติบโตมาได้อย่างถูกต้องแต่ลูก ๆ ไม่มีเสื้อผ้าที่จะสวมใส่ ลูกชายและลูกสาวเปลือยกายเล่นด้วยกันในตอนกลางวันและตอนกลางคืนยุ่งก็กัด เมื่อฤดูหนาว ลูก ๆ หนาวไม่ไหวแล้ว มีลั่วถั่วรู้สึกเป็นกังวลมากเมื่อเห็นลูก ๆ ไม่มีเสื้อผ้า จึงใช้หนัง

ของสัตว์มาทำเสื้อผ้าและกางเกง แต่หลังจากที่ลูก ๆ สวมแล้วก็เกิดความเจ็บปวด มีลั้วถั่วไม่รู้ทำอย่างไรดี จึงไปขอความช่วยเหลือจากแมงมุม แมงมุมแนะนำให้เขาใช้ไหมในท้องของมันทำเสื้อผ้าของมนุษย์ มีลั้วถั่วจึงสร้างเครื่องทอผ้า เขาทอผ้าทั้งวันทั้งคืน และผ้าทอดูเหมือนสายรุ้ง แมงมุมยังสอนมีลั้วถั่ว เย็บเสื้อผ้า มีทั้งกางเกงขายาว เสื้อแขนยาว กระโปรง หมวก เป็นต้น เสื้อผ้าสีสดใส และต่อมา ลูกหลานก็มีเสื้อผ้าที่จะสวมใส่

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงมีลั้วถั่วเป็นผู้ให้กำเนิดและผูกพันกับลูก เพราะต้องคอยเฝ้าพุ่มพริกและดูแลลูกจนกระทั่งเติบโต แม้ว่ามีลั้วถั่วจะไม่รู้วิธีที่ถูกต้องในการตัดเย็บเสื้อผ้า แต่มีลั้วถั่วก็ยังแสวงหาความช่วยเหลือจากแมงมุม เพื่อที่จะทำเสื้อผ้าให้ลูกสวมใส่อบอุ่น และสวยงามมากยิ่งขึ้น แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเชื่อว่า มีลั้วถั่วมีบทบาทสำคัญต่อชาวเย้า และยังแสดงให้เห็นว่าชาวเย้าเป็นเป็นกลุ่มชนที่ให้ความสำคัญต่อคนในครอบครัว และมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

2) ตำนานเรื่อง *ความเป็นมาของเสื้อผ้าชนเผ่าฮัวเย้า 花瑶服饰的传说 (Huayao Fushichunshuo)*

ในสมัยโบราณ เขตพื้นที่ที่สวยงามของชนเผ่าเย้าถูกชนเผ่าอื่นรุกราน และชนเผ่าเย้าไม่สามารถต่อสู้กับชนเผ่าอื่นได้ ชาวบ้านก็ตื่นตระหนกถามหัวหน้าว่า ชนเผ่าอื่นจู่โจมแล้ว พวกเราจะทำอย่างไรดี หัวหน้าคิดไปคิดมาว่า ไม่วันนี้พวกเราไปที่ที่ปลอดภัยกันเถอะ อีกไม่นานมีเสียงของชนเผ่าอื่นตามมาและพวกเขาก็รีบหนีไป ตอนที่พวกเขาเดินทางไปถึงแม่น้ำแห่งหนึ่ง แม่น้ำสายนี้ทำให้พวกเขาไม่สามารถข้ามแม่น้ำไปได้ หัวหน้าคิดแล้วพูดว่า แม่น้ำสายนี้ไม่ลึก พวกเราว่ายน้ำผ่านไปได้กันเถอะ เมื่อทุกคนเห็นด้วย แต่ก็มีชาวบ้านคนหนึ่งเกิดความสงสัยว่า แต่แม่น้ำกว้างและยาวมาก และมีเรือหลายลำผ่านไปถ้าพวกเราว่ายน้ำตามเรือผิดลำ แล้วหลงทางจะทำอย่างไร สิ่งนี้ทำให้หัวหน้าชะงักงัน ทันใดนั้น หัวหน้าเห็นดอกกล้วยไม้ริมแม่น้ำ และได้รับแรงบันดาลใจว่า ไม่วันนี้ผู้คนบนเรือควรรวมดอกไม้สีแดง แบบนี้น้ำจะเด่นชัด ด้วยวิธีนี้ ทุกคนจึงได้ข้ามแม่น้ำสำเร็จและไปถึงสถานที่ปลอดภัย หลังจากนั้น หัวหน้าได้รับแรงบันดาลใจจากดอกกล้วยไม้ หัวหน้าจึงสั่งให้คนในหมู่บ้านทำผ้าโพกศีรษะสีแดงและเย็บชุดของชนเผ่าฮัวเย้า ส่วนผู้หญิงสวมเสื้อสีน้ำเงิน เข็มขัดหลากสี กระโปรงสีขาว และกระโปรงจะปักด้วยด้ายสีแดงเหมือนดอกกล้วยไม้ทั้งสองข้าง และผู้ชายจะสวมเสื้อคลุมและกางเกงขายาวสีน้ำเงิน

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงการนำดอกไม้สีแดงมาสวมเพื่อให้เห็นเด่นชัด ไม่หลงทาง และทำให้เกิดการต่อยอดนำมาทำผ้าโพกศีรษะและการเย็บชุดของชนเผ่าฮัวเย้า แสดงให้เห็นถึงความฉลาด ไหวพริบ และความช่างสังเกตของชนเผ่าเย้า

3) ตำนานเรื่องความเป็นมาของเสื้อผ้าหนานตาลปายซูเย้า 南丹白裤瑶服饰传说
(Nandanbaikuyaofushichuanshuo)

ในสมัยโบราณ หัวหน้าของชนเผ่าอื่นต้องการยึดครองอาณาเขตของชนเผ่าเย้า ชาวเย้าลุกขึ้นต่อต้าน แต่ในที่สุด การต่อต้านก็พ่ายแพ้ ผู้นำของเย้าในเวลานั้นได้รับบาดเจ็บสาหัส รอยเลือดที่นิ้วมือสีแดงเหลืออยู่ที่กางเกง ชาวเย้าเสียใจมาก ดังนั้น พวกเขาจึงเปลี่ยนกางเกงที่ชายเย้าสวมใส่เป็นสีขาว และปักแถบสีแดงแนวตั้งห้าเส้นบนเงาของกางเกง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของคราบเลือดทั้งสิบนิ้วของผู้นำชนเผ่าเย้า ตั้งแต่นั้นมา ผู้ชายชาวเย้าสวมกางเกงสีขาว มีลายแถบสีแดงที่ชายขากางเกงเป็นสัญลักษณ์ที่ระลึกถึงผู้นำชนเผ่าเย้าได้ปกป้องศักดิ์ศรีของชาติ ต่อมาจึงเรียกชาวเย้ากลุ่มนั้นว่าปายซูเย้า มีความหมายว่า กางเกงสีขาว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชนเผ่าเย้า

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของเสื้อผ้าหนานตาลปายซูเย้า ชาวปายซูเย้าเพื่อการระลึกถึงผู้นำชนเผ่าเย้าที่เสียสละชีวิตเพื่อปกป้องให้ชาวเย้าปลอดภัยจากอันตราย นิทานเรื่องนี้นอกจากแสดงให้เห็นว่าชาวเย้าเป็นชนเผ่าที่มีการต่อสู้อย่างไม่ย่อท้อแล้วยังแสดงให้เห็นความคิดของชนเผ่าเย้าว่าให้ความสำคัญกับความกล้าหาญ

4) การพันผ้าโพกศีรษะของชนเผ่าเย้า 瑶族用布缠头 (Yaozuyongbuchantou degushi)

ในสมัยก่อน มีฮ่องเต้คนหนึ่งชื่อฮ่องเต้เกา พระราชินีของเขาเกิดหูอักเสบ สามปีผ่านไปยังไม่ดีขึ้น ต่อมาแพทย์ได้หยิบหนอนสีทองตัวหนึ่งออกจากหูจึงหาย พระราชินีรู้สึกแปลกใจมาก นางจึงนำมันใส่ในกล่องแล้วคลุมด้วยผ้า หลังจากนั้นอีกไม่นาน หนอนสีทองตัวนี้จึงกลายเป็นสุนัขที่มีรูปร่างเหมือนคน สวมชุดผ้า สีสนัดใส เนื่องจากหนอนสีทองกลายร่างออกจากกล่อง ฮ่องเต้เกาจึงตั้งชื่อว่าผานกู่ ฮ่องเต้เกาชอบมันมาก ไปไหนมาไหนก็ต้องนำมันไปด้วย เวลาผ่านไปไม่นาน หัวหน้าชนเผ่าอื่นต้องการยึดครองอาณาเขต ฮ่องเต้เกาจึงออกคำสั่งว่าใครก็ตามที่สามารถฆ่าหัวหน้าของชนเผ่าอื่นได้ จะให้ลูกสาวแต่งงานกับเขา ผานกู่รู้เรื่องนี้แล้วจึงฆ่าหัวหน้าชนเผ่าอื่นตอนที่เขานอนหลับได้สำเร็จ ฮ่องเต้เกาดีใจมาก จึงให้รางวัลเป็นของออร์อยและเงินทอง แต่ไม่ได้ยกลูกสาวให้แต่งงานด้วยตามคำสัญญา เพราะผานกู่ไม่ใช่คน ผานกู่เสียใจและพูดด้วยความโกรธว่าหากนำตนไปนั่งเป็นเวลา 7 วัน 7 คืน ผานกู่จะสามารถกลายเป็นมนุษย์ได้ แต่ต่อมาเพราะลูกสาวฮ่องเต้เกากลัวว่าผานกู่จะถูกนั่งให้ตาย นางจึงเปิดผ้าไว้ล่วงหน้าหนึ่งวัน ผานกู่ได้กลายเป็นมนุษย์จริง แต่ขนบนศีรษะยังเหลืออยู่ นางจึงให้เขาใช้ผ้าโพกศีรษะปิดไว้ ตั้งแต่นั้นมา ชายและหญิงของชนเผ่าเย้าจึงมีประเพณีการพันผ้าโพกศีรษะจนถึงปัจจุบันนี้

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของผ้าโพกศีรษะ ผานกู่เป็นสุนัขที่มีรูปร่างเหมือนคน ฆ่าหัวหน้าของชนเผ่าอื่นได้สำเร็จ แต่ฮ่องเต้เกาไม่ยินยอมให้ลูกสาวแต่งงานกับผานกู่ ผานกู่จึงหาวิธีต้มตนเป็นเวลา 7 วัน 7 คืน สุดท้ายผานกู่ก็กลายร่างเป็นมนุษย์ แต่ยังมี

มีขนบนศีรษะเหลืออยู่ ลูกสาวของฮ่องเต้เกาจิงนำผ้ามาโปกศีรษะไว้ ตั้งแต่นั้นมา ชายและหญิงของชนเผ่าเข้าจึงมีประเพณีการพันผ้าโปกศีรษะจนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่า รูปลักษณะภายนอกเป็นสิ่งสำคัญ และยังแสดงให้เห็นว่าชาวเข้าเป็นกลุ่มคนที่มีสติปัญญา

จากนิทานที่ยกมา สามารถสรุปได้ว่า เสื้อผ้าที่ชาวเข้าสวมใส่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ที่จะเอาตัวรอด จึงคิดค้นหาวิธีต่าง ๆ จนได้ออกมาเป็นเสื้อผ้า แสดงให้เห็นว่าชาวเข้าให้ความสำคัญเรื่องการสังเกตสิ่งที่อยู่รอบตัวและมีสติปัญญา

3.5.5 ยารักษาโรค

ยารักษาโรคเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาและบรรเทาอาการเจ็บป่วย จากการศึกษา นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าพบว่า กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษามีนิทานเกี่ยวกับการกำเนิดยารักษาโรค จำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

1) นิทานเรื่อง กำเนิดยารักษาโรค 百草的由来 (Baicaodeyoulai)

ตั้งแต่มีลี้วถั่วสร้างมนุษย์ขึ้นมา มีลี้วถั่วมีความสุขทุกวันและจะเล่นกับลูก ๆ ทุกวัน อย่างมีความสุข วันหนึ่ง ลูก ๆ ก็มาข้างมีลี้วถั่วและบอกว่า พวกหนูไม่สบาย ลูกคนที่หนึ่งบอกว่าปวดหัว ลูกคนที่สองบอกว่าเป็นไข้ ตัวร้อน และลูกคนที่สามบอกว่าปวดท้อง เป็นต้น มีลี้วถั่วดูแลลูก ๆ ทั้งวัน ทั้งคืน ไม่มีเวลากินข้าว นอนกินนอนไม่หลับ หัวใจของเขาเจ็บปวดมาก ดังนั้นเขาจึงเดินทางผ่านภูเขาหลายลูกและข้ามแม่น้ำหลายสาย มีลี้วถั่วเก็บพืชและใบไม้ทุกชนิดเต็มตะกร้าไม้ไผ่ เมื่อเขากลับถึงบ้าน เขาก็ต้มใบไม้ให้เป็นยา นำยาให้ลูกชายดื่มและเช็ดตัวของลูกสาวด้วยน้ำยา หลังจากการดูแลของมีลี้วถั่วอย่างระมัดระวัง อาการปวดหัวของลูกก็ค่อย ๆ ดีขึ้น ไข้ก็ค่อย ๆ ลดลง และอาการปวดท้องก็หายไป มีลี้วถั่วเห็นลูก ๆ ทุกคนหายป่วยแล้ว ตั้งแต่นั้นมา ชนเผ่าเข้าจึงเริ่มมียารักษาโรคเพื่อรักษาตัวให้หายเจ็บป่วย

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง มีลี้วถั่วทำหน้าที่เป็นแม่ เมื่อลูก ๆ เจ็บป่วยมีลี้วถั่วดูแลลูกทั้งวันทั้งคืน ไม่มีเวลากินข้าว นอนไม่หลับ ด้วยความเป็นกังวลจึงเดินทางข้ามแม่น้ำข้ามภูเขาไปหาพืชและใบไม้เพื่อมาต้มเป็นยาให้ลูกดื่ม ดูแลลูก ๆ อย่างระมัดระวังจนหายเจ็บป่วย แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่ามีลี้วถั่วมีบทบาทสำคัญต่อชาวเข้าในฐานะแม่

2) นิทานเรื่อง ตำนานสมุนไพรต้มอาบ 药浴的传说 (Yaoyudechuanshuo)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีหนุ่มสาวคู่หนึ่ง ภรรยาทำหน้าที่ดูแลสามีและทอผ้าที่บ้าน สามีทำหน้าที่เข้าป่าล่าสัตว์ ถึงแม้ว่าชีวิตจะยากลำบากแค่ไหน ทั้งสองก็รู้สึกมีความสุขมาก ในฤดูหนาวปีหนึ่ง สามีเข้าเมืองเพื่อไปทำธุระ และต้องใช้เวลาหลายวันจะได้กลับมา ดังนั้นเพื่อให้สามีมีเสื้อผ้าที่สวมใส่ในฤดูหนาว ภรรยาจึงทอผ้าและเย็บเสื้อผ้าทุกวัน โดยคิดว่าจะทำเสื้อผ้าก่อนที่สามีจะกลับมา เพื่อให้เขาประหลาดใจ สุขภาพของภรรยาไม่ค่อยดีนัก มีอาการไอมาหลายเดือนแล้ว แต่ในที่สุดก็หายขาด คราวนี้เนื่องจากการทำงานหนัก ภรรยาจึงล้มป่วยลงอีกและยังไต่ด้วย แต่ก็ยังอดทน

ต่อความเจ็บปวด ทำเสื้อผ้าให้สามีต่อไป และในที่สุดก็ทำเสื้อผ้าเสร็จในวันก่อนที่สามีจะกลับมา สามีก็รักภรรยามาก เขาหาซื้อยาให้ภรรยามากมาย หวังว่าจะรักษาโรคให้หายได้ ครั้งหนึ่ง ภรรยาเผลอเคาะยาที่ตัมบนเตาแล้วหย่อนลงในอ่างน้ำ เนื่องจากสถานที่รับน้ำอยู่ไกลจากบ้าน ภรรยาจึงต้องอาบน้ำในอ่างนี้ คราวนี้หลังจากอาบน้ำผสมยานี้เสร็จ อาการของภรรยาก็ดีขึ้น ต่อมาสามีขึ้นไปบนภูเขาเพื่อหาสมุนไพรหลายชนิดซึ่งไม่เพียงแต่ใช้ต้มน้ำกินแต่ยังใช้ต้มอาบด้วย อาการป่วยของภรรยาก็หายเป็นปกติ หลังจากนั้น สามีจึงทำสมุนไพรต้มอาบขึ้นมาเป็นประโยชน์แก่คนทั้งหมู่บ้าน สมุนไพรต้มอาบจึงได้ดำเนินมาจนถึงปัจจุบันนี้

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึงความเป็มาของสมุนไพรต้มอาบซึ่งเกิดจากความเป็นห่วงของสามีที่ไม่อยากเห็นภรรยาต้องเจ็บป่วย จึงหาซื้อยามาให้ภรรยา แต่ภรรยาเผลอทำยาตกลงไปในอ่างน้ำ เมื่อภรรยาอาบน้ำในอ่างนี้อาการของภรรยาก็ดีขึ้น แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเ้าว่าให้ความสำคัญกับความใส่ใจดูแลสุขภาพ

3) ความเป็มาของกาวหน้งลา 阿胶的来历 (Ejiaodelaili)

ในสมัยโบราณ มีครอบครัวชนเผ่าเ้าครอบครัวหนึ่ง สามีภรรยาจำหน้ายลาเพื่อหาเลี้ยงชีพ หลังจากทีภรรยาคลอดลูก ร่างกายของภรรยาอ่อนแอมาก สามีได้ยึนว่าเนื้อลาสามารถบำรุงร่างกายได้ เขาจึงฆ่าลาเพื่อบำรุงร่างกายของภรรยา หวังว่าภรรยาจะกลับมาแข็งแรงเหมือนเดิม โดยไม่คาดคิดว่พนักงานในร้านขโมยเนื้อลาไป จากนั้น พนักงานจึงสับหน้งลาที่เหลือลงในหม้อเติมน้ำ และต้มน้งลาเพื่อจะปิดบังเรื่องทีเขาขโมยไป หลังจากทีน้ำซุบเย็นตัวลง หน้งลาที่ต้มนั้น แข็งตัวเป็นกาว ภรรยาไม่ยอกกินอะไรเลยในตอนแรก รวมถึงน้ำและข้าว แต่หลังจากทีกินกาวหน้งลานั้นเข้าไป ภรรยาารู้สึกว่มันอร่อยมาก จึงรีบกินส่วนทีเหลือในหม้อจนหมด สองสามวันต่อมา ร่างกายของภรรยาแข็งแรงเหมือนปกติ และใบหน้าสดใสนั้น ตั้งแต่นั้นมา กาวหน้งลาจึงเป็นยาทีบำรุงร่างกายของผู้หญิงทีชาวเ้าทุกคนรู้จักกันทั่วไป

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง ครอบครัวหนึ่งเ็นชนเผ่าเ้าทีมีอาชีพจำหน้ายลา แต่หลังจากทีภรรยาคลอดลูก ร่างกายของภรรยาอ่อนแอลง สามีจึงต้มนเนื้อลาให้กินเพื่อบำรุงร่างกาย แต่เกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิด ทำให้น้ำทีต้มนั้นแข็งตัวเป็นกาว ภรรยากินแล้วรู้ว่มันอร่อยมากจึงกินจนหมด หลังจากนั้นสองสามวันร่างกายของภรรยาก็กลับมาแข็งแรงเหมือนเดิม แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเ้าว่าให้ความสำคัญกับคนรัก ใส่ใจดูแลกันและกัน

จากนิทานทียกมา สามารถสรุปได้ว่ ยารักษาโรคของชาวเ้าันั้นเกิดขึ้นจากความรู้สึกเป็นห่วงทีมีต่อคนในครอบครัว ไม่ยอกเห็นคนในครอบครัวต้องเจ็บป่วย จึงทำทุกวิถีทางเพื่อหาทางรักษา จนในที่สุดก็ค้นพบยารักษาโรค

3.5.6 การสร้างยานพาหนะ

ยานพาหนะช่วยให้เราเดินทางไปที่ต่าง ๆ ได้สะดวกและรวดเร็ว จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าพบว่า ชนเผ่าเย้าใช้เรือเป็นยานพาหนะ กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษานิทานเกี่ยวกับการสร้างยานพาหนะจำนวน 2 เรื่อง ดังนิทานต่อไปนี้

1) นิทานเรื่องการสร้างเรือ 造船的故事 (Zaochuandegushi)

ใต้ฟ้าเป็นสี่เหลี่ยมไร้ชายขอบ ทุกคนอยู่กันคนละทิศ คิดจะเดินทางไปเยี่ยมญาติ เยี่ยมพี่และเยี่ยมน้อง แต่ว่าแม่น้ำไม่มีสะพานทำให้เดินทางไปหากันไม่ได้ คิดถึงกันนักแต่พบยาก ปีหนึ่งยาวถึง 12 เดือน ยากนักที่จะได้พบพี่น้อง ยากนักที่จะได้เจอญาติเพื่อน ทุกคนอยู่กันคนละฝั่งจึงไม่รู้จักกัน หนทางเปล่าเปลี่ยวไร้คนเดิน ทุกคนได้แต่คิดถึงกันและกัน แต่คิดถึงอย่างไรก็เปล่าประโยชน์ ชาวเย้าจึงได้แต่ไปเรียนถามมีลั่วถั่ว มีลั่วถั่วกล่าวว่า หากพี่น้องคิดจะได้เจอกันหากญาติมิตร คิดจะได้พบกัน ทุกคนจะต้องสร้างแพและเรือ หากมีภูเขากันก็สร้างสะพานและไปขอความช่วยเหลือจากพี่น้อง เขามีสิ่วและพร้า มีเลื่อยใหญ่และเลื่อยเล็ก นอกจากนี้แล้ว เขายังมีขวานและใบมีดกบไสไม้ สามารถโค่นต้นไม้ใหญ่ล้มได้ แล้วพี่น้องร่วมใจร่วมกำลังกัน เดินหาไปมาบนภูเขาสามารถรอบและเดินหาไปมาถึงเขาสามเที้ยว จนเจอต้นไม้ตรงดิ่งต้นหนึ่ง เขาใช้ขวานฟัน ใช้เลื่อยเลื่อยแล้วเลื่อยอีก เลื่อยไม้เป็นท่อน ๆ และขึ้น ๆ ใช้เวลาเจ็ดวันจึงได้ไม้แผ่น ประกอบเป็นเรือ เรือก็สามารถลอยอยู่กลางแม่น้ำได้ ไม่ว่าจะฝนจะตกหนักหรือตกล้นน้อย ไม่ว่าจะแม่น้ำจะน้ำขึ้นหรือน้ำลง ชาวบ้านที่อยู่คนละทิศ ทุกคนไม่กลัวที่จะมีธุระตอนกลางคืน ไม่หวั่นที่จะมีธุระเร่งด่วนในตอนกลางวัน พี่น้องจึงได้มารู้จักกัน และญาติมิตรจึงได้ไปหาสู่กัน ไม่ว่าจะแม่น้ำสายนี้ใหญ่หรือแม่น้ำเล็ก ล้วนมีเรือมีแพไปมาหาสู่กันช่วยกันดูแลได้ ชาวบ้านมีธุระก็สะดวกมากยิ่งขึ้น

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของเรือของชนเผ่าเย้า ชาวเย้าสร้างเรือขึ้นเพื่อพายเรือข้ามแม่น้ำไปอีกฝั่งหนึ่งหาญาติกับเพื่อน เนื่องจากเรือเป็นหนึ่งในวิธีการเดินทางของชาวเย้า แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าว่าเรือมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกด้านเดินทางของชาวเย้า และยังแสดงให้เห็นถึงการอยู่อาศัยของชาวเย้าที่อาศัยอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ

2) นิทานเรื่อง การสร้างเรือ 造船的故事 (Zaochuandegushi)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ผิงหวาง หัวหน้าที่ของชนเผ่าเย้า ต้องการยึดครองอาณาเขตของชนเผ่ามิ่ง มีแม่น้ำใหญ่สายหนึ่งทำให้พวกเขาข้ามแม่น้ำไปอีกฝั่งหนึ่งไม่ได้ เกาหวางเห็นว่า ผิงหวางไม่สามารถข้ามแม่น้ำได้ ดังนั้นเขาจึงตะโกนและหัวเราะที่แม่น้ำอีกฝั่งหนึ่งทุกวัน อาหารใกล้จะหมดแล้ว ผิงหวางเครียดมาก เขาเดินไปที่แม่น้ำเพียงคนเดียวโดยหวังว่าจะหาทางแก้ไขปัญหาได้ เขามองไปที่แม่น้ำและทันใดนั้นเห็นใบไม้จำนวนมากลอยอยู่บนแม่น้ำ และมีมดกำลังเดินอยู่บนใบไม้ใบหนึ่ง ถึงแม้ว่าแม่น้ำจะไหลเชี่ยว แต่มดก็ไม่ได้ตกลงน้ำ ในขณะนั้น เขาเกิดข้อสงสัยว่า มดสามารถ

ลายน้ด้วยพลังของใบไม้ คนก็สามารถลายนน้ำด้วยพลังของเครื่องมือบางอย่างได้หรือไม่ หลังจากกลับมา ผิงหวางก็เริ่มสร้างเครื่องมือนี้ ตอนแรกพบลำต้นที่หนามากแล้วเอาไปใส่ในแม่น้ำ แต่เนื่องจากลำต้นของต้นไม้มีลักษณะกลม เมื่อมีคนยืนอยู่บนนั้น ลำต้นก็เริ่มม้วนตัว และคนก็ไม่สามารถอยู่ได้เลย หลังจากการทดลองหลายครั้ง ในที่สุด เขาก็พบวิธีการที่ดีออกมา เจาะส่วนตรงกลางของลำต้น และคนนั่งในลำต้นที่เป็นโพรงเพื่อให้พวกเขานั่งได้อย่างมั่นคง ในเวลาเดียวกัน เขายังทำไม้พายเรือเพื่อพายเรือ ด้วยเครื่องมือนี้ ผู้คนสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระบนน้ำ ทุกคนเรียกเครื่องมือนี้ว่า “เรือ” ผิงหวางสั่งหลายคนขึ้นไปบนภูเขาเพื่อตัดต้นไม้และทำเรือในทันที เวลาในตอนกลางคืน ผิงหวางพาหลายคนข้ามแม่น้ำโดยทางเรือเพื่อต่อสู้กับเกาหวางในที่สุดก็ชนะ

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของเรือของชนเผ่าเข้าหาเข้าเพื่อที่จะดำรงชีวิตให้อยู่รอด จึงคิดค้นหาวิธีจนกระทั่งสังเกตเห็นมดที่อยู่บนใบไม้ที่ลายนน้ำอยู่ ชาวเข้าจึงใช้ลำต้นของต้นไม้มาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการลายนน้ำข้ามฝั่ง แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าการมีสติปัญญาที่ดีและเป็นคนช่างสังเกตจะทำให้แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

จากนิทานที่ยกมา สามารถสรุปได้ว่า เพื่อลดเวลาการเดินทางและเพื่อการดำรงชีวิตที่ง่ายขึ้น ชาวเข้าจึงใช้สติปัญญาในการคิดค้นและสร้างเรือขึ้นมา แสดงให้เห็นว่าชาวเข้าอาศัยอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ

3.6 การกำเนิดประเพณี

นิทานการกำเนิดประเพณีเป็นเรื่องอธิบายว่าพิธีกรรมหรือประเพณีบางอย่างนั้นมีความเป็นมาอย่างไร เช่น พิธีแต่งงาน พิธีงานศพเฉพาะของชาวเข้า ประเพณีตำหนุเป็นประเพณีที่เกี่ยวกับชาวเข้าระลึกถึงเทพธิดามัลลั้วถั่วที่สร้างสิ่งต่าง ๆ ขึ้น ทำให้ชาวเข้ามีชีวิตเต็มไปด้วยความสุข เป็นต้น นิทานประเภทนี้ยังมักเกี่ยวข้องกับคติความเชื่อเรื่องเทพเจ้า และความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ด้วย สามารถแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ประเพณีเกี่ยวกับการทำมาหากิน มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีที่เกิดขึ้นในระหว่างทางที่ชาวเข้าทำมาหากิน เช่น พิธีการบูชาท้องฟ้า ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต ประเภทนี้มีเนื้อหาเล่าเรื่องเกี่ยวกับประเพณีที่ปรากฏในชีวิตของชาวเข้า เช่น ความเป็นมาของพิธีเผาศพ ความเป็นมาของเทศกาลบุงชานก เป็นต้น มีรายละเอียดต่อไปนี้

3.6.1 ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต

ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต หมายถึง ประเพณีพิธีกรรมในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว หรือเครือญาติที่จัดขึ้นในระยะเวลาเปลี่ยนผ่านในช่วงสำคัญ ๆ ในชีวิตของคนเรา (ฐานข้อมูลประเพณีท้องถิ่นในประเทศไทย, 2559) จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าพบว่า กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษานิทานเกี่ยวกับชีวิตจำนวน 8 เรื่อง ดังนิทานต่อไปนี้

1) พิธีเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ 度戒 (Dujie)

ในสมัยโบราณ มีคู่รักคู่หนึ่ง หลังแต่งงานมาหลายปียังไม่มีลูก ภรรยาจึงไปไหว้เทพเจ้า และขอพร หนึ่งปีผ่านไป พวกเขาได้รับพรด้วยลูกชายฝาแฝด ลูกที่คลอดก่อนร้องไห้ไม่เป็น และลูกคนที่สองมีสามตา หลังจากที่ลูกคลอดภรรยาก็เสียชีวิต สามมีเสียใจมาก เขาเลี้ยงลูกด้วยซุซ่าว ลูกคนโต กินซุซ่าวแล้วก็นอนหลับอย่างเชื่อง แต่ลูกคนที่สองร้องไห้ทั้งวันทั้งคืน ไม่รู้ว่าเขาจะอึมหรือหิว วันหนึ่ง พ่อมีความฝันแปลก ๆ เขาฝันว่าลูกชายคนที่สองตัวสูงมาก แต่ลูกต้องการจะฆ่าเขา เมื่อมีด กำลังจะตัดศีรษะของเขา เขาเห็นเทพเจ้าห้องค์เข้ามาขัดขวางลูกชายคนที่สอง และจับลูกขึ้นสวรรค์ เพื่อลงโทษ เทพเจ้าเลี้ยงลูกด้วยผัก ห้ามลูกยุ่งกับหญิงสาว ห้ามลงไปพื้น ห้ามพบเจอแสงสว่าง อาศัยอยู่บนตึกสูงที่ร้อนอบอ้าวทั้งวันทั้งคืน ให้ลูกใส่หมวกฟางเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ เทพเจ้ายัง ตั้งเวทิส่งให้ลูกชายคนที่สองนั่งอยู่ข้างบน ใช้มือทั้งสองข้างจับหัวเขา ถ้าตกจากเวทิมือไม่ได้จับหัวเขา จะถูกฆ่า ถ้าจับเบรียบร้อยก็ปล่อยกลับบ้าน เมื่อพ่อตื่นจากความฝัน ลูกคนที่สองมีเพียงสองตาเหมือน คนปกติแล้ว แต่ลูกกลายเป็นคนที่ไม่เชื่อง ชอบขโมยควายและม้า เขาเสียใจมากและไม่รู้จะสอนเขา อย่างไร เขาไปถามซือกง วิธีแก้ปัญหของซือกงก็เหมือนกับในความฝันของเขา ดังนั้น เขาจึงส่งลูก ทั้งสองไปฝึกอบรมกับซือกง ต่อมา ลูกทั้งสองจึงเติบโตตามปกติ กลายเป็นคนที่ดี เชื่อง และมีความ กตัญญูต่อพ่อ ตั้งแต่นั้นมา ชาวเข่ามักจะจัดพิธีเข้าสู่วัยผู้ใหญ่สำหรับผู้ชายที่อายุสิบถึงสิบแปดปี ชาวเข่าเชื่อกันว่า ผู้ชายทุกคนต้องผ่านพิธีนี้ ไม่เช่นนั้นจะคิดว่าบุคคลนี้ไม่ได้รับการศึกษา หากไม่ได้ เป็นบุคคลธรรมดาตลอดไป

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่อธิบายถึงพ่อหม้ายที่มีลูกชายสองคน คนแรกเป็นเด็กดี เชื่อง แต่คนที่สองร้องไห้ทั้งวันทั้งคืน ไม่เชื่อง ชอบขโมยควายและม้า เขาจึงส่งลูกไปฝึกอบรมกับ ซือกง ในประเพณีนี้ จะมีผู้ทำพิธีหรือซึ่งงมาจัดเครื่องเช่นไห้วจะมี หัวหมู ไก่ ข้าว อุปกรณ์การ เช่นไห้วมีกลอง ฆ้อง กระดิ่ง และกริช เป็นต้น กิจกรรมในพิธีมีการป็นเสาทีมีบันไดทำจากมิด เเดินลุยไฟ เหยียบเหล็กร้อนด้วยเท้าเปล่า ซึ่งการผ่านพิธีกรรมด้วยไฟ ชาวเข่าเชื่อว่า ไฟสามารถทำให้ขวัญสะอาด บริสุทธิ์ และผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ทำให้ชาวเข่าเป็นกลุ่มคนที่กล้าหาญ จากพิธีนี้แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข่าว่าให้ความสำคัญต่อการเป็นคนดี เชื่องและมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ และยังแสดงให้เห็นว่าซือกงมีบทบาทหน้าที่สำคัญมากสำหรับชาวเข่า เป็นแบบอย่างในการ อบรม สั่งสอนลูก

2) นิทานเรื่อง ประเพณีโยนถุงดอกไม้ 抛花包的故事 (Paohuabaodegushi)

นานมาแล้ว มีหนุ่มสาวคู่หนึ่งหลงรักกัน ผู้ชายเชื่อว่าปานอาซือ และผู้หญิงเชื่อว่า หลิวชานเหนียง ผู้นำของชนเผ่าเข่าต้องการขอหลิวชานเหนียงเป็นเมียน้อย แต่หลิวชานเหนียงปฏิเสธ จากนั้นผู้นำจึงบังคับให้ปานอาซือทำเสื้อผ้าลวดลายห้าสีภายในวันเดียว มิฉะนั้นเขาจะไม่นับอนุญาต ให้แต่งงานกับหลิวชานเหนียง ปานอาซือผ่านความยากลำบากแต่ก็จับไม่ได้สักตัว เมื่อเขาคิดวิธี

ไม่ออก มีลั่วถั่วจึงมอบเสื้อผ้าลวดลายห้าสีให้แก่เขา ด้วยความช่วยเหลือของชาวบ้าน ปานอาซือกับ หลิวซานเหนียง ซ่าผู้นำของชนเผ่าเข้าและแต่งงานกัน เพื่อเป็นการระลึกถึงความมีน้ำใจของมีลั่วถั่ว หลิวซานเหนียงจึงปักกระเป๋าดอกไม้สี่สีโดยคงสีแดง เหลือง น้ำเงิน และขาวไว้สี่สี และละทิ้งสีดำเพื่อ แสดงออกถึงการฝ่าความมืดและเคลื่อนเข้าหาแสงสว่าง ตั้งแต่นั้นมาก็มีประเพณีโยนถุงดอกลี

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของประเพณีโยนถุงดอกลี ประเพณีนี้ เกิดจากความคิดของชนเผ่าเข้าที่ต้องการระลึกถึงพระคุณของมีลั่วถั่วที่ช่วยให้ปานอาซือและ หลิวซานเหนียงได้แต่งงานกัน จึงเกิดเป็นประเพณีโยนถุงดอกลีที่ชนเผ่าเข้าจะใช้โอกาสนี้ในการเลือก คู่แต่งงาน แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่ามีลั่วถั่วมีบทบาทสำคัญต่อชาวเข้า ช่วยให้ ปานอาซือและหลิวซานเหนียงได้แต่งงานกัน ในประเพณีโยนถุงดอกลีจะมีชายหนุ่มหญิงสาวโยนถุง ดอกลีเพื่อแสดงความรัก โดยฝ่ายหญิงเป็นผู้โยนถุงดอกลีให้แก่ฝ่ายชาย หากผู้ชายคนไหนรับถุง ดอกลีได้ จะสามารถแต่งงานกับผู้หญิงคนนั้นได้

3) นิทานเรื่อง ความเป็นมาของงานแต่งงาน 结婚习俗的来历 (Jiehunxisudelaili)

บรรพบุรุษของชาวเข้าชื่อปู่เซียงมีลูกชาย 6 คนและลูกสาว 6 คน ลูกของพวกเขา เติบโตขึ้นมาได้มีครอบครัวของตนเอง และลูกสาวแต่งงานกับผู้ชายที่อยู่แต่ละหมู่บ้าน แต่ลูกสาวของปู่ เซียงแปลกมาก พวกเขาชอบกลับบ้าน ไม่ชอบกลับบ้านของสามี พ่อแม่รู้สึกกังวลมาก พวกเขาจึงคิด วิธีหนึ่งออกมาก็คือ จัดพิธีโดยเรียกขวัญของลูกสาวออกมาแล้วผูกไว้ที่เสาบ้านของสามี และยังเอา ขวัญของลูกสะใภ้มาผูกไว้ที่เสาของบ้านตนเอง ตั้งแต่นั้นมา ลูกสาวจึงชอบกลับบ้านของสามี และลูกสาวกับลูกสะใภ้ต่างก็ทำหน้าที่ของภรรยาได้อย่างดี

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงชาวเข้ามีความเชื่อว่าขวัญเป็นสิ่งสำคัญที่มี อิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ในอดีต ชาวเข้าคิดว่าผู้หญิงไม่ทำหน้าที่เป็นภรรยาเพราะขวัญไม่ได้ อยู่บ้านของสามี ดังนั้น ชาวเข้าจึงใช้วิธีผูกขวัญของผู้หญิงไว้กับเสาเรือนในประเพณีแต่งงานของ ชาวเข้า แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าผู้หญิงที่แต่งงานเป็นภรรยาแล้วต้องไปอยู่บ้านของ สามี ทำหน้าที่เป็นภรรยาเป็นอย่างดี

4) นิทานเรื่อง ความเป็นมาของพิธีเผาศพ 火葬的来历 (Huozangdelaili)

นานมาแล้ว ครอบครัวชนเผ่าเข้าครอบครัวหนึ่งมีแม่กับลูกชายสามคน เวลาที่แม่ เสียชีวิตไป ลูกชายทั้งสามเสียใจมาก แต่พวกเขาก็รู้ว่าแม่อายุมากแล้ว เสียชีวิตเป็นเรื่องที่ทุกคนต้อง ประสบ ลูกชายทั้งสามจึงปรึกษากันว่าจะใช้วิธีอย่างไรมาจัดการศพของแม่ ลูกชายคนที่หนึ่งบอกว่าจะนำ ศพของแม่ฝังไปในกองขี้เถ้า น้องชายสองคนจึงทำตาม หลังจากอีกไม่นานลมพัดผ่านเอาขี้เถ้าออกไป ศพของแม่จึงปรากฏออกมา ลูกชายคนที่สองจึงให้คำแนะนำแก่พี่กับน้องฝังศพของแม่ในกองทราย อีกไม่นานเกิดเหตุการณ์น้ำท่วม ทรายถูกชะล้างออกไป ศพของแม่ก็ปรากฏออกมาอีก พี่น้องทั้งสาม คนจึงปรึกษาอีกและพวกเขาตัดสินใจว่าให้เทพเจ้ามาตัดสินใจให้ พี่น้องทั้งสามให้นกอินทรีไปหา

เทพเจ้า ตอนตื่นกอินทรีกลับถึงบ้านเทพเจ้า ท่านเพิ่งตื่นนอน นกอินทรีได้เฝ้ายาม ท่านจึงใช้มีดลับ นกอินทรี เมื่อเทพเจ้าตื่นมาอีกครั้ง ท่านเห็นมีดของตนมีเลือดจึงไปหานกอินทรีและรักษานกอินทรีให้หาย จากนั้น ท่านจึงบอกนกอินทรีว่าศพแม่ของสามพี่น้องนั้นควรใช้ไฟเผาเผา นกอินทรีฟังแล้วจึงรีบกลับมาบอกสามพี่น้องนั้น พี่น้องทั้งสามจึงทำตามวิธีซึ่งเทพเจ้าเอาไฟมาเผาศพของแม่

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาของพิธีเผาศพของชนเผ่าเย้า ชาวเย้า ได้หาวิธีที่ดีที่สุดมาจัดการกับศพของแม่ งานศพถือว่าเป็นเรื่องสำคัญในชีวิตของมนุษย์ สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชาวเย้าเป็นกลุ่มที่มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ ถึงแม้ว่าแม่จะเสียชีวิตไปแล้ว แต่ชาวเย้าก็พยายามจัดการกับศพของแม่ให้ดีที่สุด

5) นิทานเรื่อง ประเพณีตำหนู่ 达努节 (Danujie)

มีลั่วถั่วสร้างมนุษย์ขึ้นมาและสั่งให้ลูกสาวคนที่สามนำข้าวฟ่างไปที่ภูเขาเพื่อหักไร่ร้างทางพงที่รกร้างมาหว่านพืช มีลั่วถั่วยังมอบกลองทองแดงอันล้ำค่าให้กับลูกสาวคนที่สาม และช่วยขับไล่คนและสัตว์ต่าง ๆ และเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ดี จากนั้นลูกสาวคนที่สามของมีลั่วถั่ว จึงได้สร้างบ้านบนภูเขาใช้ชีวิตอยู่ที่นั่น และกลายเป็นชนเผ่าเย้า ต่อมาเพื่อเป็นการระลึกถึงมีลั่วถั่ว ชาวเย้าจึงกำหนดวันเกิดของท่านเป็น "ประเพณีตำหนู่"

นิทานเรื่องนี้กล่าวถึง ความเป็นมาของประเพณีตำหนู่ สะท้อนให้เห็นว่า ประเพณีตำหนู่ นั้นเกิดจากการที่ชนเผ่าเย้าเห็นถึงความสำคัญของมีลั่วถั่วที่เป็นผู้สร้างสิ่งต่าง ๆ มากมาย จึงริเริ่มประเพณีตำหนู่ขึ้นมาเพื่อเป็นการระลึกถึงมีลั่วถั่ว โดยกำหนดให้ประเพณีตำหนู่ตรงกับวันเกิดของท่าน โดยในงานประเพณีชาวเย้าจะมีการตีกลองสำริด รำกลองยาว มีการแข่งขันต่าง ๆ เช่น นำนกกมาตีแข่งขัน นำม้ามาวิ่งแข่งขัน และการแข่งขันยิงธนูระหว่างผู้ชายโสด ซึ่งหากใครยิงได้ไกลจะได้ความรักจากผู้หญิงที่มาเลือกคู่ เป็นต้น ประเพณีตำหนู่แสดงให้เห็นว่าชนเผ่าเย้ามีความกตัญญูเคารพและนับถือมีลั่วถั่ว และแสดงให้เห็นถึงวิธีการเลือกคู่ของชนเผ่าเย้า

6) นิทานเรื่อง ชาวเย้าแดงบูชาบรรพบุรุษ 红瑶祭祖的故事 (Hongyaojizudegushi)

ในสมัยโบราณ ในหมู่บ้านชนเผ่าเย้ามีครอบครัวหนึ่ง มีแม่ลูกสองคนใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน แม่รักลูกชายมาก ทำอาหารที่เอร็ดอร่อยให้ลูกกินทุกวัน แต่วันหนึ่ง ลูกชายเกิดสงสัยว่าแม่ให้อาหารที่เหลือให้แก่ตนหรือเปล่า เขาโกรธมากจึงตีแม่ ทำให้แม่กลัวเขามาก วันใดวันหนึ่ง ลูกชายปลุกข้าวในทุ่งนา เขาเห็นแม่นกเลี้ยงลูกนก แม่นกตัวนั้นเอาสิ่งทุกอย่างให้กับลูกนก แม่นกกินสิ่งที่ลูกนกคายออกจากปาก ลูกชายเห็นแม่ลูกทำแบบนี้แล้ว เขาจึงรู้ทันทีว่าแม่เป็นคนที่รักลูกมากที่สุดในโลก เขารู้สึกทำเรื่องผิด ในเวลาที่ตอนเที่ยง แม่ได้มาส่งอาหารกลางวันให้ทุ่งนาเหมือนปกติ เขาเห็นแม่มาจึงคุกเข่าลง ตอนที่แม่เห็นเขาทำท่าทางแบบนี้กลัวว่าลูกชายจะตีตนเอง แม่จึงรีบวิ่งหนีไป เขาก็รีบตามแม่ไป ทันใดนั้น แม่จึงวิ่งชนต้นไม้ใหญ่จึงเสียชีวิต เขาเสียใจมากจึงได้นำต้นไม้มาทำเป็นป้ายในเวลาตอนกลางคืน ลูกชายคนนี้ได้ฝันถึงเทพเจ้า เทพเจ้าได้บอกเขาว่าขวัญของแม่เข้าไปในป้ายแล้ว

ต่อมา เขาจึงบูชาป้ายนี้ทุกปี ตั้งแต่นั้นมา ชาวเข้าแดงจึงมีประเพณีเกี่ยวกับการบูชาป้ายบรรพบุรุษมาถึงปัจจุบันนี้

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับประเพณีของชาวเข้าแดงบูชาบรรพบุรุษทุกปี แสดงให้เห็นว่า ชาวเข้าแดงคิดว่าป้ายไม้ที่มีชื่อของบรรพบุรุษ มีชีวิตของบรรพบุรุษอยู่ การบูชาป้ายเหมือนบูชาบรรพบุรุษอยู่จริง เนื่องจากมีเนื้อหาได้แนะนำความเป็นมาของประเพณีเกี่ยวกับการบูชาบรรพบุรุษของชาวเข้าแดง ดังนั้น นิทานเรื่องนี้จึงเป็นนิทานประเพณีเกี่ยวกับชีวิต และแสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าให้ความสำคัญต่อการเคารพบูชาบรรพบุรุษ

7) นิทานเรื่อง เทศกาลบูชานก 祭鸟节 (Jiniaojie)

ในสมัยโบราณ ในหมู่บ้านเข้าซานมีผู้หญิงชื่อมีลั่วถั่ว นางมีลูกชาย 12 คน ลูกชาย 12 คนนี้ช่วยบอกเวลากับชาวบ้านเป็นประจำทุกปี เพราะในช่วงเวลานั้น ชาวบ้านอาศัยอยู่ในป่ายังไม่ได้แบ่งฤดูกาลและชั่วโมง ถึงเวลาปลูกข้าวหรือเก็บเกี่ยว ลูกชาย 12 คนนี้ จึงต้องวิ่งไปวิ่งมาเพื่อแจ้งให้ชาวบ้านทุกคนได้ทราบกาลเวลา เรื่องนี้ทำให้เทพเจ้าเกิดความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง เทพเจ้าจึงมอบปีกหนึ่งคู่ให้แก่ลูกชายทั้ง 12 คน ต่อมา พวกเขา 12 คนกลายเป็นนก 12 ตัว นก 12 ตัวนี้ช่วยบอกเวลาตามคำสั่งของแม่เสมอ ทำให้เกิดช่วงการเปลี่ยนแปลงดินฟ้าอากาศ 24 ช่วง ชาวบ้านขอบคุณพวกนก จึงไม่ทำร้ายและนำข้าวมาเลี้ยงนก เมื่อถึงเวลาปลูกข้าว ซึ่งใกล้กับเทศกาลเซ็งเม้ง ชาวเข้าก็แต่งตัวเรียบร้อย ผู้ใหญ่คนหนึ่งร้องเพลงสรรเสริญนก 12 ตัวด้วย ชาวเข้าจึงเตรียมข้าวมาเลี้ยงนก ชาวเข้าเรียกเป็นเทศกาลบูชานก

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาที่กล่าวถึง ความเป็นมาของเทศกาลบูชานกและพิธีกรรมขอบคุณนก 12 ตัวที่ช่วยบอกเวลาแก่ชาวเข้า โดยในงานเทศกาลจะมีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ชาวเข้าทุกคนที่เข้าร่วมงานต้องสวมเสื้อผ้าสวยงาม ให้ผู้อาวุโสในหมู่บ้านมาเป่าปี่และร้องเพลงที่มีเนื้อหาขมนกเพื่อขอพรให้ปีนี้จะมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ดี หลังจากผู้อาวุโสขอพรเสร็จ ทุกคนที่มาร่วมงานจะเดินรอบภูเขาระหว่างที่เดินทุกคนจะร้องเพลงและโปรยอาหารให้นกกิน เทศกาลบูชานกแสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าให้ความสำคัญต่อการทดแทนบุญคุณ และเป็นการผ่อนคลายของชนเผ่าเข้า

8) นิทานเรื่อง พิธีศพของชาซานเข้า 茶山瑶的葬礼 (Chashanyaodezangli)

ในสมัยโบราณ มีตำนานของชนเผ่าเข้าเล่าว่า เวลาที่แม่เสียชีวิตไปแล้ว ลูก ๆ ส่วนใหญ่จะลืมนสิ่งที่แม่สอนให้ไปด้วย รวมทั้งเดินไม่เป็น พูดไม่ได้ เวลาที่ลูกหิวข้าวก็นำศพของแม่มากิน เมื่อลูกกินศพของแม่ไปก็ยังสามารถจำได้ เดิน และพูดได้อีกครั้ง แต่เมื่อลูกจำได้ว่าตนนำศพของแม่มากินก็รู้สึกเสียใจมาก พวกเขา รู้สึกตนเองไม่มีความกตัญญูต่อแม่ ทันใดนั้น ลูกเห็นผีตัวหนึ่งมากินกระดูกของแม่ เขาโกรธมากจึงรีบไล่ผีออกไป เทพเจ้าเห็นแล้วรู้สึกสงสารมนุษย์มาก เทพเจ้าจึงฆ่าเสือที่มีความฉลาดตัวหนึ่ง และเอาหนังของเสือออกมา แล้วนำหนังเสียมาวางบนกระดูกของแม่ ตอนที่เทพเจ้าทำแบบนี้ สติปัญญาของแม่ก็สามารถอยู่ได้ไม่หายไป ตั้งแต่นั้นมา ชาวเข้าจะมีประเพณีที่

เกี่ยวกับแบ่งหนังสือให้กับลูกของผู้ที่เสียชีวิตให้พวกเขาใช้த்துของตนเอง

นิทานเรื่องมีเนื้อหาวอธิบายถึงความเป็นมาของพิธีศพของชาซานเย้า ซึ่งเป็นชนเผ่าเย้ากลุ่มหนึ่ง พิธีศพของชาซานเย้าได้กล่าวว่าเมื่อแม่เสียชีวิตไปทำให้มนุษย์ลืมทุกสิ่งทุกอย่างที่แม่เคยสอนให้ เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือจากเทพเจ้าจึงทำให้มนุษย์ไม่ได้ลืมสติปัญญาของบรรพบุรุษเพื่อไม่ให้สติปัญญาหายตามผู้ที่เสียชีวิตไป ชาซานเย้าจึงมีพิธีงานศพเช่นนี้ออกมา สามารถแสดงให้เห็นถึงความคิดของชาวเย้าว่าการเอาหนังสือมาวางบนกระดูกของผู้ที่เสียชีวิตจะสามารถช่วยให้สติปัญญาของผู้ที่เสียชีวิตไม่สูญหายไป และยังแสดงให้เห็นถึงชนเผ่าเย้าว่าให้ความสำคัญกับการมีสติปัญญา

จากนิทานที่ยกมา สามารถสรุปได้ว่า ประเพณีของชาวเย้าถือกำเนิดขึ้นมาจากความเชื่อที่สืบทอดต่อกันมา แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าให้ความสำคัญเรื่องควรเป็นคนดี เชื่อฟัง มีความกตัญญู และยังแสดงให้เห็นถึงงานศพเป็นเรื่องสำคัญในชีวิตของชนเผ่าเย้า

3.6.2 ประเพณีเกี่ยวกับการทำมาหากิน

ประเพณีเกี่ยวกับการทำมาหากิน หมายถึง ประเพณีพิธีกรรมเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของไร่นาในสังคมเกษตรกรรมที่ผูกพันกับธรรมชาติซึ่งเป็นวิธีการทำมาหากินและวิธีการผลิตที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติเป็นสำคัญ (ฐานข้อมูลประเพณีท้องถิ่นในประเทศไทย, 2559) จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าพบว่า กลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษานิทานเกี่ยวกับการทำมาหากินจำนวน 1 เรื่อง คือ

1) นิทานเรื่องวันที่ 14 เดือนเจ็ดการบูชาท้องฟ้า 七月十四祭天的故事 (Qiyue Shisijitandegushi)

นานมาแล้ว มีบรรพบุรุษของชนเผ่าเย้าหนึ่ง ชื่อปานอาซือ เขาเพื่อที่จะได้แต่งงานกับลูกสาวของเทพเจ้าจึงทำการแข่งขันกับเขาหลายครั้ง ในที่สุดปานอาซือชนะจึงได้แต่งงานกับหลิวชานเหนียง แต่เวลาที่เทพเจ้าฝนชื่อหลอลี่คู่นั้นของหลิวชานเหนียงได้รู้ว่านางจะแต่งงานกับมนุษย์ เขารู้สึกโกรธมาก ในวันที่ 14 เดือน 7 นายหลอลี่จึงใช้พลังวิเศษทำให้เกิดพายุลูกเห็บเพื่อลงโทษปานอาซือ ชาวเข้าชาติของกิน มนุษย์จึงต่อสู้กับนายหลอลี่โดยใช้วิธีทำพิธีการบูชาท้องฟ้า ชาวเย้าจุดไฟให้ตาของนายหลอลี่มองไม่เห็น และชาวเย้ายังนำกิ่งก้านของต้นไม้ใหญ่ใส่ในทุ่งนา นายหลอลี่เห็นแล้วจึงคิดว่าอาจคือมนุษย์พึ่งปลูกข้าว ยังไม่ถึงเวลาเก็บเกี่ยว นายหลอลี่จึงกลับบ้านไปตีเมล็ด 7 วันผ่านไปหลอลี่ตื่นขึ้นมา ในโลกมนุษย์ผ่านไป 7 เดือน พืชผลของชาวเย้าเก็บเสร็จแล้วในทุ่งนาไม่เหลืออะไรให้หลอลี่ ตั้งแต่นั้นมา ชาวเย้าจึงจัดพิธีการบูชาเทพเจ้าในวันที่ 14 เดือน 7 เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาวอธิบายถึงความเป็นมาของประเพณีการบูชาท้องฟ้าของชาวเย้า ในปฏิทินจันทรคติ วันที่ 14 เดือน 7 ชาวบ้านทุกคนจะเตรียมของไหว้ต่าง ๆ มาบูชาท้องฟ้า เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าว่าการบูชาเทพเจ้าจะทำให้มีผลผลิตที่ดี

3.6.3 การละเล่นกลองยาวและกลองสำริด

การละเล่นเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ทุกชาติทุกภาษา ไม่ว่าจะอยู่ในวัยใด การละเล่นทำให้มนุษย์ได้ผ่อนคลายความตึงเครียดจากงานในชีวิตประจำวัน และยังเป็นสื่อกลางรำลึกถึงบรรพบุรุษ จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าพบว่าชนเผ่าเย้ามีการละเล่น 2 แบบ ได้แก่ การละเล่นกลองยาวและการละเล่นกลองสำริด ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

1) นิทานเรื่องกลองสำริด 铸铜鼓的故事 (Zhutonggudegushi)

มีตำนานกล่าวว่า เทพแห่งสายฟ้าสั่งให้ชาวเย้าแบ่งเนื้อของผู้เฒ่าที่พิการเดินไม่ได้ หรือคนที่เสียชีวิตไปแล้วมากิน เทอฮีสามพี่น้องรู้สึกว่าคุณค่าของเทพแห่งสายฟ้าเป็นสิ่งไม่ดี เมื่อบ้านอื่นส่งเนื้อผู้เฒ่ามา เทอฮีสามพี่น้องก็ไม่อยากกิน พอถึงคราวที่แม่ของเทอฮีสามพี่น้องเสียชีวิตไป ชาวเย้ามาแบ่งศพแม่ของเทอฮีสามพี่น้องมากิน เทอฮีสามพี่น้องจึงใช้เนื้อม้าแทนเนื้อของแม่ การกระทำของสามพี่น้องทำให้เทพแห่งสายฟ้าโกรธมาก อยากจะลงโทษเทอฮีสามพี่น้อง เทอฮีสามพี่น้องจึงไปปรึกษากับมีลั่วถั่ว มีลั่วถั่วจึงแนะนำให้สร้างกลองสำริดที่รูปร่างใกล้เคียงกับเทพแห่งสายฟ้า มีลายกบอยู่ข้างบน เพื่อทำประลองกับเทพแห่งสายฟ้า ในที่สุดเทพแห่งสายฟ้ากลัวกลองสำริดที่มีลั่วถั่วกับชาวเย้าสร้างขึ้น หลังจากนั้นเทพแห่งสายฟ้าก็ไม่เล่นกลองสำริดอีก และสั่งให้ชาวเย้าไม่ต้องกินเนื้อผู้เฒ่าอีก ต่อมาภายหลังชาวเย้าจะเล่นกลองสำริดในยามที่มีผู้เฒ่าเสียชีวิต

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของกลองสำริดของชนเผ่าเย้า ชาวเย้าสร้างกลองสำริดขึ้นเพื่อทำประลองกับเทพแห่งสายฟ้า และชาวเย้าเล่นกลองสำริดแสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญของชาวเย้าในการต่อสู้กับสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

2) ความเป็นมาของกลองสำริด 铜鼓的来历 (Tonggudelaili)

ในสมัยโบราณ ชาวเย้ายังไม่มีกลองสำริด หลังจากที่ผู้เฒ่าเสียชีวิตไป เขาไม่สามารถขึ้นสวรรค์ได้ และก็ไม่สามารถเชิญบรรพบุรุษให้ลงมาเพื่อเฉลิมฉลองประเพณีต่าง ๆ มีบรรพบุรุษของชนเผ่าเย้าคนหนึ่งชื่อปู้ลั่วซี ด้วยความกล้าหาญและความฉลาดของเขา สุดท้ายก็ได้กลองสำริดกลองหนึ่งจากเง็กเซียนฮ่องเต้ หลังจากที่ชาวเย้ามีกลองสำริด เมื่อผู้เฒ่าเสียชีวิต ชาวเย้าก็ตีกลองสำริดเพื่อโปรดสัตว์ผู้เฒ่า และจะมีเทพเจ้าต่าง ๆ ลงมารับขวัญของผู้ที่เสียชีวิตขึ้นสวรรค์ นอกจากนี้ ในช่วงเทศกาล ถ้าบูชาบรรพบุรุษด้วยตีกลองสำริด บรรพบุรุษจะลงจากสวรรค์และเฉลิมฉลองเทศกาลด้วยกัน ในขณะเดียวกัน บรรพบุรุษก็อวยพรให้ลูกหลานปลอดภัย

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง ความพยายามในการหากองมาตีเพื่อเชิญให้บรรพบุรุษลงมาเพื่อเฉลิมฉลองเทศกาลต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าว่าให้ความสำคัญกับการเคารพและบูชาบรรพบุรุษ และยังแสดงให้เห็นว่ากลองสำริดมีบทบาทสำคัญในประเพณีของชนเผ่าเย้า

3) กลองยาว 长鼓 (Changgu)

ในสมัยโบราณ ผานฮู่บรรพบุรุษของชาวเย้าได้สืบเชื้อสายมาจากสวรรค์เพื่อมาเป็น มังกรช่วยผิงหวางสู้กับเกาหวาง และได้ก่อตั้งราชสำนักขึ้นมา ดังนั้นจึงมี “เย้าก่อนราชสำนัก” ผิงหวาง ทำตามสัญญา ผานฮู่ได้เป็นผู้ชนะและหมั้นกับเจ้าหญิงที่สวยงามทั้งสาม หลังจากนั้นพวกเขาอาศัยอยู่ ห่างไกลจากราชสำนักและอาศัยอยู่ลึกเข้าไปในภูเขา พวกเขาให้กำเนิดลูกชายหกคนและหญิงหกคน ซึ่งเป็นพี่น้องในตำนานสิบสองคนของกลุ่มชนเผ่าเย้าและสิบสองนามสกุลที่มาของกลุ่มชนเผ่าเย้า วันหนึ่ง ผานฮู่ผู้กล้าหาญออกไปล่าสัตว์บนภูเขาและเสียชีวิตไปอย่างน่าเสียดาย หลังจากทราบข่าว เด็ก ๆ ก็มาตัดไม้ลงเพื่อทำตุ๊กตากลองและหุ้มด้วยหนังแกะเพื่อทำผิงหวาง ดิ่กึ่งกลางวันและกลางคืน เพื่อแสดงความเศร้าโศกและระลึกถึงผานฮู่ นอกจากนี้ ยังตกลงกันว่าทุกปีที 16 ตุลาคมในปฏิทิน จันทรคติ ชาวเย้าจะมารวมตัวกันและเล่นกลองยาวเพื่อบูชาผานฮู่

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของกลองยาวของชนเผ่าเย้า ชาวเย้าสร้างกลองยาวขึ้นมา และชาวเย้าเล่นกลองยาวเพื่อแสดงความเศร้าโศกและระลึกถึงผานฮู่ ที่สร้างสิบสองนามสกุลของชนเผ่าเย้า แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเย้าว่าให้ความสำคัญกับการ ระลึกถึงผู้มีพระคุณ

4) ความเป็นมาของรำกลองยาว 长鼓舞的来历 (Changguwudelaili)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ผานหวางเป็นผู้นำของชนเผ่าเย้า มีภรรยาที่สวยงามชื่อ หลิวชานเหม่ย ซึ่งทำงานขยันและใจดีมาก สามารถร้องเพลงและรำอย่างดี วันหนึ่ง เมื่อผานหวางเข้า ป่าล่าสัตว์ หลิวชานเหม่ยก็ร้องเพลงอย่างไพเราะพร้อมด้วยท่อนผ้าในบ้านที่ทำจากไม้ ชายหนุ่มและ หญิงสาวที่กำลังดำข้าวอยู่รอบ ๆ บ้านได้ยินเพลงไพเราะแบบนี้ พวกเขาทำงานกันอย่างขยัน เสียงร้องเพลงมาถึงถ้า หม่าปาสีขาวซึ่งเป็นสัตว์ประหลาดที่อาศัยอยู่ในถ้ำได้ยินเสียงร้องเพลง มันจึง วิ่งออกจากถ้ำ หม่าปาสีขาวรีบเข้าไปในบ้านไม้และเห็นหลิวชานเหม่ยที่มีรูปร่างสวยงาม มันจึงฉุด หลิวชานเหม่ยไปเพื่อไปแต่งงาน ชายหนุ่มและหญิงสาวที่กำลังดำข้าวเห็นแล้วจึงใช้ท่อนไม้ในมือเพื่อ ไล่หม่าปาสีขาว หม่าปาสีขาวกลัวแล้วก็รีบหนีไป สุดท้ายหลิวชานเหม่ยได้รับการช่วยชีวิต เมื่อผานหวางล่าสัตว์กลับมาถึงบ้านในเวลาเย็น หลิวชานเหม่ยก็เล่าเรื่องหม่าปาสีขาวให้ผานหวางฟัง เมื่อผานหวางรู้เรื่องนี้ เขาก็ชื่นชมชายหนุ่มและหญิงสาวเป็นอย่างมาก ตั้งแต่นั้นมา ประเพณีผานหวาง จึงถูกจัดขึ้นในวันที่ 16 ตุลาคม ชาวเย้าจะเลียนแบบรูปร่างของท่อนไม้เพื่อทำกลองยาวขนาดใหญ่ ประกอบทำเต็น 72 ชุด พร้อมด้วยตีกลองยาวเพื่อชื่นชมชาวเย้าที่ต่อสู้อย่างกล้าหาญ ตั้งแต่นั้นมา ทุกปีจัดประเพณีผานหวางขึ้นมาในวันที่ 16 ตุลาคม และชายหนุ่มหญิงสาวของชนเผ่าเย้าทุกคน เต็มใจกันเพื่อเฉลิมฉลองงาน

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากล่าวถึง ชายหนุ่มและหญิงสาวชาวเย้าที่ใช้ท่อนไม้มาขับไล่ หม่าปาสีที่กำลังจะฉุดภรรยาของผานหวางไป เมื่อผานหวางรู้เรื่องนี้จึงชื่นชมชายหนุ่มและหญิงสาวเป็น

อย่างมาก หลังจากนั้นจึงเกิดเป็นประเพณีผานหวางขึ้น โดยทำกลองยาวขนาดใหญ่ขึ้นมาเพื่อเลียนแบบรูปร่างของท่อนไม้ แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าให้ความสำคัญกับความกล้าหาญ

5) ความเป็นมาของรำกลองยาว 长鼓舞的来历 (Changguwudelaili)

ในสมัยโบราณ ครอบครัวของชนเผ่าเข้ามีพ่อและลูกชายสองคนอาศัยอยู่บนภูเขาเข้าซาน ก่อนที่จะเสียชีวิต พ่อได้แบ่งทรัพย์สินให้กับลูกชายสองคนเท่า ๆ กัน พี่ชายโลภ จึงยึดทรัพย์สินทั้งหมดไว้เป็นของตน ในขณะที่น้องชายต้องไปทำงานให้เจ้านายลูกสาวของเทพเจ้าผานหวางชื่อซือซานเหมยเห็นว่าตงปีนิสัยดี ดังนั้นนางจึงลงจากสวรรค์เพื่อแต่งงานกับตงปี เมื่อพี่ชายเห็นว่าซือซานเหมยสวยมาก พี่ชายจึงหาวิธีฆ่าน้องชายเพื่อครอบครองซือซานเหมย เมื่อเทพเจ้าผานหวางรู้เรื่องนี้ จึงได้ช่วยตงปีเอาชนะพี่ชายและนำซือซานเหมยขึ้นสวรรค์ เมื่อตงปีกับซือซานเหมยแยกทางกัน ซือซานเหมยบอกตงปีว่า มีต้นไม้อยู่บนภูเขาหนานซาน ตัดต้นไม้ขึ้นมาทำเป็นกลองยาวและทำแหวน 360 วง เมื่อถึงวันที่ 16 ตุลาคมซึ่งเป็นวันเกิดของเทพเจ้าผานหวางให้ตีกลองยาวและเต้น 360 ครั้ง จะสามารถบินขึ้นไปบนท้องฟ้าเหมือนนกอินทรีเพื่อไปอยู่กับซือซานเหมย ตงปีทำตามคำแนะนำของซือซานเหมย เขาไม่กลัวความยุ่งยาก เขาไปที่ภูเขาหนานซานเพื่อหาต้นไม้ใหญ่ ตัดมาทำเป็นกลองยาว แล้วเต้น 360 ครั้งในวันเกิดของผานหวาง ในที่สุดก็บินขึ้นไปบนฟ้าได้ ซือซานเหมยกับตงปีจึงได้กลับมาอยู่ด้วยกันอีกครั้ง หลังจากนั้น เพื่อเป็นที่ระลึกถึงคู่รักคู่นี้ ชาวเข้าจึงรำกลองยาวทุกปีเนื่องในวันเกิดของเทพเจ้าผานหวางซึ่งได้สืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

นิทานเรื่องนี้มีเนื้อหากว่าถึง พี่น้องคู่นี้ น้องชายชื่อตงปี มีนิสัยดีจึงทำให้ซือซานเหมย ลูกสาวของเทพเจ้าผานหวางลงมาจากสวรรค์เพื่อแต่งงานด้วย แต่เกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิด ทำให้ซือซานเหมยต้องกลับไปสวรรค์ ก่อนกลับนางได้บอกกับตงปีว่าให้ไปตัดต้นไม้ใหญ่ที่ภูเขาหนานซานมาทำเป็นกลองยาวและทำแหวน 360 วง และให้ตีกลองยาวและเต้น 360 ครั้งในวันเกิดของผานหวาง จะทำให้เขาสามารถบินขึ้นไปบนท้องฟ้าเพื่อกลับไปอยู่กับซือซานเหมยด้วยกันอีกครั้งได้ แสดงให้เห็นถึงความคิดของชนเผ่าเข้าว่าการตีกลองยาวและเต้น 360 ครั้ง และทำแหวน 360 วง จะช่วยให้คู่รักกลับมาพบกันได้

จากนิทานที่ยกมา สามารถสรุปได้ว่า การละเล่นของชาวเข้าเกิดขึ้นจากความต้องการที่จะแสดงความเคารพ ความอาลัยและระลึกถึงผู้ที่จากไป แสดงให้เห็นว่าชาวเข้าให้ความสำคัญต่อการทดแทนบุญคุณ และยังแสดงให้เห็นว่ากลองสำริดและกลองยาวมีบทบาทสำคัญในประเพณีของชนเผ่าเข้า

สรุปได้ว่า นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าที่ยกมาทั้งหมด 86 เรื่อง สามารถแบ่งลักษณะเนื้อหาแบ่งได้ 6 ประเภท ได้แก่ 1) การกำเนิดเทพเจ้า 2) การกำเนิดสภาพแวดล้อม 3) การกำเนิดมนุษย์ 4) การกำเนิดสัตว์โลก 5) การกำเนิดสรรพสิ่ง 6) การกำเนิดประเพณี การวิเคราะห์ลักษณะเนื้อหา

ของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า จึงทำให้เห็นถึงวัฒนธรรมชนเผ่าเย้าอย่างชัดเจน เช่น ความเชื่อเรื่อง การนับถือเทพเจ้าต่าง ๆ เรื่องธรรมชาติ เรื่องสรรพสิ่งต่าง ๆ เรื่องอาหาร และเรื่องที่อยู่อาศัย เป็นต้น และยังแสดงให้เห็นว่าชาวเย้าให้ความสำคัญหลาย ๆ เรื่อง เช่น การทำความดี การตอบแทนบุญคุณ ความกตัญญู และความพยายาม เป็นต้น

บทที่ 4

ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า ผู้วิจัยพบลักษณะของสังคมชนเผ่าเย้าในนิทาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ด้านค่านิยม ด้านความเชื่อ และด้านประเพณี ดังต่อไปนี้

4.1 ชีวิตความเป็นอยู่

- 4.1.1 ถิ่นที่อยู่อาศัย
- 4.1.2 ลักษณะของบ้านเรือน
- 4.1.3 อาหารการกิน
- 4.1.4 เครื่องแต่งกาย
- 4.1.5 การประกอบอาชีพ
- 4.1.6 การคมนาคม

4.2 ค่านิยม

- 4.2.1 ค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน
- 4.2.2 ค่านิยมเกี่ยวกับความกล้าหาญ
- 4.2.3 ค่านิยมเกี่ยวกับการเชื่อฟังผู้ใหญ่
- 4.2.4 ค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญู
- 4.2.5 ค่านิยมเกี่ยวกับการใช้สติปัญญา

4.3 ความเชื่อ

- 4.3.1 ความเชื่อเรื่องเทพเจ้า
- 4.3.2 ความเชื่อเรื่องผู้ประกอบพิธี
- 4.3.3 ความเชื่อเรื่องฤกษ์ยาม
- 4.3.4 ความเชื่อเรื่องผี

4.4 ประเพณี

- 4.4.1 ประเพณีตำหนู
- 4.4.2 ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน
- 4.4.3 ประเพณีผานหวาง
- 4.4.4 ประเพณีเกี่ยวกับงานศพ

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ชีวิตความเป็นอยู่

ชีวิตความเป็นอยู่ หมายถึง วิถีชีวิตของมนุษย์ ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องแต่งกาย รวมถึงการประกอบอาชีพและการคมนาคม ชีวิตความเป็นอยู่ที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า ผู้วิจัยได้พบว่าชาวเผ่าเย้ามีวิถีชีวิตต่าง ๆ หลากหลายแบบ เช่น การอาศัยอยู่ใกล้ธรรมชาติ การสร้างบ้าน การทำอาหาร การทอผ้า ซึ่งสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมของชนเผ่าเย้าในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านลักษณะของบ้านเรือน ด้านอาหารการกิน ด้านเครื่องแต่งกาย ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการคมนาคม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 ถิ่นที่อยู่อาศัย

ถิ่นที่อยู่อาศัย คือ สถานที่ที่มนุษย์อาศัยอยู่ โดยอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ถิ่นที่อยู่อาศัยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตของชาวบ้านชนเผ่าเย้าที่มีการตั้งถิ่นที่อยู่ใกล้ธรรมชาติ ผู้วิจัยพบว่า ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าสะท้อนภาพการตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยใกล้เชิงเขาและแหล่งน้ำ ดังต่อไปนี้

1) ถิ่นที่อยู่ใกล้ภูเขา

จากการศึกษาเนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าพบว่า ภูมิประเทศที่ชนเผ่าเย้าส่วนใหญ่อยู่อาศัยเป็นภูเขา ที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ ชาวเย้าสามารถใช้ชีวิต โดยอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ จากป่าไม้ได้เป็นอย่างดี เช่น ตัดฟืน ล่าสัตว์ หางของป่า เป็นต้น ชนเผ่าเย้าจึงนิยมตั้งบ้านเรือนใกล้ภูเขา ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *สร้างบ้าน* เล่าว่า นานมาแล้ว ในสมัยก่อนชาวเย้าบางส่วนตั้งถิ่นฐานที่อยู่บนภูเขา และอาศัยอยู่ในถ้ำ ตอนปลูกข้าวต้องลงมาที่ราบ และตอนที่เก็บเกี่ยวเมล็ดพืชเสร็จก็ต้องกลับขึ้นไปบนภูเขา ดังความว่า

*นกมีรัง ผึ้งก็มีรัง แต่คนไม่มีบ้านจึงอาศัยอยู่ในถ้ำเหมือนลิง
ในเวลานั้นพวกเขาไปที่ที่ราบเพื่อไถดินและปลูกพืช พวกเขาต้องปีน
ภูเขาไปมาและต้องย้ายขึ้นไปบนภูเขาเพื่อเก็บเมล็ดพืช มันลำบากมาก*

(นิทานเรื่องสร้างบ้าน. 2542 : 289)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ในสมัยก่อนชาวเย้าอาศัยอยู่บนภูเขาและถ้ำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ชีวิตที่ยากลำบาก เนื่องจากต้องลงมาปลูกข้าวบริเวณที่ราบ และเมื่อเก็บเกี่ยวเสร็จก็ต้องกลับขึ้นไปบนภูเขา แต่ชาวเย้าก็ไม่ยอมแพ้ พยายามปลูกข้าวที่ราบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงนิสัยของชาวเย้าที่มีความขยันด้วย

นิทานเรื่อง *มีลั่วถั่วสร้างมนุษย์* เล่าว่า มีลั่วถั่ว ผู้ที่สร้างมนุษย์ขึ้นมาจำนวนมาก แรกเริ่มนั้นมนุษย์และนกอาศัยอยู่ร่วมกันบนภูเขา นอนอยู่ในถ้ำ ดื่มน้ำพุในภูเขาและกินผลไม้ป่า ดังความว่า

มีลั้วถั่วสร้างมนุษย์มากขึ้นเรื่อย ๆ มนุษย์และนกอาศัยอยู่ร่วมกันบนภูเขา นอนอยู่ในถ้ำ ดื่มน้ำพุในภูเขาและกินผลไม้ป่า บางครั้งเมื่อพบนกและสัตว์ที่ตายแล้วก็จะกินเนื้อของนกและสัตว์ และเมื่อพบคนตายก็จะกินเนื้อของคนที่ตายไป

(นิทานเรื่องมีลั้วถั่วสร้างมนุษย์. 2542 : 9)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเขาตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยบนภูเขาและดำรงชีวิตอยู่ใกล้กับธรรมชาติ ชาวเขาพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก

นิทานเรื่อง ประเพณีตำหนู เล่าว่า นกและเสีอมาร้องเรียนกับมีลั้วถั่ว เพราะลูกหลานของมนุษย์ทำให้ลูก ๆ ของพวกมันตาย และขอมมีลั้วถั่วให้มนุษย์ย้ายไปอยู่บนเนินเขา และปล่อยให้คนและสัตว์ต่าง ๆ อาศัยอยู่ในป่าเหมือนเดิม ดังความว่า

ครั้งหนึ่งนกและเสีอมาหามีลั้วถั่ว เพื่อจะร้องเรียนกับมีลั้วถั่วว่า ให้มนุษย์อาศัยอยู่บนภูเขาเถอะ ลูกหลานของคนเหล่านั้นไม่มีเหตุผล และทำให้ลูก ๆ ของเราต้องตาย หากเป็นเช่นนี้ต่อไปเราจะสูญพันธุ์กันหมด มีลั้วถั่วตอบว่า "กลับไปก่อนเถอะ เดียวข้าหาวิธีเอง" ดังนั้นมีลั้วถั่วจึงขอมให้มนุษย์ย้ายไปอยู่บนเนินเขาและปล่อยให้คนและสัตว์ต่าง ๆ อาศัยอยู่ในป่าเหมือนเดิม

(นิทานเรื่องประเพณีตำหนู. 2542 : 28)

จากตัวอย่างข้างต้น ทำให้เห็นที่อยู่อาศัยของชนเผ่าเข่าว่า ในสมัยก่อนชาวเข่าอาศัยอยู่บนภูเขาและดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับนกและสัตว์ต่าง ๆ ในป่า แต่เมื่อชาวเข่าไปรุกรานสัตว์ทำให้สัตว์ล้มตาย เพื่อไม่ให้สัตว์สูญพันธุ์ มีลั้วถั่วจึงให้ชาวเข่าย้ายไปอยู่บนเนินเขา สะท้อนให้เห็นถึงผลเสียจากการล่าสัตว์ที่มากเกินไปจนทำให้สัตว์มีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ชาวเข่าต้องเปลี่ยนจากสังคมล่าสัตว์เป็นสังคมเกษตรกรรม

นิทานเรื่อง กำเนิดควาย เล่าว่า ในอดีตมีครอบครัวชนเผ่าเข่าครอบครัวหนึ่งเป็นครอบครัวใหญ่ที่มีสมาชิกสิบคน พวกเขาอาศัยอยู่ที่เชิงภูเขา ตอนที่หิวแล้วก็ขึ้นบนภูเขาไปหาอาหาร วิถีชีวิตยากลำบากมาก ดังความว่า

ในสมัยโบราณ มีครอบครัวชนเผ่าเข่าครอบครัวหนึ่งอาศัยอยู่ที่เชิงภูเขา มีพี่น้องเก้าคนและแม่อยู่ในครอบครัว ครอบครัวนี้มีสมาชิกสิบคน มีนาเพียงสองทุ่ง และควายแก่ตัวหนึ่ง ลูก ๆ กับแม่ทั้งสิบคนอาศัยอยู่ด้วยกัน เมื่อพวกเขาหิวแล้ว พวกเขาจะขึ้นไปบนภูเขาเพื่อขุดฝักป่าและหน่อไม้กิน วิถีชีวิตของพวกเขาลำบากมาก

(นิทานเรื่องกำเนิดควาย. 2550 : 165)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเย้าอาศัยอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ นิยมตั้งถิ่นฐานอยู่ใกล้ภูเขา เพราะบนภูเขาสามารถไปหาอาหารได้ ชาวเย้าที่อาศัยใกล้ภูเขาและในป่าจึงอาศัยทรัพยากรจากธรรมชาตินำมาใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย

2) ถิ่นที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ

ที่อยู่ของชนเผ่าเย้าบางเขตมีแม่น้ำไหลผ่าน จึงมีน้ำมากพอที่ชาวบ้านจะสามารถใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งใช้เป็นน้ำกินน้ำใช้สำหรับมนุษย์และสัตว์ และใช้ในการเพาะปลูก ดังนั้นชนเผ่าเย้าบางเขตจึงนิยมสร้างบ้านเรือนใกล้แหล่งน้ำ ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *กำเนิดควาย* เล่าว่า โรบันเดินทางไปถึงหน้าหมู่บ้านที่มีสระน้ำเพื่อนำโคลนสีเหลืองกับโคลนสีดำปั้นวัวสีเหลืองกับควาย ดังความว่า

วันหนึ่ง โรบันเดินไปที่สระน้ำหน้าหมู่บ้าน ใช้โคลนสีเหลืองปั้นวัวสีเหลืองและใช้โคลนสีดำปั้นควาย เขาคิดว่า ถ้ามีวัวกับควายแล้วต่อไปทั้งสองก็สามารถช่วยชาวบ้านไถนาได้

(นิทานเรื่องกำเนิดควาย. 2542 : 19)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเย้าตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยใกล้แหล่งน้ำเพื่อความสะดวกในการทำมาหากิน สำหรับชาวเย้าวัวสีเหลืองกับควายสำคัญมาก เพราะสามารถทำให้ชาวเย้าดำเนินชีวิตได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น เนื่องจากวัวและควายช่วยแบ่งเบาภาระงานของชาวเย้าได้

นิทานเรื่อง *หย่าลาอิงดวงอาทิตย์และฆ่าดวงจันทร์* เล่าว่า หย่าลาและหนีเอ้ออาศัยอยู่ร่วมกัน ทำอาชีพเพาะปลูก แต่เนื่องจากจำนวนดวงอาทิตย์ที่มีมากเกินไป ทำให้ครอบครัวไม่มีน้ำกินน้ำใช้ หย่าลากับชาวบ้านจึงไปตักน้ำที่แม่น้ำข้างหมู่บ้าน ดังความว่า

ในหมู่บ้านชนเผ่าเย้ามีคู่รักคู่หนึ่ง ผู้ชายชื่อหย่าลา ผู้หญิงชื่อหนีเอ้อ ชีวิตยากจนทำให้หย่าลา มีความสามารถเพาะปลูกในทุ่งนาได้ตั้งแต่ยังเด็ก เนื่องจากดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ลืบดวงถูกแขวนอยู่บนท้องฟ้า แผลเผาโลกด้วยแสงและความร้อน เพื่อให้ในครอบครัวมีน้ำกินมีน้ำใช้ หย่าลากับชาวบ้านจึงวิ่งไปตักน้ำที่แม่น้ำข้างหมู่บ้าน ทั้งวันทั้งคืน

(นิทานเรื่องหย่าลาอิงดวงอาทิตย์และฆ่าดวงจันทร์. 2542 : 180)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเย้าตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยใกล้แหล่งน้ำเมื่อต้องการใช้น้ำก็สามารถไปตักน้ำได้ที่แม่น้ำข้างหมู่บ้าน และยังสะท้อนให้เห็นว่าชาวเย้าเป็นกลุ่มคนที่มีความอดทน

สรุปได้ว่า นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าได้สะท้อนว่า ชาวเข้ามีที่อยู่อาศัยใกล้ภูเขา บางครอบครัวอยู่บนภูเขา บางครอบครัวอยู่ที่เชิงเขา ครอบครัวที่อยู่ที่เชิงเขาจะต้องขึ้นภูเขาไปหาของป่า สะท้อนให้เห็นว่าชาวเข้าดำรงชีวิตอยู่ด้วยการล่าสัตว์ซึ่งเป็นสังคมแบบดั้งเดิมก่อนที่จะเริ่มรู้จักทำมาหากิน เพาะปลูกพืช และเปลี่ยนเป็นสังคมเกษตรกรรม นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข้ามีที่อยู่อาศัยใกล้กับแหล่งน้ำ มีการพึ่งพาแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต

4.1.2 ลักษณะของบ้านเรือน

ลักษณะของบ้านเรือนที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้า สามารถแสดงความคิดของชาวเข้าที่แสดงให้เห็นการนำสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ต้นไม้ ก้อนหิน และหญ้าคา เป็นต้น ส่วนรูปแบบบ้านเรือนของชนเผ่าเข้าสามารถแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ บ้าน 2 ชั้น บ้าน 3 ชั้น และบ้านชั้นเดียวแบบทันสมัย มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *สร้างบ้าน* เล่าถึง ความเป็นมาของบ้านเรือนของชนเผ่าเข้า ชาวเข้าสร้างบ้านเรือนขึ้นเพื่อให้ดำเนินชีวิตต่อไปได้ ชาวเข้าสร้างบ้านเรือนด้วยไม้และรูปแบบของบ้านเรือนมี 2 ชั้น ชั้นล่างสร้างยุงข้าวและคอกเพื่อเลี้ยงสัตว์ แล้วให้ผู้คนอาศัยอยู่ชั้นบน

มีลั่วถั่วเรียกเทพเจ้าต่าง ๆ มาปรึกษากัน ท่านทำตราขึ้นออก
คำสั่ง ส่งเทพเจ้ามาองค์หนึ่ง ท่านได้สอนหมอเต่า แล้วสอนชาวบ้านให้
ได้มีที่อยู่ สอนชาวบ้านสร้างบ้านเรือนของตน แต่ว่าในขณะที่สร้างบ้าน
ไม่มีไม้ใช้ ไม่มีเหล็กและเหล็กกล้าด้วย เทพเจ้าจึงคิดวิธีหนึ่งออกมาก็คือ
ไปตัดไม้จากบนภูเขา ลำต้นใช้ทำโครงเรือนและเชื่อมต่อกัน เอาหญ้าคา
มาคลุมเป็นหลังคาเรือน ทำบ้านเรือนมา 2 ชั้น ให้คนอาศัยอยู่ชั้นบน
ส่วนชั้นล่างสร้างยุงข้าวและคอกเพื่อเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ ชาวบ้านสร้าง
หมู่บ้านนี้แล้วสร้างหมู่บ้านนั้น สร้างบ้านเล็กแล้วสร้างบ้านใหญ่ ต่อมา
พ่อแม่ก็ได้มาอาศัยอยู่ด้วยกัน

(นิทานเรื่องสร้างบ้าน. 2542 : 160)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข้ามีวิถีชีวิตที่พึ่งพาธรรมชาติ นำวัสดุจากธรรมชาติมาใช้ในการสร้างบ้าน และมีการจัดสรรพื้นที่การใช้สอย โดยชั้นล่างทำเป็นยุงข้าวและคอกเพื่อเลี้ยงสัตว์ ชั้นบนใช้สำหรับอยู่อาศัย สะท้อนให้เห็นว่าชาวเข้าเป็นกลุ่มคนที่มีความคิดเป็นระบบ

นิทานเรื่อง *หย่าไร่สร้างบ้าน* เล่าถึง ความเป็นมาของบ้านเรือนของชนเผ่าเข้า บรรพบุรุษของชนเผ่าเข้าลู่ปานสร้างบ้านเรือน 3 ชั้นด้วยหิน โคลนสีเหลืองและแผ่นไม้ ชั้นล่างเลี้ยงวัวและสัตว์ปีก ผู้คนอาศัยอยู่ชั้นที่ 2 ส่วนชั้นที่ 3 วางธัญพืชและสิ่งของต่าง ๆ ดังความว่า

หย่าไร่สร้างบ้านโดยการใช้หิน ใช้โคลนสีเหลืองทำกำแพง
ดิน และใช้กระดานไม้วางตรงกลางเพื่อแยกออกเป็นชั้นที่หนึ่ง ชั้นที่สอง

และชั้นที่ 3 ชั้นที่หนึ่งเลี้ยงวัวและสัตว์ปีก ผู้คนอาศัยอยู่บนชั้นที่ 2 นอกจากนี้แล้ว เขายังสร้างชั้นที่ 3 คั่นด้วยแผ่นไม้เพื่อวางอาหารและสิ่งของต่าง ๆ แต่ละชั้นมีบันไดไม้ขึ้นลงด้วย

(นิทานเรื่องหมาเฝ้าสร้างบ้าน. 2550 : 80)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเขาดำรงชีวิตโดยการพึ่งพาธรรมชาติ เนื่องจากชาวเข่าอาศัยอยู่ในป่าจึงทำให้ชาวเข่านำวัสดุที่ได้จากในป่ามาใช้ในการสร้างบ้านเรือน และยังมีการจัดสรรพื้นที่การใช้สอย โดยชั้นล่างใช้เลี้ยงวัวและสัตว์ปีก ชั้นที่ 2 ใช้เป็นที่อยู่อาศัย และชั้นที่ 3 ใช้สำหรับเก็บอาหารและสิ่งของต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นว่าชาวเข่าเป็นกลุ่มคนที่มีสติปัญญาสามารถนำสิ่งที่อยู่รอบตัวมาใช้ในการสร้างบ้าน และยังมีการจัดสรรพื้นที่ใช้สอยในบ้านอย่างดี

นิทานเรื่อง *หย่าลาอิงดวงอาทิตย์และฆ่าดวงจันทร์* เล่าว่า ชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อหย่าลา เขาสร้างบ้านเรือนด้วยไม้ มีลักษณะสองส่วน ด้านหน้าเป็นห้องนั่งเล่นและบูชาบรรพบุรุษ ส่วนด้านหลังเป็นห้องนอน สร้างห้องน้ำและคอกวัวไว้หลังบ้าน ดังความว่า

หย่าลาเลื่อยไม้เป็นแผ่นไม้ แล้วเรียนรู้จากสถาปัตยกรรมของชาวฮั่นแบ่งพื้นที่ในบ้านเรือนเป็นสองส่วน ด้านหน้าใช้เป็นห้องนั่งเล่นและบูชาบรรพบุรุษ ด้านหลังเป็นห้องนอน เขายังได้สร้างห้องน้ำและคอกวัวไว้ด้านหลังบ้านอีกด้วย ทั้งนี้ โถส้วมและคอกวัวจะอยู่ใกล้กันมาก และคั่นด้วยไม้กระดาน บ้านทั้งหลังทำจากไม้และหลังคามุงด้วยกระเบื้อง

(นิทานเรื่องหย่าลาอิงดวงอาทิตย์และฆ่าดวงจันทร์. 2542 : 180)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข่าเป็นกลุ่มคนที่มีสติปัญญา สามารถเรียนรู้วิธีการสร้างบ้านของชาวฮั่นและนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างบ้านของตนเองได้ มีการจัดสรรพื้นที่ใช้สอยอย่างเป็นระเบียบเพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน และยังสะท้อนให้เห็นว่าชาวเข่าเป็นกลุ่มคนที่เคารพและบูชาบรรพบุรุษ

สรุปได้ว่า นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าได้สะท้อนว่า ชาวเข่าเป็นกลุ่มคนที่มีสติปัญญาและมีความคิดที่เป็นระบบ เนื่องจากชาวเข่าอาศัยอยู่ใกล้กับธรรมชาติจึงนำวัสดุจากธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ในการสร้างบ้าน และยังมีการจัดสรรพื้นที่การใช้สอยอย่างเป็นระเบียบ

4.1.3 อาหารการกิน

อาหารการกินที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าจะมีลักษณะ คือ ชาวเข่าสามารถล่าสัตว์ เก็บพืชผลในป่าเพื่อเป็นอาหารดำรงชีวิตได้อย่างดี และมีข้าวเป็นอาหารหลัก ซึ่งสะท้อนให้เห็นในนิทานหลายเรื่องที่ชาวเข่ามีการปลูกข้าว ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *หย่าลาอิงดวงอาทิตย์และฆ่าดวงจันทร์* เล่าว่า มีหนุ่มสาวคู่หนึ่งอาศัยอยู่ที่
เชิงเขาด้วยกัน ผู้ชายล่าสัตว์เพื่อเลี้ยงครอบครัว ส่วนผู้หญิงทอผ้าอยู่บ้านทุกวัน ดังความว่า

ในเวลานั้น ที่เชิงเขามีหนุ่มสาวคู่หนึ่งอาศัยอยู่ด้วยกัน ชายคน
ดังกล่าวชื่อหย่าลา ซึ่งยิ่งธนูเก่งมากและเชี่ยวชาญในการล่าสัตว์ป่า
ผู้หญิงคนนี้ชื่อหนิเอ้อ นางมีฝีมือในการทอผ้า ทอผ้าอยู่บ้านทุกวัน

(นิทานเรื่องหย่าลาอิงดวงอาทิตย์และฆ่าดวงจันทร์. 2542 : 180)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ในสมัยก่อนชาวเข่าตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยที่
เชิงภูเขา อาหารหลักของชาวเข่าคือเนื้อสัตว์ เพื่อให้ครอบครัวมีอาหารกิน ผู้ชายในครอบครัวต้องเข้า
ป่าไปล่าสัตว์ สามารถสะท้อนให้เห็นว่าชาวเข่าใช้ชีวิตอยู่ใกล้กับธรรมชาติ และชาวเข่ายังมีการจัดแบ่ง
หน้าที่กันอย่างดีในครอบครัว

นิทานเรื่อง *ตำนานการสร้างโลก* กล่าวถึง มีลั้วถั่ว ผู้ที่สร้างมนุษย์ขึ้นมาจำนวนมาก
แรกเริ่มนั้นมนุษย์และนกอาศัยอยู่ร่วมกันบนภูเขา นอนอยู่ในถ้ำ ตื่นน้ำพุในภูเขาและกินผลไม้ป่า
ดังความว่า

มีลั้วถั่วสร้างมนุษย์มากขึ้นเรื่อย ๆ มนุษย์และนกอาศัยอยู่
ร่วมกันบนภูเขา นอนอยู่ในถ้ำ ตื่นน้ำพุในภูเขาและกินผลไม้ป่า บางครั้ง
เมื่อพบนกและสัตว์ที่ตายแล้วก็จะกินเนื้อของนกและสัตว์ และเมื่อพบ
คนตายก็จะกินเนื้อของคนที่ตายไป

(นิทานเรื่องตำนานการสร้างโลก. 2542 : 9)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข่าอาศัยอยู่ร่วมกับสัตว์ในป่า มีวิถีชีวิตที่
ใกล้ชิดกับธรรมชาติ อาศัยผลไม้ป่าและเนื้อสัตว์ที่ตายแล้วเป็นอาหารหลัก

นิทานเรื่อง *กำเนิดควาย* เล่าว่า ในอดีตมีครอบครัวชนเผ่าเข้าครอบครัวหนึ่ง
เป็นครอบครัวใหญ่ที่มีสมาชิกสิบคน พวกเขาอาศัยอยู่ที่เชิงภูเขา ตอนที่หิวแล้วก็ขึ้นบนภูเขาไปหา
อาหารมี วิถีชีวิตยากลำบากมาก ดังความว่า

ในสมัยโบราณ มีครอบครัวชนเผ่าเข้าครอบครัวหนึ่งอาศัยอยู่ที่
เชิงภูเขา มีพี่น้องเก้าคนและแม่อยู่ในครอบครัว ครอบครัวนี้มีสมาชิกสิบ
คน มีนาเพียงสองทุ่ง และควายแก่ตัวหนึ่ง ลูก ๆ กับแม่ทั้งสิบคนอาศัย
อยู่ด้วยกัน เมื่อพวกเขาหิวแล้ว พวกเขาจะขึ้นไปบนภูเขาเพื่อหาผักป่า
และหน่อไม้กิน วิถีชีวิตของพวกเขาลำบากมาก

(นิทานเรื่องกำเนิดควาย. 2542 : 165)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ในอดีตชาวเข่าอาศัยอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ พืชผลที่ได้จากการปลูกจึงไม่เพียงพอต่อคนในครอบครัว ทำให้ต้องขึ้นไปขุดผักป่าและหน่อไม้บนภูเขา เพื่อดำรงชีวิต

นิทานเรื่อง *ดีเจียนและดีเยียงกำเนิดมนุษย์* เล่าว่า ดีเจียนและดีเยียงเดินตามผู้ใหญ่ขึ้นไปปลูกข้าวที่นาชั้นบันไดบนเนินเขาสูงชัน ดังความว่า

*ดีเจียนและดีเยียงเดินตามผู้ใหญ่ไปปลูกข้าวในทุ่ง ปีนภูเขา และ
เหว้อออกมา พวกเขาถือไม้ค้ำพร้อมกับผู้อาวุโสและปีนขึ้นไปบนเนิน
เขาด้วยความเหนื่อยหอบ สองพี่น้องมองดูถนนหินสูงชันและทุ่งนาที่
สร้างขึ้นบนเนินเขาสูงชัน ด้วยความรักและขุ่นเคือง รำคาญและ
หัวเราะ ทั้งสองคิดในใจ ทุ่งนาที่สวยงามก็สวย แต่ทำไมมันทำเป็นแบบ
บันได วันหนึ่งพี่น้องสองคนเราจะเปลี่ยนถนนให้เป็นทางเรียบ เปลี่ยนนา
ชั้นบันไดให้เป็นที่ราบ*

(นิทานเรื่องดีเจียนและดีเยียงกำเนิดมนุษย์. 2556 : 188)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ในอดีตชาวเข่ารับประทานข้าวเป็นอาหารหลัก แต่เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ชาวเข่าอาศัยอยู่เป็นเนินเขา ชาวเข่าจึงต้องใช้ความพยายามและความอดทนในการขึ้นไปปลูกข้าวที่นาชั้นบันไดบนเนินเขาสูงชัน

สามารถสรุปได้ว่า นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าได้สะท้อนว่า ชาวเข่ามีวิถีชีวิตที่พึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก อาศัยการล่าสัตว์ การขุดหาผักผลไม้ และมีการปลูกข้าวเพื่อใช้เป็นอาหารหลัก

4.1.4 เครื่องแต่งกาย

เครื่องแต่งกายที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่ามีหลากหลายรูปแบบ เช่น เสื้อผ้าแบบมีกระเป่า เสื้อคลุม กระโปรงผ้าไหม ผ้าโพกศีรษะ กางเกงปักลายซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าเข่าให้ความสำคัญและใส่ใจกับเครื่องแต่งกายของตนเอง ดังมีตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *มีลั่วถั่วทอผ้า* เล่าว่า มีลั่วถั่วเป็นแม่ เย็บเสื้อผ้าใหม่และมีลักษณะหลายรูปแบบและมีความสวยงามมากให้แก่ลูก ๆ ดังความว่า

*มีลั่วถั่วคลุมผ้านวมอย่างมีความสุข บู้ลั่วซีคลุมด้วยมุ้งกันยุง
อย่างมีความสุข แม่ก็สวมเสื้อผ้าใหม่ให้กับเด็ก ๆ บางตัวเย็บเป็นเสื้อมี
กระเป่า 2 ข้าง บางตัวเย็บเป็นเสื้อคลุม บางตัวก็ปักลวดลายกระโปรงผ้า
ไหม และบางตัวก็ปักลายด้วยลูกไม้*

(นิทานเรื่องมีลั่วถั่วทอผ้า. 2542 : 15)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข่ามีการทำเครื่องแต่งกายขึ้นมาด้วยตนเอง ด้วยฝีมือของผู้หญิง มีการเย็บผ้าและการปักลวดลายที่สวยงาม เครื่องแต่งกายของชาวเข่ามี

หลายรูปแบบ เช่น เป็นลือมีกระเป่า 2 ข้าง ลือคลุม ปีกวดลายกระโปรงผ้าไหม และยังมีปักลายด้วยลูกไม้

นิทานเรื่อง *ความเป็นมาของเสื้อผ้าชนเผ่าฮัวเย้า* เล่าถึง หัวหน้าได้รับแรงบันดาลใจจากดอกกล้วยไม้ จึงสั่งให้คนในหมู่บ้านปักลายเสื้อผ้าให้เป็นรูปดอกกล้วยไม้เพื่อใช้สำหรับสวมใส่ ดังความว่า

หัวหน้าได้รับแรงบันดาลใจจากดอกกล้วย หัวหน้าจึงสั่งให้คนในหมู่บ้านทำผ้าโพกศีรษะสีแดงและเย็บชุดของชนเผ่าฮัวเย้า ส่วนผู้หญิงสวมเสื้อสีน้ำเงิน เข็มขัดหลากสี กระโปรงสีขาว และกระโปรงจะปักด้วยด้ายสีแดงเหมือนดอกกล้วยทั้งสองข้าง และผู้ชายจะสวมเสื้อลือคลุมและกางเกงขายาวสีน้ำเงิน

(นิทานเรื่องความเป็นมาของเสื้อผ้าชนเผ่าฮัวเย้า. 2550 : 150)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเย้าเป็นกลุ่มคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ นำสิ่งที่เห็นรอบตัวมาประยุกต์ใช้กับเสื้อผ้าในชีวิตประจำวันให้ดูมีสีสันสวยงามมากขึ้น

นิทานเรื่อง *การพันผ้าโพกศีรษะของชนเผ่าเย้า* เล่าว่า ฮ่องเต้เกาไม่พอใจที่ลูกสาวไปรักกับผานกุซึ่งเป็นสุนัข ผานกุจึงแนะนำให้จับตัวมันไปนึ่งเพื่อให้กลายเป็นมนุษย์ ดังความว่า

เพราะผานกุไม่ใช่คน ฮ่องเต้เกาจึงไม่ยอมให้ลูกสาวแต่งงานด้วย ผานกุเสียใจและพูดด้วยความโกรธว่าหากนำตัวมันไปนึ่งเป็นเวลา 7 วัน 7 คืน มันจะสามารถกลายเป็นมนุษย์ได้ ลูกสาวฮ่องเต้เกาจึงทำตามคำบอก มันได้กลายเป็นมนุษย์จริง แต่ชนบนศีรษะยังเหลืออยู่ เพราะลูกสาวฮ่องเต้กลัวว่ามันจะถูกนึ่งให้ตาย นางจึงเปิดฝาไถ่ล้างหน้าหนึ่งวัน ดังนั้น นางจึงให้เขาโพกศีรษะด้วยผ้า ตั้งแต่นั้นมา ชายและหญิงของชนเผ่าเย้าโพกศีรษะด้วยผ้าจนถึงปัจจุบันนี้

(นิทานเรื่องการพันผ้าโพกศีรษะของชนเผ่าเย้า. 2556 : 75)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเย้ามีการนำผ้ามาโพกศีรษะเพื่อบดบังสิ่งที่ไม่อยากให้คนอื่นเห็น จนทำให้ปัจจุบันผ้าโพกศีรษะเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องแต่งกายของชาวเย้า และยังแสดงให้เห็นว่าชาวเย้าให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์ภายนอก มีสติปัญญาในการแก้ไขปัญหา นำผ้ามาโพกศีรษะเพื่อบดบังรูปลักษณ์ที่แปลกประหลาด

นิทานเรื่อง *ความเป็นมาของเสื้อผ้าหนานตาลป้ายซูเย้า* เล่าถึง ผู้นำของชนเผ่าเย้าได้รับบาดเจ็บและมีเลือดเปื้อนอยู่ที่กางเกงเป็นลายนิ้วมือของเขา ชาวเย้าจึงนำมาทำเป็นลวดลายบนกางเกงเพื่อระลึกผู้นำ ดังความว่า

ผู้นำของเข่าในเวลานั้นได้รับบาดเจ็บสาหัส มีเลือดสีแดงเป็นนที
ทางเกงเป็นลายนิ้วมือของเขา ชาวเข่าเสียใจมาก ดังนั้น พวกเขาจึง
เปลี่ยนทางเกงที่ชายชาวเข่าสวมใส่เป็นสีขาว และปักแถบสีแดงแนวตั้ง
ห้าเส้นบนเข่าของทางเกง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของคราบเลือดที่นิ้วมือของ
ผู้นำชนเผ่าเข่า ตั้งแต่นั้นมา ผู้ชายชาวเข่าสวมทางเกงสีขาวลายแถบ
สีแดงที่หัวเข่าเป็นสัญลักษณ์ของการระลึกถึงผู้นำชนเผ่าเพื่อปกป้อง
ศักดิ์ศรีของชาติ

(นิทานเรื่องความเป็นมาของเสื้อผ้าหนานตาลป้ายขู่เข่า. 2556 : 75)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ลวดลายที่เกิดขึ้นบนทางเกงของชาวเข่าเกิดจาก
ความเคารพของชาวเข่าที่มีต่อผู้นำ เมื่อผู้นำเสียชีวิตจึงนำทางเกงของผู้นำที่มีลายนิ้วมือเป็นอนุสรณ์
เป็นต้นแบบในการสร้างลวดลายบนเครื่องแต่งกายเพื่อเป็นการระลึกถึงและแสดงความเคารพ
ต่อผู้นำ

สามารถสรุปได้ว่า นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าได้สะท้อนว่า เครื่องแต่งกายของ ชาวเข่ามี
หลากหลายรูปแบบ เช่น เสื้อผ้าแบบมีกระเปาะ เสื้อคลุม กระโปรงผ้าไหม ผ้าโพกศีรษะ และยังมี
การออกแบบลวดลายให้สวยงาม สามารถนำสิ่งที่เห็นรอบตัวมาประยุกต์ใช้กับเสื้อผ้าในชีวิตประจำวัน
สะท้อนให้เห็นว่าชาวเข่าเป็นกลุ่มคนที่มีความคิดสร้างสรรค์

4.1.5 การประกอบอาชีพ

นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าได้สะท้อนให้เห็นว่า การประกอบอาชีพของชนเผ่าเข่ามี
ความสัมพันธ์กับธรรมชาติ ได้แก่ อาชีพทำนา ทอผ้า เลี้ยงสัตว์ ถ่าสัตว์ และตัดฟัน ดังต่อไปนี้

1) ทำนา

นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าสะท้อนให้เห็นว่า เขตพื้นที่ที่ชาวเข่าอาศัยอยู่ส่วนใหญ่
เป็นภูเขาหรือบริเวณที่ใกล้แม่น้ำ การทำนาปลูกข้าวปลูกธัญพืชจึงกลายเป็นอาชีพส่วนหนึ่งของ
ชาวเข่า ดังตัวอย่าง

นิทานเรื่อง ธัญพืชมาจากไหน เล่าว่า เนื่องจากมนุษย์ต้องหักร้างทางพงภูเขาและ
ที่ราบที่แห้งแล้งเป็นจำนวนมากเพื่อการปลูกธัญพืช ทำมาหากิน ผู้หญิงบางคนอุ้มลูกไปทิ้งไว้ในทุ่งนา
และช่วยผู้ชายทำนาปลูกธัญพืชกัน ดังความว่า

เนื่องจากความจำเป็นในการปลูกธัญพืช มนุษย์จึงต้องหักร้าง
ทางพงภูเขาและที่ราบที่แห้งแล้งเป็นจำนวนมาก ผู้ชายไม่สามารถทำ
สิ่งนี้ได้โดยลำพัง ผู้หญิงกับผู้สูงอายุหลายคนถึงกับอุ้มลูกไปทำนาและ
บางคนทิ้งลูกไว้ในทุ่งนา

(นิทานเรื่องธัญพืชมาจากไหน. 2556 : 134)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า การประกอบอาชีพทำนา ปลูกธัญพืชของ ชาวเข่าเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ชาวเข่าสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ และยังสะท้อนให้เห็นว่าชาวเข่าเป็น กลุ่มที่มีความขยัน เพื่อที่จะปลูกธัญพืช ชาวเข่าจึงต้องถางพงภูเขาและที่ราบที่แห้งแล้งเป็น จำนวนมาก

นิทานเรื่อง *ประเพณีตำหนู* กล่าวว่า มีลั่วถั่วสร้างทุ่งนาและสร้างน้ำขึ้นมา สอนชาวบ้านปลูกข้าว ทำอาหารการกิน ตั้งแต่นั้นมาชาวบ้านจึงได้ใช้การทำนาเป็นอาชีพ ดังความว่า

มีลั่วถั่วใช้มือลูบที่ราบเป็นครั้งแรกและทุ่งก็ปรากฏขึ้นมา
จากนั้นท่านก็แทงพื้นด้วยไม้ ทำให้มีน้ำออกมา และสุดท้ายก็โยนเมล็ด
ข้าวไปในทุ่งนา หลังจากนั้นไม่นานข้าวก็งอกขึ้นมา มีลั่วถั่วขอให้
ชาวบ้านเกี่ยวข้าว ตากแห้ง ปอกเปลือกและหุงด้วยไฟ ตั้งแต่นั้นมา
ชาวบ้านได้ใช้การทำนาเป็นอาชีพและชีวิตของพวกเขาที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ

(นิทานเรื่องประเพณีตำหนู. 2542 : 12)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข่าประกอบอาชีพทำนา อาชีพทำนา ทำให้ชาวเข่าได้มีข้าวกิน นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข่าเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนโลกเกิดขึ้นมา จากการสร้างและการกำหนดบทบาทหน้าที่จากเทพเจ้ามีลั่วถั่ว

นิทานเรื่อง *เทพแห่งไม้* กล่าวถึง มีผู้ชายหนุ่มคนหนึ่ง ที่บ้านเขาทำนาปลูกข้าว แต่มีปีหนึ่ง ประสบภัยแล้งลงทำลายข้าว ชาวบ้านโกรธหน้าวัวคือขมวด เพราะใกล้จะเก็บเกี่ยวแล้ว แต่ข้าวถูกแมลงกินไปมากมาย ดังความว่า

มีอยู่ปีหนึ่ง ข้าวที่อยู่ในนาพบภัยที่แมลงลงทำลายพืช
แมลงมากมายทำให้ชาวบ้านจับไม่ไหว และเห็นข้าวที่กำลังเก็บได้ถูก
แมลงกินไปอย่างรวดเร็ว ชาวบ้านจึงโกรธหน้าวัวคือขมวดหมด

(นิทานเรื่องเทพแห่งไม้. 2556 : 25)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข่าประกอบอาชีพทำนา ชาวบ้านทำนา เป็นหลัก จึงให้ความสำคัญกับการทำนาปลูกข้าวและเก็บข้าว แต่ชาวเข่าอาจจะพบภัยได้ โดยเฉพาะ ภัยที่แมลงลงทำลายพืชเป็นภัยธรรมชาติ เมื่อพบภัยที่แมลงลงทำลายพืช ชาวบ้านก็ไม่สามารถแก้ไขได้ ข้าวที่ชาวบ้านปลูกไว้จึงถูกแมลงกินไปหมด ภัยที่แมลงลงทำลายพืชเป็นภัยที่ชาวเข่ากลัวมาก เพราะชาวเข่าปลูกข้าวเลี้ยงครอบครัว ถ้าไม่ได้เก็บข้าวไว้ ชีวิตของชาวเข่าจะยากลำบากอีก

นิทานเรื่อง *ดีเจียนและดีเยียงกำเนิดมนุษย์* กล่าวถึงพี่น้องสองคนตามผู้ใหญ่ไป ปลูกข้าวในทุ่ง ปีนภูเขาด้วยความเหนื่อยหอบจึงตัดสินใจว่าเปลี่ยนถนนให้เป็นทางเรียบ และเปลี่ยน นาขั้นบันไดให้เป็นที่ราบ ดังความว่า

ดีเจียนและดีเยียงเดินตามผู้ใหญ่ไปปลูกข้าวในทุ่ง ปีนขึ้นภูเขา และเหวี่ยงออกมา พวกเขาถือไม้ค้ำพร้อมกับผู้อาวุโสและปีนขึ้นไปบนเนินเขาด้วยความเหนื่อยหอบ สองพี่น้องมองดูถนนหินสูงชันและทุ่งนาที่สร้างขึ้นบนเนินเขาสูงชัน ด้วยความรักและซุนเคื่อง รำคาญและหัวเราะ ทั้งสองคิดในใจ ทุ่งนานี้สวยก็สวย แต่ทำไมมันทำเป็นแบบนั้นได้ วันหนึ่งพี่น้องสองคนเราจะเปลี่ยนถนนให้เป็นทางเรียบและเปลี่ยนนาขั้นบันไดให้เป็นที่ราบ

(นิทานเรื่องดีเจียนและดีเยียงกำเนิดมนุษย์. 2556 : 188)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า การทำนาเป็นอาชีพหนึ่งของชาวเข่า เนื่องจากชาวเข่าใช้ชีวิตอยู่ใกล้ภูเขา ดังนั้น ปลูกข้าวจึงเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถดำเนินชีวิตได้ ข้าวเป็นอาหารหลักสำหรับชนเผ่าเข่า ยังสะท้อนให้เห็นว่า ชาวบ้านชนเผ่าเข่าเป็นกลุ่มที่พึ่งพาธรรมชาติและเป็นกลุ่มที่มีความขยัน

สรุปได้ว่า จากเนื้อหานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข่าต้องทำนาเพื่อดำเนินชีวิตต่อไปได้ ข้าวเป็นอาหารหลักสำหรับชาวเข่า เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวมีอาหารกินการประกอบอาชีพทำนาจึงเป็นหนึ่งอาชีพที่สำคัญ

2) ทอผ้า

ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าสะท้อนให้เห็นว่า ผู้หญิงชาวเข่าส่วนมากมีความสามารถในด้านการทอผ้า การทอผ้าเป็นหน้าที่ของผู้หญิงชาวเข่า ดังตัวอย่าง

นิทานเรื่อง *หย่าลาอิงดวงอาทิตย์และฆ่าดวงจันทร์* เล่าว่า มีหนุ่มสาวคู่หนึ่งอาศัยอยู่ที่เชิงเขาก่อนหินใหญ่ด้วยกัน ผู้ชายล่าสัตว์และยิงธนูเก่ง ส่วนผู้หญิงทอผ้าอยู่บ้านทุกวัน ดังความว่า

ในเวลานั้น ที่เชิงเขาก่อนหินใหญ่มีหนุ่มสาวคู่หนึ่งอาศัยอยู่ด้วยกัน ชายคนดังกล่าวชื่อหย่าลา ซึ่งยิงธนูเก่งมากและเชี่ยวชาญในการล่าสัตว์ ผู้หญิงคนนี้ชื่อหนี่เอ๋อ นางมีฝีมือในการทอผ้า ทอผ้าอยู่บ้านทุกวัน

(นิทานเรื่องหย่าลาอิงดวงอาทิตย์และฆ่าดวงจันทร์. 2542 : 180)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ชายทำหน้าที่ออกไปล่าสัตว์ ส่วนผู้หญิงชาวเข่าประกอบอาชีพทอผ้า การทอผ้าต้องใช้เวลาและแรง บางครั้งอาจจะต้องใช้เวลาทั้งวันทั้งคืน สะท้อนให้เห็นว่า ผู้หญิงชาวเข่ามีความสามารถในด้านการทอผ้าและเป็นผู้ที่ทำงานมีความอดทนและขยันมาก

นิทานเรื่อง *มีลั่วถั่วสร้างมนุษย์* เล่าว่า มีลั่วถั่วเรียกแมงมุมทองคำและแมงมุมสีเงินทั้งสองมาให้ช่วยหมุนเส้นด้ายและดึงเส้นทอผ้า ทำงานทั้งวันทั้งคืนไม่หยุด จึงได้ผ้ามากมายและสวยงามมาก ดังความว่า

มีลั้วถั่วค่อย ๆ เยกหน้าขึ้น และทันใดท่านก็เห็นแมงมุมสีทองตัวผู้
 ดึงเชือกเพื่อสร้างใยในช่องว่างและเห็นแมงมุมสีเงินตัวเมียหมุนวนอยู่ใน
 ช่องว่าง มีลั้วถั่วมีความสุขมากจึงมีความคิดออกมา มีลั้วถั่วเรียกแมงมุม
 ทองและแมงมุมสีเงินทั้งสองมา แมงมุมสีทองช่วยหมุนเส้นด้ายและ
 แมงมุมสีเงินตัวเมียช่วยให้ดึงเส้นทอผ้า ทำงานทุกวันไม่หยุดมัดปั่นด้ายใหม่
 สีทองระยิบระยับทอผืนผ้าไหมและผ้าซาตินแต่ละชิ้นเหมือนริบบิ้นหยก
 มีลั้วถั่วมีความสุขมาก

(นิทานเรื่องมีลั้วถั่วสร้างมนุษย์. 2542 : 303)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า มีลั้วถั่วเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญต่อชาวเย้า
 มีลั้วถั่วเห็นแมงมุมสีเงินและแมงมุมสีทองกำลังสร้างใย จึงเกิดความคิดที่จะนำแมงมุมมาช่วยในการ
 ทอผ้า สะท้อนให้เห็นว่าชาวเย้าเป็นกลุ่มคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ นำสิ่งที่อยู่รอบตัวมาประยุกต์ใช้ให้
 เกิดประโยชน์

นิทานเรื่อง วันที่ 14 เดือนเจ็ดกาบูกาซาทองฟ้า เล่าว่า มีผู้หญิงคนแก่คนหนึ่งทอผ้า
 ทั้งวัน แล้วได้เจอพรายหมตัวหนึ่งมาบ้านของเธอ ดังความว่า

ตอนเย็นที่มีดไม่เห็นมือวันหนึ่ง ผู้หญิงคนแก่คนนี้ก็กำลังทอผ้า
 เหมือนปกติ ในบ้านมีแต่เสียงของแกนหมุน ทันใดนั้น หมาที่บ้านเห่า
 ไม่หยุด เหมือนมีใครเข้ามาในบ้าน

(นิทานเรื่องวันที่ 14 เดือนเจ็ดการูซาทองฟ้า.2556 : 39)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ผู้หญิงชาวเย้ามีอาชีพทอผ้า การทอผ้าเป็น
 อาชีพที่ต้องมีความละเอียดและความอดทน เพราะการทอผ้าใช้เวลานาน บางครั้งอาจจะต้องทำงาน
 ทั้งวันทั้งคืน สะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงชาวเย้าเป็นกลุ่มที่มีความสามารถในด้านทอผ้า และเป็นผู้ที่
 ขยันทำงาน

สรุปได้ว่า จากเนื้อหานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าสะท้อนให้เห็นว่า อาชีพทอผ้าเป็นอาชีพหลัก
 ของผู้หญิงชาวเย้า ผู้หญิงชาวเย้ามีความสามารถในด้านทอผ้า และเป็นผู้ที่มีความขยันและอดทนใน
 การทำงานมาก

3) เลี้ยงสัตว์

ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าสะท้อนให้เห็นว่าชาวเย้าประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์
 เนื่องจากชาวเย้าส่วนใหญ่อาศัยอยู่บนภูเขา ชาวเย้าจึงมีอาชีพเลี้ยงสัตว์ ดังต่อไปนี้

นิทานเรื่อง การสร้างเรือ เล่าว่า เหมิงตอหว่ายปล่อยควายไปกินหญ้าที่บนภูเขา
 ตามปกติ เขาผูกควายไว้กับต้นไม้เพื่อไปหาต้นเมเปิลมาสร้างเรือข้ามแม่น้ำ ดังความว่า

วันหนึ่ง เหมิงตอหว่ายกำลังปล่อยควายไปกินหญ้าที่บนเนินเขา
เขาผูกควายตัวแก่ไว้กับต้นไม้แล้วจึงไปหาต้นเมเปิล พอเข้าไปในป่าก็มอง
ไปรอบ ๆ หาต้นเมเปิลสวยงามมาสร้างเรือข้ามแม่น้ำ

(นิทานเรื่องการสร้างเรือ. 2542 : 367)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข้าประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์บนภูเขา
เนื่องจากชาวเข้าส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใกล้กับภูเขาและในภูเขามียาให้ควายกิน ชาวเข้าจึงนิยมเลี้ยงสัตว์
จากตัวอย่างนี้สามารถสะท้อนให้เห็นชีวิตชาวเข้าพึ่งพาธรรมชาติ

นิทานเรื่อง *เจ้าพ่อพระเพลิง* เล่าว่า กลุ่มชาวเข้าปู่หนุ่มมีผู้หญิงคนหนึ่งดำเนินชีวิต
พึ่งพาอาศัยการตัดหญ้า ใกล้ ๆ หมู่บ้านเธอมีนายทุนคนหนึ่ง เขาเลี้ยงม้าอยู่ ม้าที่เขาเลี้ยงกินแต่หญ้าที่
ผู้หญิงตัดมาให้ม้าไม่ยอมกินอย่างอื่น ดังความว่า

แม่ลูกสองคนอยู่ที่บ้านสร้างจากหญ้า ใช้ชีวิตอย่างยากลำบาก
แต่น่าแปลกคือ ใกล้ ๆ หมู่บ้านมีเจ้านายผู้ร่ำรวยคนหนึ่ง เขาเลี้ยงม้า
หนึ่งตัว ม้าตัวนี้ไม่กินหญ้าที่คนอื่นตัดมา กินแต่หญ้าที่แม่ลูกนี้ตัดมา

(เจ้าพ่อพระเพลิง. 2556 : 27)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าเข้าประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ ชาวเข้า
ผู้ที่ร่ำรวยสามารถเลือกเลี้ยงม้าได้ การเลี้ยงม้ามียประโยชน์มากมาย เพราะม้าสามารถเป็นพาหนะได้
สามารถช่วยชาวเข้าทำงานได้ ดังนั้น ชาวเข้าจึงถือว่าม้าเป็นแรงงานของครอบครัว

นิทานเรื่อง *กำเนิดควาย* เล่าว่า ในอดีตมีครอบครัวชนเผ่าเข้าครอบครัวหนึ่ง
เป็นครอบครัวใหญ่ที่มีสมาชิกสิบคน พวกเขาอาศัยอยู่ที่เชิงภูเขา มีนาสองไร่และควายแก่หนึ่งตัว
ดังความว่า

ในสมัยโบราณ มีครอบครัวชนเผ่าเข้าหนึ่งอาศัยอยู่ที่เชิงภูเขา
มีพี่น้องเก้าคนและแม่อยู่ในครอบครัว ครอบครัวนี้มีสมาชิกสิบคน มีนา
เพียงสองทุ่ง และควายแก่ตัวหนึ่ง ลูก ๆ กับแม่ทั้งสิบคนอาศัยอยู่กัน
ด้วยกัน เมื่อพวกเขาหิวแล้ว พวกเขาจะขึ้นไปบนภูเขาเพื่อหาผักป่าและ
หน่อไม้กิน วิธีชีวิตของพวกเขายากลำบากมาก

(นิทานเรื่องกำเนิดควาย. 2550 : 165)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าเข้าประกอบอาชีพทำนาและเลี้ยงสัตว์
ชาวเข้าเลี้ยงวัวและควายเพื่อช่วยในการไถนา

สรุปได้ว่า จากเนื้อหานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าสามารถสะท้อนให้เห็นว่า การเลี้ยงสัตว์
ของชาวเข้าเป็นการเลี้ยงเพื่อความสะดวกสบายต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ

4) ล่าสัตว์

นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ชายชาวเข้ามีการประกอบอาชีพล่าสัตว์ เนื่องจากชาวเข้าใช้ชีวิตใกล้ชิดกับธรรมชาติ ภูมิประเทศที่อยู่อาศัยเป็นภูเขา จึงทำให้ชาวเข้ามีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ การทำหน้าที่ล่าสัตว์ทำให้ชาวเข้าไม่ต้องห่วงเรื่องอาหารการกิน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *หย่าลาอิงดวงอาทิตย์และฆ่าดวงจันทร์* เล่าว่า มีหนุ่มสาวคู่หนึ่งอาศัยอยู่ที่เชิงเขาก่อนหินใหญ่ด้วยกัน ผู้ชายล่าสัตว์และยิงธนูเก่ง ส่วนผู้หญิงทอผ้าอยู่บ้านทุกวัน ดังความว่า

ในเวลานั้น ที่เชิงเขาก่อนหินใหญ่มีหนุ่มสาวคู่หนึ่งอาศัยอยู่ด้วยกัน ชายคนดังกล่าวชื่อหย่าลา ซึ่งยิงธนูเก่งมากและเชี่ยวชาญในการล่าสัตว์ ผู้หญิงคนนี้ชื่อหนีเอ๋อ นางมีฝีมือในการทอผ้า ทอผ้าอยู่บ้านทุกวัน

(นิทานเรื่องหย่าลาอิงดวงอาทิตย์และฆ่าดวงจันทร์. 2542 : 180)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข้าผู้หญิงกับผู้ชายได้แบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม เพื่อให้ชีวิตของครอบครัวตัวเองมีความสุข ผู้ชายทำหน้าที่ออกไปล่าสัตว์ ส่วนผู้หญิงส่วนใหญ่ทอผ้าทำงานที่บ้าน

นิทานเรื่อง *เทศกาลบุขานก* เล่าว่า ยานนากับแม่สองคนอาศัยอยู่เชิงเขา ยานนาขึ้นภูเขาล่าสัตว์ และปลูกข้าวฟ่างทุกวัน ส่วนแม่เย็บเสื้อผ้าและปรุงอาหารทุกวัน ดังความว่า

ยานนากับแม่สองคนอาศัยอยู่เชิงเขา พ่อของเขาเสียชีวิตแล้ว เขาทำหน้าที่เหมือนพ่อ ทุกวันขึ้นไปบนภูเขาเพื่อล่าสัตว์ บุกเบิกที่ว่างเปล่า เพื่อปลูกข้าวฟ่าง แม่ของเขาเย็บเสื้อผ้าที่บ้านและปรุงอาหารด้วยการจุดไฟทุกวัน

(นิทานเรื่องเทศกาลบุขานก. 2550 : 280)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข้าประกอบอาชีพล่าสัตว์ เนื่องจากชาวเข้าอาศัยอยู่เชิงเขา เนื้อสัตว์เป็นอาหารที่สำคัญของชาวเข้า เพื่อได้มีอาหารกิน ผู้ชายต้องทำงานหนักต้องขึ้นภูเขาล่าสัตว์เพื่อเลี้ยงครอบครัว ดังนั้น การทำอาชีพนี้สามารถเลี้ยงครอบครัวได้เป็นอย่างดีและเป็นอาชีพที่ทำทุกวัน จากตัวอย่างนี้ยังสามารถสะท้อนให้เห็นว่าผู้ชายและผู้หญิงของชนเผ่าเข้ามีการจัดแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน

สรุปได้ว่า จากเนื้อหานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข้าประกอบอาชีพล่าสัตว์ ในสมัยก่อน เนื้อสัตว์เป็นอาหารที่สำคัญของชาวเข้า ผู้ชายในครอบครัวต้องเข้าไปล่าสัตว์เพื่อเป็นอาหารให้สมาชิกในครอบครัว ทำให้ครอบครัวไม่ต้องเป็นห่วงเรื่องกิน และยังสะท้อนให้เห็นถึงชาวเข้าใช้ชีวิตอยู่ใกล้กับธรรมชาติและมีการจัดแบ่งหน้าที่ในครอบครัวกันอย่างดี

5) อาชีพตัดฟัน

ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าสะท้อนให้เห็นว่า ชาวเย้านิยมตั้งถิ่นที่อยู่บนภูเขาหรือเชิงเขา ใกล้กับธรรมชาติ จะประกอบอาชีพตัดฟัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นิทานเรื่อง เกอหวายยิงดวงอาทิตย์ เล่าว่า มีชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อเกอหวาย เขายากจนมาก เขาต้องตัดฟันทุกวันเพื่อเลี้ยงครอบครัว

ในสมัยก่อน มีชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อเกอหวาย เขามาจากครอบครัวที่ยากจนมาก ทุกวันเขาก็ต้องเดินทางป็นขึ้นภูเขาเพื่อตัดไม้มาเลี้ยงครอบครัวของเขา

(นิทานเรื่องเกอหวายยิงดวงอาทิตย์. 2542 : 190)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าเย้าบางคนดำรงชีวิตที่ยากลำบาก ไม่มีทางอื่นที่สามารถหาเงินได้จึงต้องพึ่งพาอาศัยการตัดฟันมาช่วยดำรงชีวิต ฟันเป็นทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองในป่า ชาวเย้าจึงไม่ต้องเสียเงินเพียงแค่ออกแรงก็จะได้มา ซึ่งทำให้เห็นว่าคนที่ประกอบอาชีพตัดฟันมักจะเป็นคนที่ยากจนมาก

นิทานเรื่อง มีลั่วถั่วกับสัตว์เลี้ยง เล่าว่า ในเขตฟูซานมีคนหาฟันคนหนึ่ง ทุกวันเขาพาลูกชายไปตัดฟันบนภูเขา เขาได้พึ่งพาอาศัยการตัดฟันไปขายแล้วเพื่อแลกเปลี่ยนอาหารมาเลี้ยงครอบครัว ดังความว่า

ในเขตฟูซานมีคนหาฟันที่ชื่อสัตว์คนหนึ่ง ทุกวันพาลูกชายไปตัดฟันบนภูเขา เมื่อฟ้ายังไม่สว่างก็ออกจากบ้านป็นขึ้นภูเขา พระอาทิตย์ตกดินเพิ่งหาฟันกลับบ้าน และนำฟันที่ตัดมาไปแลกเปลี่ยนอาหารเพื่อเลี้ยงครอบครัว เช่นนี้ ชีวิตของเขาพอมีชีวิตอยู่ได้

(มีลั่วถั่วกับสัตว์เลี้ยง. 2542 : 75)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าเย้าบางคนดำรงชีวิตที่ยากลำบากมาก ไม่มีทางอื่นที่สามารถทำชีวิตดีขึ้นได้ จึงต้องพึ่งพาอาศัยการตัดฟันมาช่วยดำรงชีวิต ฟันเป็นทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองในป่าไม้ ไม่ต้องตั้งใจเลี้ยงดูแล เพียงแค่ออกแรงก็จะได้มา ทำให้คนที่ยากจนได้มีวิธีเลี้ยงครอบครัว

นิทานเรื่อง เทพแห่งเกลื่อ เล่าว่า ภรรยาของเทพแห่งเกลื่อพาลูกสาวไปไหว้พระที่ภูเขาปู่ลั่วซีซาน แต่หลงทางในป่า ซึ่งต่อมาก็ได้รับความช่วยเหลือจากชายตัดฟัน พากลับบ้าน ดังความว่า

พอดิผู้ชายคนนี้ไปตัดฟันบนภูเขา จึงช่วยพาทั้งสองคนเดินออกจากป่าไม้ ผู้ชายคนนี้เป็นคนยากจนมาก ทุกวันก็ต้องขึ้นไปภูเขาตัดฟัน

(นิทานเรื่องเทพแห่งเกลื่อ. 2542 : 68)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข่ามีอาชีพตัดฟันในป่าเพื่อเลี้ยงชีพ ชาวเข่าที่ตั้งถิ่นอยู่ใกล้ภูเขาที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ต้องการสิ่งใดก็ไปหาได้ คนที่มีอาชีพตัดฟันก็เป็นผู้ที่ชำนาญเส้นทางในป่า เมื่อพบคนหลงทางในป่าก็สามารถช่วยเหลือพาออกจากป่าได้ สะท้อนให้เห็นว่า คนที่มีอาชีพตัดฟันต้องมีความสามารถเฉพาะตัว

สรุปได้ว่า จากเนื้อหานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าสามารถสะท้อนให้เห็นว่า การตัดฟันเป็นอีกหนึ่งอาชีพที่มีบทบาทและมีความสำคัญของชาวเข่า เนื่องจากฟันเป็นทรัพยากรสำคัญในการดำรงชีวิต ชาวเข่าใช้ฟันในการประกอบอาหาร

สามารถสรุปได้ว่า การประกอบอาชีพของชาวเข่ามีลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย มีการทำนาบนเนินเขา มีการทอผ้า มีการเลี้ยงสัตว์เพื่อแบ่งเบาภาระมีการล่าสัตว์เพื่อนำมาเป็นอาหาร และยังมีอาชีพตัดฟันในป่าเพื่อใช้ในการเลี้ยงชีพ

4.1.6 การคมนาคม

การคมนาคม คือการติดต่อไปมาระหว่างกลุ่มคน การคมนาคมสามารถสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านชนเผ่าเข่า ผู้วิจัยพบว่าในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าสะท้อนภาพการคมนาคม 2 รูปแบบ คือ การเดินทางด้วยเท้าและการพายเรือ ดังต่อไปนี้

1) เดินทางด้วยเท้า

จากการศึกษาเนื้อหานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าพบว่า ชาวเข่าใช้การเดินทางด้วยเท้าเป็นหลัก ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *เก๋อหวายยิงดวงอาทิตย์* เล่าว่า เก๋อหวายเดินทางบนถนนเป็นเวลานาน และในขณะที่เขาเดินทางก็ได้พบเจออันตรายต่าง ๆ ในธรรมชาติ เขากล้าที่จะต่อสู้ และมีความมุ่งมั่นอย่างมาก จึงสามารถยิงดวงอาทิตย์ได้สำเร็จ ดังความว่า

เก๋อหวายเดินบนถนนเป็นเวลาหนึ่งปี เขาได้ปืนภูเขาสามหมื่นแห่ง ที่ราบสามหมื่นแห่ง ข้ามป่าสามหมื่นแห่ง ข้ามแม่น้ำสามหมื่นสาย และได้ฆ่างูสามหมื่นตัว นอกจากนี้ยังได้ฆ่าสัตว์ร้ายอีกกว่าสามหมื่นตัว และเดินไปทางทิศตะวันออก เมื่อปืนขึ้นไปบนยอดเขา เขาดึงคันธนูและลูกธนูอย่างแรงเพื่อยิงดวงอาทิตย์ ดวงอาทิตย์จึงถูกยิงตกลงสู่ทะเล

(นิทานเรื่องเก๋อหวายยิงดวงอาทิตย์. 2542 : 167)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข่าเดินทางด้วยเท้า เนื่องจากในสมัยก่อนการคมนาคมยังไม่ได้พัฒนา การเดินทางด้วยเท้าจึงเป็นเรื่องปกติ โดยเฉพาะคนที่อาศัยอยู่บนภูเขา ไม่ว่าจะไปไหนก็ต้องใช้เท้า นอกจากนี้แล้วยังสะท้อนให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมที่ชาวเข่า

อาศัยอยู่นั้นรุนแรงมาก ดวงอาทิตย์แผดเผาโลก ดังนั้นสภาพแวดล้อมที่ชาวเข่าอาศัยอยู่นั้นมีผลทำให้ชาวเข่ามีความกล้าหาญ

นิทานเรื่อง *สร้างบ้าน* เล่าว่า หยาเข่าเพื่อหาวัตถุดิบต่าง ๆ มาสร้างบ้านจึงเดินทางด้วยเท้าไปที่เนินเขา ตอนที่เขาจับตักแตนตัวใหญ่เกาะอยู่บนใบของหญ้าถูกหนามของตักแตนตำที่มือจึงทำให้เลือดไหล ดังความว่า

วันหนึ่ง หยาเข่าเดินไปที่เนินเขาและเห็นตักแตนตัวใหญ่เกาะอยู่บนใบหญ้า ใบหญ้านั้นคมมาก สามารถแทงทะลุสิ่งของได้ เขาเอื้อมมือไปจับตักแตน แต่เพราะเขาไม่ได้ระวัง เขาถูกใบหญ้าหนามของตักแตนตำที่มือและเลือดก็ไหล แม้จะเจ็บแต่เขาก็มีความสุขมาก

(นิทานเรื่องสร้างบ้าน. 2542 : 289)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข่าเดินทางด้วยเท้า การเดินทางด้วยเท้าเป็นวิธีปกติสำหรับชาวเข่า เพราะชาวเข่าส่วนใหญ่อาศัยอยู่บนภูเขา ชาวบ้านออกจากบ้านไปไม่ว่าจะไปทำงานหรือทำสิ่งอื่น ๆ ก็ต้องเดินทางด้วยเท้า

สรุปได้ว่า จากเนื้อหานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าสามารถสะท้อนให้เห็นว่า เนื่องจากชาวเข่าอาศัยอยู่ใกล้กับแหล่งธรรมชาติ และในอดีตการคมนาคมยังไม่ได้พัฒนา การเดินทางด้วยเท้าจึงเป็นวิธีการที่สะดวกและง่ายที่สุดสำหรับชนเผ่าเข่า

2) พายเรือ

จากการศึกษาเนื้อหานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าพบว่า นอกจากการเดินทางด้วยเท้าแล้ว การพายเรือก็ยังเป็นอีกหนึ่งวิธีที่สำคัญในการคมนาคมของชาวเข่า ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *การสร้างเรือ* เล่าว่า เหมิงตอหวยสร้างเรือข้ามแม่น้ำไปยังอีกฝั่งเพื่อใช้ชีวิต

เหมิงตอหวยพูดกับปู่กวานว่า พวกเราสร้างเรือข้ามแม่น้ำไปยังอีกฝั่งเพื่อใช้ชีวิต ในการสร้างเรือเราทั้งสี่ครอบครัวทำงานร่วมกัน ตัดต้นไม้ริมแม่น้ำและกินข้าวที่ภรรยานำมาให้เสร็จแล้ว ตอนนี้พวกเราไม่รู้ว่าจะสร้างบ้านที่ไหนและใช้ชีวิตอย่างไร

(นิทานเรื่องการสร้างเรือ. 2542 : 432)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าเข่าเดินทางด้วยเรือ เรือเป็นหนึ่งในวิธีการเดินทางของชาวเข่า โดยเฉพาะการเดินทางข้ามแม่น้ำไปอีกฝั่งหนึ่งเพื่อดำรงชีวิต เรือมีบทบาทสำคัญเพราะสามารถช่วยให้ชาวเข่าเดินทางได้สะดวกรวดเร็วมากขึ้น

นิทานเรื่อง *การสร้างเรือ* เล่าถึง การนำต้นไม้มาสร้างเป็นเรือและไม้พายเพื่อใช้ในการข้ามแม่น้ำ

ฝั่งหวางเจาะส่วนตรงกลางของลำต้น และคนนั่งในลำต้นที่เป็นโพรงเพื่อให้พวกเขาั่งได้อย่างมั่นคง ในเวลาเดียวกัน เขายังใช้ไม้พายเพื่อพายเรือ ด้วยเครื่องมือนี้ ผู้คนสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระบนน้ำ ทุกคนเรียกเครื่องมือนี้ว่า "เรือ" ฝั่งหวางส่งหลายคนขึ้นไปบนภูเขาเพื่อตัดต้นไม้และทำเรือในทันที เวลาในตอนกลางคืน ฝั่งหวางพาหลายคนข้ามแม่น้ำโดยทางเรือเพื่อต่อสู้กับเกาหวาง ในที่สุดก็ชนะ

(นิทานเรื่องการสร้างเรือ. 2556 : 432)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข้ามามีผู้นำที่มีสติปัญญา สามารถนำสิ่งรอบตัวมาดัดแปลงเพื่อใช้ในการอยู่รอด

จากการศึกษาด้านชีวิตความเป็นอยู่ของชนเผ่าเข้า ชาวเข้าส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในแหล่งธรรมชาติ จึงสามารถนำสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวมาดัดแปลงให้สะดวกต่อการดำรงชีวิต เช่น สร้างบ้าน ทำเครื่องแต่งกาย และสร้างเรือ ชาวเข้าเรียนรู้วิธีการล่าสัตว์ เก็บอาหารในป่าเพื่อดำรงชีวิตได้อย่างดี การประกอบอาชีพของชนเผ่าเข้ามีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ ชาวเข้ามีอาชีพทำนา ทอผ้า เลี้ยงสัตว์ ล่าสัตว์ และตัด การเดินทางส่วนใหญ่ของชาวเข้าใช้เดินทางด้วยเท้าและพายเรือข้ามแม่น้ำ ซึ่งสัมพันธ์กับถิ่นที่อยู่อาศัย

4.2 ค่านิยม

ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คุณค่าชื่นชอบ พอใจ เชื่อถือ เห็นว่ามีคุณค่า และยอมรับ นำมาปฏิบัติตามแนวทางนั้น ๆ อย่างสม่ำเสมอจนเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตนเอง

จากการศึกษาเนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้า ได้พบค่านิยมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้า ทั้งหมด 5 ประการ ได้แก่ 1) ค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน 2) ค่านิยมเกี่ยวกับความกล้าหาญ 3) ค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญู 4) ค่านิยมเกี่ยวกับการเชื่อฟังผู้ใหญ่ 5) ค่านิยมเกี่ยวกับการใช้สติปัญญา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 ค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน

ชนเผ่าเข้าเป็นกลุ่มคนที่มีอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเกษตร เช่น ทำนา เลี้ยงสัตว์ ผู้ชายจะมีหน้าที่ตัดฟัน ผู้หญิงจะมีหน้าที่ทอผ้า ซึ่งแต่ละงานต้องใช้ความขยันขันแข็งและความอดทน เพื่อให้ตัวเองและครอบครัวอยู่ดีกินดี ดังเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *ประเพณีตำหนู* เล่าว่า มีลั่วถัวทำงานที่บ้านตลอดเวลา ตอนนั้นโลกยังไม่มีดอกไม้และผลไม้ใด ๆ มีลั่วถัวจึงไปที่ฟ้านักของราชินีเพื่อนำเมล็ดพืชทุกชนิดมาปลูกไว้ที่ภูเขาและที่ราบ

จากนั้นโลกจึงเต็มไปด้วยปาเขาและทุ่งนา ดังความว่า

มีลั้วถั่วทำงานที่บ้านตลอดเวลา ในขณะที่ยังไม่มีต้นไม้ออกไม้
และผลไม้อะไร ๆ มีลั้วถั่วไปที่ฟ้านักของราชินีและเก็บเมล็ดพืชทุกชนิดมา
ปลูกไว้บนเนินเขา ปลูกป่าเขียวขจีและกระจัดกระจายไปในถิ่นทุรกันดาร
ดอกไม้หลากสีเติบโตขึ้น พื้นราบถูกหว่านและเติบโตเป็นรวงข้าว
จากนั้นก็มีการปลูกหญ้า หน้าบนเนินเขาและข้าวที่เติบโตในทุ่งนา

(นิทานเรื่องประเพณีตำหนู. 2542 : 222)

จากตัวอย่างข้างต้น แม้ว่าลั้วถั่วจะทำงานที่บ้านอยู่ตลอดเวลา แต่ลั้วถั่วก็ยังหาเวลา
ไปเก็บเมล็ดพืชมาปลูกที่เนินเขา จึงเกิดเป็นป่าบนภูเขาและข้าวในทุ่งนา สะท้อนให้เห็นว่า มีลั้วถั่วเป็น
คนที่มีความขยันทำมาหากิน เขาทำทุกวิถีทางเพื่อให้มีชีวิตที่ดีขึ้น

นิทานเรื่อง มีลั้วถั่วแบ่งชนเผ่า เล่าว่า ลูกคนที่หนึ่งกับลูกคนที่สองทั้งสองของมีลั้วถั่ว
ตื่นขึ้นมาตอนเช้าเพื่อไปที่ราบและสันเขาเพื่อปลูกข้าวทำนา สร้างบ้าน เพื่อให้มีชีวิตที่อยู่ดีกินดี
ดังความว่า

เช้าวันรุ่งขึ้น ลูกคนที่หนึ่งตื่นขึ้นก่อน เขาไปที่ที่ราบเพื่อไถคราด
และรดน้ำ เขาเริ่มต้นอาชีพในครอบครัวเดิมและมีชีวิตที่ดี ลูกคนที่สอง
ลุกขึ้นจับจอบและไปที่ไหล่เขาเพื่อยึดพื้นที่รกร้างปลูกข้าว
สร้างบ้านที่เชิงเขาและมีชีวิตที่มีความสุข

(นิทานเรื่องมีลั้วถั่วแบ่งชนเผ่า. 2542 : 190)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเขาเป็นกลุ่มที่มีค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน
สังคมชาวเขาส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกรรม ไม่มีโอกาสได้ใช้ชีวิตอย่างสบาย ๆ ต้องตื่นเช้าทำงาน
ทุกวัน เพื่อให้ครอบครัวมีชีวิตที่อยู่ดีกินดี

นิทานเรื่อง แบ่งชนเผ่า เล่าว่า ลูกสาวของมีลั้วถั่วต่างคนต่างออกไปทำงานก่อนรุ่งสาง
สามารถเดินทางตอนกลางคืนได้ และเก็บพินหาพินท่ามกลางความมืด พวกเขาทำงานหนักและเป็น
คนที่มีความขยันมาก ดังความว่า

พี่สาวคนที่หนึ่งขึ้นบนเตียง พี่สาวคนที่สองเข้าห้องไปนอน
พี่สาวคนที่สามและคนที่สี่ถือมีด และออกไปข้างนอกเพื่อหาพิน พี่สาว
คนที่ห้าและคนที่หกถือถังน้ำและออกไปตักน้ำในที่มืด มีลั้วถั่วมีความสุข
มากที่ได้พบลูกสาวทำงานขยันแบบนี้ จึงชื่นชมลูกสาว เพราะพวกเขา
ออกไปทำงานก่อนรุ่งสางและสามารถเดินทางตอนกลางคืนได้ และเก็บพิน
หาพินท่ามกลางความมืด พวกเขาทำงานหนักและขยันมาก

(นิทานเรื่องแบ่งชนเผ่า. 2542 : 312)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ผู้หญิงชาวเย้ามีค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน แม้ว่าพวกเขาเป็นผู้หญิง ก็ทำงานได้หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นงานที่ต้องใช้แรงมากหรืองานสบาย ๆ หากเป็นหน้าที่ของตัวเองก็ต้องทำ ผู้หญิงชาวเย้าทำงานตลอดเวลา ตั้งแต่ตอนเช้าจนถึงกลางคืน

นิทานเรื่อง *มีลั่วถั่วสร้างภูเขา* เล่าว่า ลูกชายของมีลั่วถั่วข้าง่าตูปอกลามี่ลั่วถั่วก่อนฟ้าสางและเดินออกจากบ้านไปคนเดียวเพื่อสร้างภูเขา กินข้าวตอนเที่ยงคืน ทำงานหนักและขยันมาก ดังความว่า

*ข้าง่าตูปอกกินข้าวตอนเที่ยงคืน ข้าวเหนียวลืบสองหม้อถูกกินไป
ครึ่งหนึ่ง และข้าวเหนียวหกหม้อถูกแบ่งไว้สำหรับมือกลางวัน เขาหยิบ
ไม้วิเศษสำหรับขุดหินและไม้คานวิเศษที่ยกภูเขาได้ขึ้นมา เขาบอกลา
มีลั่วถั่วก่อนฟ้าสางและเดินออกจากบ้านไปคนเดียวเพื่อสร้างภูเขา*

(นิทานเรื่องมีลั่วถั่วสร้างภูเขา. 2542 : 54)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า คนเผ่าเย้ามีค่านิยมเกี่ยวกับความขยันในด้านการทำงาน ผู้ชายมีแรงมากกว่าผู้หญิงจึงต้องทำงานหนักและขยันมาก

นิทานเรื่อง *การสร้างสายฟ้า ผ่น แม่น้ำและทะเล* เล่าถึง เลื้อเจ้าเดินทางออกจากบ้านก่อนรุ่งสางเพื่อย้ายเนินและสร้างทุ่งนา เขาทำงานหนักจนลืมดื่มน้ำและกินข้าว ทำงานคนเดียวหิวโหยมา 12 ปี เนินที่แห้งแล้งจึงกลายเป็นดินแดนที่ดีและผิงตงก็กลายเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ ดังความว่า

*เลื้อเจ้าเดินทางออกจากบ้านก่อนรุ่งสาง เขาหยิบเลื่อยไม้มาตัด
เนินเขาเพื่อสร้างที่ดิน และหยิบคันไถเพื่อย้ายเนินเพื่อสร้างทุ่งนา ภูเขา
สูงเห็นเขายังต้องก้มศีรษะลง แม่น้ำเห็นเขายังต้องเปิดทางให้เขาเดินไป
เขาผ่าเนินชันลืบสองลูกในวันเดียวและเปิดเนินลืบสองถ้ำในวันเดียว
เขาไม่เคยว่างเลยและทำติดต่อกัน 120 วัน เขายุงมากจนลืมดื่มน้ำและ
กินข้าว ทำงานคนเดียวหิวโหยมา 12 ปี เนินที่แห้งแล้งกลายเป็นดินแดน
ที่ดีและผิงตงก็กลายเป็นดินแดนที่ดี จากนั้นเขาก็จำได้ว่าต้องกลับบ้าน
ไปกินข้าวแล้ว*

(นิทานเรื่องการสร้างสายฟ้า ผ่น แม่น้ำและทะเล. 2542 : 67)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเย้ามีค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน เลื้อเจ้าเป็นผู้ชายที่มีความสามารถ ทำงานตลอดเวลา ทำให้เนินที่แห้งแล้งกลายเป็นดินแดนที่ดีและ ผิงตงก็กลายเป็นดินแดนที่ดี ทำให้ชาวบ้านได้มีอาหารกิน และยังสะท้อนให้เห็นว่าความขยันเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ทำงานต่าง ๆ ได้สำเร็จ

สรุปได้ว่า นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าสะท้อนให้เห็นว่า ชาวเย้ามีค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน ชาวเย้าส่วนใหญ่ใช้ชีวิตในสังคมเกษตรกรรม จึงทำให้ชาวเย้าเป็นกลุ่มคนที่ต้องขยันทำงาน นอกจากนี้ อาชีพที่ชาวเย้าทำนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรรม ตัดฟืน และทอผ้า อาชีพเหล่านี้เป็นอาชีพที่ต้องมีความขยันและความอดทนเช่นเดียวกัน

4.2.2 ค่านิยมเกี่ยวกับความกล้าหาญ

ความกล้าหาญ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่กล้าออกไปเผชิญกับอันตราย ความกลัว และความเจ็บปวด ในขณะที่ตนเองก็ยิ่งกลัว และอาจเจ็บปวดอยู่ ชาวเย้าเป็นกลุ่มคนที่กล้าหาญ แม้จะพบเจอกับความยุติธรรมหรืออุปสรรคต่าง ๆ แต่ชาวเย้าก็ไม่กลัว ไม่ยอมแพ้และต่อสู้ไปด้วยกัน ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *สร้างบ้าน* เล่าถึง หยาเย้าที่จับตักแตนตัวใหญ่เกาะอยู่บนใบของหญ้าทำให้ถูกหนามของตักแตนตำที่มือและเลือดไหล แต่เขาก็ยังไม่ยอมแพ้ เขาใช้เหล็กในการพิมพ์ลักษณะของใบตักแตนและเท้าหลังของตักแตนทำเป็นเลื่อย แล้วจึงสร้างบ้านได้อย่างรวดเร็ว ดังความว่า

วันหนึ่งหยาเย้าเดินไปที่เนินเขาและเห็นตักแตนตัวใหญ่เกาะอยู่บนใบของหญ้า หนามที่หลังทำนั้นแหลมคม สามารถแทงทะลุสิ่งของได้ เขาเอื้อมมือไปจับตักแตน แต่เพราะเขาไม่ได้ระวัง เขาถูกหนามตักแตนตำที่มือและเลือดก็ไหล แม้ว่าเขาจะเจ็บแต่เขาก็มีความสุขมาก เขาคิดว่า ถ้าใช้เหล็กในการพิมพ์ลักษณะของขาตักแตนและเท้าหลังของตักแตน มันจะแปรรูปเป็นกระดานไม้ได้หรือ เขาเอาสองสิ่งนี้กลับมาแล้วเลื่อยกระดานถูกเลื่อยเสร็จสิ้นและสร้างบ้านได้อย่างรวดเร็ว

(นิทานเรื่องสร้างบ้าน. 2542 : 289)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าหยาเย้ามีค่านิยมเกี่ยวกับความกล้าหาญ ผู้ชายของชาวเย้าส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่แข็งแรง กล้าต่อสู้กับอันตรายต่าง ๆ ในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของชาวเย้าทำให้พวกเขามีลักษณะนิสัยกล้าหาญและไม่ยอมแพ้

นิทานเรื่อง *เก๋อหวายยิงดวงอาทิตย์* เล่าว่า เก๋อหวายเดินบนถนนเป็นเวลาหนึ่งปี ในระยะเวลานั้นได้ฆ่าหมู ฆ่ายักษ์ และผ่านอันตรายต่าง ๆ มากมาย เขาปีนขึ้นไปบนยอดเขาใช้คันธนูยิงดวงอาทิตย์ตกลงสู่ทะเล ดังความว่า

เก๋อหวายเดินบนถนนเป็นเวลาหนึ่งปี เขาได้ปีนข้ามภูเขาสามหมื่นลูก ข้ามที่ราบสามหมื่นแห่ง ข้ามป่าสามหมื่นแห่ง ข้ามแม่น้ำสามหมื่นสาย และได้ฆ่าสามหมื่นตัว นอกจากนี้ยังได้ฆ่าสัตว์ร้ายอีกกว่าสามหมื่นตัวและเดินไปทางทิศตะวันออก เมื่อปีนขึ้นไปบนยอดเขาเขาใช้คันธนูและลูกศรยิงดวงอาทิตย์อยู่ตลอดปีครึ่ง ดวงอาทิตย์ถูกยิงตก

สามดวง หลังจากนั้นอีกสองปีดวงอาทิตย์อีกห้าดวงก็ถูกยิงตกลงสู่ทะเล

(นิทานเรื่อง เกอหวายยิงดวงอาทิตย์. 2542 : 28)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า เกอหวายมีค่านิยมเกี่ยวกับความกล้าหาญ เนื่องจากใช้ชีวิตอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ต้องเผชิญอันตรายจากทุกสิ่งทุกอย่างในธรรมชาติ ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยในการใช้ชีวิต จึงต้องก้าวออกมาต่อสู้กับสัตว์ร้ายต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นว่าชาวเย้าเป็นกลุ่มชนที่มีความกล้าหาญ

นิทานเรื่อง ความเป็นมาของภูเขาฟูซวน เล่าว่า เมื่อลั่วปานเตรียมอาหารเสร็จจึงนำสิ่งของวิเศษต่าง ๆ เดินออกจากบ้าน เขาพบกับความยากลำบากมากมายระหว่างทาง แต่เขาก็กล้าต่อสู้อย่างกล้าหาญและสร้างถนนได้สำเร็จ ดังความว่า

ลั่วปานลุกขึ้นห่ออาหารเช้าและอาหารกลางวัน เขาหยิบก้อนวิเศษ ขวานวิเศษ เลื่อยวิเศษ และมีติวิเศษ แล้วเขาก็มาไหว้มีลั่วถั่ว เมื่อเขาเดินออกจากบ้าน ช่วงแรกไม่มีถนน เขาก็สร้างถนน ตอนที่เพิ่งสร้างถนนเสร็จ เดินทางยากมาก เขาเตะขยะออกไปอย่างกล้าหาญเมื่อขยะโดนเท้าของเขา เขาตัดหนามที่ติดบนใบหน้าของเขาโดยไม่ลังเล เขาพบกับความยากลำบากมากมายระหว่างทาง เขาไม่กลัวเลย เขาก้าวหนึ่งร้อยก้าวอย่างกล้าหาญและสร้างถนนได้สำเร็จ

(นิทานเรื่องความเป็นมาของภูเขาฟูซวน. 2550 : 78)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ลั่วปานมีค่านิยมเกี่ยวกับความกล้าหาญ แม้ว่าระหว่างทางเขาจะพบกับความยากลำบากมากมายแค่ไหน เขาก็กล้าที่จะต่อสู้อย่างกล้าหาญ และยังสะท้อนให้เห็นว่า ชาวเย้าเชื่อว่าความกล้าหาญจะทำให้ประสบความสำเร็จได้

นิทานเรื่อง เทพเจ้าถู่ตี้ เล่าว่า อาปอและอาทานเดินทางมาถึงสถานที่ที่สี่อยู่ข้างหน้าข้างหลังทั้งสองจึงกลายเป็นแม่น้ำที่แห้งขอดและเหว ทั้งสองหยิบคันธนูและลูกศรออกมาอย่างกล้าหาญ และทุกอย่างก็กลายเป็นเหมือนเดิม ดังความว่า

พวกเขาเดินไปที่เขตแดนภูเขาที่ปีศาจสัตว์และเลื้อยร้ายอาศัยอยู่ ทันใดนั้นคูน้าลิกก็แตกต่อหน้าพวกเขา และแม่น้ำก็กลายเป็นแม่น้ำแห้ง ทั้งสองต้องการข้ามเหว แต่เหวนั้นกว้างเกินไป ทันใดนั้นทั้งสองก็จำคำสั่งของมีลั่วถั่วได้ก่อนที่พวกเขาจะออกเดินทาง นี่คือน้ำที่พยายามขวางทาง ทั้งสองหยิบคันธนูและลูกศรออกมาอย่างกล้าหาญเพื่อยิงธนูสามดอก ทันใดนั้นเหวนรกนั้นก็หายไป และเบื้องหน้าพวกเขาก็กลายเป็นทุ่งหญ้า

(นิทานเรื่องเทพเจ้าถู่ตี้. 2543 : 231)

จากตัวอย่างที่ยกมา สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข้าเป็นกลุ่มที่มีค่านิยมเกี่ยวกับความกล้าหาญ เนื่องจากชาวเข้าใช้ชีวิตอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ต้องเผชิญอันตรายจากสัตว์ในภูเขา ทำให้ชาวเข้ามีลักษณะนิสัยกล้าหาญและไม่ยอมแพ้

สรุปได้ว่า จากเนื้อหานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข้ามีความกล้าหาญ ไม่ว่าจะต้องพบกับความยากลำบากมากมายแค่ไหน ชาวเข้าก็กล้าที่จะต่อสู้อย่างกล้าหาญ และยังสะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข้าเชื่อว่าความกล้าหาญจะทำให้ประสบความสำเร็จได้

4.2.3 ค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญู

ความกตัญญู หมายถึง การรู้สึกสำนึกในพระคุณ ด้วยการแสดงความเคารพนับถือ เชื้อพียง และช่วยเหลือในกิจการงานต่าง ๆ การกระทำเช่นนี้ ย่อมนำมาซึ่งความสุข ความเจริญ และเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและหน้าที่การงาน

เนื้อหานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าสะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าเข้ามีค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

นิทานเรื่อง *ประเพณีตำหนู* เล่าว่า มีลั่วถั่วให้กำลังใจลูกสาวในยามวิกฤตและมอบกลองทองแดงและแมวหนึ่งตัวให้ลูกสาวเพื่อใช้ในการไล่กและหนูได้รับผลดี ลูกสาวจึงนำของขวัญมาให้ในวันที่ 29 พฤษภาคม ของทุกปีฉลองวันเกิดของมีลั่วถั่ว เพื่อตอบแทนในสิ่งที่มีลั่วถั่วมอบให้ตน ดังความว่า

ด้วยการทำงานหนักของลูกสาวคนที่สามให้ผลมากมาย แต่ไม่นานผลไม้ก็ถูกนกและหนูกินไปหมด มีลั่วถั่วให้กำลังใจลูกสาวในยามวิกฤตและมอบกลองทองแดงและแมวหนึ่งตัวให้ลูกสาว เขาตีกลองทองแดงที่แม่มอบให้เพื่อขับไล่ก และปล่อยแมวออกมากินหนู ดังนั้นจึงได้รับผลที่ดีและเพื่อตอบแทนพระคุณของมีลั่วถั่ว ลูกสาวคนนี้จึงนำของขวัญมากมายมาให้ในวันที่ 29 พฤษภาคม ของทุกปีเพื่อฉลองวันเกิดของแม่และการเก็บเกี่ยวที่ดี

(นิทานเรื่องประเพณีตำหนู. 2542 : 9)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข้ามีค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญูต่อมีลั่วถั่ว ซึ่งมีลั่วถั่วเป็นผู้มีพระคุณที่ช่วยให้ชาวเข้ามีวิธีในการไล่กและหนู

นิทานเรื่อง *กลองยาว* เล่าว่า เพื่อที่จะตอบแทนพระคุณที่มีลั่วถั่วเลี้ยงดูมา เทวดาทิ้งแก้วองค์จึงประพาดิตัวดีต่อมีลั่วถั่วเป็นเวลาสามปี เพื่อหวังว่าจะได้ตอบแทนมีลั่วถั่ว ดังความว่า

เพื่อที่จะตอบแทนพระคุณที่มีลั่วถั่วเลี้ยงดูมา เทวดาทิ้งแก้วองค์จึงตัดสินใจประพาดิตัวดีต่อมีลั่วถั่วเป็นเวลาสามปี ไม่กินเครื่องในสัตว์เป็นเวลาสามปี และไม่ฆ่าสัตว์ด้วยมีดเป็นเวลาสามปี พวกเขาร้องเพลง

เป็นเวลาสามวันสามคืน หวังว่าจะได้ตอบแทนมีลั้วถั่ว

(นิทานเรื่องกลองยาว. 2542 : 13)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า เทวดาทิ้งเก้าอี้ก็มีค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญู พวกท่านเชื่อว่ามีลั้วถั่วเป็นผู้ที่ให้ชีวิตแก่พวกท่าน มีลั้วถั่วเป็นแม่ ดังนั้นก็ต้องกตัญญูต่อมีลั้วถั่ว

นิทานเรื่อง *ความเป็นมาของพิธีเผาศพ* เล่าว่า ในอดีตชาวเข่ามักจะกินเนื้อของผู้ที่เสียชีวิต แต่ต่งหย่องเห็นแพะที่กำลังคลอดลูกด้วยความยากลำบาก เขาจึงคิดว่าตอนที่แม่ของเขาคลอดเขาออกมาก็คงยากลำบากเช่นกัน หลังจากแม่ของเขาเสียชีวิต เขาจึงไม่กินเนื้อแม่ ดังความว่า

สมัยโบราณ หลังคนเสียชีวิต ผู้คนในครอบครัวต้องกินเนื้อของผู้ที่เสียชีวิตไป มีชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อ ต่งหย่อง เมื่อต่งหย่องเห็นแพะคลอดลูกเป็นเรื่องยากมาก เขาจึงคิดว่าตอนที่แม่ของเขาคลอดเขาก็ยากเช่นกัน แม่ให้ชีวิตแก่เขา เขาเป็นลูกควรจะมี ความกตัญญูต่อแม่ ถึงแม้ว่าแม่เสียชีวิตแล้ว แต่ก็ไม่ควรกินเนื้อของแม่

(นิทานเรื่องความเป็นมาของพิธีเผาศพ. 2550 : 233)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข่ามีค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ชาวเข่าสำนึกในพระคุณของแม่ที่คลอดเขาออกมาด้วยความยากลำบาก ดังนั้นชาวเข่าจึงกตัญญูต่อแม่

สรุปได้ว่า จากเนื้อหานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าสามารถสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าเข่ามีความกตัญญูและรู้จักการตอบแทนบุญคุณต่อผู้มีพระคุณ

4.2.4 ค่านิยมเกี่ยวกับการเชื่อฟังผู้ใหญ่

ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่ผ่านเหตุการณ์ต่าง ๆ มีประสบการณ์มากมาย ถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ ความคิดมากกว่าผู้ที่อายุน้อย คำสอนของผู้ใหญ่จึงมีคุณค่ามาก ในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่า สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับการเชื่อฟังผู้ใหญ่ของชนเผ่าเข่าได้อย่างชัดเจน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *ประเพณีตำหนู* กล่าวว่า มีลั้วถั่วมีอายุมากขึ้น วันหนึ่งเรียกลูกสามคนมาสั่งไว้ว่าทุก ๆ ปีในวันเกิดของตน ลูก ๆ ต้องกลับมาอวยพร โดยเฉพาะลูกคนที่สามต้องกลับมาลวงหน้าสามวัน เพื่อนำขวดไวน์และกลองทองแดงมาฉลองงานวันเกิด ดังความว่า

มีลั้วถั่วอายุมากขึ้นเรื่อย ๆ วันหนึ่งท่านเรียกลูกชายทั้งสามกลับมาและพูดกับพวกเขาว่า “วันที่ 29 พฤษภาคมเป็นวันเกิดของแม่ เมื่อถึงวันนั้น ทุกคนจะกลับมาอวยพรวันเกิดของแม่ปีละครั้งในอนาคต ด้วยวิธีนี้แม่จะอยู่ในโลกได้เหมือนหนานซานซุ่ยหยวนหวังโยลูกและรักลูก” ท่านยังพูดกับลูกคนที่สามเป็นพิเศษว่า “ลูกต้องกลับมาลวงหน้าสามวันวันที่ 26 พฤษภาคม ต้องนำกลองสำริดและนำขวดไวน์ลูกเดียว

มาด้วยเพื่อให้พี่น้องได้สัมผัสอะไรใหม่ ๆ ในวันเกิดและตี๋มไวน์คืนสู่เหย้า
สักแก้ว” พี่น้องทั้งสามพยักหน้าอย่างมีความสุขและรีบกลับไปเตรียม
ของขวัญวันเกิดสำหรับมีลั้วถั่ว แม่ของพวกเขา

(นิทานเรื่องประเพณีตำหนู. 2542 : 13)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าชาวเข่ามีค่านิยมเกี่ยวกับการเชื่อฟังผู้ใหญ่
มีลั้วถั่วให้ลูก ๆ มาอวยพรวันเกิดของตน ลูก ๆ ก็ทำตามคำสั่ง เคารพมีลั้วถั่ว มีลั้วถั่วเป็นผู้ให้ชีวิตแก่
พวกเขาและเลี้ยงดูพวกเขา นอกจากนี้แล้วยังสะท้อนให้เห็นว่า ลูกหลานของชาวเข่ามีความกตัญญู
อีกด้วย

นิทานเรื่อง กลองสำริด เล่าว่า มีลั้วถั่วเรียกสัตว์ต่าง ๆ มาพูดคุยกัน เพื่อให้ทุกคนเลือก
น้ำคนละหนึ่งชนิดมาตี๋มและดูว่าใครสามารถพูดได้ สัตว์ทุกชนิดทำตามคำสั่งของมีลั้วถั่ว
ดังความว่า

มีลั้วถั่วเรียกสัตว์ทุกตัวมาพูดคุยกันว่า “ไม่สามารถปล่อยให้
ทุกสิ่งในโลกพูดได้ ควรปล่อยให้สัตว์ชนิดหนึ่งพูดได้เท่านั้น ไม่เช่นนั้นจะ
หนาวหูกมาก ข้าได้เตรียมน้ำหลากหลายชนิดให้พวกเจ้าเลือกน้ำชนิดหนึ่ง
มาตี๋ม ใครก็ตามที่ตี๋มน้ำพูดได้จะมีขนขึ้นในรูจมูกของเขา และเขาจะพูดได้”
ในวันที่จัดน้ำ สัตว์ทุกชนิดก็ไปหาน้ำและตี๋มตามคำแนะนำของมีลั้วถั่ว

(นิทานเรื่องกลองสำริด. 2542 : 380)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า สัตว์ทุกชนิดเชื่อฟังมีลั้วถั่วและเชื่อกันว่ามีลั้วถั่ว
เป็นผู้ที่มีอำนาจและมีประสบการณ์มากมาย นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข่าเชื่อกันว่าสิ่งต่าง ๆ
ที่อยู่บนโลกเกิดขึ้นมาจากการสร้างและการดำเนินบทบาทหน้าที่ของมีลั้วถั่ว

นิทานเรื่อง สร้างบ้าน เล่าว่า มนุษย์มาบ่นกับมีลั้วถั่วถึงการอาศัยอยู่บนภูเขาที่ไม่มีไม้
ไม่มีถ้ำ อยู่กันไม่ไหว มีลั้วถั่วจึงสอนวิธีสร้างบ้านแก่มนุษย์ พวกเขาทำตามคำสอนสร้างบ้านขึ้นอยู่
อย่างสบายและมีความสุข ดังความว่า

หลังจากนั้นไม่นานผู้คนต่างก็ไปหาไม้มีลั้วถั่ว เพื่อบ่นว่า “คุณแม่
พวกเราอาศัยอยู่บนเนินเขาไม่มีต้นไม้ และถ้ำ พวกเราจะอยู่ได้อย่างไร
โปรดเมตตาพวกเราและช่วยให้ทุกคนพบทางที่ดีหน่อย” มีลั้วถั่วยิ้มและ
พูดกับทุกคนว่า “ถ้าอยากมีชีวิตที่มีความสุข ทุกคนต้องไม่กลัวความ
ยากลำบากและทำตามคำแนะนำของข้า” ทุกคนฟังมีลั้วถั่ว ตัดต้นไม้
ฝั่งเสาและมุงด้วยหญ้าคา พวกเขาที่ละหลังและสร้างบ้านให้อยู่อาศัย

เพื่อไม่ให้ผู้คนถูกแสงแดด พวกเขายังสามารถหลบลมและฝนด้วยและ
อยู่อย่างสบายใจ

(นิทานเรื่องสร้างบ้าน. 2542 : 285)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเอธิโอเปียมีลัทธิเป็นผู้ที่ให้ชีวิตและดูแล
พวกเขา จึงเชื่อฟังคำสั่งของมีลัทธิในเรื่องวิธีการสร้างบ้าน และเชื่อกันว่าการทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่
จะทำให้เจออุปสรรคน้อยลงและประสบความสำเร็จได้อย่างรวดเร็วอีกด้วย

นิทานเรื่อง *มีลัทธิสร้างภูเขา* เล่าว่า มีลัทธิสั่งให้ลูกชายของตนซื้อข่าชิงข่าตุ้ยภูเขา
ในเช้าวันพรุ่งนี้ และเขาก็ทำตามคำสั่งของมีลัทธิ เข้านอนเร็วและนอนหลับให้เต็มอิม ดังความว่า

มีลัทธิพูดกับลูกชายของตน นายซื้อข่าชิงข่าตุ้ยอีกครั้ง “คืนนี้
นอนหลับให้สบาย แล้วพรุ่งนี้จะออกเดินทางไปสร้างภูเขาก่อนรุ่งสาง”
เขาจึงรีบเข้านอนหลังจากได้ยินสิ่งที่มีลัทธิพูดและเข้านอนรวดเร็ว
นอนหลับให้สบายเพื่อบำรุงกำลัง นอนหลับให้เพียงพอเพื่อประหยัด
พลังงาน วันพรุ่งนี้จะต้องรีบตื่นแต่เช้าเพื่อย้ายภูเขาและขจัดสันเขา

(นิทานเรื่องมีลัทธิสร้างภูเขา. 2542 : 56)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ข่าชิงข่าตุ้ยคิดว่ามีลัทธิเป็นคนที่ให้ชีวิตแก่เขา
และถือว่ามีลัทธิเป็นผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์มากมาย เป็นผู้ที่มีความรู้ความคิดมากกว่าผู้ที่
อายุน้อย และสะท้อนให้เห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่ทำให้ชีวิตของลูกหลานดีขึ้นและสามารถใช้ชีวิตได้
อย่างมีความสุข

นิทานเรื่อง *ความเป็นมาของนามสกุล* เล่าว่า มีลัทธิสร้างสรรคสิ่งต่าง ๆ ใช้พลังมาก
ทำให้ท่านแก่ไปเรื่อย ๆ โชคดีที่ได้เลี้ยงดูอบรมเทพเจ้าและเจ้าแม่ยี่สิบสี่องค์ และพวกเขาทำตามคำสั่ง
ของมีลัทธิ ช่วยสร้างมนุษย์ขึ้นมา ดังความว่า

มีลัทธิสร้างสรรค โลก และทุกสิ่ง ทำให้ท่านใช้พลังอย่างมาก
อายุของท่านเริ่มแก่ชราแล้ว โชคดีที่ได้เลี้ยงดูอบรมเทพเจ้าและเจ้าแม่
ยี่สิบสี่องค์ พวกเขาช่วยมีลัทธิในการสร้างมนุษย์ เทพเจ้าและเจ้าแม่
ยี่สิบสี่องค์นั้นเชื่อฟังคำพูดของมีลัทธิ และทุกคนก็ปฏิบัติตามคำสั่งของ
มีลัทธิ

(นิทานเรื่องความเป็นมาของนามสกุล. 2543 : 25)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า เทพเจ้าและเจ้าแม่ทั้งยี่สิบสี่องค์ล้วนเชื่อฟังใน
คำสั่งสอนของมีลัทธิ ช่วยเหลือมีลัทธิในการสร้างมนุษย์ขึ้นมา

นิทานเรื่อง *ปู่หนู ปู่ยีและคนในน้ำเต้า* เล่าว่า ปู่ยีทำตามคำสั่งของมีลัทธิจัดการ
ทุกอย่างและตั้งชื่อให้สรรพสิ่ง

มีลั้วถั่วเรียกปู่ยี่มา และบอกให้เขาจัดการทุกอย่างและตั้งชื่อให้
สรรพสิ่ง ปู่ยี่เชื่อฟังคำสั่งของมีลั้วถั่ว “ข้าจะทำงานที่แม่สั่งและสัญญาจะ
รับช่วงต่อจากสิ่งที่แม่ทำ โลกนี้กว้างใหญ่และมีหลายสิ่งหลายอย่าง
ข้าต้องการแยกมันออกและตั้งชื่อให้สรรพสิ่ง เพื่อให้เป็นไปตามความ
คาดหวังของแม่”

(นิทานเรื่องปู่ยี่ ปู่ยี่และคนในน้ำเต้า. 2550 : 9)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเขามีค่านิยมเกี่ยวกับการเชื่อฟังผู้ใหญ่
มีลั้วถั่วสั่งให้ปู่ยี่ไปจัดการทุกอย่างและตั้งชื่อให้สรรพสิ่ง ปู่ยี่เชื่อฟังมีลั้วถั่ว

สรุปได้ว่า จากเนื้อหานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข่ามีความ
เชื่อฟังและให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ ชาวเข่าเชื่อว่าคำสอนของผู้ใหญ่ทำให้ชีวิตของลูกหลานดีขึ้นและ
สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

4.2.5 ค่านิยมเกี่ยวกับการใช้สติปัญญา

การใช้สติปัญญาเป็นการแสดงให้เห็นถึงความฉลาดและยังเป็นวิธีที่สามารถนำมาใช้
แก้ปัญหาในชีวิตได้ ในนิทานสร้างโลกชนเผ่าเข่าสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับการใช้สติปัญญาของ
ชาวเข่ามากมายหลายเรื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *หย่าลาวยิงดวงอาทิตย์และฆ่าดวงจันทร์* เล่าว่า หนีเอ้อใช้ผมยาวของตัวเอง
เพื่อช่วยหย่าลาทำตาข่ายขนาดใหญ่ มาจับเสื้อที่ภูเขาหนานซานและกางในภูเขาเป่ยซาน ดังความว่า

หย่าลากล่าวว่า ข้าจับเสื้อที่ภูเขาหนานซานและกางในภูเขา
เป่ยซานได้ ผิวหนังของพวกมันหนาและแข็ง ลูกศรยังไม่เข้า ทำได้แค่ใช้
ตาข่ายขนาดใหญ่มาจับพวกมันได้ แต่ข้าจะไปหาที่ไหน หนีเอ้อ
คิดอยู่ครู่หนึ่งจึงตัดผมยาวของตัวเองแล้วพูดว่า ใช้ผมของข้าไป
ทอตาข่ายขนาดใหญ่เถอะ นางดึงผมออกทันที ผมของนางแปลกมาก
หลังจากดึงออกแล้วมันก็งอกขึ้นมาใหม่ทันที ยิ่งดึงออกมันก็ยิ่งยาวขึ้น
เรื่อย ๆ เหมือนเส้นไหม

(นิทานเรื่องหย่าลาวยิงดวงอาทิตย์และฆ่าดวงจันทร์. 2542 : 188)

จากตัวอย่างที่ยกมา สะท้อนให้เห็นถึง ชาวเข่ามีค่านิยมเกี่ยวกับการใช้สติปัญญา แก้ไข
ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต และยังคงแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงของชาวเข่าก็พยายามใช้สติปัญญาเพื่อที่จะ
ช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ผ่านพ้นไปได้

นิทานเรื่อง *การสร้างเรือ* เล่าว่า เขาลองผิดลองถูกอยู่หลายครั้งจึงพบว่าวิธีที่ดีที่สุดคือ
การนำต้นไม้เจาะส่วนกลางของลำต้นให้เป็นโพรง และให้คนลงไปนั่ง

หลังจากการทดลองหลายครั้ง ในที่สุด เขาก็พบวิธีการที่ดีออกมา เจาะส่วนตรงกลางของลำต้น และคนนั่งในลำต้นที่เป็นโพรง เพื่อให้พวกเขา นั่งได้อย่างมั่นคง ในเวลาเดียวกัน เขายังทำไม้พายเรือเพื่อพายเรือ ด้วยเครื่องมือนี้ ผู้คนสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระบนน้ำ ทุกคนเรียกเครื่องมือนี้ว่า “เรือ” ผิงหวางสั่งหลายคนขึ้นไปบนภูเขาเพื่อตัดต้นไม้และทำเรือในทันที เวลาในตอนกลางคืน ผิงหวางพาหลายคนข้ามแม่น้ำโดยทางเรือเพื่อต่อสู้กับเกาหวาง ในที่สุดก็ชนะ

(นิทานเรื่องการสร้างเรือ. 2556 : 88)

จากตัวอย่างที่ยกมา สะท้อนให้เห็นถึง ชาวเข้ามามีค่านิยมเกี่ยวกับการใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหา เขาต้องการที่จะเดินทางข้ามแม่น้ำ จึงได้พยายามใช้สติปัญญาและลองผิดลองถูกอยู่หลายครั้งจึงค้นพบวิธีที่ดีที่สุด

นิทานเรื่อง *ยี่งดวงอาทิตย์และดวงจันทร์* เล่าว่า หลังจากที่เหตุการณ์น้ำท่วมโลกผ่านไป ก็มีดวงอาทิตย์เก้าดวงและดวงจันทร์เก้าดวงอยู่บนท้องฟ้า จึงทำให้อากาศร้อนมาก พี่ชายคิดขึ้นมาว่าจะยี่งดวงอาทิตย์แปดดวงและดวงจันทร์แปดดวงให้ตกลงมา เขาขึ้นไปตัดไม้บนภูเขาเพื่อทำธนูและลูกศร หลังจากนั้นจึงปีนขึ้นไปบนภูเขาเพื่อยี่งดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ตกลงมาตามที่ต้องการ

ไม่นานน้ำก็ลด โลกก็สว่าง มีดวงอาทิตย์เก้าดวงและดวงจันทร์เก้าดวงแขวนอยู่บนท้องฟ้า อากาศร้อนมากและสิ่งมีชีวิตบนพื้นดินดำรงชีวิตอยู่ได้ยาก พี่น้องสองคนไม่มีที่หลบซ่อน พี่ชายจึงคิดวิธีหนึ่งออกมา ก็คือยี่งดวงอาทิตย์แปดดวงและดวงจันทร์แปดดวงลงมา หลังจากนั้น พี่ชายก็ขึ้นไปบนภูเขาเพื่อตัดต้นไม้ ทำธนูที่ใหญ่และทนทานที่สุด และทำลูกศร 16 ลูก วันรุ่งขึ้นเขาปีนขึ้นไปบนภูเขาที่สูงที่สุดพร้อมกับธนูและลูกศรที่เขาได้ทำไว้ ไปถึงยอดเขาในตอนเย็น พี่ชายเล็งไปที่ดวงอาทิตย์ ดึงธนูไปยี่งดวงอาทิตย์ก็ตก จากนั้นเขาก็ยี่งดวงอาทิตย์ที่สอง ดวงอาทิตย์ที่สาม หลังจากยี่งดวงอาทิตย์แล้ว เขาก็เล็งไปที่ดวงจันทร์ เมื่อเขายี่งดวงอาทิตย์ 8 ดวงและดวงจันทร์ 8 ดวง ลงมาได้สำเร็จ

(นิทานเรื่องยี่งดวงอาทิตย์และดวงจันทร์. 2556 : 125)

จากตัวอย่างที่ยกมา สะท้อนให้เห็นถึง ชาวเข้ามามีค่านิยมเกี่ยวกับการใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหา และยังแสดงให้เห็นว่าชาวเข้ามามีความพยายามและความอดทนให้ที่จะทำให้เป้าหมายสำเร็จ

นิทานเรื่อง *ความเป็นมาของเสื้อผ้าชนเผ่าฮัวเย้า* เล่าว่า ชาวฮัวเย้าต้องการจะว่ายน้ำข้ามไปอยู่อีกฝั่งของแม่น้ำ แต่กลัวว่าจะพลัดหลงกัน หัวหน้าจึงให้ทุกคนสวมใส่ดอกกล้วยไม้สีแดง เพื่อที่จะได้เห็นชัดว่าใครอยู่ตรงไหน

ตอนที่พวกเขาเดินทางไปถึงแม่น้ำแห่งหนึ่ง แม่น้ำสายนี้ทำให้พวกเขาไม่สามารถข้ามแม่น้ำไปได้ หัวหน้าคิดแล้วพูดว่า แม่น้ำสายนี้ไม่ลึก พวกเราว่ายน้ำผ่านไปกันเถอะ เมื่อทุกคนเห็นด้วย แต่ก็มีชาวบ้านคนหนึ่งเกิดความสงสัยว่า แต่แม่น้ำกว้างและยาวมาก และมีเรือหลายลำผ่านไปถ้าพวกเราว่ายน้ำตามเรือผิดลำ แล้วหลงทางจะทำอย่างไร สิ่งนี้ทำให้หัวหน้าชะงักงัน ทันใดนั้น หัวหน้าเห็นดอกกล้วยไม้ริมแม่น้ำ และได้รับแรงบันดาลใจว่า ไม่งั้นผู้คนบนเรือควรสวมดอกไมสีแดงแบบนี้ น่าจะเด่นชัด ด้วยวิธีนี้ ทุกคนจึงได้ข้ามแม่น้ำสำเร็จและไปถึงสถานที่ปลอดภัย

(นิทานเรื่องความเป็นมาของเสื้อผ้าชนเผ่าฮัวเย้า. 2556 : 76)

จากตัวอย่างที่ยกมา สะท้อนให้เห็นถึง ชาวฮัวเย้ามีค่านิยมเกี่ยวกับการใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหา แม้ว่าชาวฮัวเย้าจะต้องว่ายน้ำข้ามไปอีกฝั่ง แต่หัวหน้าก็ใช้สติปัญญาคิดหาวิธีที่จะไม่ทำให้ทุกคนพลัดหลงกันโดยการให้ทุกคนสวมใส่ดอกกล้วยไม้สีแดงเพื่อจะได้สังเกตเห็นทุกคนได้อย่างชัดเจน

สรุปได้ว่า จากเนื้อหานิทานสร้างโลกของชนเผ่าฮัวเย้าสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ชาวฮัวเย้าเป็นกลุ่มคนที่มีสติปัญญา ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา คิดหาวิธีที่จะว่ายน้ำข้ามไปอีกฝั่งโดยไม่ให้ทุกคนพลัดหลงกัน คิดหาวิธีแก้ปัญหาอากาศที่ร้อนเกินไปโดยการยิงดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ให้ตกลงมา และชาวฮัวเย้ายังเรียนรู้ที่จะสร้างเรือขึ้นมาเพื่อใช้ในการข้ามไปอีกฝั่งของแม่น้ำ

4.3 ความเชื่อ

ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับนับถือว่าเป็นความจริง หรือมีอยู่จริง การยอมรับหรือการยึดมั่นนี้อาจมีหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้ หรืออาจไม่มีหลักฐานที่จะพิสูจน์สิ่งนั้นให้เห็นจริงได้ (ทัศนีย์ ทานตวนิช, 2543, น. 23) ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าฮัวเย้า ด้านความเชื่อ ได้พบความเชื่อเรื่องเทพเจ้า ความเชื่อเรื่องผู้ประกอบพิธี ความเชื่อเรื่องฤกษ์ยาม ความเชื่อเรื่องผี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.3.1 ความเชื่อเรื่องเทพเจ้า

ชนเผ่าฮัวเย้านับถือเทพเจ้าเป็นผู้ที่มีพระคุณต่อชาวฮัวเย้า ชาวฮัวเย้าเชื่อว่าเทพเจ้ามีอยู่จริง และสามารถดูแลรักษาหมู่บ้านได้ ผลการศึกษาพบว่าเทพเจ้าที่ปรากฏอยู่ในนิทานสร้างโลกของ

ชนเผ่าเย้า คือ เทพแห่งภูเขา เทพแห่งสายน้ำ และเทพแห่งช่างฝีมือ ดังความว่า

นิทานเรื่อง *มีลั่วถั่วสร้างภูเขา* เล่าถึง ข้าฮึงข้าตุมีความสามารถในการสร้างภูเขาได้ มีลั่วถั่วจึงแต่งตั้งให้เขาเป็นเทพแห่งภูเขา เมื่อถึงเทศกาลก็จะสั่งให้มนุษย์เคารพและบูชาเขา ดังความว่า

ลูกชายคนแรกของข้ามีความสามารถจริง ๆ และก็ฉลาดมาก ด้วย เชื้อฟังกุอย่างแม่พูด การสร้างภูเขาและย้ายภูเขาก็น่าทำได้ดีมาก ในอนาคตลูกจะสร้างภูเขาและย้ายภูเขาได้โดยไม่มีขีดจำกัด ลูกมีส่วนร่วมอย่างมาก แม่จะทำให้ลูกเป็นเทพแห่งภูเขาและแม่จะสร้างมนุษย์ในอนาคต แม่จะสั่งให้พวกเขาเคารพ และเมื่อถึงเทศกาลจะใช้หัวหมูเพื่อบูชาลูก

(นิทานเรื่องมีลั่วถั่วสร้างภูเขา. 2542 : 55)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเย้ามีความเชื่อเรื่องเทพแห่งภูเขาและเชื่อกันว่าเทพแห่งภูเขาสร้างภูเขาขึ้นมา ต้องเคารพและบูชาเทพเจ้าโดยการใช้หัวหมู

นิทานเรื่อง *การสร้างสายฟ้า ผน แม่น้ำและทะเล* เล่าถึง ปอฟางมีล่องได้ขุดแม่น้ำทะเลสาบและทะเลอีกมากมาย ทำให้มนุษย์ได้มีน้ำกิน มีน้ำใช้ มีลั่วถั่วจึงแต่งตั้งให้เขาเป็นเทพแห่งสายน้ำ ก่อนที่มนุษย์ต้องการจะดื่มน้ำ ใช้น้ำ พวกเขาต้องบูชาเทพแห่งสายน้ำก่อน ดังความว่า

มีลั่วถั่วกล่าวอย่างมีความสุขว่า ปอฟางมีล่องได้ขุดแม่น้ำทะเลสาบและทะเลมากมาย และทำงานด้วยความขยัน ภูเขาเต็มไปด้วยน้ำตกและมีทะเลสาบและทะเลมากมาย ปอฟางมีล่องมีคุณูปการมาก ข้าจะแต่งตั้งให้เขาเป็นเทพแห่งสายน้ำ ปกป้องสายน้ำ เพื่อที่มนุษย์จะได้เคารพในฐานะเทพแห่งสายน้ำ เมื่อมนุษย์ต้องการดื่มน้ำ ใช้น้ำ พวกเขาต้องทำการบูชาก่อน

(นิทานเรื่องการสร้างสายฟ้า ผน แม่น้ำและทะเล. 2542 : 68)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเย้ามีความเชื่อเรื่องเทพแห่งสายน้ำและเชื่อกันว่าการบูชาเทพแห่งสายน้ำจะทำให้ได้มีน้ำกิน มีน้ำใช้ อีกทั้งชาวเย้ายังมีคำสั่งสอนให้ลูกหลานรู้จักการใช้น้ำคุ้มค่าอีกด้วย

นิทานเรื่อง *ความเป็นมาของภูเขาฟูซวน* เล่าถึง ลั่วปานได้สร้างถนนหลายเส้นและสะพานหลายแห่ง ทำให้มนุษย์มีทางเดิน มีลั่วถั่วจึงแต่งตั้งให้เขาเป็นเทพแห่งช่างฝีมือ ดังความว่า

ลั่วปานยอดเยี่ยมมาก ลั่วปานสามารถแบ่งเบาความกังวลและปัญหาจากแม่ ลั่วปานได้สร้างถนนหลายเส้น และสร้างสะพานหลายแห่ง ทำให้มนุษย์มีทางเดินและมีสะพานเพื่อข้ามแม่น้ำ แม่ไม่มีอะไรจะ

ตอบแทนและขอบคุณ ข้าจึงแต่งตั้งให้เป็นเทพแห่งช่างฝีมือ เจ้าทำมา
มากแล้วจะให้มนุษย์บูชาด้วยเหล้าองุ่นและเนื้อในอนาคต

(นิทานเรื่องความเป็นมาของภูเขาฟูซวน. 2550 : 79)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข้ามีความเชื่อว่าตนเองและหมู่บ้านมี
เทพแห่งช่างฝีมือคอยดูแลรักษา เทพแห่งช่างฝีมือมีอำนาจ สามารถสร้างสะพาน สร้างถนนได้ ทำให้
ชาวเข้าใช้ชีวิตอย่างสะดวกสบาย ชาวเข้าเคารพและบูชาเทพแห่งช่างฝีมือด้วยเหล้าองุ่นและเนื้อ

สรุปได้ว่า ชนเผ่าเข้ามีความเชื่อว่าเทพเจ้ามีอำนาจเหนือกว่าบุคคลธรรมดา มีความสามารถ
มากมาย และสามารถช่วยดูแลปกป้องชาวเข้ากับหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี เนื่องจากชาวเข้ามีวิถีชีวิตที่
ใกล้ชิดกับธรรมชาติ เทพที่ชาวเข้านับถือส่วนใหญ่จึงเป็นเทพที่มีเกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวิถีชีวิตของ
ชาวเข้า เช่น เทพแห่งภูเขา เทพแห่งสายน้ำ และเทพแห่งช่างฝีมือ เป็นต้น

4.3.2 ความเชื่อเรื่องผู้ประกอบพิธี

ผู้ประกอบพิธี คือ ผู้ดำเนินการประกอบพิธีกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอนที่ได้กำหนด
ไว้ โดยทำหน้าที่รับผิดชอบในด้านพิธีการ ประสาน ควบคุม และกำกับพิธีการต่าง ๆ ให้เป็นไปด้วย
ความเรียบร้อยตามกำหนดการ เนื้อหาในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้า สะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าเข้ามี
การเคารพ “ซ็องก” ซึ่งเป็นผู้ทำพิธีสำคัญของชนเผ่าเข้า ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *พิธีเข้าสู่วัยผู้ใหญ่* เล่าว่า ในสมัยก่อน มีคู่รักชาวเข้าคู่หนึ่ง แต่งงานมานาน
ยังไม่มีลูก ภรรยาสงสัยอาจมีผีร้ายมาขัดขวางจึงเชิญซ็องกมาทำพิธี หลังจากซ็องกทำพิธีอีกไม่นาน
คู่รักคู่นี้จึงได้ลูกชายฝาแฝดคู่หนึ่ง ดังความว่า

ในสมัยก่อน ในหมู่บ้านชาวเข้ามีคู่รักคู่หนึ่ง หลังแต่งงานมานาน
ก็ยังไม่มีลูก ทั้งสองกังวลมาก ภรรยาสงสัยว่าอาจคือมีผีมาขัดขวางจึง
ตัดสินใจไปเชิญซ็องกมาทำพิธีเพื่อไล่ผีและให้พรแก่พวกเขาในการ
คลอดลูก หลังจากซ็องกทำพิธีหนึ่งปีต่อมา พวกเขาได้รับพรด้วยลูกชาย
ฝาแฝดคู่หนึ่ง

(นิทานเรื่องพิธีเข้าสู่วัยผู้ใหญ่. 2542 : 279)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข้ามีความเชื่อเรื่องเกี่ยวกับซ็องก ซ็องกมี
บทบาทหน้าที่สำคัญมากสำหรับชาวเข้า สามารถขับไล่วิญญาณชั่วร้ายและหลีกเลี่ยงภัยพิบัติ และยังมี
ความสามารถด้านการสื่อสารกับผี และอวยพรให้กับครอบครัวได้

นิทานเรื่อง *ประเพณีผานหวาง* เล่าว่า ทุกวันที่ 16 ตุลาคม ซึ่งเป็นวันเกิดของ
ผานหวาง ซ็องกจะจัดพิธีบูชาผานหวางเพื่อขอพรให้ชาวเข้าเก็บเกี่ยวดี และมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง
ดังความว่า

วันที่ 16 ตุลาคม ตามปฏิทินจันทรคติ ซึ่งเป็นวันเกิดของ ผานหวาง ชาวเย้าได้กำหนดให้วันเกิดของผานหวางเป็น “ประเพณี ผานหวาง” ซ็องกจะเป็นผู้จัดพิธีบูชาเทพเจ้าผานหวาง และขอให้ ผานหวางอวยพรชาวเย้าให้เก็บเกี่ยวดีทุก ๆ ปีและชาวบ้านสุขภาพ ร่างกายแข็งแรง

(นิทานเรื่องประเพณีผานหวาง. 2542 : 320)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเย้ามีความเชื่อเรื่องผู้ประกอบพิธี ซ็องกมีบทบาทสำคัญในการจัดพิธีและขอพรให้แก่ชาวเย้า

สรุปได้ว่าชนเผ่าเย้ามีความเชื่อว่าผู้ประกอบพิธีมีบทบาทหน้าที่สำคัญต่อชาวเย้า ทำให้ ชาวเย้ามีชีวิตที่มีความสุข ได้รับพรจากเทพเจ้า

4.3.3 ความเชื่อเรื่องฤกษ์ยาม

ฤกษ์ หมายถึง เวลาที่กำหนดหรือคาดว่าจะให้ผล เนื้อหาในนิทานสร้างโลกของ ชนเผ่าเย้า สะท้อนให้เห็นว่า ชนเผ่าเย้ามีความเชื่อเรื่องการเลือกฤกษ์งามยามดีในการสร้างบ้านใหม่ เข้าบ้านใหม่ และย้ายบ้าน ดังนี้

นิทานเรื่อง สร้างบ้าน เล่าว่า มีลั่วถั่วเชียวช่างเจ้อมาช่วยเลือกฤกษ์งามยามดีก่อนที่ มีลั่วถั่วจะสร้างบ้านหลังใหม่ บ้านหลังนั้นเป็นบ้านที่มนุษย์อาศัยอยู่ ต้องสร้างให้ดี ไม่ให้พังทลาย ได้ง่าย ๆ ดังความว่า

มีลั่วถั่วต้องการสร้างบ้าน ดังนั้นเขาจึงขอให้ห่วยปอของ เชียวช่างเจ้อมา และมีลั่วถั่วพูดกับช่างเจ้อว่า ท่านสามารถอ่านตัวอักษร และมีพระคัมภีร์ได้ โปรดช่วยเลือกฤกษ์งามยามดีให้หน่อย เพราะข้า วางแผนการสร้างบ้านหลังใหม่ นี่คือนบ้านที่มนุษย์อาศัยอยู่ ต้องสร้างให้ดี สร้างอย่างมั่นคงและสร้างไม่ให้พังทลายได้แม้จะเวลาผ่านไปหลายพันปี

(นิทานเรื่องสร้างบ้าน. 2542 : 290)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเย้ามีความเชื่อเรื่องฤกษ์งามยามดีในการ สร้างบ้านหลังใหม่ ชาวเย้าเชื่อกันว่า การสร้างบ้านเรือนถ้าไม่ถูกโฉลกก็จะส่งผลให้ความทุกข์มาเยือน ได้ จึงต้องมีการดูฤกษ์ยามงามดีก่อน

นิทานเรื่อง หย่าโร้วสร้างบ้าน เล่าว่า มีลั่วถั่วเลือกฤกษ์งามยามดีเพื่อให้ลูกสาวย้ายเข้า บ้านหลังใหม่และสืบพันธุ์มนุษย์ รวมถึงจัดงานฉลองการเข้าบ้านใหญ่ ดังความว่า

มีลั่วถั่วเลือกฤกษ์งามยามดีในการย้ายเข้าบ้านหลังใหม่ ท่านเชื่อว่าฤกษ์งามยามดีในการเข้าบ้านหลังใหม่จะทำให้มนุษย์สามารถ สืบพันธุ์ได้ต่อไป ที่นี่เป็นบ้านที่ลูกสาวอาศัยอยู่และพวกเขาต้องการ

สร้างมนุษย์ที่นี้ ท่านเรียกสาว ๆ จัดโต๊ะในห้องวางตะเกียบให้เต็มโต๊ะ
ร้องเพลงและเต้นรำในบ้านและฉลองการเข้าบ้านหลังใหม่

(นิทานเรื่องเรื่องหย่าร้างสร้างบ้าน. 2550 : 252)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเขาเชื่อเรื่องเลือกฤกษ์ยามยามดีในการย้าย
เข้าบ้านหลังใหม่ ชาวเขายังถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่มีมาตั้งแต่อดีต ซึ่งเป็นการเสริมสิริมงคลให้ผู้อยู่อาศัย
ทุกคนอยู่เย็นเป็นสุขและมีความเจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้ยังถือเป็นเคล็ดมงคลที่ดีในการเริ่มต้น
สิ่งใหม่ ๆ ในชีวิต

นิทานเรื่อง *ประเพณีตำหนู* เล่าว่า มีลั่วลั่วป่วยหนักเป็นเวลานาน จึงคิดว่าสถานที่ของ
ตัวเองอยู่นั้นไม่ดี ทำให้มีลั่วลั่วตัดสินใจเรียกเทพเจ้าทั้งเก้าองค์มาเลือกฤกษ์ยามยามดีเพื่อย้ายไป
สถานที่อื่น ดังความว่า

มีลั่วลั่วรู้สึกได้ว่าอาการป่วยของตัวเองแย่มากตลอด หลอหลอเป็น
สถานที่ที่ไม่ดี อาจจะมีผีร้ายอาศัยอยู่ หลังจากเอาชนะภูตผีและเทพเจ้า
มากมายแล้ว ตัวเองก็ยังไม่ดีขึ้น วันรุ่งขึ้นท่านจึงเรียกเทพเจ้า ทั้งเก้าองค์
มาเพื่อเลือกฤกษ์ยามยามดีและย้ายไปสถานที่อื่น

(นิทานเรื่องประเพณีตำหนู. 2542 : 13)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเขามีความเชื่อว่าการเลือกฤกษ์ยามยามดีใน
การย้ายเข้าบ้านจะช่วยให้นำพลังร้ายออกไปได้ และยังช่วยเสริมสร้างความเป็นสิริมงคลให้กับตนเอง
และทุกคนที่อยู่อาศัย

สรุปได้ว่า ชนเผ่าเขามีความเชื่อเรื่องเลือกฤกษ์ยามยามดีในการสร้างบ้านใหม่ เข้าบ้านใหม่
และย้ายบ้าน ชาวบ้านเชื่อกันว่าจะช่วยให้อยู่เย็นเป็นสุข รักใคร่ปรองดอง ไม่ทะเลาะวิวาท ป้องกันสิ่ง
อันตราย ขับไล่สิ่งชั่วร้าย และปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

4.3.4 ความเชื่อเรื่องผี

ผี หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์เชื่อว่าเป็นสภาพลึกลับ มองไม่เห็น แต่อาจจะปรากฏเหมือนมี
ตัวตนได้ อาจให้คุณหรือโทษได้ มีทั้งดีและร้าย (เจือ สตะเวทิน, 2554) นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่า
มีนิทานที่เกี่ยวกับภูตผี แสดงให้เห็นถึงจิตวิทยา ความคิดและความเชื่อของชนเผ่าเข่า ผีในนิทานของ
ชนเผ่าเข่าส่วนใหญ่จะเป็นผีร้าย ทำให้มนุษย์ไม่สบาย ดังนี้

นิทานเรื่อง *พิธีผู้ใหญ่* กล่าวถึง ในสมัยก่อน มีคู่รักชาวเข่าคู่หนึ่ง แต่งงานมานานยังไม่มีลูก
ภรรยาสงสัยอาจมีผีร้ายมาขัดขวางจึงเชิญช็องกมาทำพิธี หลังจากช็องกทำพิธีอีกไม่นานคู่รักคู่นี้จึงได้
ลูกชายฝาแฝดคู่หนึ่ง ดังความว่า

ในสมัยก่อน ในหมู่บ้านชาวเข่ามีคู่รักคู่หนึ่ง หลังแต่งงานมานาน
ก็ยังไม่มีลูก ทั้งสองกังวลมาก ภรรยาสงสัยว่าอาจมีผีมาขัดขวางจึง

ตัดลินใจไปเชิญซื้อกงมาทำพิธีเพื่อไล่ผีและให้พรแก่พวกเขาในการ
คลอดลูก หลังจากซื้อกงทำพิธีหนึ่งปีต่อมา พวกเขาได้รับพรด้วยลูกชาย
ฝาแฝดคู่หนึ่ง

(นิทานเรื่องพิธีผู้ใหญ่. 2542 : 279)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า คนเผ่าเข้ามีความเชื่อเรื่องผี โดยเชื่อว่าผีเป็นสิ่ง
ที่น่ากลัว สามารถขัดขวางและทำร้ายครอบครัวได้ นอกจากนี้ ชาวเข้าให้ซื้อกงมาทำพิธีไล่ผีแสดงให้เห็น
เห็นว่าความสามารถของบุคคลมีอำนาจมากกว่าผี

นิทานเรื่อง *กำเนิดยารักษาโรค* เล่าว่า มีลั่วถั่วป่วยหนัก เทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่เรียก
ชูป้ออ้านว่างมา และฆ่าสัตว์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการบูชาผีทุกภาคส่วน ดังความว่า

มีลั่วถั่วล้มป่วยบนเตียง ไม่สามารถกินข้าวหรือดื่มน้ำได้
นอนไม่หลับและเย็นไม่ไหว เทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่วิตกกังวลมาก พวกเขาจึง
เรียกชูป้ออ้านว่างมา และฆ่าสัตว์ปีกต่าง ๆ เพื่อบูชาผีทุกภาคส่วนด้วย
ความหวังว่าอาการป่วยของมีลั่วถั่วจะดีขึ้น

(นิทานเรื่องกำเนิดยารักษาโรค. 2542 : 328)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข้าเชื่อเรื่องผีและเชื่อกันว่าในโลกของ
มนุษย์มีผีอาศัยอยู่ด้วย แต่ผีมักจะเป็นสิ่งที่ไม่ดี ทำให้มนุษย์ไม่สบาย ดังนั้นต้องบูชาผีทุกภาคเพื่อ
อธิษฐานให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง

สามารถสรุปได้ว่า คนเผ่าเข้ามีความเชื่อเรื่องผี ชาวเข้าเชื่อกันว่าผีอยู่รอบ ๆ ตัวผีของคนเผ่าเข้า
ส่วนใหญ่จะเป็นผีร้าย สามารถขัดขวางและทำร้ายครอบครัวได้

4.4 ประเพณี

ประเพณี หมายถึง ความประพฤติที่คนส่วนใหญ่ยึดถือเป็นแบบแผนและปฏิบัติสืบต่อกันมา
ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าด้านประเพณี ได้แก่ ประเพณีตำหนู
ประเพณีการแต่งงาน ประเพณีผานหวาง และประเพณีเกี่ยวกับงานศพ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.4.1 ประเพณีตำหนู

ตำหนูมีความหมายว่า แม่เฒ่าที่ใจดี เพราะชนเผ่าเข้าเห็นถึงความสำคัญของเทพธิดา
มีลั่วถั่วที่เป็นผู้สร้างสิ่งต่าง ๆ จึงริเริ่มประเพณีตำหนูขึ้นมาเพื่อระลึกถึงเทพธิดามีลั่วถั่ว ในงาน
ประเพณีตำหนูมีหลายขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การเตรียมพิธี ชาวเข้าจะคัดเลือกเด็กที่มาเป็นตัวแทนการ
เช่นไหว้ และเตรียมสิ่งของต่าง ๆ สำหรับการเช่นไหว้ เช่น ข้าวเหนียว ไช้ทาสีแดงที่ต้มในบ้านของเด็ก
ตัวแทนการเช่นไหว้ ก่อนถึงวันประเพณี 5-7 วัน ชาวเข้าทุกคนจะทำความสะอาดบ้านและบริเวณ
โดยรอบ การจัดเตรียมเครื่องแต่งกายที่สะอาดและสวยงาม และก่อนวันพิธียังต้องใช้ภาษาที่สุภาพ

ชาวเข่าเลือกจัดงานประเพณีในวันที่ 29 พฤษภาคม ซึ่งเป็นวันเกิดของเทพธิดามีลั่วถั่ว สถานที่ที่จัดพิธี จะแบ่งเป็นนอกบ้านกับในบ้าน ในวันที่ ชาวเข่าทุกคนแต่งตัวเรียบร้อยสวมใส่เสื้อผ้าประจำชนเผ่า ผู้ชายชาวเข่าจะแบกกลองสำริด ส่วนผู้หญิงจะยกอาหารต่าง ๆ ขึ้นไปที่ภูเขาชื่อฟานลิ่งชาน แล้วจะมี ผู้ใหญ่บ้านหรือซือกงมาเป็นผู้ทำพิธี หลังจากเสร็จพิธีบูชาเทพธิดามีลั่วถั่ว จะมีกิจกรรมต่าง ๆ เริ่มขึ้น เช่น การแข่งขันตีกลอง การแข่งม้า การแข่งขันยิงธนู และการแข่งขันเล่นลูกข่าง เป็นต้น และช่วงสุดท้าย พิธี ชาวเข่าทุกคนจะร่วมกันร้องเพลง โดยเนื้อเพลงจะเล่าถึงเทพธิดามีลั่วถั่วสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และ สอนให้ลูกหลานรำลึกถึงมีลั่วถั่ว

จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าพบว่า ในนิทานของชนเผ่าเข่าได้แสดงให้เห็นถึงประเพณีตำนาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *ประเพณีตำนาน* เล่าถึง ความเป็นมาของประเพณีตำนาน มีลั่วถั่วสร้างมนุษย์ มอบข้าวฟ่างให้ลูกคนที่สองไปหว่าน มอบกลองทองแดงให้ลูกคนที่สามไปขับไล่นกและสัตว์ต่าง ๆ เพื่อให้เก็บเกี่ยวผลผลิตได้ดีขึ้น หลังจากนั้นลูกสาวของมีลั่วถั่วจึงไปสร้างบ้านอยู่บนภูเขาและ กลายเป็นชนเผ่าเข่า ชาวเข่าจึงจัดประเพณีตำนานขึ้นเพื่อเป็นการแสดงความเคารพและระลึกถึง มีลั่วถั่ว ดังตัวอย่าง

มีลั่วถั่วสร้างมนุษย์ขึ้นมาและสั่งให้ลูกสาวคนที่สามนำข้าวฟ่าง ไปที่ภูเขาเพื่อหว่านข้าวฟ่างที่รกร้างมาหว่านพืช มีลั่วถั่วยังมอบกลอง ทองแดงอันล้ำค่าให้กับลูกสาวคนที่สาม และช่วยขับไล่นกและสัตว์ต่าง ๆ และเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ดี จากนั้นลูกสาวคนที่สามของ มีลั่วถั่ว จึงได้ สร้างบ้านบนภูเขาใช้ชีวิตความเป็นอยู่ และกลายเป็นชนเผ่าเข่า ต่อมา เพื่อเป็นการระลึกถึง มีลั่วถั่ว ชาวเข่าจึงกำหนดวันเกิดของท่านเป็น “ประเพณีตำนาน”

(นิทานเรื่องประเพณีตำนาน. 2542 : 13)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ประเพณีตำนานนั้นเกิดจากการที่ชนเผ่าเข่าเห็น ถึงความสำคัญของมีลั่วถั่วที่เป็นผู้สร้างสิ่งต่าง ๆ มากมาย จึงริเริ่มประเพณีตำนานขึ้นมาเพื่อเป็นการระลึกถึงมีลั่วถั่ว โดยกำหนดให้ประเพณีตำนานตรงกับวันเกิดของท่าน

นิทานเรื่อง *มีลั่วถั่วแบ่งชนเผ่า* เล่าถึง มีลั่วถั่วมีลูกสาวสามคน เมื่อลูกสาวโตขึ้นจึงให้ ออกไปทำงานหาเลี้ยงชีพ ลูกสาวคนโตกลายเป็นชนเผ่าฮั่น ลูกสาวคนที่สองกลายเป็นชนเผ่าจ้วง และลูกสาวคนที่สามกลายเป็นชนเผ่าเข่า วันหนึ่งที่ลูกสาวคนที่สามมาขอความช่วยเหลือจากมีลั่วถั่ว เนื่องจาก ข้าวปลูกไว้ถูกนกและหนูกิน มีลั่วถั่วจึงมอบกลองสำริดไว้ให้ใช้ไล่นกและมอบแมวไว้ใช้ไล่หนู ดังความว่า

มีลั้วถั่วมีลูกสาวสามคน เมื่อพวกเขาโตขึ้น มีลั้วถั่วถึงให้ลูกสาวสามคนออกไปทำงานหาเลี้ยงชีพ ลูกสาวคนโต หยิบปากกาและกระดาษออกไปและขี่ม้าไปที่ที่ราบเพื่ออ่านและเขียนหนังสือ นางจึงกลายเป็นชนเผ่าฮัน ลูกสาวคนที่สองหยิบไม้ค้ำยันและไปที่นาเกลือเพื่อขายเกลือ นางจึงกลายเป็นชนเผ่าจ้วง ลูกสาวคนที่สามหยิบเมล็ดข้าวและจูงวัวไปไถนา นางจึงกลายเป็นชนเผ่าเย้า วันหนึ่ง ข้าวที่ลูกสาวคนที่สามปลูกไว้ถูกนกและหนูกิน นางจึงมาหาความช่วยเหลือจากมีลั้วถั่ว มีลั้วถั่วมอบกลองสำริดกลองหนึ่งและแมวตัวหนึ่งให้นาง นางใช้วิธีตีกลองสำริดไล่่นกปล่อยแมวออกมากินหนู ลูกสาวทั้งสามคนเพื่อขอบคุณตอบแทนสำหรับการเลี้ยงดูของมีลั้วถั่ว พวกเขาจึงได้กำหนดให้วันเกิดของมีลั้วถั่ว ซึ่งเป็นวันที่ 29 พฤษภาคมเป็น “ประเพณีตำหนู” ตั้งแต่นั้นมา ชาวเย้าจึงจัดประเพณีตำหนูเพื่อเป็นการระลึกถึงมีลั้วถั่ว

(นิทานเรื่องมีลั้วถั่วแบ่งชนเผ่าตำหนู. 2542 : 86)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ประเพณีตำหนูเกิดขึ้นจากการที่ชนเผ่าเย้าเห็นถึงความสำคัญของมีลั้วถั่วที่เป็นผู้สร้างสิ่งต่าง ๆ และช่วยชาวเย้าในการแก้ไขปัญหา ชาวเย้าจึงจัดประเพณีตำหนูขึ้นมาทุก ๆ ปีในวันเกิดของมีลั้วถั่ว เพื่อที่จะแสดงความเคารพและระลึกถึงพระคุณของมีลั้วถั่ว

สรุปได้ว่า ประเพณีตำหนูเป็นประเพณีที่ชาวเย้าใช้แสดงออกถึงความเคารพและระลึกถึงพระคุณของมีลั้วถั่วที่เป็นผู้สร้างสิ่งต่าง ๆ มากมาย และยังช่วยเหลือชาวเย้าเมื่อชาวเย้ามีปัญหา

4.4.2 ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน

การแต่งงาน คือการที่ชายหญิงมีความรักใคร่ต่อกันจนสุกงอม และพร้อมที่จะดำเนินชีวิตร่วมกัน เป็นครอบครัวอย่างสามีภรรยา (การแต่งงาน. มุลนิธิเครือข่ายครอบครัว, 2551)

นิทานเรื่อง *ประเพณีโยนถุงดอกไม้* เล่าถึง ความเป็นมาของประเพณีโยนถุงดอกไม้ ประเพณีนั้นเกิดจากความคิดของชนเผ่าเย้าที่ต้องการระลึกถึงพระคุณของมีลั้วถั่วที่ช่วยให้ป่านอาซือและหลิวซานเหนียงได้แต่งงานกัน จึงเกิดเป็นประเพณีโยนถุงดอกไม้ที่ชนเผ่าเย้าจะใช้โอกาสนี้ในการเลือกคู่แต่งงาน ดังความว่า

มีหนุ่มสาวคู่หนึ่งหลงรักกัน ผู้ชายชื่อว่าป่านอาซือ และผู้หญิงชื่อว่าหลิวซานเหนียง ผู้นำของชนเผ่าเย้าต้องการขอหลิวซานเหนียงเป็นเมียน้อย แต่หลิวซานเหนียงปฏิเสธ จากนั้นผู้นำจึงบังคับให้ป่านอาซือทำเสื้อผ้าลวดลายห้าสีภายในวันเดียว มิฉะนั้นเขาจะไม่ได้รับอนุญาตให้แต่งงานกับหลิวซานเหนียง ป่านอาซือผ่านความยากลำบากแต่ก็จับนก

ไม่ได้สักตัว เมื่อเขาคิดวิธีไม่ออก มีลั่วถั่วจึงมอบเสื้อผ้าลวดลายห้าสีให้ แก่เขา ด้วยความช่วยเหลือของชาวบ้านปานอาศัยกับหลิวซานเหนียง ซ่าผู้นำของชนเผ่าเข้าและแต่งงานกัน เพื่อเป็นการระลึกถึงความมีน้ำใจ ของมีลั่วถั่ว หลิวซานเหนียงจึงปักกระเป๋าดอกไม้สีสี่โดยคงสีแดง เหลือง น้ำเงิน และขาวไว้สี่สี และละทิ้งสีดำเพื่อแสดงออกถึงการฝ่าความมืด และเคลื่อนเข้าหาแสงสว่าง ตั้งแต่นั้นมาก็มีประเพณีโยนถุงดอกไม้

(นิทานเรื่องประเพณีโยนถุงดอกไม้. 2542 : 336)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ประเพณีโยนถุงดอกไม้ นั้นเกิดจากความคิดของ ชนเผ่าเข้าที่ต้องการระลึกถึงพระคุณของมีลั่วถั่วที่ช่วยให้ปานอาศัยและหลิวซานเหนียงได้แต่งงานกัน จึงเกิดเป็นประเพณีโยนถุงดอกไม้ที่ชนเผ่าเข้าจะใช้โอกาสนี้ในการเลือกคู่แต่งงาน โดยประเพณีโยนถุง ดอกไม้จะเริ่มต้นจากผู้หญิงโยนถุงดอกไม้ให้ผู้ชายโสด หากชายใดได้รับถุงดอกไม้จะถือว่าเป็นคู่ครอง ของหญิงสาวผู้นั้น

นิทานเรื่อง ความเป็นมาของงานแต่งงาน เล่าถึง ปู่เซียงมีลูกชาย 9 คนและลูกสาว 9 คน เมื่อลูกของเขาโตขึ้นจึงไปสร้างครอบครัวของตัวเอง ลูกสาวแต่งงานกับผู้ชายที่อยู่ต่างหมู่บ้าน แต่ลูกสาวไม่ชอบอยู่บ้านสามี ปู่เซียงจึงจัดพิธีเพื่อให้ลูกสาวกลับไปทำหน้าที่ภรรยาที่ดี

บรรพบุรุษของชาวเข้าชื่อปู่เซียงมีลูกชาย 9 คนและลูกสาว 9 คน ลูกของพวกเขโตขึ้นได้มีครอบครัวของตนเอง ลูกสาวแต่งงานกับ ผู้ชายที่อยู่ต่างหมู่บ้าน แต่ลูกสาวชอบกลับบ้าน ไม่ชอบอยู่บ้านของสามี เรื่องนี้ทำให้พ่อแม่กังวลมาก พวกเขาจึงจัดพิธีโดยเอาขวัญของลูกสาวผูกไว้ที่เสาบ้านของสามีของลูกสาว และเอาขวัญของลูกสะใภ้ เอามาผูกไว้ที่ เสาของบ้านตัวเอง ตั้งแต่นั้นมา ลูกสาวและลูกสะใภ้จึงทำหน้าที่ของเมีย ได้อย่างดี

(นิทานเรื่องความเป็นมาของงานแต่งงาน. 2550 : 87)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเข้ามีความเชื่อว่าหญิงสาวที่แต่งงานแล้ว จะต้องไปอยู่บ้านสามี แต่ลูกสาวและลูกสะใภ้ของปู่เซียงไม่ชอบอยู่บ้านสามี จึงทำให้ปู่เซียงต้องจัดพิธี เพื่อให้ลูกสาวและลูกสะใภ้กลับไปทำหน้าที่ภรรยาที่ถูกต้อง

สรุปได้ว่า ประเพณีแต่งงานเป็นประเพณีที่บ่งบอกถึงการใช้ชีวิตคู่ของชนเผ่าเข้า ผู้หญิงที่ แต่งงานไปแล้วจะต้องไปอยู่บ้านสามีเพื่อทำหน้าที่ภรรยา

4.4.3 ประเพณีผานหวาง

ผานหวาง เป็นเทพเจ้าที่ชาวเข้าเชื่อว่า จะช่วยคุ้มครองให้ชาวเข้าปลอดภัย ชาวเข้าริเริ่ม ประเพณีผานหวางขึ้นมาเพื่อแสดงความเคารพและนับถือเทพเจ้าผานหวาง ประเพณีผานหวางจะมี

ขั้นตอนที่สำคัญเพียง 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเตรียม โดยในขั้นตอนนี้ต้องจัดเตรียมสิ่งของต่าง ๆ คือ โต้ะสำหรับวางเครื่องบูชา หัวหมู ข้าวเหนียว ไก่ และเหล้า เป็นต้น แขนงรูปภาพเทพเจ้าผานหวางไว้ตรงกลางที่ฝาผนัง ส่วนด้านซ้ายแขนงรูปภาพเทพเจ้าเงินอยู่ ด้านขวาแขนงรูปภาพเทพเจ้าฤดูดี เมื่อถึงในงานประเพณี ผู้ใหญ่บ้านหรือซ็องจะเริ่มด้วยการยิงปืน 3 ครั้ง และจุดประทัด ระหว่างจุดประทัดชาวเข้าทุกคนหันหน้าไปที่รูปภาพผานหวาง ก้มหน้าเพื่อขอพร หลังจากพิธีการบูชาผานหวางเสร็จ ชาวเข้าทุกคนร้องเพลงและรำผานหวาง ซึ่งเป็นการรำโดยที่มีกลองยาวขนาดเล็กเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อแสดงการระลึกถึงเทพเจ้าผานหวาง

จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าพบว่า ในนิทานของชนเผ่าเข้าได้แสดงให้เห็นถึงประเพณีผานหวาง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *ประเพณีผานหวาง* เล่าถึง ความเป็นมาของประเพณีผานหวาง ดังความว่า

ในสมัยโบราณผิงหวางและเกาหวางต่อสู้กัน และผิงหวางได้ประกาศออกมาว่า ถ้าใครสามารถฆ่าเกาหวางได้จะมีรางวัลใหญ่ และสัญญาว่าเจ้าหญิงคนที่สามจะเป็นภรรยาของผู้นั้น ขณะนี้เจ้าหน้าที่เถียงว่าไม่มีใครกล้ารับคำสั่ง บรรพบุรุษชาวเข้า "ผานกุ" ถูกเรียกข้ามทะเลไปฆ่าเกาหวาง ต่อมาจึงได้ความสำเร็จ ดังนั้น ผานกุจึงได้แต่งงานกับองค์หญิงคนที่สามของผิงหวางและกลายเป็นผานหวาง ผานหวางกับเจ้าหญิงแต่งงานกัน และให้กำเนิดเด็กชาย 6 คน และเด็กหญิง 6 คน และส่งต่อ 12 สกุล ได้แก่ ผาน ซิ่น เปา หลี่ เจ้า ถาง ซื่อ มู่ เกา หู หลาน อยู่ วันหนึ่ง ผานหวางเสด็จขึ้นไปบนภูเขาเพื่อล่าสัตว์ แต่โชคร้ายตกหน้าผาจึงเสียชีวิต เด็กๆ ได้พบศพของบิดา เพื่อล้างแค้นให้บิดาจึงล่ามะมั่งลอกหนังตัดทิ้ง ตัดต้นไม้ทำกลอง ตีกลองยาว ต่อมาชาวเข้าจึงจัดประเพณีผานหวางเพื่อเป็นการระลึกถึงผานหวาง

(นิทานเรื่องประเพณีผานหวาง. 2542 : 320)

จากตัวอย่างข้างต้น ประเพณีผานหวางเกิดจากการที่ชนเผ่าเข้าเห็นถึงความสำคัญของผานหวางที่เป็นผู้ต่อสู้กับเกาหวาง ทำให้ชาวเข้ามีชีวิตสะดวกสบาย และเป็นผู้สร้างนามสกุลของชาวเข้า จึงริเริ่มประเพณีผานหวางขึ้นมาเพื่อเป็นการระลึกถึงผานหวาง

นิทานเรื่อง *ผานหวาง* เล่าถึง ความเป็นมาของประเพณีผานหวาง ในอดีตชาวเข้าพายเรือข้ามแม่น้ำด้วยความยากลำบาก จึงให้คนไปที่หัวเรือเพื่อขอพรต่อเทพเจ้าผานหวางให้การเดินทางราบรื่นปลอดภัย หลังจากนั้นชาวเข้าก็ถึงฝั่งโน้นไม่ช้า ชาวเข้าจึงจัดประเพณีผานหวางขึ้นมาในทุก ๆ วันที่ 16 ตุลาคม ซึ่งเป็นวันเกิดของผานหวาง ดังความว่า

ตามตำนานเล่าว่า ในสมัยโบราณ ชาวเข้าพายเรือข้ามแม่น้ำ เจอคลื่นลมแรง เรือลอยอยู่กลางแม่น้ำเป็นเวลาสี่สิบเก้าวันและไม่สามารถขึ้นฝั่งได้ ในเวลานี้ มีคนอยู่บนหัวเรือได้อธิษฐานต่อเทพเจ้า ผานหวาง ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของชาวเข้า ขอความช่วยเหลือจากผานหวาง และเพื่อความปลอดภัย หลังจากทำตามความปรารถนาแล้ว ลมก็สงบ และเรือก็แล่นเข้าฝั่งในไม่ช้า สุดท้าย ชาวเข้าก็ปลอดภัย วันนั้นเป็นวันที่ 16 ตุลาคม ตามปฏิทินจันทรคติ ซึ่งเป็นวันเกิดของ ผานหวาง ตั้งแต่นั้นมา ชาวเข้าได้กำหนดให้วันเกิดของผานหวางเป็น “ประเพณีผานหวาง” ชาวเข้า ชายหญิง และเด็กต่างแต่งกายตามประเพณีผานหวางเพื่อรวมตัวกันร้องเพลง และรำเพื่อเฉลิมฉลองการได้มีชีวิตใหม่ของชาวเข้า

(นิทานเรื่องความเป็นมาของผานหวาง. 2542 : 275)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ประเพณีผานหวางนั้นเกิดจากความคิดของชนเผ่าเข้าที่ต้องการระลึกถึงพระคุณของผานหวางที่เป็นผู้ช่วยชาวเข้าให้มีชีวิตใหม่ จึงริเริ่มประเพณีผานหวางขึ้นมาเพื่อเป็นการระลึกถึงผานหวาง โดยกำหนดให้ประเพณีผานหวางตรงกับวันเกิดของท่าน

สรุปได้ว่า ประเพณีผานหวางเป็นประเพณีที่จัดขึ้นเพื่อแสดงความเคารพและนับถือเทพเจ้าผานหวางที่ทำให้ชาวเข้าปลอดภัย

4.4.4 ประเพณีเกี่ยวกับงานศพ

งานศพ เป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อแสดงความอาลัยแก่ผู้ที่เสียชีวิต จากการศึกษานิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าพบว่า การจัดงานศพให้แก่ผู้ที่เสียชีวิตเป็นประเพณีสำคัญมากที่สุดของชาวเข้า ชาวเข้านับว่าประเพณีงานศพเป็นประเพณีสุดท้ายที่เกี่ยวกับชีวิตของชาวเข้า เข้าร่วมพิธีงานศพทำให้ลูกหลานได้มีโอกาสแสดงความเคารพกับผู้เสียชีวิต สะท้อนให้เห็นถึงชาวเข้าให้ความสำคัญกับพิธีงานศพ ดังตัวอย่างนิทานต่อไปนี้

นิทานเรื่อง *ประเพณีเผาศพของหองเย้า* เล่าว่า ในสมัยก่อน มีแม่คนหนึ่งมีลูกชาย 6 คน ตอนที่แม่เสียชีวิต ลูกชายทั้ง 6 เสียใจมากจึงปรึกษากันเรื่องจะฝังศพของแม่ พวกเขาใช้วิธีต่าง ๆ จัดการศพของแม่แต่ไม่สำเร็จ สุดท้าย ลูกชายทั้ง 6 คนนี้จึงใช้วิธีเผาศพ ความว่า

ลูกชายทั้ง 6 คนนี้ใช้วิธีเผาศพ โดยใช้ฟืนมากองสูงเป็น 7 ชั้น และเอาศพของแม่วางบนกองฟืน น้ำตาไหลลงอย่างความเศร้าโศก ลูกคนที่หนึ่งจึงจุดไฟและเผาศพของแม่

(นิทานเรื่องประเพณีเผาศพของหองเย้า. 2542 : 38)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเผ่าเข้ามีประเพณีเผาศพ ประเพณีเผาศพนั้นเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยโบราณ วิธีเผาศพเป็นวิธีที่ดีในการจัดการศพของผู้ที่เสียชีวิต นอกจากนี้แล้ว

ยังสะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าเย้าเป็นกลุ่มคนที่มีความกตัญญูต่อผู้ใหญ่โดยการจัดงานศพมาแสดงความเคารพกับคนที่เสียชีวิตไป

นิทานเรื่อง พิธีศพของชาซานเย้า เล่าว่า ในอดีตแม่เสียชีวิต ลูกตกใจจึงลืมนำคำสอนของแม่ เดินไม่ได้ พูดไม่เป็น เมื่อหิวจึงกินศพของแม่ หลังจากนั้นจึงจำทุกอย่างได้ และรู้สึกเสียใจที่ตนเองกินศพแม่ เมื่อฝึมากินศพแม่ ลูกจึงไล่ผีไป เทพเจ้าสงสารจึงฆ่าเสือแล้วนำหนังเสือมาวางบนกระดูกของแม่เพื่อให้สติปัญญาของแม่ไม่หายไป ตั้งแต่นั้นมาในงานศพของชาวเย้าจะมีประเพณีแบ่งหนังเสือให้กับลูกของคนเสียชีวิตให้พวกเขาใช้த்துของตนเอง

ในสมัยโบราณ มีตำนานกล่าวว่า เวลาที่แม่เสียชีวิต ลูกจึงลืมนำที่แม่สอน เดินไม่ได้ พูดไม่เป็น เมื่อลูกหิวจึงกินศพของแม่ ตอนที่ลูกกินศพของแม่แล้วจึงจำได้ เดินได้ และพูดได้อีกครั้งหนึ่ง แต่เมื่อรู้ว่าตนเองได้กินศพของแม่ก็รู้สึกเสียใจมาก คิดว่าตนเองไม่มีความกตัญญู ทันใดนั้นมีผีตนหนึ่งจะกินกระดูกของแม่ ลูกของแม่เห็นแล้วไล่ผีออกไป เทพเจ้าลี้บชื่อสงสารมนุษย์จึงฆ่าเสือที่มีความฉลาดตัวหนึ่งและเอาหนังของเสือออกมาวางบนกระดูกของแม่ ทำเช่นนี้สติปัญญาของแม่จะไม่หายไป ตั้งแต่นั้นมา ในงานศพของชาวเย้าจะมีประเพณีแบ่งหนังเสือให้กับลูกของคนเสียชีวิตให้พวกเขาใช้த்துของตนเอง

(นิทานเรื่องพิธีศพของชาซานเย้า. 2543 : 20)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ชาวเย้ามีความเชื่อว่าแม้ว่าผู้เป็นแม่จะเสียชีวิตไปแล้วก็ควรมีความกตัญญู ไม่ทำร้ายท่าน

นิทานเรื่อง ความเป็นมาของพิธีเผาศพ เล่าถึง ความเป็นมาของพิธีเผาศพของชนเผ่าเย้า พี่น้องพยายามช่วยกันฝังศพแม่แต่ก็ไม่สำเร็จ เทพเจ้านำป่าขาวจึงแนะนำว่าควรใช้ไฟเผา

พี่ชายคนที่สองให้พี่กับน้องฝังศพแม่ในกองทราย อีกไม่นานน้ำท่วม ทรายถูกชะล้างออกไป ศพของแม่ปรากฏ พี่น้องสามคนปรึกษากันและตัดสินใจจะให้เทพเจ้านำป่าขาวมาตัดสินใจให้ พี่น้องสามคนให้ฝังไปหาเทพเจ้านำป่าขาว ตอนที่ฝังถึงบ้านเทพเจ้านำป่าขาว เขาเพิ่งตื่นนอน ฝังได้เพียงเขา เขาจึงใช้มีดลับฝัง ตอนที่เทพเจ้านำป่าขาวตื่นมาอีกครั้ง เขาเห็นมีดของเขามีเลือดจึงไปหาฝังและช่วยรักษาฝังให้หาย และบอกฝังว่าศพแม่ของพี่น้องสามคนนั้นควรใช้ไฟเผา ฝังกลับมาบอกพี่น้องสามคนนั้น สามคนจึงเอาพินมาเผาศพแม่

(นิทานเรื่องความเป็นมาของพิธีเผาศพ. 2550 : 112)

จากตัวอย่างข้างต้น หลังจากที่ถูก ๆ พยายามฝังศพแม่อุณายนแต่ไม่เป็นผลสำเร็จจึงไปปรึกษาเทพเจ้านำป่าขาว เทพเจ้าจึงแนะนำให้ใช้ไฟเผาศพแม่ สะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าเข้ามีความเชื่อมั่นในเทพเจ้า

สามารถสรุปได้ว่า ชาวเข้าจัดประเพณีที่เกี่ยวกับงานศพขึ้นมาเพราะมีความเชื่อว่าเป็นประเพณีสุดท้ายที่เกี่ยวกับชีวิตของชาวเข้า จึงจัดขึ้นเพื่อให้ลูกหลานได้แสดงคงความเคารพต่อผู้เสียชีวิต งานศพของชาวเข้ามีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่นการใช้ไฟเผาศพ หรือการนำหนังสือมาวางบนศพแล้วแบ่งให้ลูกหลานของผู้เสียชีวิตนำไปใช้ตัดหูของตนเอง

จากการศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้า สรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมของชนเผ่าเข้าประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ด้านค่านิยมด้านความเชื่อ และด้านประเพณี ด้านชีวิตความเป็นอยู่ เนื่องจากชนเผ่าเข้ามีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและแม่น้ำ จึงทำให้ชาวเข้านิยมตั้งถิ่นฐานใกล้ภูเขาและแหล่งน้ำ ชาวเข้าส่วนใหญ่ นำสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวมาสร้างบ้าน เช่น ไม้และหิน บ้านเรือนมีลักษณะ 3 รูปแบบ คือ บ้านเรือน 2 ชั้น บ้านเรือน 3 ชั้น บ้านเรือนชั้นเดียวแบบทันสมัย เนื่องจากชนเผ่าเข้าอาศัยอยู่ใกล้ภูเขา ใกล้จิตธรรมชาติ จึงทำให้ชาวเข้ากินเนื้อสัตว์และเก็บอาหารในป่า ชาวเข้ายังเป็นกลุ่มคนที่มีความคิดของตนเองในด้านเครื่องแต่งกาย ผู้หญิงของชาวเข้ามีความสามารถการปักผ้า เย็บเสื้อผ้าออกมาหลายรูปแบบ ทำให้เครื่องแต่งกายของเข้ามีสีสัน ในด้านการคมนาคมของชาวเข้า เนื่องจากชาวเข้า ส่วนใหญ่มีเขตที่อยู่เป็นภูเขาดังนั้น การเดินทางจึงเป็นปัญหาหนึ่ง เนื่องจากชาวเข้าส่วนใหญ่ใช้ชีวิตยากลำบาก จึงทำให้ชาวเข้าเดินทางด้วยเท้าหรือพายเรือข้ามแม่น้ำ ส่วนการประกอบอาชีพ ชาวเข้ามีอาชีพทำนาปลูกข้าว เข้าป่าล่าสัตว์ ตัดฟันเป็นอาชีพหนึ่งที่สำคัญของชาวเข้า เพราะมีที่เชิงเขา ภูเขา ป่าไม้ ส่วนเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพอย่างง่ายที่ชาวเข้าทุกวัย ทุกเพศ สามารถทำได้ เพราะเขตที่อยู่ของ ชาวเข้ามีหญ้าอย่างอุดมสมบูรณ์ ส่วนด้านทอผ้าเป็นอาชีพของผู้หญิงชาวเข้า การทอผ้าที่บ้านเป็นงานที่ใช้แรงงานอยู่บ้านจึงปลอดภัย ดังนั้น ผู้หญิงชาวเข้าจึงมีความสามารถในด้านทอผ้า อาชีพต่าง ๆ ดังกล่าวนี ทำให้ชาวเข้ากลายเป็นกลุ่มชนที่อดทน ไม่ยอมแพ้ และเคารพผู้ใหญ่ ชนเผ่าเข้าจึงมีค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน ค่านิยมเกี่ยวกับความกล้าหาญ ค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญู ค่านิยมเกี่ยวกับการเชื่อฟังผู้ใหญ่ และค่านิยมเกี่ยวกับการใช้สติปัญญา ชาวเข้าสังเกตสิ่งแวดล้อมเพื่อการแก้ไขปัญหาทุกชนเผ่ามีความเชื่อของตนเอง ซึ่งชาวเข้ามีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า ความเชื่อเรื่องผู้ประกอบพิธี ความเชื่อเรื่องฤกษ์ยาม และความเชื่อเรื่องผี ชนเผ่าเข้าเชื่อว่า เทพเจ้าสามารถช่วยดูแลปกป้องชาวเข้ากับหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี ผู้ประกอบพิธีสามารถขับไล่วิญญาณชั่วร้ายและหลีกเลี่ยงภัยพิบัติ สามารถสื่อสารกับผีได้ และอวยพรให้กับครอบครัวได้ มีความเชื่อเรื่องฤกษ์ยามดีจะช่วยให้ชาวบ้านอยู่เย็นเป็นสุข การบูชาผีสามารถอธิษฐานให้สุขภาพร่างกายของชาวเข้าแข็งแรงได้ ส่วนด้านประเพณี ชาวเข้ามีประเพณีตำหนู ที่จัดขึ้นเพื่อแสดงความเคารพและระลึกถึงสิ่งที่มีลี้ลับมอบให้แก่ชาวเข้า

ประเพณีโยนถุงดอกไม้ เป็นประเพณีที่เกี่ยวกับการแต่งงานของชนเผ่าเย้า ประเพณีผานหวาง จัดขึ้น เพื่อแสดงความเคารพและนับถือเทพเจ้าผานหวางที่ทำให้ชาวเย้าปลอดภัยจากอันตราย และประเพณีเกี่ยวกับงานศพ เพื่อระลึกแสดงความเคารพกับคนที่เสียชีวิตไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรัชญา และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะเนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า และเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า โดย วิเคราะห์นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าจากหนังสือ 4 เล่ม ได้แก่ 1) หนังสือมีลั่วถั่วของชนเผ่าเย้า (布努瑶创世史诗密洛陀) รวบรวมโดย LAN HONGEN จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์กวางสี ในปี พ.ศ. 2542 จำนวน 29 เรื่อง 2) สรรพนิพนธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าเย้า (瑶族民间故事集) รวบรวมโดย FANG XUEYAO จัดพิมพ์โดยสำนักงานวัฒนธรรมเขตปกครองตนเองเหลียนหนานเย้า มณฑลกวางตุ้ง ในปี พ.ศ. 2543 จำนวน 13 เรื่อง 3) สรรพนิพนธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าเย้า (瑶族民间故事集) รวบรวมโดย SU SHENGXING จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เซียงไฮ้ ในปี พ.ศ. 2550 จำนวน 18 เรื่อง และ 4) หนังสือรวมนิทานพื้นบ้านจีนฉบับกวางสี (中国民间故事全集 广西卷) รวบรวมโดย CHEN QINGHAO และ WANG GUIQIU จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ปักกิ่งในปี พ.ศ. 2556 จำนวน 26 เรื่อง รวมทั้งหมด 86 เรื่อง โดยสรุปผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรัชญา และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การศึกษาลักษณะเนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า

ในการวิเคราะห์นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า ผู้วิจัยได้พบนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าตามลักษณะเนื้อหาสามารถแบ่งเป็น 6 ประเภท ได้แก่ นิทานการกำเนิดเทพเจ้า นิทานการกำเนิดสภาพแวดล้อม นิทานการกำเนิดมนุษย์ นิทานการกำเนิดสัตว์โลก นิทานการกำเนิดสรรพสิ่ง และนิทานการกำเนิดวัฒนธรรมประเพณี มีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นิทานการกำเนิดเทพเจ้า

นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าประเภทนิทานการกำเนิดเทพเจ้า มีเนื้อหาที่เล่าถึงชนเผ่าเย้านับถือเทพเจ้าต่าง ๆ เช่น 1) ผานหวางเป็นบุคคลธรรมดา แต่เนื่องจากผานหวางสร้างสิบสองนามสกุลขึ้นมาและช่วยชีวิตของชนเผ่าเย้า ชาวเย้าจึงเคารพและนับถือผานหวางเป็นเทพเจ้า และเนื่องจากควายช่วยชาวเย้าในการไถนา ทำให้ชาวเย้าสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้มากขึ้น ชาวเย้าจึงเคารพและนับถือควายเป็นเทพเจ้าผานหวาง 2) เจ้าพ่อพระเพลิงเริ่มต้นจากการเป็นบุคคลธรรมดา แต่ด้วยความที่ปฏิบัติตัวดี ทำตัวเป็นประโยชน์ในด้านการใช้ความร้อน จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพ่อพระเพลิง และ 3) เทพเจ้าประจำธรรมชาติ ได้แก่ เทพแห่งไม้ เทพแห่งเกลือ เทพแห่งฝน และเทพเจ้าภูตผี ซึ่งเป็นเทพที่ดูแลหมู่บ้าน เทพเจ้าประจำธรรมชาติล้วนเป็นผู้ที่ช่วยเหลือชาวเย้า ทำให้

ชาวเข่ามีอาชีพ มีอาหารที่เอร็ดอร่อยและมีน้ำใช้ ชาวเข่าจึงยกย่องและนับถือเป็นเทพเจ้า

2. นิทานการกำเนิดสภาพแวดล้อม

นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าประเภทนิทานการกำเนิดสภาพแวดล้อม มีเนื้อหา กล่าวถึงสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต เป็นสิ่งกำหนดการตั้งถิ่นฐานและชุมชน มีส่วนทำให้คุณภาพของมนุษย์ไปในทางที่ดีและไม่ดี ชนเผ่าเข่ามีนิทานเกี่ยวกับการสร้างสภาพแวดล้อมหลายเรื่อง แสดงให้เห็นกำเนิดของธรรมชาติ ได้แก่ 1) ไฟ-ดิน 2) ดวงอาทิตย์-ดวงจันทร์ 3) สายฟ้า ฝน แม่น้ำและทะเล และ 4) ภูเขา

3. นิทานการกำเนิดมนุษย์

นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าประเภทนิทานการกำเนิดมนุษย์ สามารถแบ่งลักษณะการกำเนิดมนุษย์ออกได้เป็น 7 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ 1) น้ำท่วมโลก เป็นเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการสืบเผ่าพันธุ์มนุษย์ 2) มนุษย์เกิดจากน้ำเต้า น้ำเต้าสามารถช่วยชีวิตของสองพี่น้องจากเหตุการณ์น้ำท่วมและมีบทบาทสำคัญต่อการกำเนิดของมนุษย์ 3) บรรพบุรุษสร้างมนุษย์ บรรพบุรุษมีความสามารถมาก มนุษย์เกิดจากการสร้างขึ้นของบรรพบุรุษ 4) พี่น้องแต่งงาน การแต่งงานของสองพี่น้องเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการดำรงเผ่าพันธุ์มนุษย์ 5) แบ่งชนเผ่า บรรพบุรุษให้ลูกหลานเลือกเครื่องที่ใช้มาแยกครอบครัวและหาดินแดนของตัวเอง ทำให้โลกมีชนเผ่าต่าง ๆ 6) แบ่งนามสกุล การแบ่งนามสกุลเพื่อให้รู้จักและเรียกได้ถูกต้องและกำเนิดลูกหลานให้มากขึ้น และ 7) ลิงเปลี่ยนร่างเป็นมนุษย์ ชาวเข่ามีความคิดหนึ่งของชนเผ่าเข่าว่าบรรพบุรุษของมนุษย์คือลิง

4. นิทานการกำเนิดสัตว์โลก

เนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าสามารถแบ่งลักษณะการกำเนิดสัตว์โลกออกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การกำเนิดสัตว์ป่าและการกำเนิดสัตว์เลี้ยง นิทานการกำเนิดสัตว์ป่า ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายความเป็นมาของสัตว์ป่า ส่วนนิทานการกำเนิดสัตว์เลี้ยงของชนเผ่าเข่าจะมีเนื้อหาอธิบายการกำเนิดสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ ในความเชื่อของชาวเข่า สัตว์ป่าเกิดขึ้นจากมนุษย์ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย พาสัตว์เลี้ยงเข้าป่าจึงกลายเป็นสัตว์ป่า และสัตว์เลี้ยงเกิดขึ้นจากการนำดินมาปั้น

5. นิทานการกำเนิดสรรพสิ่ง

เนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าสามารถแบ่งลักษณะการกำเนิดสรรพสิ่งออกได้เป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) ไฟ นิทานประเภทนี้จะมเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของแสงสว่าง 2) ต้นข้าว มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงต้นข้าวเกิดขึ้นจากความพยายามรักษาของมนุษย์ 3) บ้าน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของบ้านเรือนของชนเผ่าเข่า ชาวเข่าสร้างบ้านเรือนขึ้นเพื่อให้ชาวเข่าดำเนินชีวิตต่อไปได้ เนื่องจากชาวเข่าส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใกล้กับภูเขา จึงทำให้ชาวเข่าสร้างบ้านเรือนด้วยไม้ หิน และหญ้าคา เป็นต้น 4) เสื้อผ้า มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาเสื้อผ้าของชนเผ่าเข่า การตัดเย็บเสื้อผ้า เพื่อที่จะทำเสื้อผ้าให้ชาวเข่าสวมใส่อบอุ่น

และสวยงามมากยิ่งขึ้น 5) ยารักษาโรค มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอธิบายถึงความเป็นมาของยา เพื่อให้ชาวบ้านมียามกินยามเจ็บป่วย หวังว่าลูกหลานเติบโตอย่างแข็งแรง และ 6) ยานพาหนะ จากเนื้อหาของนิทานพบว่า ชาวเข่าส่วนใหญ่เดินทางด้วยเรือ ชาวเข่าสร้างเรือขึ้นเพื่อพายเรือข้ามแม่น้ำอีกฝั่งหนึ่งเพื่อพบปะญาติพี่น้องและดำรงชีวิต

6. นิทานการกำเนิดวัฒนธรรมประเพณี

นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าประเภทนิทานการกำเนิดประเพณี มีเนื้อหาอธิบายถึงพิธีกรรมหรือประเพณีบางอย่างนั้นมีความเป็นมาอย่างไร เช่น พิธีงานแต่งงาน พิธีศพเฉพาะของชาวเข่าประเพณีตำหนู เป็นต้น นิทานประเภทนี้ยังมักเกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องเทพเจ้า และความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ด้วย สามารถแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต นิทานประเภทนี้มีเนื้อหาเล่าเรื่องเกี่ยวกับประเพณีที่ปรากฏในชีวิตของชาวเข่า เช่น ความเป็นมาของพิธีเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ พิธีการแต่งงาน ความเป็นมาของพิธีเผาศพ พิธีการบูชาบรรพบุรุษ เป็นต้น 2) ประเพณีเกี่ยวกับการทำมาหากิน มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ชาวเข่าทำมาหากิน เช่น พิธีการบูชาท้องฟ้า และ 3) การละเล่นกลองยาวและกลองสำริด จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของการละเล่นของชนเผ่าเข่า การละเล่นทำให้มนุษย์ได้ผ่อนคลายความตึงเครียดจากงานในชีวิตประจำวันและยังเป็นสื่อกลางรำลึกถึงบรรพบุรุษ

5.1.2 การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่า

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่า ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามประเด็นด้านภาพสะท้อนสังคมทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ชีวิตความเป็นอยู่ 2) ค่านิยม 3) ความเชื่อ และ 4) ประเพณี มีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ชนเผ่าเข่าตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยใกล้ภูเขาและแหล่งน้ำ ทำให้ชนเผ่าเข่าประกอบอาชีพ ทำนา ทอผ้า เลี้ยงสัตว์ ล่าสัตว์ และตัดฟัน ทำมาหากินจากธรรมชาติ เนื่องจากชนเผ่าเข่ามีชีวิตอยู่ใกล้กับภูเขา การเดินทางเป็นเรื่องที่ยากลำบาก ชนเผ่าเข่าส่วนใหญ่จะเดินทางด้วยเท้าและพายเรือข้ามแม่น้ำ สะท้อนให้เห็นว่าชนเผ่าเข่าดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายและยากลำบากมาก

ด้านค่านิยม นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข่าสะท้อนให้เห็นค่านิยมของชนเผ่าเข่า 5 ด้าน ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับความขยัน ความกล้าหาญ ความกตัญญู การเชื่อฟังผู้ใหญ่ และการใช้สติปัญญา ชนเผ่าเข่าทำงานขยัน ความขยันเป็นตัวอย่างที่ดีที่ผู้ใหญ่สอนให้ลูกหลาน ยิ่งขยันก็ยิ่งใกล้กับเป้าหมายของชีวิตมากขึ้น ชนเผ่าเข่าไม่ยอมแพ้ สามารถเผชิญหน้ากับอุปสรรคอย่างกล้าหาญ ชาวเข่ายังได้สั่งสอนลูกหลานมาเป็นอย่างดีว่าควรมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ มีค่านิยมเชื่อฟังผู้ใหญ่ เพราะผู้ใหญ่มีความรู้และประสบการณ์มากมาย เชื่อฟังผู้ใหญ่จะได้ช่วยลดอุปสรรคได้ และชนเผ่าเข่ายังมีค่านิยมเกี่ยวกับการใช้สติปัญญา โดยใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

ด้านความเชื่อ ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าด้านความเชื่อพบว่า ชาวเข้ามีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า ความเชื่อเรื่องผู้ประกอบพิธี ความเชื่อเรื่องฤกษ์ยาม และความเชื่อเรื่องผี ชนเผ่าเข้าเชื่อว่า เทพเจ้าสามารถช่วยดูแลปกป้องชาวเข้ากับหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี ชี้อองสามารถขับไล่วิญญาณชั่วร้ายและหลีกเลี่ยงภัยพิบัติ และยังมีความสามารถด้านการสื่อสารกับผี และอวยพรให้กับครอบครัวได้ มีความเชื่อเรื่องฤกษ์ยามยามดีจะช่วยให้อาชีพอยู่เย็นเป็นสุข การบูชาผีสามารถอธิษฐานให้สุขภาพร่างกายของชาวเข้าแข็งแรงได้

ด้านประเพณี ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าด้านประเพณีพบว่า ชาวเข้ามีประเพณีตำหนุ ประเพณีการแต่งงาน ประเพณีผานหวาง และประเพณีเกี่ยวกับงานศพ ประเพณีตำหนุเป็นการระลึกถึงมีลั่วถั่วที่เป็นผู้สร้างสิ่งต่าง ๆ มากมาย และชนเผ่าเข้าต้องการระลึกถึงพระคุณมีลั่วถั่วที่ช่วยให้ปานอาซือและหลิวซานเหนียงได้แต่งงานกัน จึงเกิดเป็นประเพณีการแต่งงานที่ชนเผ่าเข้าจะใช้โอกาสนี้ในการเลือกคู่แต่งงาน ส่วนประเพณีผานหวาง เกิดจากความคิดของชนเผ่าเข้าที่ต้องการระลึกถึงพระคุณของผานหวางที่เป็นผู้ช่วยชาวเข้าให้มีชีวิตใหม่ และชาวเข้านับว่าประเพณีงานศพเป็นประเพณีสุดท้ายที่เกี่ยวกับชีวิตของชาวเข้า เข้าร่วมพิธีงานศพทำให้ลูกหลานได้มีโอกาสแสดงความเคารพกับผู้เสียชีวิต

5.2 อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้า มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้า พบผลการวิจัยว่า นิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้า สามารถแบ่งเนื้อหาเป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1) การกำเนิดเทพเจ้า มีเนื้อหากล่าวถึงบุคคลธรรมดาที่ทำความดี จึงถูกยกย่องเป็นเทพเจ้า 2) การกำเนิดสภาพแวดล้อม ชาวเข้ามีความเชื่อว่าเทพเจ้าเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อม 3) การกำเนิดมนุษย์ ชาวเข้าเชื่อว่าน้ำเต้ามีบทบาทสำคัญต่อการกำเนิดมนุษย์ 4) การกำเนิดสัตว์โลก มีเนื้อหากล่าวถึงความเป็นมาของสัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยง 5) การกำเนิดสรรพสิ่ง สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เกิดจากการลองผิดลองถูกของชาวเข้า และ 6) การกำเนิดประเพณี ประเพณีของชาวเข้าเกิดขึ้นจากความต้องการที่จะแสดงความอาลัยและระลึกถึงผู้ที่จากไป ซึ่งเนื้อหาของตำนานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าได้แสดงให้เห็นถึงการกำเนิดโลก การกำเนิดมนุษย์ และนิทานสร้างโลกประเภทต่าง ๆ ยังล้วนแสดงให้เห็นถึงความคิด ชีวิต และสังคมของชนเผ่าเข้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีตำนานสร้างโลกที่ศิริพร ณ ถลาง (2545, น. 51) ได้อธิบายว่าตำนานสร้างโลกแต่ละท้องถิ่นล้วนมีความเชื่อที่ต่างกัน ตัวตำนานอธิบายถึงการกำเนิดโลก กำเนิดมนุษย์ของคนแต่ละกลุ่มชนที่แสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์ ความคิด ความเชื่อของคนในวัฒนธรรมนั้น ๆ และเนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้ามี 2 ประเภท คือ ตำนานปรัมปราที่อธิบายถึงธรรมชาติ และตำนานปรัมปราที่อธิบายประเพณีพิธีกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรมินทร์ จารูร

(2547, น. 5) เรื่อง ความขัดแย้งและการประนีประนอมในตำนานปรัมปราไทย ที่ได้สำรวจข้อมูลประเภทตำนานปรัมปราในสังคมวัฒนธรรมไทย-ไทพบว่า ตำนานปรัมปราไทยสามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) ตำนานปรัมปราที่อธิบายถึงธรรมชาติหรือปรากฏการณ์ธรรมชาติ ประกอบด้วย ตำนานสร้างโลก ตำนานข้าว ตำนานสุริยคราส และจันทรคราส และตำนานฝน 2) ตำนานปรัมปราที่อธิบายความเป็นมาของผู้นำทางวัฒนธรรมหรือเมืองโบราณ ประกอบด้วย ตำนานวีรบุรุษ และตำนานเมือง 3) ตำนานปรัมปราที่อธิบายการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในดินแดนไทย-ไท ประกอบด้วย ตำนานพระธาตุ ตำนานพระพุทธรูป และตำนานพระพุทธรูป และ 4) ตำนานปรัมปราที่อธิบายประเพณีพิธีกรรม ประกอบด้วย ตำนานปรัมปราที่อธิบายประเพณีพิธีกรรมเพื่อความอุดมสมบูรณ์ และตำนานปรัมปราที่อธิบายประเพณีพิธีกรรมในเรื่องการทำบุญสร้างกุศลและการป้องกันหรือการปัดเป่าสิ่งเลวร้ายต่าง ๆ 5) ตำนานเบ็ดเตล็ด ไม่สามารถจัดเข้าประเภทต่าง ๆ ข้างต้นได้โดยตรง

นอกจากนี้ เนื้อหาของนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้ามีการเล่าถึงการเกิดขึ้นของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รวมทั้งเหตุการณ์การแสวงหาไฟและการกำเนิดมนุษย์ที่เกิดจากพี่น้องชายหญิงคู่แรก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณ เกียรติกโรเพ็ชร (2558) เรื่องนิทานการกำเนิดมนุษย์และเผ่าพันธุ์ของชนเผ่าในแขวงเซกอง สปป.ลาว ผลการศึกษาพบว่า นิทานสร้างโลกนั้นมีเหตุการณ์หลัก 3 เหตุการณ์ คือ การเล่าถึงสภาพโลก การแสวงหาไฟเพื่อดำรงชีวิต และการเกิดลูกหลานของมนุษย์ และเหตุการณ์น้ำท่วมโลกในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้าเป็นเหตุการณ์หลักที่ทำให้มนุษย์ต้องซ่อนตัวอยู่ในน้ำเต้า เมื่อมนุษย์คู่แรกออกมาจากน้ำเต้า แล้วจึงได้แต่งงานกันทำให้มนุษย์สามารถดำรงเผ่าพันธุ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรภรณ์ ดิษฐบ้าน (2543) เรื่อง อนุภาคน้ำเต้าในตำนานน้ำท่วมโลกและตำนานกำเนิดมนุษย์ ผลการวิจัยพบว่า น้ำเต้าในตำนานน้ำท่วมโลกและตำนานกำเนิดมนุษย์ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และทางตอนใต้ของจีน น้ำเต้าในตำนานมีบทบาทที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรกใช้น้ำเต้าเป็นเรือที่หลบภัยในยามน้ำท่วมโลก และประการที่สองเป็นน้ำเต้าที่เป็นแหล่งกำเนิดของมนุษย์ชาติพันธุ์ต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นความสำคัญของตำนานน้ำเต้าในฐานะที่เป็นบันทึกความอยู่รอดของชาติพันธุ์ต่าง ๆ และเป็นตำนานที่อธิบายลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคมของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2. การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเข้า มีผลการวิจัยพบว่า นิทานสร้างโลกชนเผ่าเข้าแสดงให้เห็นถึงสังคมและวัฒนธรรมของชนเผ่าเข้าในด้านชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ค่านิยม และประเพณี ในสังคมของชนเผ่าเข้า ชาวเข้าเชื่อเรื่องเทพเจ้ามีลี้ลับและเทพเจ้าผานหวาง ชาวเข้าเชื่อกันว่า มีลี้ลับเป็นผู้สร้างสิ่งต่าง ๆ มากมายขึ้นมา ทำให้ชาวเข้าอยู่เย็นเป็นสุข ส่วนความเชื่อเรื่องเทพเจ้าผานหวาง ผานหวางเป็นผู้ต่อสู้กับเกาหวาง ทำให้ชาวเข้ามีชีวิตใหม่และยังเป็นผู้สร้างนามสกุลของชาวเข้า เทพเจ้าแต่ละท้องถิ่นอาจจะแตกต่างกัน แต่มีหน้าที่เหมือนกัน

คือ ช่วยดูแลรักษาชาวบ้านชนเผ่าเย้าและหมู่บ้าน และยังเป็นผู้ช่วยเหลือชนเผ่าเย้า สังคมของชนเผ่าเย้าเป็นสังคมเกษตร มักจะเชื่อว่ามีเทพเจ้าดูแลรักษาชนเผ่าอยู่เสมอ ความเชื่อเรื่องเทพเจ้าต่าง ๆ เป็นความเชื่อเฉพาะของชนเผ่าเย้าเอง ทำให้เห็นความคิดของชนเผ่าเย้าว่า ผู้ที่เคยช่วยเหลือชนเผ่าเย้า แม้ว่าเสียชีวิตแล้ว แต่ยังสามารถช่วยดูแลรักษาชนเผ่าเย้าอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านภาพสะท้อนสังคมจากนิทานที่ประคอง นิมมานเหมินท์ (2551, น. 81-82) กล่าวว่า ถึงแม้ว่านิทานจะเป็นเรื่องของจินตนาการ แต่เนื่องจากผู้เล่านิทานเป็นสมาชิกของสังคม นิทานจึงมักสะท้อนให้เห็นลักษณะของสังคม วิถีชีวิต ตลอดจนทัศนคติความคิดเห็นของคนในสังคมนั้น และยังมีความเชื่อทางไสยศาสตร์ด้วย นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ LI YINGXIAN (2563) ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่านาซีที่แปลเป็นภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่านาซีที่แปลเป็นภาษาไทย มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ชวนาซีส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใกล้กับภูเขา แหล่งน้ำ มีชีวิตอย่างง่ายสบายพึ่งพาธรรมชาติ ชวนาซี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา เลี้ยงสัตว์ ล่าสัตว์ และทอผ้า ชวนาซีเดินทางด้วยเท้า นอกจากนี้แล้ว ม้า เกี้ยว และเรือยังเป็นยานพาหนะของชวนาซี 2) ด้านค่านิยม ชนเผ่านาซีเป็นกลุ่มที่มีความขยัน ความกล้าหาญ ความกตัญญู และรักความอิสระ 3) ด้านความเชื่อ ชนเผ่านาซีนับถือศาสนาตองปา ศาสนาพุทธ มีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า โดยเฉพาะเทพเจ้าชู่และมีความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และมีความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ และ 4) ด้านประเพณี ประกอบด้วยประเพณีเกี่ยวกับการบรรลุนิติภาวะ ประเพณีงานแต่งงาน ประเพณีงานศพ และเทศกาลคบเพลิงของชนเผ่านาซี ผลการศึกษาภาพสะท้อนสังคมในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าที่สอดคล้องก็ประกอบด้วยด้านชีวิตความเป็นอยู่ ด้านค่านิยม ด้านความเชื่อ และด้านประเพณี โดยมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่อาศัยอยู่ใกล้กับภูเขาและแหล่งน้ำ มีอาชีพทำนา เลี้ยงสัตว์ ล่าสัตว์ และทอผ้า มีการเดินทางด้วยเท้าและเรือ ด้านค่านิยม มีค่านิยมที่เหมือนกัน คือ ความขยัน ความกล้าหาญ ความกตัญญู และด้านประเพณี มีประเพณีงานแต่งงาน ประเพณีงานศพ ซึ่งเป็นประเพณีสำคัญสำหรับมนุษย์ แต่ภาพสะท้อนที่มีความแตกต่างอย่างชัดเจน คือ ภาพสะท้อนด้านค่านิยมที่ชนเผ่าเย้ามีค่านิยมเกี่ยวกับการเชื่อฟังผู้ใหญ่ และการใช้สติปัญญา และมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้าผานหวาง เทพเจ้ามีลั่วถั่ว และความเชื่อเรื่องผู้ประกอบพิธี

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ GAO XILAN (2561) เรื่องวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าไป เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการศึกษาพบว่า ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าไป มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ชีวิตความเป็นอยู่ ชนเผ่าไป ถิ่นที่อยู่อาศัยตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำ ภูเขา และพื้นที่ราบลุ่ม การคมนาคมของชนเผ่าไป จะใช้ม้า เกี้ยว เรือ และการเดินเท้า ส่วนการประกอบอาชีพ ชนเผ่าไปมีอาชีพทำนา เลี้ยงสัตว์ ทอผ้า ตัดฟัน ทำประมง และค้าขาย 2) ด้านค่านิยม ชนเผ่าไปมีค่านิยมเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร ความกล้าหาญ การเชื่อฟังผู้ใหญ่

การเลือกคู่ครอง และการใช้สติปัญญา 3) ด้านความเชื่อ ชนเผ่าไปมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้า ความเชื่อเรื่องผี ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม และความเชื่อเรื่องความฝัน และ 4) ด้านประเพณี มีการเซ่นไหว้ มีเทศกาลตลาดนัดเดือน 3 และเทศกาลเฝ้าชานหลัง ผลการศึกษาภาพสะท้อนสังคมในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้าก็ประกอบด้วยด้านชีวิตความเป็นอยู่ ด้านค่านิยม ด้านความเชื่อ และด้านประเพณีเช่นกัน โดยมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่อยู่ใกล้กับภูเขาและแหล่งน้ำ มีอาชีพทำนา เลี้ยงสัตว์ ทอผ้า ตัดฟัน มีการเดินทางด้วยเท้าและเรือ ด้านค่านิยมมีความขยัน ความกล้าหาญ การเชื่อฟังผู้ใหญ่ และการใช้สติปัญญา แต่ภาพสะท้อนที่มีความแตกต่าง คือ ภาพสะท้อนด้านค่านิยม ชนเผ่าเย้ายังมีค่านิยมเกี่ยวกับการเชื่อฟังผู้ใหญ่ ส่วนความเชื่อชนเผ่าเย้ายังมีความเชื่อเรื่อง เทพเจ้า ผานหวาง เทพเจ้ามีลี้ลับ และความเชื่อเรื่องผู้ประกอบพิธี แต่ชนเผ่าไปส่วนใหญ่จะมีความเชื่อเรื่องเป็นลูก

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์นิทานสร้างโลกชนเผ่าเย้า มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับคนและสังคม

- 1) ควรนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้กับกลุ่มเยาวชน เช่น นักศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้รู้จักนิทานของชนเผ่าเย้า และเข้าใจถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ ประเพณีของชนเผ่าเย้ามากขึ้น
- 2) ควรนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้กับกลุ่มบุคคลทั่วไป เพื่อให้เห็นความสำคัญของสภาพชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมสังคมชนเผ่าเย้า สามารถเผยแพร่สภาพชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมสังคมชนเผ่าเย้าเป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาวิเคราะห์ห้วงอากาศที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า
- 2) ควรศึกษาวิเคราะห์ภาษา สังคม และวัฒนธรรมในวรรณกรรมประเภทอื่นของชนเผ่าเย้า เช่น เพลงพื้นบ้านชนเผ่าเย้า สำนวนสุภาษิตชนเผ่าเย้า เป็นต้น
- 3) ควรศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าอื่น ๆ เช่น ชนเผ่าจ้วง ชนเผ่ากู๋เจียว เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กุสุมา รัชชมณี. (2547). *ปรภณัณนันทาน*. กรุงเทพมหานคร : แม่คำผาง.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2548). *คดีชาวบ้าน*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เกริก ยุ้นพันธ์. (2547). *การเล่านิทาน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ขนิษฐา จิตชินะกุล. (2545). *คติชนวิทยา*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ขวัญชนก นัยจรรย์. (2557). “การวิเคราะห์ภาพสะท้อนค่านิยมของคนไทยจากนิทานพื้นบ้าน”
วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 33 (6) หน้า 18.
- เจตนา นาควัชระ. (2542). *ลบลัษณพรมแดนแห่งศิลปะ*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชไมพร พรเทพพิพัฒน์. (2549). *คมความคิดในวรรณกรรมร่วมสมัย*. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- ตรีศิลป์ บุญจรรยา. (2547). *นวนิยายกับสังคมไทย 2475 - 2500* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญยง ชื่นสุวิมล. (2551). *ไข่มุก : ความเปลี่ยนแปลงของระบบครอบครัวชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนกับ
ประวัติศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประคอง นิมนานเหมินทร์. (2551). *นิทานพื้นบ้านศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูร ทรงศิลป์. (2555). *การศึกษาวิเคราะห์ตำนานและนิทานพื้นบ้านเขมรภาคที่ 1-9*.
กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
ธนบุรี.
- ปริยารัตน์ เขาวลิตประพันธ์. (2549). *การสมพาสที่ผิดธรรมชาติในนิทานพื้นบ้านไทย : การศึกษา
อนุภาคทางคติชนวิทยา*. กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการคณะอักษร
ศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาร์ค เกียง อิ้น. (2549). *วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเกาหลี* (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ประมินทร์ จารุวรรณ. (2547). *ความขัดแย้งและการประนีประนอมในตำนานปรัมปราไทย* (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ผจงวาด กมลเสวีรัตน์ และคณะ. (2545). *นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ*. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- พาน เหล็กและกนกพร นุ่มทอง. (2564). *การศึกษาตำนานการสร้างโลกของชาติอียิปต์*. *วารสารอักษร
ศาสตร์*, 50 (1), 66-82.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พิชัย ศรีภูไฟ. (2542). *วรรณคดีสังคมและการเมือง*. อุบลราชธานี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- มนธิรา ราโท. (2555) . “ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมจากนิทานพื้นบ้านภาคใต้ของเวียดนาม” ใน *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ฉบับพิเศษพิพิธทัศนาภาษาและวัฒนธรรม เวียดนาม*. 8 (พิเศษ) หน้า 49-85.
- วราภา เลาทเพ็ญแสง. (2547). *นิทานประจำถิ่นล้านนา เล่ม 2*. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัชรภรณ์ ดิษฐปาน. (2543). อนุภาคน้ำเต้าในตำนานน้ำท่วมโลกและตำนานกำเนิดมนุษย์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 18 (22), 62-77.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2541). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร : ธรรมชาติ.
- วีไล มาศจรัส. (2551). *การเล่านิทานสำหรับเด็ก*. กรุงเทพมหานคร : มิติใหม่.
- ศิราพร ณ ถลาง และสุกัญญา ภัทรราชย์. (2542). *คติชนกับคนไทย – ไทย รวบรวมความทางด้านคติชนวิทยาในบริบททางสังคม*. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิราพร ณ ถลาง. (2545). *ชนชาติไทยในนิทาน: แลลอดแวงคติชนและวรรณกรรมพื้นบ้าน*. กรุงเทพมหานคร : มติชน.
- ศิราพร ณ ถลาง. (2548). *ทฤษฎีคติชนวิทยา วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน-นิทานพื้นบ้าน*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา สุฉฉายา. (2557). *วรรณคดีนิทานไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร. (2558). นิทานกำเนิดมนุษย์และเผ่าพันธุ์ของชนเผ่าในแขวงเซกอง สปป. ลาว. *วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 38 (2), 175-192.
- สุจิตรา จรจิตร. (2547). *มนุษย์กับวรรณกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- เสาวลักษณ์ อนันตสานต์. (2556). อนุภาคเหนือธรรมชาติในนิทานเรื่องสังข์ทอง. *วารสารรามคำแหง*, 34 (2), 42-62.
- อิงอร สุพันธ์ุณี. (2547). *วรรณกรรมวิจารณ์*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท แอคทีฟ พรินท์ จำกัด.
- อิงอร สุพันธ์ุณี. (2551). *รัก ทุกข์ สุข โศกในงานวรรณกรรมไทย*. กรุงเทพมหานคร : สร้างสรรค์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เอื้อนทิพย์ พิระเสถียร. (2540). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบเรื่องและอนุภาคในปัญญาสชาดก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- CHUNLI CAI. (2555). *นิทานพื้นบ้านไทใต้คง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- CONG SHIQI. (2560). *การออกแบบขององค์ประกอบการตกแต่งบ้านของกลุ่มน้อยของจีน ฉบับกวางสี*. กวางสี : มหาวิทยาลัยครุกวางสี.
- FANG XUEYAO. (2543). *สรรพนิพนธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าเย้า*. กวางสี. สำนักงานวัฒนธรรมเขตปกครองตนเองเหลียนหนานเย้า.
- FEI LIANXIA และ PAN JINGJING. (2553) “การวิเคราะห์ลักษณะนิทานพื้นบ้าน” ใน *วารสารหอหลี่*. 15 (22), 56.
- GAO XILAN. (2561). *วิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าไป๋ เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.
- HE HONG. (2550). “นิทานวีรบุรุษในวรรณคดีพื้นเมืองของยูนนาน” ใน *วารสารยูนนานมั่งจู่ต้าเส*. 25 (6) หน้า 125-129.
- LAN HONG’EN. (2542). *หนังสือมีลั่วถั่วของชนเผ่าเย้า*. กวางสี : สำนักพิมพ์กวางสี.
- LANHONG’EN และคณะ. (2544). *รวมนิทานพื้นบ้านจีน ฉบับกวางสี*. สาธารณรัฐประชาชนจีน : ศูนย์ ISBN.
- LI YINGXIAN. (2563). *ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าฮาซี ที่แปลเป็นภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.
- LIU YAN. (2556). *วิเคราะห์ความกตัญญูที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าเย้า* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอล, ยูนนาน.
- LIU YANCHAO และ MAO QIAOHUI. (2561). *ประเภทของตำนานการสร้างโลกในชนกลุ่มน้อยของจีน*. ปักกิ่ง : สำนักพิมพ์แห่งชาติ.
- OU MAN. (2561). *ตำนานการสร้างโลกของกลุ่มชนชาติไท-จ้วง: โลกทัศน์ ความเชื่อและพิธีกรรม* (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- PAN XIAOHUA. (2562). *การศึกษาวัฒนธรรมวีวของชนเผ่าเย้า* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี, กวางสี.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- PAN ZUXIANG. (2546). *ลักษณะสถาปัตยกรรมของชนเผ่าเย้า*. กู้ยโจว : สำนักพิมพ์ชนชาติกู้ยโจว.
- PEI XIAOLIANG. (2557). *ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมพื้นเมือง*. ปักกิ่ง : มหาวิทยาลัยปักกิ่ง.
- SHA HONG. (2540). *มหากาพย์ตำนานการสร้างโลกของชนเผ่าเย้า : มีลั่วถั่ว*. กวางสี : สำนักพิมพ์ชนชาติกวางสี.
- SU SHENGXING. (2540). *ประวัติความเป็นมาของกลุ่มชนเผ่าเย้า (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ปักกิ่ง : สำนักพิมพ์แห่งชาติ.
- SU SHENGXING. (2550). *สรรพนิพนธ์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าเย้า*. เชียงไฮ้ : สำนักพิมพ์เชียงไฮ้.
- TAN TING. (2557). *การศึกษาวិเคราะห์โครงสร้างการบรรยายการบูชาวีรสตรีในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าเย้า*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยชนชาติส่วนกลาง, ปักกิ่ง.
- TANG LIHUA. (2562). *การวิเคราะห์เนื้อหาและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านชนเผ่าจ้วง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.
- TIAN ZHAOYUAN และคณะ. (2559). *หกบรรยายการสร้างโลกของจีน*. เชียงไฮ้ : มหาวิทยาลัยคมนาคมแห่งเชียงไฮ้.
- TIAN ZHAOYUAN. (2562). *ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมพื้นเมือง*. ปักกิ่ง : มหาวิทยาลัยปักกิ่ง.
- WANG NAN. (2560). *ตำนานการสร้างโลกของภาคใต้*. มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน : มหาวิทยาลัยหวู่ฮั่น.
- WANG SHUAI. (2547). *การสำรวจวัฒนธรรมของชนเผ่าเย้า*. กวางสี : มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี.
- WU YONGZHANG. (2545). *วรรณกรรมพื้นเมืองของจีน ฉบับกวางสี*. มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน : มหาวิทยาลัยหวู่ฮั่น.
- XIANG SONGBAI. (2556). *ประวัติความเป็นมาของกลุ่มชนเผ่าเย้า (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ปักกิ่ง : สำนักพิมพ์แห่งชาติ.
- XIE DONGGU. (2556). *ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานพื้นบ้านจังหวัดระยอง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.
- YAN DANLI. (2559). *การวิเคราะห์กฎเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านและอนุภาคในนิทานพื้นบ้านไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.
- YAO HUI. (2560). *การออกแบบขององค์ประกอบการตกแต่งบ้านของชนเผ่าเย้า* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอล, ยูนนาน.
- YUAN HAO. (2560). *หนังสือรวมนิทานพื้นบ้านจีน*. ปักกิ่ง : สำนักพิมพ์แห่งชาติ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

YU SHIJIE. (2545). *ทัศนียภาพของชนเผ่าเย้า*. กุ้ยโจว : มหาวิทยาลัยชนชาติกุ้ยโจว.

ZHANG YOUJUAN. (2558). *วิเคราะห์การรักษาสืบทอดวัฒนธรรมเทพเจ้าของชนเผ่าเย้า* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยกวางสี, กวางสี.

ZHAO YANGUANG. (2542). *การบูชาบรรพบุรุษและวัฒนธรรมของชนเผ่าเย้า*. ปักกิ่ง : มหาวิทยาลัยชนชาติส่วนกลาง.

ZOU JIANXIONG. (2557). *การศึกษาวัฒนธรรมความตายเพื่อความรักในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าเย้า*. กวางสี : มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี.

ฐานข้อมูลออนไลน์

นิยามประเภทประเพณี : ฐานข้อมูลประเพณีท้องถิ่นในประเทศไทย. (2559). ค้นมาจาก

<https://www.sac.or.th/databases/rituals/definition.php>. (วันที่ 14 มีนาคม 2565)

การแต่งงาน: มูลินีเครือข่ายครอบครัว. (2551). ค้นมาจาก

<http://www.familynetwork.or.th/content/การแต่งงาน>. (วันที่ 14 มีนาคม 2565)

ภาคผนวก

ภาคผนวก
เอกสารรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

เรียนรู้อ่านใช้สังคม

เอกสารรับรอง
(Certificate of Exemption)
คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่ 23 ตุลาคม 2564

ชื่อเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในนิทานสร้างโลกของชนเผ่าเย้า
ชื่อนักวิจัย/หัวหน้าโครงการ MS. LIANG XIAOYU
คณะวิชา/หลักสูตร หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ขอรับรองว่า งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับ
ประกาศเสตซิงกิ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ลงนาม

(อาจารย์ ดร.วิรัตน์ ทองรอด)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่รับรอง

วันที่ 23 ตุลาคม 2564

เลขที่รับรอง

อ.113.1/2564

วันที่ให้การรับรอง: 23 ตุลาคม 2564

วันหมดอายุใบรับรอง: 22 ตุลาคม 2566

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล MISS LIANG XIAOYU (ฟ้าประทาน)
วัน เดือน ปีเกิด 15 พฤศจิกายน 2538
ที่อยู่ปัจจุบัน หอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
เลขที่ 18/18 ถนนเทพรัตน (กม.18) ตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี
จังหวัดสมุทรปราการ 10540

ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2559 -2563 คณะวิทยาลัยวรรณคดีและสื่อมวลชน มหาวิทยาลัยอู่โจว
สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีจีน